Державна фіскальна служба України
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Кафедра фінансових ринків
ІРПІНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
21 березня 2018 року

Ірпінь-2018

УДК 005.915 (06)
ББК 65.261-21я431
Р 64

Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 9 від 17 квітня 2018 р.)

Редакційна колегія: Онишко С.В., д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансових ринків; **Коваленко Ю.М.,** д. е. н., професор кафедри фінансових ринків; **Пілевич О.А.,** директор Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Богріновцева Л.М**., к. е. н, доцент, заступник завідувача кафедри фінансових ринків з наукової та профорієнтаційної роботи; **Венгуренко Т.Г.,** старший викладач, заступник завідувача кафедри фінансових ринків з навчальної та виховної роботи; **Демиденко Л.С.,** викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Діденко Л.В.,** к. е. н., доцент кафедри фінансів, заступник директора ННІ фінансів, банківської справи з наукової роботи; **Калита Т.А.,** старший викладач кафедри фінансових ринків; **Калусенко В.В.,** викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Ковальчук Н.І.,** голова циклової комісії фінансово-економічних дисциплін, викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Ковернінська Ю.В.,** к. е. н, доцент, заступник завідувача кафедри фінансових ринків з методичної роботи; **Пухальська Н.О.,** викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Ланова М.А.,** студентка групи ФМД-17-1.

Р 64 Розвиток фінансового сектору економіки в умовах глобалізації: збірник матеріалів Студентського науково-практичного семінару, 21 березня 2018 р. / Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи, кафедра фінансових ринків, Ірпінський державний коледж економіки та права. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. – 302 с.

Збірник містить матеріали Студентського науково-практичного семінару «Розвиток фінансового сектору економіки в умовах глобалізації», який відбувся 21 березня 2018 р. на базі Університету ДФС України. Розглянуто сучасні проблеми економічного розвитку; проблеми та перспективи розвитку банківської системи; потенціал розвитку страхової діяльності; функціонування суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення; напрями активізації спільного інвестування; проблеми у сфері ринку цінних паперів і шляхи їх розв'язання; особливості оподаткування у фінансовій сфері.

Видання розраховане на студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних.
Тези друкуються у авторській редакції. За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 005.915 (06)
ББК 65.261-21я431
© Університет ДФС України, 2018

ЗМІСТ

Kravchenko V.S.
INTERNATIONAL TAX COMPETITION: PROSPECTS FOR UKRAINE... 8
Алергуш А.М.
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ 12
Алієва Л. Р.
РОЛЬ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 16
Альохіна О.О.
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ 20
Альохіна О.О.
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 24
Безноско К.О.
РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СЕГМЕНТ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА 28
Безноско К.О.
СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ 31
Білюк В.А.
СВІТОВИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК ТА КОНКУРЕНТНІ ВІДНОСИНИ ГОЛОВНИХ ВАЛЮТ СВІТУ (ДОЛАРА США ТА ЄВРО) 34
Венгуренко А.В.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ 39
Волкова Ю.М.
МІСЦЕ І РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ 43
Гарник М.О.
ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ТА ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ 49
Гацелюк А.Р.
СТАТУС КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ 52
Гіщак Н.І.
РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ 55
Глінкіна І.І.
РОЛЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ 59
Горобчук В.В.
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ 63

Грабовська І.В.
ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ЄС 67
Гриневич Л.О.
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 70
Грушко Н.С.
УКРАЇНСЬКІ ФОНДОВІ БІРЖІ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 74
Грязєва Т.В.
ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК УКРАЇНИ 76
Деміденко Я.Ю.
ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ 81
Дідківська Є.В.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ 85
Дрига Д.В.
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ В УКРАЇНІ 88
Дудник Л.Р.
РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК 92
Дудченко В.М.
ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 96
Єсіпко Я.Я.
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ 100
Іващенко А.Г.
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ 103
Іващенко Н.Г.
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ 107
Істоміна А.І.
МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ 111
Істоміна А.І.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 114
Каширіна Л.Ю.
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ 118
Ковалюк А.В.
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ 122
Котик Б.Ю.
РИНОК ПОХІДНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ 125
Лазарук К.О.
БОРГОВА ПОЛІТИКА ТА БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ 129

Лазарук У.О.
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ 132
Ленкевич О.В.
ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕНЧУРНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 135
Ленкевич О.В.
СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ 138
Мацковська К.О.
ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ 141
Мельниченко Т.С.
ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ 144
Миндріна А.Ю.
СУЧАСНИЙ СТАН І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ 147
Михайленко В.В.
РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 151
Моренець В.М.
ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ 157
Моренець В.М.
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ 161
Моренець В.М.
ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ 165
Ніколайчук І.В.
АНАЛІЗ ЗМІНИ ОБСЯГІВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ 169
Парфенюк Д.М.
ДОСВІД МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ 172
Парфенюк Д.М.
ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ 176
Пасинюк Д.А.
РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ 180
Пасинюк Д.А.
РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО РИНКУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 184

Пінчук А.В.
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ПОХІДНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ 187
Потернак О.В.
ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 192
Приходько Є.С.
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 196
Рибалкіна А.О.
ЩОДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ..... 200
Романенко В.А.
ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 204
Романюк О.М.
МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА 207
Саламаха Ю.В.
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ 212
Сєчина К.П.
МАРКЕТИНГ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 216
Ситник А.С.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В КРАЇНАХ СВІТУ 221
Скляр В.О.
ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ В УКРАЇНІ 225
Соловйова Ю.Р.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ..... 228
Солодка С.Є.
ДЕРЖАВНА ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ 232
Солодка С.Є.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ 235
Сотник О.О.
АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 240
ТабаченкоЯ.Ю.
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАЛЬШОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.... 244

Таюк О.І.
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ 247
Титаренко А.О.
ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ 251
Федоровська Д.С.
СУЧАСНИЙ ЕТАП ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ 255
Федорченко С.В.
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ 259
Цимбалюк С.С.
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ 263
Цимбалюк С.С.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АГРАРНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ 267
Швець Г.Л.
ДОЦІНІСТЬ СТВОРЕРЕННЯ В УКРАЇНІ МЕГАРЕГУЛЯТОРА НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ 271
Шевцова Д.Д.
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ 274
Шевченко О.О.
ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ . 278
Шмегельська В.О.
МЕХАНІЗМ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ 282
Яковіцька К.Є.
НАПРЯМКИ ОПТИМІТИЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ 286
Якубович В.В., Чубейко Н.І.
СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕНСИВНОСТІ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖТУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ПРОГНОЗУВАННЯ 290
Ярина А.Р.
ОРГАНІЗАЦІЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ 294
Яценко О.В.
КРИПТОІНВЕСТУВАННЯ: ШЛЯХИ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ 297

UDC 336.228

Kravchenko V.S.
Irpinsky State College Economics and Law,
group O-21
Scientific supervisor
Kalusenko V.V.,
teacher Irpin state College of Economics and Law

INTERNATIONAL TAX COMPETITION: PROSPECTS FOR UKRAINE

Today in the conditions of globalization, national economic systems are interwoven in a single world economy. The main features of globalization are: the integration of markets; interdependence and interpenetration; convergence trend; the formation of a holistic economic system. Consequently, in the context of globalization, integration is intensifying, which opens new opportunities for capital allocation. Integration processes, in turn, increase the sensitivity of investment and business to taxation, as individual governments liberalize tax laws, guided by opposing motives: on the one hand, they try to attract foreign investment, and on the other - they prevent the flow of tax base abroad. [1]

At the heart of a market economy, competition is the main driving force of the evolution of relationships between actors operating in this environment. The essence of the competition is to improve or maintain the position of the company on the market, which is achieved due to differences in the goods supplied by the enterprise, from the competitor's products both in terms of matching the specific needs of customers and the costs of its satisfaction. Tax competition is no exception. Its essence is to create favorable conditions for the business climate in the country, and the tax system itself is one of the most important factors that can improve this climate. [2] The attraction of foreign capital and enterprises will help to raise the country's economic level considerably, and in order to create the necessary conditions for this, there should be a well-established legislative base.

In 2010, the Tax Code of Ukraine was adopted, which came into force on January 1, 2011, which regulates the relations arising in the field of collection of taxes and fees. [3]This code is rather democratic compared to the tax codes of other countries, but the problem is different.

One of the most important problems of the Tax Code of Ukraine is its instability. After all, the Tax Code is often amended, which is one of the main problems. In view of this, the investor is not profitable to invest in such an unstable environment, with not a small number of risks, which in turn may be unwarranted. This situation is quite unfavorable for Ukraine, because it is now important to attract foreign investment in order to launch the economy, since it is currently quite difficult to allocate funds to this sphere. Also impossible is the option of increasing the amount of money in circulation, as it will lead to inflation, that is, the inevitable depreciation of money. [4]

Unfortunately, despite the instability of the Tax Code, there are a number of other, no less acute problems. Among them are: military actions in the East of Ukraine, which also hinder the stabilization of the economy in the market to date. It should be taken into account both the possibility of unpredictable inflation and the issue of corruption to say that it can also affect the investor's decision on the management of his investments.

From the above problems, it can be concluded that investing funds in Ukraine is rather risky, besides, the investor is in fact unable to quickly reduce his business and withdraw the funds involved.
If you look at taxation, then most of the problems are beyond the scope of the law. A foreign investor can repel the insecurity of the business from the self-employed bureaucracy, lack of certainty in the application of law and pro-government position of Ukrainian courts.

There have also been positive changes introduced in recent years. Namely: the convergence of tax and accounting, the exclusion of the absence at the location, the grounds for canceling registration by the taxpayer and others.

An innovation has been introduced regarding the introduction of a system of electronic administration of VAT that should mitigate the pressure on the part of the Fiscal Service.

The most prominent tax incentives in the tax legislation are: software supply, the possibility of agriculture being in a simplified tax regime with a small tax rate and a special regime for joint taxation institutions.

In the long run, there is the introduction of a tax on distributed profits that will be paid on dividends and payments of equal value, the list of which must be clearly regulated [4].

Today there is a large number of barriers to promoting foreign investment and creating an optimal business climate, but they are not only in the Tax Code of Ukraine, but also in other factors. That is why it is not only necessary to reform the Tax Code of Ukraine, but also to ensure its stability, to introduce a marathon on its unchanged for a certain period of time. In addition, it is necessary to resolve the military conflict in the East, and to ensure the stability of the currency, so that inflation does not become an obstacle to these same investments.

From the above problems, it can be concluded that investing funds in Ukraine is rather risky, besides, the investor is in fact unable to quickly reduce his business and withdraw the funds involved.

If you look at taxation, then most of the problems are beyond the scope of the law. A foreign investor can repel the insecurity of the business from the self-employed bureaucracy, lack of certainty in the application of law and pro-government position of Ukrainian courts.

There have also been positive changes introduced in recent years. Namely: the convergence of tax and accounting, the exclusion of the absence at the location, the grounds for canceling registration by the taxpayer and others.

An innovation has been introduced regarding the introduction of a system of electronic administration of VAT that should mitigate the pressure on the part of the Fiscal Service.

The most prominent tax incentives in the tax legislation are: software supply, the possibility of agriculture being in a simplified tax regime with a small tax rate and a special regime for joint taxation institutions.

In the long run, there is the introduction of a tax on distributed profits that will be paid on dividends and payments of equal value, the list of which must be clearly regulated [4].

Today there is a large number of barriers to promoting foreign investment and creating an optimal business climate, but they are not only

in the Tax Code of Ukraine, but also in other factors. That is why it is not only necessary to reform the Tax Code of Ukraine, but also to ensure its stability, to introduce a marathon on its unchanged for a certain period of time. In addition, it is necessary to resolve the conflict in the East and to ensure monetary stability, so that inflation does not become an obstacle for these same investments, to increase indirect taxes and reduce direct ones, in order to attract foreign investors to develop their business in our country, measures must be taken to protect any kind of investment, which forms of business and promotion of its development, to use more force to deal with the issue of corruption.

REFERENCES

1. Taxation in the conditions of globalization and integration // [Electronic resource]. – Access mode: https://cyberleninka.ru/article/v/ podatkova-konkurentsiya-v-umovah-globalizatsiyi-ta-integratsiyi
2. Formation of a competitive tax system in Ukraine // [Electronic resource]. – Access mode: https://afu.minfin.gov.ua/ getfile.php? page_id =448&num=2
3. Tax Code of Ukraine // [Electronic resource]. – Access mode: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
4. Tax system and investments: what is wrong with Ukraine? // [Electronic resource]. – Access mode: https://biz.censor.net.ua/m3008014

УДК 330.35

Алергуш А.М.
Ірпінський державний коледж економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Шорохова С.О.,
викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Ключові слова: Європейський Союз (ЄС), Європейська інтеграція, глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі (ГВЗВТ), малі та середні підприємства (МСП).

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України – це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин.

Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Як невід'ємна частина Європи, Україна орієнтується на діючу в провідних європейських країнах модель соціально-економічного розвитку.

Інтеграція України в ЄС має свої переваги і для України, і для Європейського Союзу. Для нашої держави важливого значення набувають як процес її послідовного наближення до ЄС, так і стратегічний результат цього процесу – повноправне членство в ЄС.

Фактори, що гальмують рух України до ЄС:

1) повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій.

2) високий рівень корупції та економічної злочинності.

3) відсутність консенсусу стосовно європейського вибору як серед населення, так і на рівні державних інституцій.

4) явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед, серед політичної еліти і державних службовців України

Без цих факторів вступ ЄС буде залишатися недосяжною мрією [3].

Європейський Союз надає підтримку Україні для забезпечення стабільного та демократичного майбутнього для всіх її громадян.

У своїй підтримці ЄС непохитно дотримується принципів територіальної цілісності та суверенітету України. Від весни 2014 року ЄС збільшив свою підтримку економічним та політичним реформам України. На даний момент, ми розглянемо сферу вільної торгівлі.[1]

Потенційними перевагами створення поглибленої зони вільної торгівлі України і ЄС є :

- сприяння подоланню наслідків світової фінансово – економічної кризи (через пожвавлення експортної діяльності, припливу інвестиційних ресурсів, використання європейського досвіду антикризових програм і кредитів ЄС);
- надання податкового прискорення темпам зростання ВВП;
- поліпшення структури експорту і сальдо платіжного балансу України;
- зростання надходжень іноземних інвестицій;
- одержання доступу до передових високих технологій;
- поліпшення доступу до якісніших і дешевших товарів та послуг;
- покращення рівня енергетичної безпеки і зменшення енергозалежності України;
- прискорення зростання добробуту населення .

До ризиків створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною і ЄС належать:

- посилення конкуренції з підприємствами ЄС на ринку України;
- банкрутство неконкурентоспроможних підприємств;

- збільшення витрат українських підприємств на адаптацію та стандартів [3].

Значний внесок у розвитку теорії та методології державного управління, що сприяє розробці даної теми, зробили такі дослідники: Попок А., Атаманчук Г., Приходченко Л., Бакуменко В. та інші. Проблемам інтеграції України до ЄС, як окремому аспекту глобалізації, присвячені наукові праці: Барановського Ф., Грицька І., Кордона М., Малика Я., Нагорної І. та інші. Теоретико-методологічну базу сучасних процесів європейської інтеграції розкрили в своїх наукових дослідженнях: Гнатюк М.(відносини України з ЄС та процес європейської інтеграції української держави), Кравчук І. (удосконалення стратегічного планування європейської інтеграції України) та ін.

В 2016 році, хоч загальний експорт товарів і продовжив падати, але він, порівняно з попереднім роком, подекуди зріс. Збільшення стосується в першу чергу товарів аграрної продукції і товарів легкої промисловості. Але найбільш очевидним підсумком 2016 року для української зовнішньої торгівлі є той факт, що Європейський Союз остаточно закріпився як головний торговельний партнер України. Попри загальне зниження загальних показників як експорту, так і імпорту - відповідно 7,9 та 0,1 відсотка за період з січня по жовтень 2016 року у порівнянні із періодом 2015 року - обсяги торгівлі з ЄС продовжують зростати. [2]

Експортукраїнськихтоварів до ЄС у 2017 роцізріс на 29,9% та становив 17,5 млрд доларів, що становить 40,5% від усього обсягу продажів українських товарів за кордон. [2]

З 1 вересня 2017 року повністю набрала чинності глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі (ГВЗВТ) між ЄС та Україною. Вона є частиною Угоди про асоціацію. Попередньо з 1 січня 2016 року ГВЗВТ застосувалася тимчасово. Це є потужною віхою в двосторонніх торгових відносинах і відкриває нові економічні можливості як для ЄС, так і для України. Український бізнес отримує стабільний та передбачуваний преференційний доступ до найбільшого ринку у світі, в якому мешкають понад 500 мільйонів споживачів. Водночас, бізнес з ЄС дістає можливість скористатися простішим доступом до українського ринку та будувати нові

відносини з українськими постачальниками та партнерами. ЄС є торговим партнером номер один для України. За перші вісім місяців 2017 року експорт з України до ЄС та імпорт з ЄС до України зросли на 27%, якщо порівнювати з відповідним періодом 2016 року.

В структурі експорту товарів до Європейського Союзу в першому півріччі 2017 року переважають сільськогосподарські товари – 32,8%, продукція металургійного комплексу – 21,0% і продукція машинобудування – 15,3% (табл. 1).[2]

Таблиця 1

Експорт товарів з України до ЄС за І півріччя 2017 року

Сільськогосподарські товари	32,8%	$2 698,3 млн.
Продукція металургійного комплексу	21%	$1 728,8 млн.
Продукція машинобудування	15,2%	$1 250,2 млн.
Мінеральні продукти	13,4%	$1 099,4 млн.
Деревина паперова маса	5,4%	$447,0 млн.
Продукція легкої промисловості	5,1%	$422,0 млн.
Різні промислові товари	4,0%	$331,7 млн.
Продукція хімічної промисловості	2,9%	$240,5 млн.

Джерело: [2]

1 жовтня 2017 року набув чинності регламент Європейського Парламенту та Ради щодо тимчасових “автономних торгових преференцій” для України. Це дозволить Україні експортувати більше сільськогосподарської продукції до ЄС відповідно до угоди про асоціацію та глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі без плати митних зборів. Також цей крок пришвидшить скасування митних тарифів для кількох промислових груп товарів відповідно до Угоди про асоціацію. Це має сприяти збільшенню експорту з України до ЄС та допомогти протистоянні наслідкам російських обмежувальних заходів проти України.

Отже можна зробити висновок, що на даний момент, Україна не готова до відкриття свого внутрішнього ринку товарів і послуг для компаній країн ЄС, а також не готова до євроінтеграції з ЄС. Але Україна намагається створити всі умови для того, щоб створити міцний союз з ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Відносини між ЄС та Україною: інформаційна довідка // [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://eeas.europa.eu/ headquarters/headquarters-homepage_uk

2. Експорт товарів до ЄС // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.factcheck.com.ua/

3. Переваги і недоліки інтеграції України до ЄС // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ 15_ APSN_2010 /Economics/67697

УДК 330.3

Алієва Л. Р.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМР-17-1
Науковий керівник:
Богріновцева Л.М.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

РОЛЬ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: бізнес-інкубатор, інновація, інноваційний розвиток, методи інноваційного розвитку.

На сьогоднішній день проблема забезпечення інноваційного розвитку в Україні є досить актуальною з огляду на те, що державна підтримка даного напрямку практично відсутня. На даний час державна політика будується на пріоритетності соціальних виплат, а не системних інвестицій. Тому лише за рахунок приватного капіталу, як вітчизняного, так і закордонного походження, зараз можуть бути реалізовані нові проекти. Одним із нових видів залучення зовнішніх інвестицій в розвиток інноваційних проектів є бізнес-інкубатори.

Значна увага розвитку та особливостям функціонування бізнес-інкубаторів приділена у працях таких вчених-економістів як:

Л. С. Васильєва, Р. І. Завадяк, М. Г. Пивоваров, О. В. Поліщук, Ю. М. Смаковська, О. В. Тимошенко, Л. Т. Шевчук та ін.

Розглянемо найпоширеніші трактування поняття «бізнес-інкубатор», що в свою чергу більш досконало відтворюють сутність даного поняття та його розуміння [2]:

1. Бізнес-інкубатор – це один з варіантів тих організаційних форм взаємодії науки і підприємництва, що уявляє собою складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує, поряд з іншим, сприятливі умови для ефективної діяльності новоутворених малих інноваційних фірм, які реалізують цікаві наукові ідеї.

2. Бізнес-інкубатор – це організаційна інноваційна структура, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів.

3. Бізнес-інкубатор – це структура, що дещо схожа до «кузні» стартапів, тобто місце, де можна втілити в реальність ідеї, при цьому можливе підібрати в команду людей зі спільними інтересами. Основний інтерес – створення бізнесу.

Варто зазначити, що саме малий бізнес досить часто приносить ринку інноваційні продукти, оскільки має кращі умови для впровадження інновацій, адже відбувається менше вкладання коштів і у випадку невдалого застосування нововведень власник малого бізнесу понесе значно нижчі втрати порівняно із великим бізнесом. Підтвердженням цього є те, що більшість інноваційних продуктів було впроваджено саме представниками малого підприємництва, хоча в подальшому вони нерідко викуповувались великим бізнесом [4, с. 201].

Підтримка в інкубаторах відбувається у вигляді надання необхідних знань, матеріально-технічної бази, а також у допомозі веденню діяльності. Головні функціональні завдання бізнес-інкубаторів наведемо на рис. 1 [4, с. 203].

Розвиток стартапів в Україні забезпечують саме бізнес-інкубатори – своєрідні посередники між новим проектом і інвесторами, що можуть фінансувати його реалізацію. Всього в Україні їх налічується 7: Eastlabs (2012 р.), iHUB (2013), HappyFarm

(2012), GrowthUp (2010), Wannabiz (2012), Voomy IT-парк (2013) і Polyteco (2013).[5, с. 210]

Разом з тим існують певні проблеми, які перешкоджають ефективному розвитку бізнес-інкубаторів в Україні, до них слід віднести: недосконаліть організаційно-правової бази, недостатню фінансову підтримку та відсутність системи підготовки компетентних кадрів для роботи в бізнес-інкубаторах.[1]

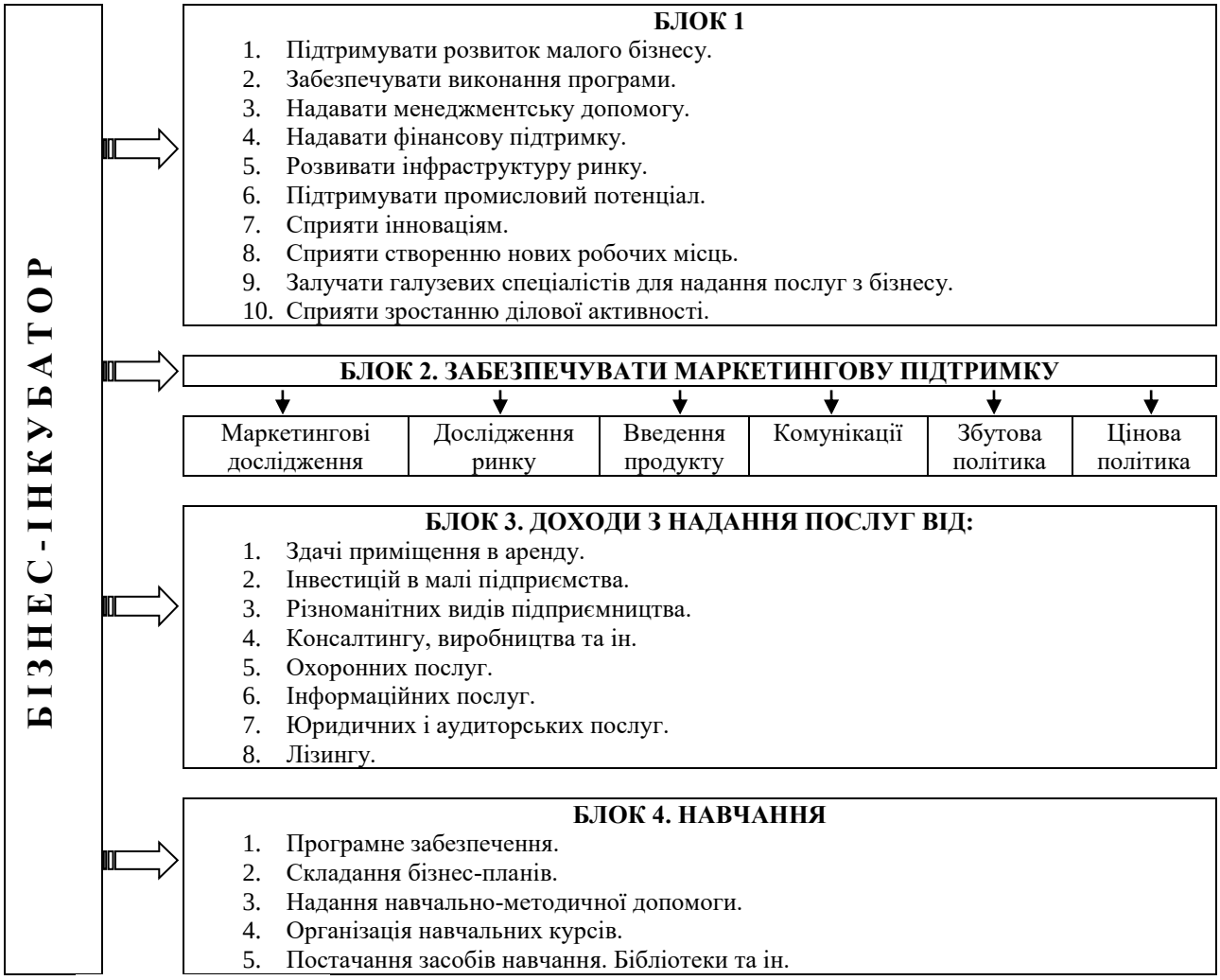

Джерело: [4, с. 204]

Рис. 1. Функціональні завдання бізнес-інкубатора

Також деструктивними чинниками розвитку бізнес-інкубаторів в Україні є:

– слабкість інституту захисту інтелектуальної власності;

– високий ступінь ризику та недовіра до розроблених інноваційних проектів;

– відсутність сприятливого й стабільного інвестиційного клімату в країні;

– дуже мала й недостатня кількість інвесторів готових здійснювати вклади у високоризикові проекти, слабка законодавча база.

Варто зазначити, що внесок організаційних структур малого бізнесу в розвиток інноваційних процесів значний, але разом з тим, часто інноваційний продукт не вирізняється високим ступенем новизни, що спричинено відсутністю належної матеріальної бази для його створення.

Отже, одним з найефективніших інструментів підтримки молодих підприємців є саме бізнес-інкубатори, оскільки саме за допомогою їх відбуваються суттєвий соціальне-економічний розвиток країн, структурна перебудова економіки та впровадження інновацій. Бізнес-інкубатори також є дієвим інструментом розвитку депресивних територій, оскільки вони дозволяють активізувати підприємницьку активність, що призводить до скорочення безробіття та загального покращення рівня життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Билий А. И. Бизнес-инкубаторы Украины и других стран / А. И. Билий, Д. Д. Болжеларский // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://confcontact.com/2013_03_15/21_Biliy.htm.

2. Історія розвитку та сутність бізнес-інкубування. Найбільш затребувані бізнес-інкубатори України / Національна освітня інфраструктура удосконалення інноваційної та підприємницької діяльності ІТ-студентів, 2017 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tempus.nung.edu.ua/uk/news/історія-розвитку-та-сутність-бізнес-інкубування-найбільш-затребувані-бізнес-інкубатори-україни.

3. Карпенко О. При КПИ запускается стартап-инкубатор и три венчурных фонда / О. Карпенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ain.ua/2014/07/21/533515.

4. Савченко В. Ф. Бізнес-інкубатори як інструмент державної підтримки розвитку малого підприємництва / В. Ф. Савченко, М. Г. Долгополов // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 4 (8), ч. 2. – С. 202-207.

5. Філіппов В. Ю. Порівняльний аналіз бізнес-інкубаторів в Україні та в світі / В. Ю. Філіппов //Економічний аналіз. – 2015. – Вип.8, ч.1. – С. 210.

УДК 369.03

Альохіна О.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: медичне страхування, медичне обслуговування, відшкодування, добровільне медичне страхування, обов'язкове медичне страхування, державна медицина, розвиток страхової справи, соціальний захист, медичні послуги, фінансове забезпечення медичної галузі, страховий випадок.

Досить важливу роль в ефективності функціонування будь-якої держави відіграє здоров'я її нації. Адже сааме цей фактор впливає на кількісні та якісні показники трудових ресурсів. На поліпшення соціальної захищеності громадян впливає здатність отримати вчасну та якісну медичну допомогу, проте державна медицина не завжди працює на високому рівні, перш за все через нестачу відповідного фінансування. Світовий досвід показує, що запровадження обов'язкового медичного страхування вирішує ряд економічних та суспільних проблем, також покращує рівень медичного обслуговування в країні. Запровадження загальнообов'язкового медичного страхування сприятиме збільшенню фінансових надходжень в галузь охорони здоров'я та гарантуватиме якісне та доступне медичне обслуговування кожному громадянину.

Дослідженням даного питання займалися такі вчені, як Азрапкіна К. Ф., Білик О. І., Говорушко Т. А., Януль І.Є. та інші. Питання страхової медицини є настільки актуальним, що висвітлюється на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та веб-порталу Верховної ради України в тому числі проект Закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні.

Медичне страхування у більшості країн є формою соціального захисту інтересів населення в системі охорони здоров'я. При виникненні страхового випадку страховик гарантує оплату медичної допомоги за рахунок накопичених страхувальниками коштів.

Відомо, що в умовах фінансової та економічної нестабільності охорона здоров'я потерпає найбільше, оскільки коштів на неї виділяється недостатньо. Її фінансування потребує значного поліпшення, бо здійснюється, як правило, за методом залишкового фінансування цієї галузі. Це призвело до відсталої матеріальної бази, низького рівня медичного обслуговування, дефіциту лікарських препаратів і, як результат, – стан здоров'я населення в Україні незадовільний [1, с.40-41].

Частка фінансового забезпечення медичної галузі в Україні становить 3% ВВП. У той час відомо, що за показника, меншого як 5% ВВП, медична галузь фактично недієздатна. Невелика частина витрат на охорону здоров'я покривається через добровільне медичне страхування (ДМС), а інша – за рахунок неофіційних платежів населення [2, с. 271].

Одним із шляхів до забезпечення належної організації охорони здоров'я, яка забезпечувала б право кожного громадянина на одержання медичної допомоги, є розвиток системи страхової медицини, за допомогою якої можливо вирішити численні питання гарантованості доступності медичних послуг для широких верств населення, залучення додаткових ресурсів у сферу охорони здоров'я [3].

На розгляд Верховної Ради було винесено законопроект про впровадження в Україні загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування з 1 січня 2018 року. Саме

загальнообов’язкове державне соціальне медичне страхування має стати ефективним та дієвим способом забезпечення витрат пацієнтів на лікування, діагностику, профілактику, реабілітацію у разі хвороби або нещасного випадку.

В пояснювальній записці до проекту Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні» зазначається, що кошти на медичне забезпечення будуть формуватися внесками з доходів громадян, у разі настання страхового випадку застраховані особи будуть забезпечені безоплатною медичною допомогою. Відносини між суб’єктами страхування регулюються договором страхування. Застрахованими особами стануть всі громадяни країни, в тому числі пенсіонери, інваліди, студенти, діти віком до 16 років.

Позитивними наслідками від введення загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування в Україні є:

- створення прозорих механізмів фінансових, правових і соціально-економічних взаємовідносин між лікарнями та пацієнтами;
- розв’язання державою проблеми організації соціально справедливої системи охорони здоров’я;
- надійність планування та рівномірність надання ресурсів на потреби системи охорони здоров’я;
- доступність медичної допомоги для всіх;
- оптимізація використання ресурсів системи охорони здоров’я [4, с. 113].

Проте можливі й негативні наслідки від впровадження страхової медицини. Через зародження обов’язкового медичного страхування збільшиться податковий натиск на громадян, тому що потрібно буде залучити велику кількість коштів на утворення нового фонду. Це може призвести до тінізації економіки, що негативно відіб’ється на добробуті громадян і держави в цілому.

Отже, можна сказати, що загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні допоможе покращити рівень соціального захисту населення, дасть можливість отримувати медичну допомогу на рівних умовах всім громадянам нашої держави та підвищить рівень діяльності галузі охорони здоров’я.

Таким чином, не викликає заперечень необхідність нагального

реформування системи фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я України. Основним елементом фінансування є медичний страховий сектор. Розвиток цього сегменту потребує вирішення питань обов'язкового медичного страхування, забезпечення оптимального співвідношення між обов'язковим та добровільним медичним страхуванням з урахуванням особливостей фінансово-економічного становища країни та урахування світового досвіду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мних М. В. Медичне страхування та необхідність його запровадження в Україні / М.В. Мних // Економіка та держава. – 2014. – № 2. – С. 40-41.

2. Білик О. І. Переваги та недоліки введення обов'язкової форми медичного страхування в Україні / О.І. Білик, С.А. Качмарчик // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 767. – С. 270-276. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2013_767_40

3. Азрапкіна К. Ф. Основні засади формування загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні / К. Ф. Азрапкіна, К. Ю. Молчанова // Наукове товариство Івана Кушніра. – 2015. – Режим доступу: http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=34047

4. Говорушко Т. А. Страхові послуги: навч. посіб. / Т.А. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2015. – 400 с.

УДК 336.761

Альохіна О.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ключові слова: фондовий ринок, інвестування, ліквідність, інвестори, фінансові ресурси, розвиток економіки, залучення ресурсів.

На даний момент ринок цінних паперів безперервно розвивається, змінюються умови його функціонування, під впливом, поряд з розвитком економіки. Підвищується попит на акції у якості інструмента володіння підприємствами України та перерозподілу прав власності на них. Фондовий ринок відіграє важливу роль, тому що є джерелом фінансових ресурсів. Поряд з цим набуває актуальності питання прогнозування розвитку фондового ринку і виявлення проблем його функціонування для подальшого їх усунення.

Дослідженням даного питання займалося багато закордонних та вітчизняних вчених, зокрема Еш С.М., Волкович Л. Ю., Федорчак О. В. та інші.

З метою реалізації фондовим ринком завдань щодо залучення інвестиційних ресурсів та забезпечення сталого економічного розвитку необхідно усунути ряд перешкод, які заважають подальшому розвитку фондового ринку та якісному виконанню покладених на нього функцій. Загалом можна сформувати основні проблеми функціонування фондового ринку в Україні. Слабкість фондового ринку України виражається в наступному:

- недостатня ліквідність фондового ринку;
- переважання державних цінних паперів;

- недостатня прозорість діяльності емітентів та професійних учасників ринку;
- нерозвиненість правової бази, неадекватність її сучасним вимогам діяльності на ринку фінансових послуг;
- низький технологічний рівень функціонування ринкової інфраструктури;
- низький рівень корпоративної культури;
- недостатня обізнаність переважної частини населення з питань фондового ринку [1].

Недостатня ліквідність українського фондового ринку аргументується малими обсягами фінансових потоків, які обертаються на ньому. Ліквідність фондового ринку визначається його можливістю забезпечити достатній попит на певні цінні папери. На даний момент ліквідність фондового ринку є низькою.

Більш актуальним було б залучення іноземних інвестицій для різностороннього розвитку економіки, а не надавати перевагу державним. Також досить вагомою проблемою є необізнаність великої частини населення з питань фінансів, адже більшість не мають можливості або бажання детальніше розібратись у всіх нюансах цієї теми, що в свою чергу призводить до низького розвитку професійної культури населення і негативно впливає на розвиток економіки країни в цілому, адже всі проблеми починаються «знизу».

Проаналізувавши правову базу, можна зробити висновки, що чинна законодавча база постійно зазнає численних змін та доповнень. З усіх нормативно-правових актів, прийнятих органами законодавчої та виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності, немає жодного, до якого б не вносилося змін, поправок, уточнень та доповнень. Громіздкий масив законодавства, нестабільність та неузгодженість законодавчих актів, численні й непередбачувані зміни до них, неналежне виконання законів серйозно підривають довіру вітчизняних та іноземних інвесторів, створюють перешкоди для компаній, які вже відкрили свій бізнес в Україні, та стримують бажання тих, хто готовий працювати в нашій країні [2].

Загалом нормативно-правовій базі, що регламентує інвестиційні процеси в Україні, не вистачає системності. Головним її недоліком є відсутність законодавчих актів, які б чітко прописували роль

центральних та місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування у процесі залучення інвестицій. Інвестиційну діяльність регулює значна кількість нормативно-правових актів, що створюються різними суб'єктами державної правотворчості, мають неоднакову юридичну силу, різняться за дією в часі та просторі, розповсюджуються на різне коло суб'єктів. Тому цілком природно, що з часом між ними виникають суперечності. Крім того, залишається невирішеною також проблема забезпечення іноземних інвесторів інформацією про чинне інвестиційне законодавство. Тексти законів та інструкцій недосяжні для ознайомлення. Для потенційних інвесторів важко визначити, які закони зберігають чинність, а які було анульовано. В Україні немає єдиної бази даних чи зведеного документа, який би оприлюднював інформацію щодо статусу та відміни попередніх законів. Виходячи з ситуації, що склалася, необхідне прийняття єдиного законодавчого акта, що охоплював би різні аспекти інвестиційної діяльності, замість низки чинних нормативних актів, що регулюють діяльність у цій сфері. За таких умов було б доречним розробити Інвестиційний кодекс, який би максимально охоплював усі умови інвестиційної діяльності в Україні[3].

На основі розглянутої проблематики можна сформувати шляхи вдосконалення функціонування фондового ринку:

1) прийняти законодавчий акт, який охопив би всі аспекти інвестиційної діяльності;

2) забезпечити контроль за виконанням усіх вимог цього законодавства;

3) створити унікальну інформаційну систему, яка б забезпечила усіх учасників фондового ринку необхідними даними для їх діяльності та спростила б її;

4) підвищити ефективність діяльності інфраструктури фондового ринку;

5) розвивати інститути колективного інвестування;

6) розробити систему заходів для залучення іноземних інвесторів;

7) проводити семінари та конференції для населення, щоб підвищити рівень обізнаності в сфері інвестування.

Отже, майбутній розвиток фондового ринку неможливий без реформування більшості складових ринку та усунення перешкод, що заважають цьому розвитку. Має бутипереосмислена та суттєво підвищена роль фондового ринку у залученні інвестиційних ресурсів та спрямуванні їх на оновлення виробничого потенціалу, створення умов для становлення потужних інституційних інвесторів. Також, вирішення проблем на фондовому ринку пов'язане з необхідністю вдосконалення законодавства, що регулює діяльність цього ринку, а також встановлення більш жорсткої відповідальності за порушення норм законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Еш С.М. Ринок фінансових послуг: підручник / С.М. Еш – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 400 с.
2. Волкович Л. Ю. Актуальні питання систематизації інвестиційного законодавства / Л. Ю. Волкович, І.В. Жеребятіна // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 5. – С. 187–189.
3. Федорчак О.В. Систематизація законодавчого забезпечення інвестиційної діяльності в Україні / О.В. Федорчак // Теорія та практика державного управління. – 2017. – № 4. – С. 9.

УДК 336.763: 336.74

Безноско К.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Данькевич А.П.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СЕГМЕНТ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА

Ключові слова: цінні папери, економіка, акція, ринок цінних паперів, інвестування, інвестор, сектор.

Ринок цінних паперів як складова частина фінансового ринку забезпечує акумуляцію та ефективне розміщення заощаджень в економіці, інвестування її пріоритетних галузей та об`єктів. Оздоровлення економіки України значною мірою залежить від становлення та налагодженого функціонування ринку цінних паперів, регульованого державою та інтегрованого у світові фондові ринки.

Головним завданням, яке повинен виконувати ринок цінних паперів являється, насамперед, забезпечення умов для залучення інвестицій на підприємства, доступ цих підприємств до більш дешевого, порівняно з банківськими кредитами капіталу. Сьогодні в Україні триває активний процес розвитку ринку цінних паперів (РЦП), формування його інфраструктури. Успішне осягнення цієї мети безпосередньо залежить від створення необхідної правової бази у сфері цінних паперів. [1]

У Законі України «Про цінні папери і фондову біржу» цінні папери визначаються як грошові документи, що засвідчують право володіння або боргові відносини, визначають взаємовідносини між особою, яка їх випустила, і їх власником, і передбачають, як правило, виплату доходу в виді дивідендів або процентів, а також можливість передачі грошових чи інших прав, які витікають з цих документів, іншим особам. [2]

В економічній практиці прийнято розрізняти дві сформовані моделі ринку цінних паперів: європейську та американську. Більш зрілий вік має європейська модель (оскільки амстердамська фондова біржа була заснована в 1602 р.). Відмінність американської моделі від європейської полягає в комплексному, революційному впровадженні держави в управління ринком [3].

На ринку цінних паперів одночасно здійснюють обіг акції різних корпорацій, які належать до різних секторів економіки. Ґрунтуючись на оцінці ступенів перспективності підприємств різних галузей, формується система курсів їх цінних паперів, завдяки чому передові підприємства й галузі отримують більш високу вартість паперів з боку інвесторів, а підприємства і галузі отримують можливість залучення додаткових інвестицій, наприклад, за рахунок нового випуску цінних паперів і їх розміщення на фінансових ринках. У якості винагороди за участь у фінансуванні економіки та плати за ризик власники цінних паперів отримують додатковий дохід.

Таким чином, інвестор сприяє формуванню та розвитку найбільш перспективних виробництв, впровадженню в господарську практику передових технологій і розробок, що призводить до росту економіки регіону. [4]

Якщо характеризувати в цілому організацію регулювання фондового ринку зарубіжних країн, то необхідно відзначити, що серед більш ніж 30 країн з розвинутими ринками цінних паперів, більше 50% країн мають самостійні відомства з цінних паперів (модель США), приблизно в 15% країн за фондовий ринок відповідає Міністерство фінансів, ще в 15% країн – змішане управління.

У країнах з банківською моделлю інвестування на ринку цінних паперів (Австрія, Бельгія, Німеччина) основну відповідальність за ринок цінних паперів здійснює Центральний банк або орган банківського нагляду. У Швейцарії немає єдиного державного органу, що здійснює централізоване регулювання фондового ринку, ці функції поділені на регіони – Катони. І спеціальні органи, що відповідають за функціонування всіх законодавчих положень на ринку цінних паперів відсутні. [5].

Слід зазначити, що важливу роль у відновленні економіки в довгостроковій перспективі повинен відігравати корпоративний

сегмент ринку цінних паперів. Разом із тим торги цінними паперами демонструють низхідний тренд, що пов'язано з загальним погіршенням макроекономічної ситуації, низькою зацікавленістю економічних суб'єктів у залученні коштів через фондовий ринок та невисокою інвестиційною привабливістю наявних фінансових інструментів.

Отже, за останні декілька років на українському фондовому ринку відбувся ряд важливих і істотних змін. Одним із прикладів таких перетворень є поява поруч із традиційними операціями з фінансовими інструментами нових продуктів – похідних цінних паперів.

Попит на цінні папери залежить від процентної ставки, ціни на інші альтернативні фінансові активи. Рівень процентної ставки є не тільки критерієм вибору альтернативних напрямів здійснення інвестиційних операцій, а й значною мірою визначає обсяг цих операцій або ділової активності окремих суб'єктів. Одним із показників ефективності функціонування ринку цінних паперів є розвиток його організованого сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ватаманюк З. Г. Ринок цінних паперів в умовах фінансової глобалізації / З.Г. Ватаманюк. , Н.В. Звонар //Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 82 - 89

2. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон від 23 лютого 2006 року / Україна. Закон // Голос України. – 2016. – 14 квітня. – С.8-12; Урядовий кур'єр. – 2016. – 19 квітня: Орієнтир. – С. 1-8

3. Вон Романов Кріспін О. О. Моделі організації ринків цінних паперів та участь банків у їх формуванні / О. О. Вон Романов Кріспін // Регіональна економіка. – 2016. – № 4. – С. 172-179.

4. Кондрашихін А. Регіональні особливості функціонування ринку цінних паперів // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 3. – С.34-38

5. Меньшикова А. Регулювання ринку цінних паперів у Європейському Союзі / А. Меньшикова // Фінансовий ринок України. – 2009. – № 6. – С. 22-24.

УДК 368.36

Безноско К.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Шевчук Ю.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Ключові слова: страхування, медичні працівники, професійна відповідальність.

В сучасних умовах розвитку економіки тема лікарських помилок в Україні є одна з найболючіших як для медиків, так і для пацієнтів, яких все частіше не влаштовує якість медичного обслуговування і мізерні компенсації за шкоду, заподіяну їх здоров'ю неадекватним лікуванням.

За даними ВООЗ, які були широкого оприлюднені у пресі, в Україні від лікарських помилок щоденно вмирає 6–7 осіб, 20 осіб стають інвалідами. Для порівняння, у США частка медичних помилок складає 3–4%, у Великобританії – 5%, у Франції – 3%. Значні суми сплачуються у вигляді компенсації пацієнтам, так, в США виплати за кількома десятками судових позовів лише протягом року перевищують один млн. доларів [1,3]. Ситуація в медичній галузі склалася таким чином, що через побоювання судового переслідування в разі несприятливого кінця хвороби лікарі стали уникати ризику в своїй діяльності, немов би захищаючи цим самих себе, що отримало назву захисної медицини. Звичайно , цей шлях хибний і суперечить основним етичним принципам медичної діяльності, оскільки перш за все, передбачає уникнення лікарями ризику навіть в тих ситуаціях, коли це необхідно для збереження життя хворого. Захисна медицина вважається одним із факторів, що збільшує витрати на охорону здоров'я.

Дебати про необхідність обов’язкового страхування відповідальності у сфері лікарської діяльності протягом останніх 10 років починаються кожен раз, коли стає відомо про чергову сумну історію в лікарні або приватній клініці. До кого потерпілі повинні пред’являти претензії? Хто повинен відповідати за неправильний діагноз і відповідно неправильне лікування [1].

По своїй суті, страхування ризику професійної помилки – це страхування відповідальності за заподіяння шкоди третім особам. А значить, застрахувати можливий ризик заподіяння шкоди в ході професійної діяльності медичного працівника може як він сам, так і інша особа, наприклад, медичний заклад. У зв’язку з тим, що норми про обов'язкове страхування ризику професійної помилки медичних працівників відсутні, то сектор медичних працівників, які здійснюють свою діяльність у державних і комунальних медичних установах, практично випадає з сфери розглянутих відносин.

Така ситуація склалася через те, що зазначені установи не беруть на себе обов'язок щодо страхування ризику професійної помилки своїх медичних працівників, а самі працівники договори такого страхування не укладають, часто в силу незнання про можливість та порядок укладення таких. Тому сьогодні ризик професійної помилки медичних працівників страхується тільки приватними медичними установами [2].

Тим не менш, існуючу ситуацію можна виправити і збільшити кількість захищених медичних працівників. Можна розглянути як мінімум, три варіанти вирішення проблеми:

1) Укладення договору страхування професійної відповідальності медичним працівником.

2) Укладення договору страхування професійної відповідальності медичних закладів.

3) Закон про обов’язкове страхування професійної відповідальності медичних працівників.

Для реалізації двох з них досить дій самих медичних працівників, для втілення в життя третього необхідне втручання держави. Втручання держави полягає в закріплення на законодавчому рівні обов'язкового страхування ризику професійної помилки медичних працівників. Цей варіант найбільш складний. Все, що

потрібно для реалізації першого і другого варіантів, – це активна життєва позиція медичних працівників, бажання бути захищеними і дії самих працівників, що можливі і реальні в рамках нині чинного законодавства [1].

Страхування професійної відповідальності медичних працівників дозволяє перекласти всі витрати з відшкодування збитків на страховика. Однак більшість медичних закладів укладати такі договори страхування поки не поспішають. Особливою популярністю цей вид страхування в Україні не користується. Попит на цю послугу перебуває на стабільно низькому рівні й обсяги ринку все одно мізерно малі.

Так, вимога про обов’язкове страхування професійної відповідальності лікарів повинна стати обов’язковою умовою для отримання медиками дозвільних документів. Умови такого страхування повинні передбачати відшкодування збитків, обумовлених професійною діяльністю медичних працівників (зокрема помилками або халатністю). За даними Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, загальні прогнозні витрати у рік на введення цього виду страхування повинні скласти 373,7 млн. гривень, у тому числі за рахунок бюджетних засобів – 319, 4 млн. гривень. У випадку безпосередньої компенсації третім особам заподіяної шкоди, прогнозні витрати осіб (юридичних і фізичних), винуватих у завданні шкоди життю і здоров'ю складуть 414,7 млн. гривень на рік [3].

Отже, для того, щоб в українській медичній системі передбачалося обов’язкове медичне страхування, оптимальним варіантом вбачається прийняття єдиного закону про медичне страхування, який би регламентував питання страхування професійної відповідальності медичних працівників. Необхідність запровадження системи страхування професійної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників обумовлена передусім зростанням кількості випадків заподіяння шкоди життю та здоров’ю громадян (пацієнтів) унаслідок неналежного забезпечення якості надання медичних і фармацевтичних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Черніков Є.Е., Зарецький М.М., Чернікова Н.М. Лікарська помилка: неосвіченість чи халатність? // Український медичний часопис - 2009. - №2 (70).// www.umj.com.ua

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року зі змінами і доповненнями // www. zakon.rada.gov.ua

3. Врачебные ошибки застрахуют. 18.10.2015. // news.finance.ua

УДК 336.76

Білюк В.А.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Шорохова С.О.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

СВІТОВИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК ТА КОНКУРЕНТНІ ВІДНОСИНИ ГОЛОВНИХ ВАЛЮТ СВІТУ (ДОЛАРА США ТА ЄВРО)

Ключові слова: валютний ринок, долар США, євро, економічна криза.

Купівля і продаж іноземної валюти здійснюється на валютних ринках, що представляють собою офіційні центри, де такі операції здійснюються за певним курсом. У більш широкому сенсі під валютним ринком розуміють сферу економічних відносин, що виникають при здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти. На валютних ринках також здійснюються операції, пов'язані з рухом капіталу (купівля-продаж цінних паперів в іноземній валюті, валютне інвестування). Головними «конкурентами» на світовому валютному ринку всі звикли вважати долар США та євро, адже вони є найрозвинутішими та найстабільнішими у світі. Але завжди виникає питання: яка валюта все ж є більш стабільною та використовуваною? Це ми і з’ясуємо.

Цю тему також вивчали багато українських вчених-економістів, таких як Гальчинський Анатолій Степанович у своїй праці «Світова валютна система» (1993), Мунтіян Валерій Іванович у праці «Економічний інтеграційний вибір» (2014), Віктор Дмитрович Базилевич «Історія економічних учень» (2006).

Обмін валют і операції з ними здійснюються на специфічному ринку - валютному. Валютний ринок являє собою систему (сукупність) економічних і організаційних відносин, що складаються на основі купівлі і продажу іноземних валют. Операції з іноземною валютою складаються на основі процесів міжнародної торгівлі, руху капіталів і робочої сили, передачі технологій, все більше об'єднують національні господарства окремих країн в єдиний світовий економічний простір, тобто світове господарство. Наприклад, щодня центральні банки та інші фінансові інститути, а також експортери та імпортери – компанії різних країн, які беруть участь в міжнародних угодах, – отримують або виплачують значні суми у валюті. Здебільшого у ролі такої валюти виступає долар США та євро.

Для початку ми розглянемо долар США. Як відомо після Другої світової війни він став основною резервною валютою у світі. Це пояснюється домінуючою роллю американської економіки і політичної системи як найбільшої і однієї з найрозвиненіших та найстабільніших в світі. Але на даний момент долар США не можна вважати найстабільнішим, адже ще в кінці січні 2017 році на Всесвітньому економічному форумі всі відмічали зріст світової економіки, що відбулося чи не вперше після світової кризи 2008 року, здавалося б, що це забезпечувало стабільність і для української економіки. Не минуло й тижня, як весь світ дізнався про обвал фондових ринків США і Азії, який відбувся 6 лютого 2018 року. Загальні витрати американських корпорацій за кілька днів - близько трильйона доларів. Дивним стало те, що Україна майже не відчула це на собі і єдиним наслідком стало зниження цін на нафту, а курс гривні стабілізувався і досяг практично торішнього рівня [3]. Проте, незважаючи на цей приклад, долар все ще залишається номером 1 в міжнародних накопиченнях в іноземних валютних резервах.

Однак, перед нами для України відкривається ще одна проблема, яка без сумніву торкнеться всіх секторів економіки –

розмови про новий виток світової економічної кризи. Чи це насправді так? Ерік Найман, фінансовий аналітик: «Імовірність настання фінансової кризи восени цього року – 70%, в 2019 році – 90%. Це може бути повтор 2008 року, коли впав ринок іпотеки, розорилися банки, зросло безробіття». Експерти радять не сильно загострювати на цьому увагу, адже досвід, який ми здобули у 2008 році не пройшов даром і до можливої кризи готуються і зроблять все, щоб не допустити цього знову.

Щодо євро, то він займає 2-ге місце у світі за часткою валютних резервів та обсягами торгівлі на міжнародному валютному ринку і 1-ше за показниками готівкового обігу. Зростання євро триває на світових ринках, про це свідчить те, що середній за рік курс євро до долара США у 1999 році становив $1.0658, а у 2017 році – $1.1297. Найвищий показник був у 2008 році і становив $1.4708. Основними чинниками цього є потік сильних макроекономічних даних з ЄС. Наприклад, зростання позитивного сальдо торгового балансу Євросоюзу на тлі відверто слабкої статистики з США. Включаючи інфляцію, роздрібні продажі. Також накладаються безперервні скандали навколо фігури президента Сполучених Штатів Д. Трампа [1].

Тенденції до посилення долара і зниження євро можуть сприяти три сценарії. Перший – ФРС почне підвищувати відсоткові ставки значно швидше, ніж очікувалося. Другий – інвестори і корпорації почнуть агресивніше позичати в євро і переводити їх у долари. Так вони зможуть отримати зиск із вищих ставок у США. Нарешті, азіатські та близькосхідні центробанки і державні інвестиційні фонди скористаються можливостями, які відкриває програма ЄЦБ з викупу облігацій. Вони продаватимуть більше німецьких, французьких чи італійських боргових паперів і реінвестуватимуть виторгувані гроші у вигідніші облігації американського казначейства. Усі ці сценарії правдоподібні. Але є як мінімум чотири чинники, які можуть підштовхнути курс євро у зворотний бік:

• сильний долар сам собою впливає на економіку та монетарну політику США. Якщо він і далі зміцнюватиметься, то спровокує зниження економічної активності та спад темпів інфляції у країні. У

цьому разі ФРС, імовірно, буде обережнішою і не поспішатиме з підвищенням відсоткових ставок.

• є серйозний привід сумніватися в тому, що уряди азіатських і близькосхідних країн кинуться переводити в долари ще більше резервів.

• торговельний дисбаланс між Сполученими Штатами та Європою

• підвищення ставок у США залучить одних інвесторів, але інші все одно відходитимуть від долара. Це станеться, якщо поєднання конкурентоспроможнішого євро, виключно м'якої монетарної політики ЄЦБ і зниження бюджетних навантажень у Франції, Італії та Іспанії призведе до реального відновлення європейської економіки. Тоді потоки глобального капіталу почнуть перетікати в євроакції, власність і прямі інвестиції. І ці потоки легко можуть перевершити за своїм розміром інвестиції, які США залучать підвищенням відсоткових ставок.

Цікавими є прогнози щодо долара і євро на найближчий рік. Уряд озвучив такі валютні прогнози: обмінний курс гривні (в середньому за рік) 2018-го року становитиме 29,3 грн за долар, 2019-го року – 30,5 грн за долар, 2020-го року – 31 грн за долар.

Історичні антирекорди гривні стосовно іноземних валют в офіційних курсах НБУ: долар США 26 лютого 2015-го сягнув найвищого показника в 30,01 грн, євро встановив свій рекорд 26 січня 2018 року – 35,66 грн [2].

Тож все таки, яка валюта з цих двох є більш конкурентоздатною і в якій з них зберігати гроші українцям у 2018 році? Щодо американського долара, то ця валюта завжди вважалася самою надійною і стійкою, вона збереже позитивну динаміку, великою перевагою є те, що відбудеться масштабне збільшення видатків з бюджету США на інфраструктуру. Ситуація навколо європейської валюти є не такою стабільною, адже більшість експертів передбачають, що у 2018 році євро і долар зрівняються в ціні, тому можна припустити, що євро трохи знецініться, що є невтішним для цієї валюти [4].

Отже, я вважаю, що обидві валюти достойні вважатися головними валютами світу, адже вони займають провідні місця у світі

за часткою валютних резервів, часто використовуються та є оптимальними варіантами вкладень. Проте, незважаючи на це, я б рекомендувала використовувати долар США, адже саме він широко використовується у світі та в Україні. На американський долар стабільно припадає більше половини світових національних золотовалютних запасів. Економіка США в світі впевнено тримає першість, що дозволяє вважати долар найвпливовішою світовою валютою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтернет-журнал «Газета» Эксперт объяснил, почему дорожает евро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://gazeta.ua/ru/articles/economics/_ekspert-ob-yasnil-pochemu-dorozhaet-evro/773059
2. Інтернет-журнал «Главком» Долар і євро в Україні продовжують зростати[Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://glavcom.ua/economics/finances/kurs-dolara-v-ukrajini-prodovzhuje-zrostati-kurs-valyut-na-23-lyutogo-475792.html
3. Інтернет-журнал «Деньги» После обвала фондових рынков США и Азии чего ждать Украине? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dengi.ua/finance/302122-Posle-obvala-fondovih-rinkov-SShA-i-Azii-chego-jdat-Ykraine
4. У якій валюті зберігати гроші в 2018 році – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://poradum.com/poradi-dlya-domu/2018/u-yakij-valyuti-zberigati-groshi-v-2018-roci-v-chomu-krashhe-trimati-zaoshhadzhennya-poradi.html

УДК 368.03:339.138

Венгуренко А.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМР-17-1
Науковий керівник:
Венгуренко Т.Г.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Ключові слова: страховий маркетинг, маркетингова діяльність, страхові компанії, страховий продукт.

Сучасний етап розвитку страхових відносин в Україні характеризується розвитком технологій та збільшенням конкуренції на ринку фінансових послуг, які вимагають від страховиків пошуку нових, маловитратних та ефективних каналів реалізації страхових продуктів, що дозволяють пропонувати страхові послуги страхувальникам у зручний час та спосіб.

Актуальність маркетингової діяльності в страховій компанії пояснюється тим, що в умовах ринкової конкуренції страхова компанія повинна мати достатню інформацію для аналізу ринкової ситуації, для виявлення слабких та сильних сторін конкретного страхового продукту, визначення необхідності впровадження нового продукту, тобто володіти теорією і практикою маркетингу.

Останнім часом український страховий ринок знаходиться на стадії розвитку, зростає конкуренція між страховими компаніями, що викликало необхідність страхових компаній використовувати в їх діяльності маркетинг. За допомогою маркетингового комплексу компанії утримують існуючих клієнтів та залучають нових, зберігають конкурентні позиції на страховому ринку [1].

Розробка та позиціонування нових страхових продуктів – найбільші труднощі для страховиків. Страховики в Україні досить рідко розробляють нові страхові продукти самостійно, вважаючи за

краще модернізувати вже наявні пакети послуг чи копіювати вдалі розробки компаній, які є лідерами на ринку. Така продуктова політика пояснюються тим, що розробка нового страхового продукту – дорога і ризикована справа, яка може обернутись ринковим провалом. Необхідність в новому страховому продукті може виникнути з наступних причин:

- потреба компанії завоювати новий ринкових сегмент, використовуючи новий, незнайомий публіці продукт;
- намір страховика вирватись у ринкові лідери;
- розширення кола клієнтів компанії за рахунок введення нового цікавого продукту;
- підвищення прибутковості бізнесу за допомогою розроблення нового продукту [3].

Для забезпечення ефективної реалізації нового страхового продукту в період нестабільності, коли компанії змагаються за лояльність споживачів, такий продукт повинен містити одну або декілька зрозумілих ідей для споживача, які б виправдовували покупку цього продукту. Також він має перевершувати аналогічну продукцію конкурентів за своїми споживчими властивостями, але при цьому не бути суттєво дорожчими. За нестабільної економічної ситуації політика в галузі розробки нових страхових продуктів повинна бути «преактивною». Тобто рішення про розробку нових продуктів, які б задовольняли вимоги споживачів повинні передбачати розвиток споживчих очікувань і потреб, а не реагувати на розвиток ринку.

Першим етапом розробки нового страхового продукту є попереднє дослідження. Ідея нового продукту повинна пройти ретельний економічний аналіз. Також для розробки продукту проводяться дослідження ринку загалом, збір інформації про цільовий сегмент страхового ринку, аналіз конкуренції на цьому сегменті та перспективності продукту. На даному етапі важливо визначити привабливість страхового продукту для цільової аудиторії. Для цього страховими компаніями може бути використано тестування продукту у певному ринковому сегменті. Сьогодні важко уникнути швидкого копіювання страхових послуг конкурентами на ринку. Виходом з цієї ситуації є розробка продуктів, що не

піддаються широкому розповсюдженню. Однак високі витрати виправдовуються, адже компанія, що виходить на нерозвинутий повною мірою ринок першою або пропонує новий продукт з суттєво вищим рівнем обслуговування, має шанси захопити значну частину ринку чи його сегменту.

Другий етап створення нового страхового продукту передбачає розробку технічного аспекту і рекламної кампанії продукту. Визначаються гарантії, страхова сума, страхова премія, тариф, франшиза, особливі умови договору, тощо. Також на цьому етапі проводиться юридичний аналіз умов страхування.

На третьому етапі розробляється маркетингова стратегія для просування нового страхового продукту на ринку, планування маркетингових зусиль, що включає в себе виділення бюджету на рекламні заходи, стимулювання продажів продукту, спеціальну підготовку персоналу, підготовку системи збуту продукту [5].

У процесі маркетингової діяльності страхова компанія використовує набір маркетингових інструментів, або так званий маркетинговий комплекс, який охоплює:

- страхові послуги;
- ціни;
- методи розподілу;
- просування страхової послуги.

Страхова послуга являє собою невідривну єдність обіцянки страхової компанії здійснити страхову виплату, страхового відшкодування та цілого ряду послуг з його одержання при настанні страхового випадку.

Ціна – це кількість грошей, яку повинен заплатити страхувальник, щоб одержати страхову послугу.

Методи розподілу страхової послуги включають в себе дії страхової компанії, які роблять страхову послугу доступною для цільових страхувальників.

Методи просування страхової послуги – це дії страхової компанії з поширення інформації про її переваги та переконання цільових страхувальників в необхідності її придбання.

Маркетинговий комплекс включає в себе набір тактичних прийомів страхової компанії для забезпечення прийнятого

керівництвом (вищим менеджментом) рішення про позиціонування страхової послуги на цільовому ринку. З точки зору страхувальників будь-які маркетингові заходи розробляються для забезпечення йому відповідних привілеїв. Зіставлення точок зору страховика та страхувальника призводить до висновку, що досягати успіхів будуть ті страхові компанії, котрі зможуть задовольнити потреби страхувальника економно, зручно та при гарному взаєморозумінні [2].

Наявна ситуація на ринку страхових послуг спонукає страхові компанії постійно удосконалювати свою діяльність, використовуючи при цьому довготермінові стратегії розвитку. Ефективна і продумана діяльність, спрямована на організацію збуту й комунікацію з потенційним споживачем, є визначальним чинником досягнення успіху. Щоб вижити в конкурентній боротьбі, страхові компанії зобов'язані вводити в практику нові види обслуговування, ставити на перше місце інтереси страхувальників, боротися за кожного клієнта. Цим і пояснюється об'єктивна необхідність для страховиків діяти на ринку відповідно до теорії і практики сучасного маркетингу [5].

Отже, особливості маркетингу в страховій діяльності пов'язані зі специфікою самого продукту цієї діяльності, державної регламентації і макроекономічного становища. Роль маркетингу в страховій діяльності надзвичайно важлива – уміння правильно оцінити наявні потреби ринку, скоординувати свою діяльність відповідно до них, ефективно провести політику просування і збуту, здійснити аналіз своєї діяльності, передбачити подальші перспективи розвитку, закласти непорушні підвалини для процвітання будь-якої компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В.Д. Страхові послуги: підручник. – У 2 част. – Ч.1 / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Логос, 2014. – 496 с.

2. Демидов А. А. Аспекти та особливості розвитку страхового маркетингу в Україні / А.А. Демидов // Економічні науки. – 2009.

3. Забурмеха Є.М. Теоретичні аспекти маркетингової орієнтованості страхових компаній / Є.М. Забурмеха // Вісник

Хмельницького національного університету. – 2013. – № 6. – С.115-120.

4. Клепікова О. Моделювання маркетингової стра тегії страхової компанії / О. Клепікова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 6 (147). – С.55-61.

5. Лобова О.М. Теоретичні основи маркетингової діяльності страхових компаній / Інвестиції: практика та досвід – 2017 - №6 – С.62-67.

УДК 330.322

Волкова Ю.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Ключові слова: іноземні інвестиції, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, інвестиційний клімат.

Економіка будь-якої держави не може ефективно функціонувати без інвестицій. Залучення прямих іноземних інвестицій є необхідним для розвитку ринкових відносин в Україні на сучасному етапі. Дефіцит власних коштів бюджету гальмує розвиток держави, підприємств, галузей економіки, не дає змогу втілювати в життя соціальні та економічні програми.

Питанням інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та аспектам залучення прямих іноземних інвестицій у вітчизняну економіку присвячені праці І. Бланка, В. Бочарова, А. Колосова, М. Чумаченка, М. Найденової, Л. Григор'євої, В. Артеменко, А. Готи, І. Крейдич, В. Михайлова, О. Крехівського, І. Лукінова, Б. Губського,

М. Крейніної, О. Мачульської, Г. Марченко, А. Фолом'єва, В. Ревазова, А. Дуки, Т. Майорова, А. Пересади та ін.

Мета дослідження полягає у визначення шляхів вдосконалення здійснення іноземних інвестицій в Україні на основі вивчення теоретичних та оцінки практичних аспектів обраної проблематики.

Відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Інвестори визначають доцільність розміщення коштів в країнах світу даючи оцінку інвестиційному клімату. Інвестиційний клімат – це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему (економіку країни, регіону, корпорації) [28,с.366].

Для початку проаналізуємо інвестиційний клімат України, який визначається Європейською Бізнес Асоціацією. Оцінювання відбувається за п'ятибальною шкалою за результатами оцінок 71 керівників компаній-учасниць ЄБА. Протягом 2012-2016 рр. не перевищував нейтрального значення (3 бала із 5 можливих). У першому півріччі 2017 року цей показник становить 3,15 і нарешті перетнув нейтральну межу. Серед топ-пріоритетних проблем, що потребують особливої уваги з боку влади бізнес назвав три незмінні позиції: боротьба з корупцією – 36%, судова реформа – 20%, земельна реформа – 11%. Деякі учасники серед негативних факторів відзначили повільний темп реформ, високі ставки кредитування бізнесу, конфлікт на Сході, бюрократію, контрабанду і тіньову економіку.

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2017 рік Україна втратила 5 позицій і спустилась з 76-го (у 2014році) на 81 місце серед 137 країн світу. За результатами дослідження Світового банку Doing Business 2015, за легкістю ведення бізнесу Україна вперше увійшла в ТОП-100, піднявшись за рік на 25 позицій і зайнявши 87 місце із 185 можливих.

У 2017 році Україна піднялася на 7 сходинок і посідає 80 місце.Україна в рейтингу Індекс економічної свободи (Indexof Economic Freedom) 2017 року збільшила свій показник із 46,8 до 48,1 бала зі 100 можливих, але загалом опустилася зі 162-го на 166-те місце серед 180 країн-учасниць (рік тому – 178), свідчать результати щорічного дослідження американського The Heritage Foundation. Україна здобула 30 балів зі 100 можливих у дослідженні Transparency International «Індекс сприйняття корупції» (CPI) за 2017 рік і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році.

З метою виявлення позитивних і негативних чинників впливу на залучення іноземних інвестицій в Україну доцільно провести оцінку і аналіз їх обсягів. Для початку проаналізуємо загальний обсяг іноземних інвестицій в Україну. Основну частину іноземних інвестицій становлять прямі іноземні інвестиції.

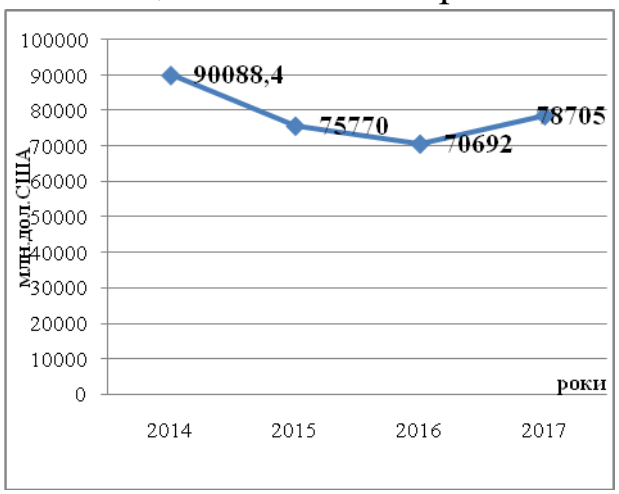

Джерело: [4]

Рис.1. Загальний обсяг іноземних інвестицій в Україну протягом 2014-2017 рр.

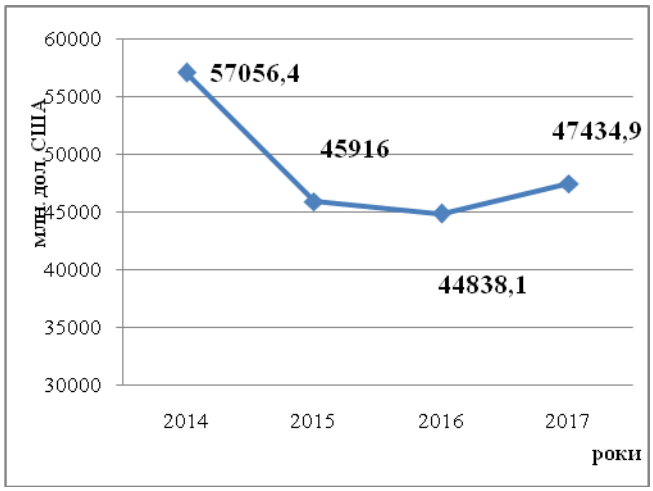

Джерело: [4]

Рис. 2. Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 2014-2017 рр.

У 2015 році спостерігається різкий спад прямих інвестицій. Порівняно з 2014 рокам приплив ПІІ зменшився на 19,53%. Причиною зменшення обсягу інвестицій стала, зокрема, курсова різниця, за рахунок якої акціонерний капітал знизився на 5 мільярдів доларів. Ще однією з причин є військовий конфлікт, який

розгорнувся на території України. У 2017 році обсяги прямих іноземних інвестицій поступово збільшуються.

Вже кілька років поспіль лідерами прямого іноземного інвестування в українську економіку залишаються промислово розвинені країни. Найбільша частина інвестицій з України надійшла на Кіпр ($13 977,7 млн.). Як приплив так і відтік інвестицій між Україною і Кіпром являють собою операцій великих українських промислових підприємств з метою оптимізації оподаткування, а також виділення коштів для розвитку міжнародних структур власного бізнесу. За більш ніж десять років, офшорна економіка Кіпру відіграє важливу роль в якості притулку для виведених українських грошей. Велика частка іноземних інвестицій надходить до України з Нідерландів ($6 945,8 млн.). Це зумовлено тим, що Україна знаходиться на першому місці для голландського бізнесу в рейтингу перспективних ринків для інвестування. Безумовними лідерами інвестування були і є також Німеччина ($2 226,2 млн.), Російська Федерація ($4 586,3 млн.), Австрія ($1 875,0 млн.), Великобританія ($2 363,9 млн.) та Франція ($1 468,2 млн.).

Однією із проблем іноземного інвестування є нерівномірність їх розподілу між регіонами України. Це пояснюється галузевою різноманітністю промисловості регіонів України. Найбільше інвестицій надходить до Дніпропетровської (16,9%), Одеської (5,55%), Донецької (3,75%), Київської (3,6%), Львівської (3,12%), Полтавської (2,99%) та Харківської (2,24%) областей, а також до міста Київ (49,51%). Найменше інвестицій припадає на Чернівецьку (0,12%), Кіровоградську (0,15%), Тернопільську (0,18%), Хмельницьку (0,23%), Сумську (0,42%) області.

Глибокі диспропорції існують й у розподілі інвестицій за видами економічної діяльності. Передусім інвесторів цікавлять сфери, які за короткий час можуть забезпечити отримання найбільшого прибутку. Саме тому п’ятірка найпопулярніших видів діяльності, в які вкладають іноземні інвестори, у 2017 р. виглядає наступним чином: промисловість – 26,7%, фінансова діяльність – 26,4 %,оптова торгівля та посередництво в торгівлі –13,3%, металургійне виробництво – 12,1%, операції з нерухомим майном – 9,8% усіх інвестицій.

Для початку розглянемо вплив іноземних інвестицій на валовий внутрішній продукт. Частка прямих іноземних інвестицій протягом 2012-2017 рр. постійно збільшувалася. Насамперед це пояснюється тим, що темпи приросту прямих іноземних інвестицій значно перевищують темпи приросту валового внутрішнього продукту. Відношення іноземних інвестицій до ВВП України у 2017 році збільшилося у порівнянні з 2012 роком майже вдвічі (на 91,5 %). Світовий досвід засвідчує, що для стабільного економічного росту інвестиції повинні бути на рівні 19-25% від ВВП.

Існуюча в державі тенденція щодо залучення великих обсягів іноземних інвестицій не є однозначно позитивною. Іноземні інвестиції, навіть за умови їх ефективного використання, не повинні становити великої частки в загальному обсязі інвестицій. У світі існує правило: обсяг іноземних інвестицій ніколи не має перевищувати обсягів вітчизняних. Тому доцільно порівняти обсяги іноземних та національних інвестицій. Обсяг іноземних інвестицій в Україну у 2012 році більший за обсяг національних інвестицій на 36,99%. Причому цей показник з кожним роком збільшується. У 2017 році обсяг іноземних інвестицій перевищує капітальні інвестиції більш ніж втричі (на 338,78%). Значне перевищення іноземних інвестицій призводить до неефективного функціонування економіки України.

Отже, обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну в останній рік значно скоротився. Основними причинами цього є військовий конфлікт на Сході України та високий рівень корумпованості. Аналізуючи структуру іноземних інвестицій освідчить, що майже третину всіх інвесторів складають офшори, які являють собою український капітал, який повертається в країну, тобто капітал потенційних інвесторів. Іноземні інвестиції відіграють безпосередню роль у розвитку економіки країни. При цьому іноземні інвестиції мають і негативні наслідки. Проаналізувавши частку інвестицій у ВВП, дійдемо висновку, що економіка України є залежною від інвестицій. Для покращення інвестиційної активності пропонуються наступні заходи: удосконалення законодавства, стабілізація фінансової системи, стримування інфляції, поліпшення державного управління, мінімізація політичних ризиків, боротьба з корупцією та тіньовою економікою, надання податкових пільг іноземним

інвесторам, які здійснюють довгострокові вкладення, проведення судової реформи, яка забезпечить незалежність судів, надання державних гарантій іноземним інвесторам, страхування іноземних інвестицій тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про режим іноземного інвестування» : від 19 березня 1996 р. № 93/96 // Відомості Верховної Ради України (ВВР).– 1996. – № 19. – ст. 18 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр. – Назва з екрана
2. Індекс інвестиційної привабливості України у 2017 року. – Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eba.com.ua/static/press-releases/PressR_28122017.pdf. – Назва з екрана
3. Коваленко С.О. Інвестиційний клімат України та напрями його покращення [Електронний ресурс]/ С.О.Коваленко. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012_38/12ksaaun.pdf . – Назва з екрана
4. Статистичний збірник «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у 2010–2016 роках». – Офіційний сайт державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua. – Назва з екрана

УДК 349.3: 369.542 (477)

Гарник М.О.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ТА ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: пенсійна реформа, солідарна система, страховий стаж, коефіцієнт заробітної плати, осучаснення пенсій, єдиний соціальний внесок.

На сучасного етапу соціально-економічних перетворень у нашій державі актуальним завданням є радикальне реформування пенсійної системи, що має важливе значення для забезпечення сталого розвитку України, подолання наслідків фінансової-економічної кризи, підвищення рівня соціального забезпечення пенсіонерів.

Основною метою проведення пенсійної реформи є відновлення соціальної справедливості для нинішніх і майбутніх пенсіонерів, забезпечення достойного рівня життя громадянам, які протягом свого трудового життя сплачували пенсійні внески, досягнення стабільності пенсійної системи та забезпечення бездефіцитності Пенсійного фонду у середньостроковій перспективі.

З 11 жовтня 2017 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій». Відповідно до передбачених цим Законом змін першим кроком пенсійної реформи є осучаснення пенсій [2].

Для цього використовуватиметься єдиний показник середньої зарплати, який у цьому році, в сумі, становить 3 тис. 764 грн. з коефіцієнтом вартості року страхового стажу в розмірі 1. Крім того, збільшиться максимальна сума, з якої сплачується єдиний соціальний внесок (ЄСВ), до 15 мінімальних заробітних плат (48 тис. грн.). Розмір ставки ЄСВ не зміниться.[4]

З 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року при призначенні пенсії застосовується середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої

сплачено страхові внески, обчислена як середній показник за 2016 та 2017 роки, із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1%. У разі, якщо при однакових показниках індивідуального коефіцієнта заробітної плати (доходу) та тривалості страхового стажу розмір пенсії у 2018 році, обчислений відповідно до аналогічних показників, буде меншим, ніж пенсія, призначена у 2017 році, КМУ приймає рішення про збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується при призначенні пенсій з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року, таким чином, щоб пенсії, призначені у зазначений період, не були меншими за пенсії, що призначалися з 1 січня 2017 року по 31 грудня 2017 року [3].

Для призначення пенсій цього року використають показник середньої зарплати за останні два роки, а з 2019 – використовуватимуть показник за останні три роки.

З початку 2018 року право на пенсію за віком в 60 років буде у тих громадян, які мають 25 років страхового стажу. Мінімальний страховий стаж збільшуватиметься на один рік протягом 10 років, поки не складе 35 років у 2028 році. У 63 роки на пенсію можуть виходити ті особи, які мають 15 років страхового стажу на 1 січня 2018 року.

З 2018 року в 65 років вийти на пенсію зможуть ті особи, які на 1 січня 2019 року матимуть від 15 до 16 років страхового стажу. Особам без страхового стажу в 15 років, призначать державну соціальну допомогу в 65 років.

Пенсії за вислугу років ліквідують, залишивши пільговий вихід на пенсію тільки для деяких категорій населення: працівників зі шкідливими і важкими умовами праці, людей з інвалідністю, матерів, які виховали п’ятьох дітей, інвалідів з дитинства (в 50 років), військових – учасників бойових дій (55 років при 25 роках стажу) [4].

Змінено умови призначення пенсії за віком таким чином, що по 31 грудня 2017 року особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше 15 років, а починаючи з 1 січня 2018 року право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років мають особи за наявності страхового стажу у 2018 році не менше 25 років з

поступовим збільшенням необхідного страхового стажу на 1 рік щорічно. Починаючи з 1 січня 2028 року право на призначення пенсії за віком матимуть особи після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше 35 років [1].

В цілому проект реформи сконцентрований на скороченні хронічного дефіциту ПФ, модернізації, та підвищенні ефективності функціонування солідарного рівня пенсійної системи, в тому числі за рахунок своєрідного її поєднання з елементами накопичувальної системи, проте практично не торкається проблеми формування другого та третього рівнів пенсійної системи. Відтак запропонований урядом проект важко назвати повноцінною системною реформою, яка кардинально змінить існуючу пенсійну реформу. Також слід враховувати, що формування ефективної пенсійної системи потребує цілого ряду реформ в суміжних сферах, як то фінансова, податкова та соціальна.

Отже, реформа передбачає: осучаснення пенсійних виплат, скасування з 1 жовтня поточного року зменшення пенсійних виплат на 15% працюючим пенсіонерам, встановлення єдиних правил нарахування пенсій з 1 січня 2018 року, ліквідацію спеціальних пенсій, підвищення захисту працівників шкідливих виробництв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Життя після реформи. Як зміняться пенсії з 1 жовтня [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.epravda.com.ua/publications/2017/10/5

2. Красноградська районна державна адміністрація [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://krasnogradrda.gov.ua/2017/10/12/pensijna-reforma-97ni/

3. Пенсійна реформа в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://merefyanska.gromada.org.ua/news/08-34-16-23-10-2017/

4. Пенсійна реформа: все що потрібно знати (ІНФОГРАФІКА) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://fakty.ictv.ua/ua/ukraine/20171011

УДК 336.74

Гацелюк А.Р.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМР-17-1,
Науковий керівник:
Олешко А.А.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

СТАТУС КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Ключові слова: криптовалюти, цифровий вимір власності, національна інноваційна система, грошовий сурогат, кібербіржа.

Актуальність теми даного дослідження полягає у тому, що в даний час електронні гроші набули особливої популярності, незважаючи на те, що з'явилися вони відносно недавно. Цьому сприяють такі чинники, як зручність оплати товарів в Інтернет-магазинах, висока швидкість проведення транзакцій, застосування сучасних технологій для забезпечення безпеки угод. Одним з найбільш перспективних видів електронних грошей є криптовалюта, а найбільш популярною крипто валютою – біткоін. Оскільки курс біткоіну до долара зростає, а отже збільшується і його популярність, з'явилася необхідність в уніфікації його визначення і місця в фінансово-економічній системі світу та окремих країн, зокрема.

Мета дослідження полягає в виявленні статусу криптовалюти в Україні та постановці проблеми управління операціями з криптовалютами.

Значний внесок в дослідження різних аспектів обігу криптовалют внесли такі вчені, як: О. Амоша, В. Геєць, І. Лукінов, М. Пашута, А. Чухно, О. Кавтиш, О. Єрмаков, М. Коденська, К. Салига, Т. Сердюк, В. Воронцев та інші.

Регулятори фінансового ринку відмовилися визнавати криптовалюти легальними грошовими коштами в Україні. НБУ, Нацкомфінуслуг і Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку прийшли до спільного висновку, що біткоіни і інші різновиди цифрових валют не є грошима або будь-яким іншим офіційним

платіжним засобом. Вони заявляють, що «складна правова природа криптовалюти не дозволяє визнати їх ні валютою, ні валютною цінністю, ні електронними грошима, ні цінними паперами, ні грошовим сурогатом» [3].

Діяльність, пов'язана з операціями купівлі, продажу або обміну криптовалют, несе безліч ризиків, попереджають експерти. В українському законодавстві немає чіткого визначення і визнання криптовалюти, не створена інфраструктура, а сам ринок відрізняється вкрай високою волатильністю. У серпні 2017 року фінансові відомства створили робочу групу, до якої увійшли представники Кабінету міністрів, Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби України. Робоча група шукає можливості узаконити оборот криптовалют на території України, але поки ніяких рішень немає. Мета такого регулювання – захист прав споживачів, протидія відмиванню коштів, ідентифікація суб'єктів операцій (фінансовий моніторинг), оподаткування та декларування доходів [1].

Легалізувати ринок криптовалюти в Україні раніше намагалися депутати. У жовтні в Верховній Раді зареєстрували перший законопроект про криптовалюти. Автори документа пропонували узаконити криптовалютні транзакції, а регулятором ринку призначити НБУ. Однак, більшість регуляторів світу, в тому числі Європейський центробанк, поки вкрай обережно підходять до подібних законодавчих ініціатив. Національний Банк України не визнає криптовалюту (як втім і інші віртуальні валюти) електронними грошима, ні грошовими сурогатами, ні іншими законними засобами платежу, і не рекомендує їх використовувати в якості таких, але не забороняє використання крипто валюти. Восени 2017 року зареєстровано ще один законопроект про обіг криптовалюти в Україні. Він визначає, що крипто валюта – це "програмний код, який може виступати засобом обміну". Передбачається створити криптовалютні біржі, а з боку держави контролювати обмін буде НБУ. У другому законопроекті, який подав до Верховної ради голова комітету з питань фінансової політики Сергій Рибалка, дається інше визначення криптовалюти: «Цифровий вимір вартості, заснований на математичних обчисленнях». Він зможе виступати як засіб обміну і буде вважатися фінансовим активом, а створити крипто біржу може

будь-яка фінансова установа, статутний капітал якої не менше 5 млн. грн. і не менше 51% статутного капіталу має належати громадянам України. Для управління ринком цифрових грошей пропонується створити окремий державний орган, який буде видавати ліцензії криптобіржам і криптообмінникам, а також регулювати їх роботу [2].

В українському правовому полі поки дійсно немає жодного документа, який би пояснював поняття «крипто валюта» і регулював операції з нею. Юристи впевнені, що незважаючи на відсутність спеціального законодавства, операції з криптовалютою і інвестиції в них не є правопорушеннями і не тягнуть за собою будь-які юридичні санкції.

Невизнання криптовалют фінансовими регуляторами означає, що в разі знецінення віртуальних активів держава не зможе відшкодувати інвесторам грошові втрати, як це відбувається з банківськими вкладами або іншими фінансовими інструментами. Ризики використання криптовалют в Україні можуть бути пов'язані також з податковим законодавством і відсутністю належного судового захисту інтересів учасників криптовалютних угод.

Активний розвиток криптовалютних відносин вимагає правового врегулювання. На даний момент в Україні утворився правовий вакуум. Згідно з чинним законодавством, криптовалюта для взаєморозрахунків використовуватися не може, відповідно, біткоіни в якості платіжного засобу – недійсні. Отже, фізичні або юридичні особи, які використовують валюту біткоіни, здійснюють операції та ведення бізнесу на свій ризик та без гарантій з боку держави. НБУ застерігає від операцій з криптовалютами, в тому числі в біткоінами, поки не буде створена система правил, яка зможе запобігти зловживанням [1].

Саме тому законодавчим пріоритетом найближчим часом повинно бути внесення змін до Податкового кодексу в частині оподаткування криптовалютних операцій і регулювання криптовалютних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684
2. Проект Закону про обіг криптовалюти в Україні - 7183 від 06.10.2017/ 7 сесія VIII скликання – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=6268
3. Руденко Е.О., Красова Е.В. Можливості і перспективи розвитку криптовалют // Міжнародний студентський науковий вісник. – 2015. – № 4-3

УДК 330.322.3

Гіщак Н.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Ковернінська Ю.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: недержавний пенсійний фонд, інвестиційна діяльність, інвестиційний портфель, пенсійні активи, пенсійна система.

Забезпечення стабільних темпів економічного зростання в будь якій країні неможливе без проведення активної інвестиційної політики. Одним з її перспективних напрямів можна назвати ефективне використання коштів недержавних пенсійних фондів (далі НПФ). Сутність діяльності недержавних пенсійних фондів полягає в акумулюванні внесків учасників та створенні інвестиційного портфелю фонду. Саме тому розвиток системи недержавних пенсійних фондів сприятиме більшому накопиченню грошових коштів населення і трансформації їх в інвестиційні ресурси для сталого економічного розвитку держави.

Значний вклад у дослідження інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів здійснили такі науковці, як: Гладчук О.І., Бахмач Н.В., Якимів А.І., Панченко І.Т., Грішнова О.О., Опарін В. М., Терещенко Г. М. та інші.

Метою є дослідження перспектив розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.

Механізми функціонування недержавних пенсійних фондів дають можливості збереження та примноження коштів вкладників для забезпечення отримання доходу після настання пенсійного віку. Крім того, недержавні пенсійні фонди виступають у ролі інституційних інвесторів, які інвестують кошти в економіку країни.

Успіх інвестиційної діяльності будь-якого фонду залежить від виваженості інвестиційної політики та ефективності сформованого ним інвестиційного портфеля, тобто сукупності фінансових інструментів, придбаних із метою отримання інвестиційного доходу [3].

Станом на 30.06.2017 року в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 64 недержавних пенсійних фонди та 22 адміністратори НПФ (довідково: станом на 30.06.2016 у Державному реєстрі налічувалось 60 НПФ та 22 адміністратори). Загальна вартість активів, сформованих НПФ, на 30.06.2017 р. становила 2 248,7 млн грн, що на 248,7 млн грн, більше порівняно з аналогічним періодом 2016 р. та на 91,6 млн грн, більше порівняно з аналогічним періодом 2015 р.

Соціальна спрямованість накопичень недержавних пенсійних фондів зумовлює об’єктивну потребу в їх інвестуванні в довгострокові та надійні фінансові інструменти. Тому особливого значення набуває вибір інвестиційних інструментів, використовуючи які НПФ зможуть забезпечити захист грошових коштів населення від інфляційних процесів і при цьому отримувати визначений приріст капіталу. На 30.06.2017 р. переважними напрямами інвестування пенсійних активів були цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (36,1 %), грошові кошти розміщенні на вкладних банківських рахунках (39,5 % інвестованих активів), облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України (9,0 %), об’єкти нерухомості (3,4 %). За даними Національної комісії, що

здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг протягом 2015-2017 рр. відбулося зростання середнього розміру одноразової пенсійної виплати на одного учасника НПФ (з 4,6 тис. грн. у 2015 р. до 6,4 тис. грн. у 2017 р.). та середнього розміру пенсійної виплати на визначений строк на одного учасника НПФ, який отримує пенсій ну виплату на визначений строк (з 24,6 тис. грн. у 2015 р. до 31,6 тис. грн. у 2017 р.).

У І кварталі 2016 р. в консолідованому інвестиційному портфелі НПФ уперше за період існування з'явилися акції іноземних емітентів (0,0001 % загальної вартості пенсійних активів) а під кінець 2017 року вони сягали вже 1,8 %.

Сукупний дохід, отриманий від інвестування пенсійних активів, на 30.06.2017 р. становив 1 227,3 млн. грн., збільшившись у порівнянні зі станом на 30.06.2016 на 309,7 млн. грн., або на 33,8% [1].

Таким чином, інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів є важливим аспектом розвитку економіки держави. З урахуванням розвитку фінансової системи України можна запропонувати заходи, спрямовані на активізацію інвестиційної діяльності НПФ:

1) ширше інформування про переваги інвестування в НПФ;

2) поступове зменшення податкового навантаження щодо активів фондів інвестованих в економіку України;

3) розширення фінансового інструментарію для вкладень інвестиційних ресурсів НПФ;

4) поліпшення інвестиційних обмежень шляхом удосконалення законодавства, що регулює цю діяльність [2].

Висновки. Функціонування НПФ – це один із сучасних способів підвищення якості життя осіб похилого віку, адже солідарна пенсійна система не спроможна забезпечити гідний рівень життя пенсіонерів, враховуючи економічні та демографічні реалії сьогодення. Переваги недержавного пенсійного забезпечення полягають у тому, що вони здатні більш гнучко враховувати зміни потреб страхувальників. Крім того, інвестиційна діяльність НПФ може стати ключовим інструментом для розвитку економіки держави. Отже, для активізації інвестиційної діяльності НПФ в Україні необхідно впроваджувати

заходи щодо ширшого інформування про переваги інвестування в НПФ; поступово зменшувати податкове навантаження щодо активів фондів інвестованих в економіку України; розширювати фінансовий інструментарій для вкладень інвестиційних ресурсів НПФ; коригування інвестиційних обмежень, визначених в законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформація про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні станом на 30.06.2017 / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/17_Dep_Repetska/NPF_II_kv%202017.pdf
2. Свиридовська А. О. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів в Україні. / Свиридовська А. О. // Наукові праці НДФІ. – 2016. – № 4 (77). – с. 148
3. Хлибова Т.О. Розвиток недержавних пенсійних фондів в Україні. / Хлибова Т.О., Черненок К.П. // «Молодий вчений». – № 7 (47). – 2017. – с.486
4. Хлибова Т.О., Черненок К.П. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. / Хлибова Т.О., Черненок К.П. // «Молодий вчений». – № 10 (50). – 2017. – с.1092

УДК 331.25

Глінкіна І.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

РОЛЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Ключові слова: недержавне пенсійне забезпечення, пенсійна реформа,пенсійний фонд, недержавний пенсійний фонд (НПФ).

На даному етапі розвитку України пенсійне забезпечення є актуальним питанням. Дефіцит пенсійного фонду, несприятлива економічна та демографічна ситуації, низький рівень заробітних плат та пенсій свідчить про те, що солідарна система, вже не здатна виконувати ряд функцій, які на неї покладено. Тому необхідним стало реформування системи пенсійного забезпечення, що почало здійснюватися в Україні з січня 2004 року з прийняттям Верховною Радою Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення». Останнє у свою чергу, сприяло розвитку недержавних пенсійних фондів. Цей факт призвів до необхідності їх більш детального розгляду.

Питанню організації системи недержавного пенсійного забезпечення присвячено багато праць таких вітчизняних вчених, як: В. Івашкевич, М. Лазебна, М. Свердел, та інші. Е.М. Лібанова та В.Д. Яценко у своїх дослідженнях акцентують увагу на необхідності реформування пенсійної системи України. Також стан та перспективи недержавного пенсійного забезпечення досліджуються у роботах вчених О.П. Коваля, В.В. Корнєєва, Г.М. Терещенко. Попри це, в сучасній літературі приділяється мало уваги дослідженню ролі

недержавних пенсійних фондів в системі загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення.

Метою дослідження є визначення місця НПФ у системі пенсійного забезпечення України, оцінка стану та перспектив його розвитку. Роль недержавних пенсійних фондів можна виявити через аналіз загальних показників їх діяльності.

Виконання основних функцій недержавними пенсійними фондами стає можливо за умови їх ефективного функціонування. Для цього необхідно проаналізувати показники, що характеризують стан розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні. Станом на 30.09.2017 року, згідно з даними Державного реєстру фінансових установ в Україні діє 64 недержавні пенсійні фонди та 22 адміністратори. Кількість вкладників збільшилася порівняно з аналогічним періодом 2016 року на 12,1% (6,7 тис. вкладників). Загальна кількість учасників НПФ становила 840,1 тис. осіб (станом на 30.09.2016 – 833,0 тис. осіб), з яких отримали/отримують пенсійні виплати 84,0 тис. осіб (10,0% від загальної кількості учасників). Сума пенсійних внесків становить 1 972,7 млн. грн., яка збільшилася на 5,2% (96,9 млн. грн.) в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року. Загальна вартість активів, сформованих недержавними пенсійними фондами, станом на 30.09.2017 р. становила 2 326,8 млн. грн., що на 12,0%, або на 249,9 млн. грн. більше в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року [2].

Отримані результати показують позитивну динаміку та деякі зрушення у функціонуванні недержавних пенсійних фондів. Але існують наступні чинники, які гальмують розвиток недержавного пенсійного забезпечення:

- недовіра населення до недержавних фінансових установ;
- недостатність та неузгодженість законодавства з питань недержавних пенсійних установ;
- неготовність та небажання роботодавців прати участь у системі накопичення внесків;
- недостатній рівень обізнаності населення щодо діяльності цих фондів [3, с.150].

НПФ відіграють вагому роль економіці країни, тому держава в особі уповноважених органів повинна сприяти їх розвитку, за допомогою наступних заходів:

- відновлення довіри з боку;
- створення компенсаційних механізмів (розбудова системи гарантування вкладів та забезпечення виплат за договорами НПЗ);
- вдосконалення та поглиблення механізмів взаємодії та зворотного зв'язку між НПФ та іншими учасниками системи НПЗ;
- вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази у сфері НПЗ;
- наявність відповідної інфраструктури, що забезпечуватиме високу ліквідність та абсолютну прозорість фінансованих вкладень НПФ;
- проведення широкої просвітницької роботи щодо діяльності НПФ, популяризації їх послуг (у т. ч. соціальної реклами), тощо.

Завдяки здійсненню цих заходів можна покращити діяльність недержавних пенсійних фондів, зацікавити громадян у подальшому розвитку цих небанківських фінансових інститутів та розв'язати ряд проблем, пов'язаних із соціальним захистом населення [4, с. 74].

Отже, в ході проведеного аналізу діяльності НПФ, можна стверджувати, що їх розвиток неможливий без залучення коштів широких верств населення. Існує необхідність зацікавлення громадян в участі в НПФ. Це сприятиме формуванню у населення відповідальності за забезпечення власних грошових надходжень після завершення трудової діяльності. Для реалізації потенціалу недержавних пенсійних фондів активну участь повинна брати держава, здійснюючи відповідну податкову, інвестиційну та кадрову політику. Таким чином, можна підвищити мотивацію та створити стимули для участі роботодавців і найманих працівників у пенсійній системі. З 1 січня 2018 року запрацювала пенсійна реформа. За умови реформування, вона стане відправною точкою в системі «нового» пенсійного забезпечення, навіть попри те, що на даний час, частина населення відноситься до неї досить скептично.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 2003. - № 1058-IV. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058-15.

2. Річний звіт розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за 2017 рік. [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (нацкомфінпослуг) [сайт]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/

3. Ткаченко Є.В. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні / Є.В. Ткаченко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2013. - № 16. - С. 150-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSUNU_2013_16_ 32

4. Леонов Д. Недержавні пенсійні фонди в Україні: стан та проблеми розвитку контингенту пенсійних фондів та споживачів їх послуг [Текст] / Д. Леонов // Ринок цінних паперів України. – 2009. – № 9–10. – С. 70–76

УДК 368.61(477)

Горобчук В.В.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-21і
Науковий керівник
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Ключові слова: медичне страхування, страхові компанії, медичне обслуговування, страхові відшкодування, страхові випадки, добровільне медичне страхування.

В Україні останнім часом попит на медичне страхування зростає та перевищує можливості страхового ринку, тому виникає необхідність удосконалення існуючих механізмів державного управління розвитком медичного страхування. Попит на цей вид соціальної послуги задовольняється тільки за рахунок добровільного медичного страхування, яке є ліцензованим видом діяльності.

Перевагами добровільного медичного страхування є можливість: вибору необхідного переліку медичних послуг та медичного закладу, отримання заходів щодо попередження хвороб та контролю за якістю послуг тощо.

Його програми можуть обиратися за бажанням страхувальника і реалізувати потреби кожного окремого українця, що передбачає такі наслідки:

- економічні(відшкодування витрат, пов'язаних з лікуванням);
- медико-реабілітаційні (амбулаторне або стаціонарне лікування, діагностика та інші види медичної та соціальної допомоги) [1].

Протягом 2013-2016 років по ДМС спостерігається позитивна тенденція за страховими преміями та виплатами. Так, чисті страхові премії з медичного страхування (безперервне страхування здоров’я) у

2016 році становлять 2280,2 млн. грн., тобто збільшились на 22,5 %, що на 418,1 млн грн більше порівняно з 2015 роком, а чисті страхові премії зі страхування медичних витрат збільшились на 43,1 % (202.1 млн грн) і становили у 2015 році – 469,2млн.грн., а у 2016 році – 671,3 млн. грн.

Втім, користувачами послуги добровільного медичного страхування (ДМС) в Україні є не більш ніж 3 % населення. При цьому, за оцінкою Ліги страхових організацій (ЛСОУ), на корпоративне ДМС в Україні припадає понад 40 % страхових премій [2]. На початку 2017 року наринку страхування здоров'я працюють 40 страховиків з досвідом роботи понад 10 років. У 2016 році це число становило 50 страхових компаняй, 2015рік – 60, 2012 – 65, тобто їх кількість неупинно скорочується. Частка 10 найбільших страхових компаній, які здійснюють ДМС становить 71,7%. В Україні дуже мало страхових компаній мають бажання розвивати цей вид страхування. Здебільшого це великі компанії, які спеціалізуються на цьому виді послуг.

Отже позитивна тенденція за страховими преміями пов'язана з підвищенням витрат на страхові послуги, а це напряму з підвищеням розміру страхових платежів. А скорочення кількості страхових компаній е відбувається через податковий тиск на страхові компанії та збитковість добровільного мед страхування.

Вивчаючи частоту настання страхових випадків за останні три роки, слід відмітити, що кількість договорів, за якими страховики виплатили страхове відшкодування, неухильно зростає. Така ситуація пов'язана, в основному, з відкриттям туристичних маршрутів у країни з високим рівнем вірогідності настання страхових подій за договорами страхування та із загальним зростанням туристичних потоків. Для страхових компаній збільшення страхових випадків за останні роки є негативною тенденцією, що призвело до значного збільшення страхових виплат.

Проте у пересічних українців складається враження, що страхові компанії, які займаються добровільним медичним страхуванням (ДМС), отримують досить високий прибуток від платежів клієнтів. Але це найзбитковіший і складний вид страхування. Наприклад: якщо з майнових видів страхування рівень збитковості становить у

середньому приблизно 30%, то за добровільним медичним страхуванням – майже 75%, а в деяких страхових компаніях – понад 100%. Тобто із платежу 100 гривень людини повертають 75 гривень. (Це підтверджують данні по страховим виплатам . У 2016 році розмір отриманих платежів становить 2106 237 тис.грн, а розмір виплат – 1218645 тис.грн., що становить 57,9%. У 2015 році рівень виплат становив 63, 3%). І ніхто не зважає на те, що ті 25% коштів, які залишаються у розпорядженні страховика, йдуть на оплату податків. Вони цього року збільшилися за рахунок введення принципу подвійного оподаткування (з обороту і з прибутку), також формуються відрахування в резервні фонди, витрати на ведення договору, непередбачені витрати, які виникають у зв'язку з різким стрибком курсу валюти.

Страхові компанії майже не страхують окремо людей, а віддають перевагу колективам. Тому, що під час розподілу ризику всередині групи осіб існує мінімальна рентабельність для компаній займатися цим видом послуг. Інакше страховики працювали б собі на збиток. Навіть робота з корпоративними клієнтами дуже часто балансує на межі допустимого збитку.

Ринок України в цьому сегменті навіть некоректно порівнювати з іншими країнами, де збитковість із медстрахування може досягати 80-85%. Річ у тому, що в Європі існують преференції держави. У нас же страхові компанії працюють над просуванням цього вкрай важливого виду соціального захисту без пільг і преференцій [3].

Отже, враховуючи викладене, доцільно провести з боку страховиків ряд заходів організаційного характеру із застосуванням інструментів реінжинірингу бізнес-процесів, що дозволить швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища. Також переглянути політику андерайтингу та модифікації страхових продуктів шляхом застосування актуарного підходу до визначення вартості послуги для незаможних громадян, рання діагностика та профілактика повинні стати базисом страхового продукту. Для зростання тривалості ділових відносин з клієнтами першочерговим є удосконалення супроводження страхових договорів, а саме: сервісу медичного ассистансу (контроль звернень на гарячу лінію або онлайн-сервіс за терміном очікування на відповідь оператора контакт-цен тру,

кількості не прийнятих дзвінків, технічних збоїв, тощо); оцінка та оперативне реагування на частоту звернень страхувальників, не тільки згідно рахунків медичних закладів, а й за рахунок побудови власної моделі прогнозованої поведінки клієнтів; розширення співпраці із сучасними клініками та незалежними експертами; здатність страховика пропонувати застрахованій особі деякі рішення по ризикам, які не оплачуються роботодавцем, на добровільних засадах у зручній формі; Поліпшити внутрішні комунікації та побудувати модель персонального обслуговування клієнтів, що призведе до скорочення внутрішніх взаємозв'язків між окремими групами співробітників страхової компанії та процедурних умов, розробка гнучкої корпоративної культури страхової компанії, підвищення кваліфікації персоналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваленко Ю.М., Бобось М.Л. Діяльність страхових компаній у сфері медичного страхування в Україні // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – № 2. – 99-109.

2. Чкан І.О. Тенденції розвитку добровільного медичного страхування в Україні // Фінансовий простір. – 2015. – № 1 (17) . – С.292-295.

3. Філонюк О. Поліс медичного страхування в Україні мають обрані // Урядовий кур'єр 15 жовтні 2017 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukurier.gov.ua/uk/articles/polis-medichnogo-strahuvannya-v-ukrayini-mayut-obr/

УДК 339. 923 (477)

Грабовська І.В.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник
Ковальчук Н.І.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ЄС

Ключові слова: Європейський союз, європейська інтеграція, інвестиційні умови.

Історія європейської інтеграції України бере початок практично одразу після проголошення незалежності. За останні 19 років відбулось більше 10 самітів, консультацій, підписано низку планів дій та інших організаційних документів. За цей час в Україні та Європі сталось багато змін, які вносили відповідні корективи в євроінтеграційний процес України. Але для всього періоду євроінтеграції України незмінними були такі дві характерні риси:в Євросоюзі – постійні сумніви щодо відповідності України європейським стандартам та ініціювання нових вимог до України,в Україні – постійні сумніви щодо правомірності та адекватності таких вимог з боку ЄС [1, с.10].

Дослідження проблеми інтеграції та співпраці України з ЄС знайшли своє відображення у роботах та монографіях таких авторів, як І. Бережнюк, С. Боротничек, А. Гальчинський, О. Корнієвський, В. Опришко, Н. Пирець, П. Пашко, В. Посельський, М. Тонєв, Є. Холстініна, О. Дугіна, З. Бжезинський, О. Лєдяєва, С. Хантінгтона.

Основними переваги вступу України в ЄС є:

- подолання економічної відсталості; економічна привабливість Євросоюзу для України полягає насамперед у можливості долучитися до високої культури ефективного ринкового господарювання і підняти до такого ж рівня власну економіку. Середній показник ВВП на жителя в ЄС майже увосьмеро вищий, ніж в Україні.

- підтримка розвитку бюджету; ЄС має дуже ефективний інструмент вирівнювання розвитку країн у вигляді загальносоюзного бюджету. Бюджет ЄС утворюється щорічно на суму близько 1 трлн. євро шляхом відрахування кожною країною 1% від її ВВП. Розподіл і видатки бюджету ЄС здійснюються з урахуванням політики вирівнювання розвитку. Країни з нижчим рівнем розвитку отримують фінансування з бюджету ЄС значно більше, ніж сплачують внесків до нього.

- високий інноваційний потенціал ЄС — один із найбільш потужних і мотиваційних чинників для євроінтеграційного вибору України. Це підтверджує успіх країн – нових членів ЄС, зокрема, країн Балтії.

Нарешті, для України дуже важливий такий аспект євроінтеграції, як реальний поступ у здійсненні реформ та модернізації, приведення умов для бізнесу і підприємництва до європейських стандартів. Загалом, показники реформ і модернізації суспільства в ЄС — одні з найвищих у світі.

На мій погляд, найважливішим дляУкраїни після вступу в ЄС є наступні фінансові зиски:

- легкий доступ до фінансовихресурсів;
- незначні відсоткові ставки за кредитами;
- простота в їхотримані;
- збільшення обсягів інвестування [2, с. 3].

Вже сьогодні для України ЄС створює сприятливі інвестиційні умови. ЄС давно став лідером з ввезення прямих іноземних інвестицій в Україну. Країни, які є членами Європейського Союзу, у січні-червні 2017 року вклали в економіку України 597,3 мільйона доларів прямих інвестицій, що становить 84% від загального обсягу інвестицій за вказаний період.

Проте, також виділяють ризики щодо вступу України до ЄС:

1. Політичні загрози несуть із собою часткову втрату суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС, невизначеність стратегії розвитку, що також не дуже добре вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує в деякій мірі висока конкуренція в деяких галузях.

2. Економічні недоліки – передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів

3. Соціальні загрози – поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та відплив кадрів[2, с. 15].

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства до європейського, це має здійснюватися за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити усі сфери права, такі як: приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого [1, с. 16]

Що заважає Україні вступити в ЄС? [3]

- відсутність реально функціонуючої ринкової економіки;

- відмінність нормативно-правової бази України від єдиних законодавчих норм ЄС;

- невідповідність структури економіки України пріоритетам розвитку ринку ЄС;

- неспроможність українських підприємств конкурувати за єдиними правилами із західними компаніями;

- нездатністьУкраїни робити внески до бюджету ЄС через важкий фінансовий стан тощо.

У своїй роботі я дослідила дані про досягнення країн – нових членів ЄС. Після вступу в ЄС країни отримують багато можливостей і переваг. Однією з цих країн є Румунія, що вступила 1 січня 2007 року, а сьогодні вже наблизилась до рівня найрозвинутіших держав ЄС. Досвід Румунії в цьому контексті потребує подальшого дослідження.

На даний момент Україна має виконати велике домашнє завдання щодо підготовки до вступу в ЄС, скориставшись кращим європейським досвідом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батаренко, А.О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України / А.О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2016. – №1. – С. 34–37.

2. Федоришина, О.О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу/ О.О. Федоришина // Ефективна економіка. – 2015. – Випуск № 4. – С. 158–162.

3. Засади співробітництва України з Європейським Союзом (Офіційна інформація представництва України у Європейському Союзі) [Електроннийресурс]. – Режим доступу : http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/556.htm.

УДК 368

Гриневич Л.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Шевчук Ю.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: страховий ринок, страхова компанія, фінансовий сектор, страхові виплати.

Страховий ринок виступає важливою складовою фінансового сектора економіки України, і його стан багато в чому визначає вирішення важливих соціально-економічних завдань, які стоять перед державою. Український страховий ринок, на жаль, не є повноцінною ефективною фінансовою складовою частиною економічної системи. Страховий ринок знаходиться на етапі розвитку та потребує більш поглибленого вивчення, адже аналітичних матеріалів та наукових досліджень недостатньо, щоб страхові компанії ефективно функціонували.

Питання функціонування страхового ринку в цілому та окремі проблемні аспекти його розвитку досліджуються у роботах таких науковців, як В.Д. Базилевич, Н.М. Внукова, О.О. Гаманкова, О.В. Козьменко, С.С. Осадець, Н.М. Ткаченко, В.М. Фурман та ін. Сучасний стан та перспективи європейської інтеграції страхового ринку України розглядали у своїх роботах Л.І. Васечко, О.С. Журавка, Ю.М. Попова, О.Ф. Філонюк та ін..

Український страховий ринок – один із найперспективніших із погляду потенціалу розвитку. Проте страхуванням в Україні охоплено менш як 10-15% страхового поля, тоді як у країнах Західної Європи – понад 94%. [1, с. 815]. Постає питання, чому попри добру репутацію, великі обсяги статутних фондів і резервів, зростання фінансової надійності в Україні існує низький попит на послуги страхових компаній з боку населення?

Кількість страхових компаній в Україні є досить значною. Станом на кінець 2015 р. була зареєстрована 361 компанія. За підсумками 2016 р. їх кількість скоротилася до 310, а станом на 30.09.2017 становила 296 компаній. Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року, кількість компаній зменшилася на 27 СК. Поряд із тим, аналізуючи концентрацію страхового ринку України, можна зробити висновок, що 99,5% ринку страхування життя контролюють 51,3% страхових компаній (за даними 2017р.), а по інших видах страхування 96,1% ринку належить 36,9% страховим компаніям (99,9% даного ринку – у 73,8% компаній non-life) [2]. Таким чином, високий показник кількості страхових компаній в Україні не є свідченням високого рівня конкуренції й ефективності функціонування страхового ринку, велика кількість страхових компаній перебуває у «замороженому стані» та має надзвичайно малі обсяги страхової діяльності.

В Україні страхові виплати є нижчими від мінімального по Європі показника в 1,6 рази. З одного боку, причиною такої ситуації є невелика частка страхування життя в структурі страхового ринку України. З іншого боку, дослідження рівня страхових виплат виключно по загальноризикових видах страхування в країнах ЄС (без урахування медичного) засвідчило, що в 2017 р. середнє значення

цього показника становило 64%, що більш ніж удвічі вище, ніж в Україні. Отже, причинами низького рівня страхових виплат в Україні можна вважати неефективність роботи вітчизняних страхових компаній, низьку платоспроможність та їх не доброчесність у виплаті страхових відшкодувань [3].

Відповідно до даних Державної служби статистики України, частка зайнятих загалом у фінансовому та страховому секторі становить близько 1,5% зайнятого населення. Зважаючи на пропорції розвитку банківського, страхового сектору та інших небанківських фінансово-кредитних установ в Україні, можемо припустити, що частка зайнятих без посередньо у страхуванні не буде перевищувати третини значення наведеного показника.

Велика частка страхового ринку України зайнята іноземним капіталом. Основна група страховиків з іноземним капіталом (близько 50) представлена фінансово-страховими групами Австрії, Великобританії, Казахстану, Німеччини, Польщі, Росії, Словенії, США, Франції, Швеції та ін. Збільшення числа компаній з іноземним капіталом може призвести, з одного боку, до використання світового досвіду якості обслуговування у галузі страхування та перестрахування, а з іншого – до витіснення зі страхового ринку вітчизняних компаній.

Серед основних факторів, що спричинюють наявність проблем у розвитку вітчизняного страхового ринку, можна виділити такі:

– по-перше, незадовільною є структура страхових портфелів багатьох українських страхових компаній. Зокрема, низький попит на страхові послуги призводить до нарощення обсягів страхової діяльності переважно за рахунок обов’язкових видів страхування, за якими нормативно встановлені розміри страхових премій та умови здійснення страхових виплат;

– по-друге, серед добровільних видів страхування переважають найбільш ризикові (зокрема, КАСКО-страхування), по яких страховим компаніям легше наростити обсяг страхових премій, але які потребують і більших страхових виплат;

– по-третє, недостатньо розвиненим залишається ринок страхування життя, тому страхові компанії в Україні не є потужними інституціональними інвесторами. Крім того, фінансовий ринок

характеризується обмеженістю надійних та ліквідних фінансових інструментів, що не дає змоги страховим компаніям ефективно реалізовувати інвестиційну діяльність, формуючи інший складник доходів страховика – інвестиційний дохід.

Отже, особливості функціонування страхового ринку свідчить про економічну кризу, яка вплинула на всі сфери економіки, позначилась і на розвитку страхування в Україні. На відміну від розвинутих країн, вітчизняний ринок характеризується високою часткою компаній загальних видів страхування. Але це не означає, що він ефективно функціонує. Відсутність ціле направленої державної політики щодо стратегії розвитку ринку страхових послуг, нестабільне фінансове середовище країни, високий рівень недовіри населення до страхування – є основними проблемами на ринку страхування України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодня А.В., Іванченко М.А., Пономарьова О.Б. Визначення проблем страхового ринку та їх вирішення / Бодня А.В., Іванченко М.А., Пономарьова О.Б// Глобальні та національні проблеми економіки.– 2015. – №5. –С. 814-817.

2. Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс].– Режим доступу:https://www.nfp.gov.ua/

3. Пахненко О.М., Семеног А.Ю., Мілютіна М.О. Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз / Пахненко О.М., Семеног А.Ю., Мілютіна М.О. // Економіка і суспільство. – 2017. – №12. – С. 612-617

УДК 336.7

Грушко Н.С.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

УКРАЇНСЬКІ ФОНДОВІ БІРЖІ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ключові слова: глобалізація, ринок цінних паперів, фондова біржа.

Глобалізація є однією з основних тенденцій у розвитку сучасного світу. Вона суттєво впливає на розвитокекономічного життя України, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародний економічний простір. Провідну роль в складних інтернаціоналізаційних процесах відіграє ринок цінних паперів. Він знищує межі між країнами, виходячи на світовий глобальний рівень, де здійснюється перерозподіл величезних фінансових ресурсів та їх потоків [4]. Значна частина операцій з цінними паперами здійснюється на фондових біржах, які виступають центром торгівлі цінними паперами. Актуальність даної теми полягає в тому, що інтеграція України до ЄС, вимагає забезпечення високо рівня розвитку фондових бірж, як центральної ланки ринку цінних паперів.

Проблеми пов’язані зі становленням та розвитком біржового фондового ринку досліджують вітчизняні та зарубіжні дослідники, такі якО. Мозговий, С. Гаврилюк, Н. Чумак, М. Деминюк, Б. Рубцов, К. Калинець, М. Козоріз, М. Солодкий, А. Грищенко, С. Хоружий, Г. Черніков та інші.

Реальне економічне зростання і ступінь розвитку фондової біржі взаємозалежні процеси. Тому країни, що знаходяться на високому економічному рівні, мають більш розвинуті фондові біржі. Розвиток фондової біржі стимулює формування більш досконалого

інституціонального середовища, що створює умови для напрямку конкурентної діяльності ринкових агентів [1]. До провідних українських фондових бірж належить :

ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» , ПАТ «Української біржа» та ПАТ «Фондова біржа ПФТС». Наразі, спираючись на публікації грудневої статистики Всесвітньої федерації бірж (the World Federation of Exchanges, WSE) та Європейської федерації фондових бірж (the Federation of European Securities Exchanges, FESE) можна констатувати, що головні українські фондові біржі зберегли свої конкурентні позиції в Європі за обсягом торгів облігаціями, в тому числі державними. Серед 25 європейських бірж, де наявні активні торги облігаціями (сукупно – державними, корпоративними, іншими), ФБ «Перспектива» посідає 11 місце ($4,7 млрд), ПФТС – 13 ($2,3 млрд), «Українська біржа» - 17 ($0,3 млрд). Сукупно на фондових біржах України обсяг торгів облігаціями у 2017 р. оцінюється в $7,3 млрд, що порівнювано з показниками групи Euronext, яка посідає 10 місце в Європі [3].

Необхідною умовою подальшого розвитку фондових бірж є активізація інвестування внутрішнього інвестора (в тому числі і фізичних осіб) у вітчизняні цінні папери, які сприятимуть можливості отримати фінансовому ринку країни додаткові ресурси, багатократно збільшити його ліквідність, сприятимуть розвитку вітчизняної економіки.

Але інтеграційні процеси України у єдиний ринок фінансових послуг Європейського Союзу матиме серйозні наслідки для українських фондових бірж, зокрема: посилення конкуренції з боку інших каналів торгової інформації; вплив ініціатив ЄС і Європейського Центрального банку (ЄЦБ) на розрахунки; вплив ринкових подій на інвестиційні компанії; конкуренція з боку ФІБТ; посилення конкуренції між регульованими ринками [2].

Отже, фондові біржі є важливою складовою економічного розвитку країни в умовах глобалізації. Вони сприяють переливу капіталу з однієї галузі в іншу. За умови державного регулювання цих процесів він може спрямовуватись у ті соціально важливі сфери, які найбільше його потребують та сприяють піднесенню національної економіки та рівня життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилюк С.І. Місце фондової біржі на ринку цінних паперів /С.І.Гаврилюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%88%D0%B0/Downloads/econupr_2011_4_14.pdf

2. Наслідки інтеграції України до єдиного ринку фінансових послуг ЄвропейськогоСоюзу [Електронний ресурс]// інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку: [сайт]. — Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/ 004.htm – Назва з екрана.

3. Основні показники діяльності фондових бірж України [Електронний ресурс]// ПАТ "ФБ «Перспектива» " [сайт]. – Режим доступу: http://fbp.com.ua/NewsEntry.aspx?id=5760 – Назва з екрана.

4. Чумак Н.В., Демидюк М.А. Аналіз генезису фондових бірж у світі та України /Н.В.Чумак, М.А.Демидюк // [Електронний ресурс].—Режим доступу:http://sophus.at.ua/publ/2015_06_4_5_kam_podils/sekcija_section_3_2015_06_4_5/analiz_genezisu_fondovikh_birzh_u_sviti_ta_ukrajini/99-1-0-1484

УДК 330.101

Грязєва Т.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМФ-17-1
Науковий керівник:
Москаленко Н.В.,
к.е.н., доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу

ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Ключові слова: тіньова економіка, корупція, державна політика, нелегальні доходи.

Тіньова економіка є однією з найбільших негативних явищ що впливає на розвиток України та підвищення її

конкурентоспроможності на світовому ринку. Саме тому вирішення даної проблеми набуває актуального характеру. Проблема тінізації економіки характерна для майже всіх країн світу. Проте, в деяких країнах її обсяг фіксується на рівні, що не має значного впливу на економіку, а в інших – є свідченням існування відтворювальної системи тіньових економічних відносин. До другої групи й відноситься Україна [1].

Дослідженню проблем та визначенню обсягів тіньової економіки присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних авторів: Н.М. Волоснікова, Д.С. Котляр, Ю.М. Харазішвілі, Р.В. Прокопенко, О.П. Дяченко та інші.

Поширення тіньової економіки поряд із макроекономічною розбалансованістю та обмеженістю ресурсів визнані Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ) ключовими глобальними ризиками майбутнього десятиріччя. Тіньова економіка — це настільки ж важливе, наскільки і спірне питання. Тіньову економіку вивчають десятки років, намагаючись знайти способи її регулювання, але ще нікому не вдавалося знайти спосіб її викорінювання.

Цілком очевидно, що тіньова економічна діяльність значно знижує ефективність макроекономічного регулювання, погіршує інвестиційний клімат і таким чином знижує конкурентоспроможність економіки країни. Негативні наслідки, породжувані тіньовою економікою, цілком очевидні. Вихід у «тінь» з легального обігу значної грошової маси об’єктивно знижує життєздатність кредитно-фінансової системи, обумовлює негативну ситуацію з хронічними неплатежами, погіршує інвестиційний клімат у країні, руйнує соціальну інфраструктуру, створює умови для нелегального вивозу капіталу за кордон і, крім того, є живильним середовищем для активізації організованої злочинності [4].

Для ефективного вирішення проблеми тінізації економіки країни необхідно в першу чергу виділити основні чинники та форми її прояву. Всі тіньові економічні дії розділяють на три групи. Перша – це неофіційна (неформальна або сіра) економіка. До цієї групи можна віднести діяльність підпільних цехів, незаконне підприємництво в різних секторах народного господарства. Також слід враховувати той факт, що до цієї групи тіньової економіки статистика враховує товари

і послуги, які аж ніяк не підпільно вироблені в домашньому господарстві. Це відбувається з тої причини, що у ВВП враховується і продукція приватних господарств. Оскільки ця продукція пройшла повз державу, то її виробництво і споживання формально потрапляє в категорію тіньової економіки. Але подібна діяльність є типовим натуральним господарством. Вона дозволяє знизити напруженість на ринку праці, дає кошти для існування. Загалом, це усвідомлюється: податками товари та послуги домашнього господарства не обкладаються [3].

Друга група – це нелегальна (підпільна) економіка. До цієї групи зараховують – сферу матеріального виробництва та сферу невиробничої діяльності, тобто усі заборонені законом види економічної діяльності, саме: наркобізнес, проституція, торгівля людьми та людськими органами тощо [3].

Третя група – це фіктивна (білокамерцева) економіка. До цієї групи відносять незаконну діяльність одного з макроекономічних агентів – фірм. Тобто, легальні види діяльності, які відображені у статистиці неповністю. В основному, така незаконна діяльність направлена на ухилення від сплати податків та легалізацію незаконного капіталу [3].

Також існує й інша класифікація тіньової економки. Відповідно до неї виділяють зовнішню та внутрішню тіньову діяльність. Зовнішньою тіньовою економічною діяльністю є такі дії, які здійснюються межах декількох держав, мають чітку інфраструктуру впливають на економіку загалом. Внутрішню тіньову економічну діяльність можна поділити на такі підпункти, як загальнодержавна, галузева, регіональна та локальна [1].

За данними Держстату, урізні періоди розвитку України можна виділити декілька чинників тіньової економіки. По-перше, одна з найголовніших причин тінізації економіки України – неефективне державне регулювання економіки. Недосконаліть законодавчої бази та високий рівень бюрократизації значно гальмують процес детінізації економіки. Також часта зміна законодавства щодо регулювання підприємницької сфери не дає можливості розробити ефективний бізнес план, а навпаки, стимулює пошуки нових способів тінізації діяльності. По-друге, значною мірою неефективна фіскальна

політика, її нестабільність та недосконаліть, відсутність чіткого покарання за недотримання податкового законодавства – дають поштовх до або зведення до мінімуму, або й узагалі до ухилення від сплати податків По-третє, це неефективність прийнятих реформ. Чимало представників української політичної еліти трактують реформи доволі формально, обмежуючись створенням видимості змін [1].

Як зазначалося вище, проблема тінізації економіки характерна для майже всіх країн світу, але відрізняється обсягом впливу на економіку. Тому необхідно розробити чітку систему заходів, яка б сприяла зменшенню частки тіньової діяльності у ВВП країни. Детінізація передбачає реформування всіх гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової.

Загалом, можна виділити чотири основні напрямки подолання тінізації економіки таких як: легалізація вже існуючого тіньового сектору, недопущення його розростання в майбутньому, стимулювання підприємницької діяльності та подолання корупції. Досягти вищеперерахованих напрямків можна шляхом проведення реформ [2].

Поширення тіньової економіки веде до різкого зниження ефективності державної політики, погіршення, а подекуди – й неможливості регулювання економіки ринковими методами, із застосуванням інструментів грошово-кредитної та податкової політики. Це зумовлює необхідність запровадження органами виконавчої влади адміністративних інструментів регулювання, що, у свою чергу, створює підгрунтя для поширення корупції, а також гальмує формування в Україні сучасної ринкової економіки, перешкоджає просування до член¬ства у міжнародних організаціях [2].

Отже, системний підхід до регулювання протидії розвитку тіньової економіки передбачає, що необхідно враховувати всі реальні умови функціонування економічних відносин в країні, а сама концепція повинна мати чітко окреслені елементи, схему їх дії і взаємодії. Функціонування концепції державної політики регулювання процесу протидії розвитку тіньової економіки передбачає взаємозв'язок цілей і завдань кожного рівня, вибираючи

оптимальні шляхи реалізації рішень з метою дотримання відповідних умов у контексті забезпечення економічної безпеки та розвитку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волоснікова Н.М. Засоби та механізми протидії тіньовій економіці в контексті соціальної відповідальності / Н.М. Волоснікова, Д.С. Котляр // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – 2018. – С. 116-121.

2. Дяченко О.П. Основні напрямки та етапи державної політики протидії розвитку тіньової економіки в Україні / О.П. Дяченко // Державне управління. Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №1. – С.104-107.

3. Москаленко Н. В. Механізм протидії тіньовим процесам у діяльності банків / Н.В. Москаленко // Соц.-екон. проблеми сучасного періоду України. – 2008. – Вип. 1. - С. 280-287

4. Харазішвілі Ю. М. Неформальна складова в структурі регіональної економіки: спроба моделювання та оцінки. / Ю.М. Харазішвілі, Р.В. Прокопенко, В.І. Ляшенко // Вісник економічної науки України. – 2017. – №1. – С. 109-116.

УДК 657.47; 336.14

Деміденко Я.Ю.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-22
Науковий керівник
Шорохова С.О.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: кредитні ресурси, банківський сектор, банківське кредитування.

У сучасних умовах розвитку економіки, що характеризується нестабільністю фінансової та політичної системи, недосконалим законодавством, виникають значні проблеми у банківському кредитуванні.

Актуальність даної тематики пов’язана із проблемами у сфері банківського кредитування в Україні та забезпечення підприємців та населення необхідними фінансовими ресурсами для їх безперервної та ефективної діяльності.

Вітчизняний банківський сектор починаючи з 2014 року перебуває процесі реформування та зіткнувся з низкою проблем, як загальноекономічного характеру, так і проблем породжених неправильною політикою регулятора – Національного банку. Серед найбільш відчутних наслідків реформ і проблем можна виділити:

1. Значне скорочення числа банків в Україні. За період з 2014 року по 2017рік їх кількість скоротилася на 84 банки (2014рік – 180 банків, 2017 рік – 96). Станом на 1 січня 2018 року, в Україні налічувалося 82банківські установи, що на 14 одиниць менше ніж роком раніше.
2. Зростання недовіри до банків і як наслідок масовий відтік депозитів.
3. Девальвація національної грошової одиниці. За 2014-2016 рр. гривня девальвувала по відношенню до долара США більше ніж в 3

рази. Така різка девальвація привела до зростання проблемної заборгованості клієнтів перед банками (обслуговування валютних іпотечних кредитів стало неможливим для більшості позичальників). І ще одним наслідком девальвації є зростання валютних активів і зобов'язань та необхідність докапіталізації більшості банків.

4. Подорожчання кредитних ресурсів в Україні. 4.03.2015 року НБУ підняв облікову ставку до 30% для стримування інфляції в країні. Згодом починаючи з 28.08.2015 облікова ставка поступово знижувалася та станом на 07.07.2017 становила 12,5% та у 2018 році ставка рефінансування зросла і становить 17%. Такі дії не дають банкам виконувати одну з основних своїх функцій – кредитувати економіку, що ще більше посилює економічну кризу в Україні. Тобто, розвивати бізнес в умовах таких дорогих кредитних ресурсів неможливо.

5. Низький рівень ризик менеджменту більшості банків. Як показали результати багато банків України не приділяли належної уваги управлінню кредитним ризиком та ризиком ліквідності, що призвело до зростання проблемної заборгованості в кредитному портфелі і неможливості виконувати свої зобов'язання в строк.

6. Високий рівень збитковості викликав збільшення відрахувань до резерв під кредитні операції [1].

Внаслідок цілої системи причин, що проаналізовані вище, з початку 2014 року відбувся злам позитивного тренду зростання обсягів кредитування економіки на негативний. Кредити, що надаються суб’єктам господарювання, превалюють над кредитами, що надаються фізичним особам, майже на 60% та на 1 січня 2017 рік становили 84,21% від усіх наданих кредитів у банківській системі України [2].

На початку 2016 року співвідношення обсягу кредитів до ВВП, тобто фінансова глибина економіки (financial deepening), становить менше 50%, що значно нижче цього показника для інших країн, зокрема, у Данії 180%, у Японії 187%, у країн Єврозони у середньому вище 100%. Частка кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі залишається високою (55,8%), що свідчить про високий рівень доларизації економіки.

Невеликий обсяг довгострокових кредитів продовжує скорочуватися, що головним чином зумовлено: системною проблемою нестачі довгих ресурсів у банківської системи; зниженням мотивації банків до кредитування внаслідок існування безризикових високоприбуткових інструментів – депозитних сертифікатів НБУ; обмеженим доступом до запозичень на міжнародних ринках; збільшенням обсягів проблемних кредитів та, як наслідок, збільшенням резервів для покриття ризиків; погіршенням фінансового стану позичальників внаслідок рецесії в економіці та низького внутрішнього попиту.

Структура кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, свідчить про спрямування коштів банків головним чином на оптову та роздрібну торгівлю (майже 34 %), тобто на види діяльності з коротким операційним циклом.

На 01.01.2016 структура кредитів за видами економічної діяльності, наданих нефінансовим корпораціям, виглядає наступним чином за частками у загальному обсязі: переробна промисловість – 24,66%; сільське, лісове та рибне господарства – 6,15%; добувна промисловість – 2,29%; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 33,73%; інформації та телекомунікації – 1,15%; операції з нерухомим майном – 9,56%; професійна, наукова та технічна діяльність – 5,70%; будівництво – 5,75%; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 4,61%; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 3,99%. Питома вага кредитів на решту видів економічної діяльності, у тому числі освіту, охорону здоров'я та надання соціальної допомоги, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок становить менш ніж 3% [2].

На даному етапі ми можемо говорити про прийняття як універсального комплексного нормативно-правового акту у сфері кредитування, так і спеціального – у сфері кредитування фізичних осіб. Тобто зіткнувшись у суді, українські позичальники знаходяться у певній дискримінації, адже їхні права чітко не прописані й аби довести свою точку зору, вони мають знаходити певні виверти в законодавстві.

Отже, для стабілізації банківського сектора перш за все необхідно: поступово скасовувати валютні обмеження, що призведе до лібералізації валютного ринку і припинить відтік валютних депозитів. Також банки отримають ті ресурси, які зараз перебувають в обігу на «чорному ринку»; докапіталізувати банки; знижувати облікову ставку для здешевлення кредитних ресурсів; відновити довіру населення до банківського сектору України, через стабілізацію ситуації на валютному ринку та виведення банків з ринку повинно стати прозорим, перехід Національного банку на інфляційне таргетування, що дасть можливість прогнозувати ціну на кредитні ресурси.

Щоб уникнути проблем у сфері банківського кредитування доцільно вжити такі заходи: банківські установи при кредитуванні повинні робити головний акцент на професійність бізнес-планування клієнта, на якість менеджменту, а також бажано, щоб сам банк був зацікавлений прокредитувати вигідний проект і за допомогою своїх аналітиків, експертів довести бізнес-план позичальника до необхідного рівня; покращити інформаційне, методичне, кадрове забезпечення щодо структури кредитних операцій, удосконалити методику оцінювання кредитного ризику і заходи щодо його управління.

Таким чином, запропоновані заходи щодо вдосконалення банківського кредитування нададуть можливість банківським установам функціонувати з меншим кредитним ризиком, бути впевненими у своєчасному погашенні і поверненні позик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківський сектор України: реалії та перспективи [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vashbankir.com/financial-literacy/articles/bankovskiy-sektor-ukrainy-realii-i-perspektivy.html?hl=uk

2. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: «синергія розвитку банків та індустріалізації економіки» – Київ, 2016. – 86 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department

УДК 368.5

Дідківська Є.В.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Ключові слова: страхування, страхові компанії, реформування, страхова культура.

В багатьох країнах світу страхування розглядається як могутній стабілізаційний фактор та суттєве джерело забезпечення довгострокових інвестицій в економіку держави, тому для України розвиток страхового ринку може стати одним із важелів для поліпшення стану економіки країни. Починаючи з 2014 року кризові явища негативно вплинула на весь вітчизняний страховий сектор, тому динаміка розвитку страхового ринку не показує істотного зростання. Головна причина – відсутність таких необхідних заходів реформування галузі страхування в цілому та у сфері законодавства зокрема.

Існуюче законодавство про страхування не враховує сучасного стану економіки держави (наприклад, інфляції, яка швидко змінює всі страхові фонди і резерви). Інфляція по суті є проблемою номер один, оскільки непередбачуваність цінової динаміки суттєво затрудняє розрахунок ставок страхових премій і визначення обсягів виплат страхових відшкодувань і в кінцевому результаті може нанівець звести страховий захист. Невідповідність виплат страхового відшкодування фінансовим витратам відштовхує клієнтів від страхових організацій, не дивлячись на необхідність захисту від різних ризиків.

Певні законодавчі зміни могли б істотно стимулювати розвиток ринку страхування життя, зокрема накопичувального.

Накопичувальне страхування життя за своєю інвестиційною суттю схоже з банківським депозитом, забезпечуючи поетапне формування накопичень з обмеженою ліквідністю. При цьому такі накопичення є довгостроковими інвестиціями, які вимагають додаткового захисту. Без створення Фонду гарантування ринок страхування життя буде й надалі показувати зростання виключно за рахунок співробітництва з банківським сектором. Законодавчого врегулювання потребують питання регулювання діяльності страхових посередників, медичне страхування.

Згідно діючого законодавства, фактично заборонено страховим компаніям займатися любими видами діяльності, крім страхової. Це призводить до того, що страховики не можуть ефективно страхувати під заставу, так як невідомо, що з цією заставою робити. Продати її не можна і використати по призначенню також не можна [1, с. 102].

Ще однією проблемою є те, що на сьогоднішній день у нас ще досить низький рівень страхової культури. Це зумовлено тим, що населення не сприймає страхування як необхідний елемент захисту життя, здоров'я і майна від різних небезпек. Незважаючи на трансформаційні процеси, які відбуваються в нашій країні, серед основних способів захисту від непередбачуваних обставин (ризиків) громадяни здебільшого покладаються на допомогу від держави чи близьких. Держава та страхові компанії не здійснюють необхідних заходів, щоб покращити рівень страхової грамотності та довіри українців. Відповідно, попит населення на продукти страхових компаній в Україні залишається поки що недостатнім.

Свідченням цього є те, що частка витрат на страхування у загальному обсязі витрат населення протягом останніх років становить менше 1,0 %, у той час як в інших країнах цей показник досягає 30% [2].

Окрім наведених вище проблем є і низка інших, таких як:

- недосконала нормативно-правова база;
- низький попит фізичних і юридичних осіб на страхові послуги, що спричинено економічною та політичною кризою в країні;
- відсутність надійних інвестиційних програм, а також реальних фінансових механізмів для довгострокового розміщення страхових резервів;

- низький рівень страхових виплат;
- низький рівень дохідності окремих видів страхування;
- недостатня ефективність стратегічного менеджменту страхових компаній;
- значна інформаційна закритість діяльності страхових компаній;
- політична нестабільність в країні;
- слабкі зовнішньоекономічні зв'язки України у сфері страхування з іншими країнами;
- нерозвиненість національної страхової інфраструктури;
- недостатній рівень і потенціал розвитку страхування за межами країни;
- низькі показники конкурентоспроможності українських страхових компаній [3].

Посприяти подоланню кризових тенденцій на страховому ринку та значно поліпшити фінансовий стан страхових компаній, як у короткостроковій так і у довгостроковій перспективі, повинні такі заходи: стимулювання страховиків до отримання міжнародних рейтингів фінансової стійкості, сприяння інформаційній відкритості страхового бізнесу шляхом постійного моніторингу якості страхових послуг різних компаній у засобах масової інформації; формування системи саморегулювання, удосконалення податкового, антимонопольного, кримінального та цивільного законодавства, що регулюють сферу страхування; приділення більшої уваги вдосконаленню механізму страхування виробників сільськогосподарської продукції, яке в перспективі зможе позитивно вплинути на економічні показники країни; приділення уваги мінімізації можливості зловживання державною владою при контролі над діяльності страховиків, посилення контролю за операціями вихідного перестрахування та впровадження змін щодо порядку оподаткування страховиків з метою мінімізації фінансових схем.

Отже, страховий ринок переживає складний період функціонування в умовах нестабільної економіки. Наявне за останні роки зниження рівня платоспроможності населення й довіри страховикам призвели до суттєвого зменшення попиту на страхові послуги. Тому на сьогодні страховикам необхідно підвищувати

ефективність страхового менеджменту, створити структурні основи для розвитку пенсійного, медичного страхування, розширити перелік страхових послуг, підвищити конкурентоспроможність, забезпечити оптимальне структурне співвідношення між обов'язковим та добровільним страхуванням, залучити страховий ринок до вирішення проблем соціального страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Клепікова О. А. Дослідження динаміки розвитку страхового ринку України як складової світового ринку страхових послуг / О. А. Клепікова // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – Одеса: Астропринт, 2015. – Т. 15. – Вип. 20. – С. 101-111.

2. Журавка О.С. Страхова культура як один із чинників впливу на розвиток страхування// Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" – № 5, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4102

3. Трачук А.О., Клепікова О.А. Проблеми і перспективи розвитку страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789

УДК 336.7

Дрига Д.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д.е.н., професор кафедри фінансових ринків

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: деривативи, похідні фінансові інструменти, ринок деривативів.

В умовах підвищеної невизначеності джерел інвестиційних ресурсів і кризового стану економіки країни, значної волатильності

валютних курсів і процентних ставок постає необхідність вирішення проблем розвитку ринку похідних фінансових інструментів як платформи для зменшення та страхування ризиків інвестування.

Актуальність полягає в тому, що нині похідні фінансові інструменти є дуже важливим видом фінансових інструментів і відіграють значну роль на фінансових і нефінансових ринках. Вони надають можливість хеджування різних ризиків, а також дозволяють удосконалити старі і розробляти нові торгові стратегії. Глобальний ринок похідних фінансових інструментів на сьогоднішній день є підставою для всієї міжнародної фінансової арени. Компанії по всьому світу використовують похідні фінансові інструменти для ефективного хеджування своїх ризиків і для зменшення невизначеності щодо майбутніх цін на активи.

Метою даної наукової статті є аналіз розвитку ринку похідних фінансових інструментів на сучасному етапі в Україні та дослідження проблем та шляхів їх подолання.

Серед вітчизняних фахівців проблеми похідних фінансових інструментів досліджують В.О. Гниляк, В.В. Гоффе, Ю.М. Коваленко, О. М. Колодізєв, А.А. Пересада, Л. О. Примостка, М.О. Солодкий, О.М. Сохацька, О.Г. Шевченко та інші.

В Україніринок деривативів є доволі молодим сегментом фінансового ринку та представлений ф'ючерсними контрактами, опціонами та опціонними сертифікатами. Згідно з річним звітом Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі НКЦПФР) 2016 року можна відмітити наступні показники:

- за 2016 рік було зареєстровано 9 випусків опціонних сертифікатів на загальну суму 198,88 млн грн, що порівняно з показником 2015 року більше на 198,66 млн грн;

- наприкінці 2016 року кількість випусків деривативів, що перебувають в обігу на фондовому ринку, становила 361 шт., з них допущено до торгів на фондових біржах 72,02%;

- протягом останніх п’яти років деривативи було допущено до торгівлі на фондових біржах за категорією позалістингових цінних паперів;

- ринок деривативів упродовж останніх трьох років скорочується. За підсумком 2016 року обсяг торгів деривативами

становив 2,40 млрд грн (9.60 млрд грн та 5,87 млрд грн в 2014 і 2015 роках відповідно);

- у загальній структурі обсягів торгів на ринку цінних паперів частка обсягу торгів деривативами становила 0,11% сукупного обсягу торгів на фондовому ринкунайбільший обсяг торгів на ринку цінних паперів деривативами зафіксовано у грудні 2016 року – 387,17 млн грн.

Протягом 2016 року в структурі торгів деривативами за видами осіб, в інтересах яких укладалися контракти на біржовому ринку, значна частка належала фізичним особам – резидентам – 94,67%;

- лідером торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів деривативами у 2016 році на біржовому ринку є ТОВ «Універ Капітал» з обсягом виконаних договорів на 843,62 млн грн, що становить 37,07 % від загального обсягу виконаних договорів;

- ТОП-10 ТЦП з найбільшим обсягом торгів деривативами на біржовому ринку склали 97,43% від загального обсягу виконаних договорів;

- на позабіржовому ринку в торгах прийняли участь лише 5 ТЦП на загальну суму 126,81 млн грн;

- найпопулярнішим видом деривативів став ф'ючерсний контракт (валюта) в кількості 13188 шт. на суму 1150 млн грн. [3].

Із зазначених вище показників можна таких висновків про нерозвиненість ринку деривативів: критично мала частка похідних фінансових інструментів на фондовому ринку; зосередженість майже всіх обсягів торгів в операціях десяти торговців цінними паперами (всього 32 унікальні особи); деривативи залишаються позалістиговими цінними паперами; зацікавленість ринком падає, на що свідчить скорочення торгів деривативами.

Щодо причин та вирішень проблем, пов'язаних з ринком деривативів, науковці доходять висновку, щоаналіз чинного вітчизняного законодавства дає змогу стверджувати про його фрагментарний характер та відсутність єдиних чітко прописаних норм і правил функціонування та державного регулювання ринку похідних фінансових інструментів. У той же час законодавство не створює перешкод для обігу деривативів на цей час. Проте відсутність належної інфраструктури, зокрема ефективного клірингу,

гальмує масовий вихід інвесторів на фондовий ринок та на ринок похідних фінансових інструментів зокрема. Найпершим етапом на шляху до розвитку ринку деривативів є створення спеціалізованих клірингових установ, які б забезпечували гарантії інвесторам щодо виконання зобов'язань їх контрагентами [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про фондовий ринок та ринок цінних паперів : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3480-15
2. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України за 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/03/Annual-Report-2015.pdf.
3. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/07/zvit-komosii-2016-ukr-web.pdf.
4. Колодізєв О. М. Аналіз перспектив розвитку ринку деривативів в Україні з урахуванням вирішення проблеми його нормативно-правового регулювання [Електронний ресурс] / О. М. Колодізєв, О. В. Коцюба // Проблеми економіки. - 2016. - № 1. - С. 242-248. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_1_31.
5. Пересада А. А. Портфельне інвестування: навч. посіб / Пересада А. А,, Шевченко О. Г., Коваленко Ю. М., Урванцева С. В. – К. : КНЕУ, 2004. – 420 с.
6. Резнік Н.П Ефективність деривативів на світових біржових ринках [Електронний ресурс]/ Н. П. Резнік // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2016. - № 2. - С. 147-151. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2016_2_27.

УДК 336.7

Дудник Л.Р.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-15-4
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д.е.н., професор кафедри фінансових ринків

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК

Ключові слова: ринок цінних паперів, світовий фондовий ринок, інтеграція.

Високорозвинений фінансовий сектор є однією з тих ключових умов, що забезпечують зростання національної економіки. Серед таких – розвинений ринок цінних паперів (фондовий ринок), який здатний мобілізовувати, перерозподіляти та надавати економіці необхідні інвестиційні ресурси. Саме тому фондовий ринок, як один з необхідних елементів економіки, його розвиток і функціонування в Україні набуває такого важливого значення.

Оскільки ринок цінних паперів в Україні повноцінно не залучений у світові фінансово-інвестиційні процеси, а показники розвитку фондового ринку поступаються розвиненим країнам світу, особливо актуальною стає проблема пошуку нових рішень, методів та інструментів, які посприяють швидшій інтеграції до світових інвестиційних процесів.

Дослідженню функціонування ринку цінних паперів України та перспектив інтеграції у світовий фондовий ринок присвятили свої праці такі вчені: Алєксєєв М., Алексеєнко Л., Боринець С., Буднік М., Гавриленко А., Демківський А., Малишенко К., Міркин Я., Мозговий О., Оскольський В. та інші. Однак, все ж залишається об’єктивна необхідність подальшого дослідження проблем фондового ринку, на меті якої є потреба належного формування та використання інвестиційного потенціалу нашої країни, враховуючи світовий досвід.

А взаємодія українського та зарубіжних фондових ринків визначається потребою, яка полягає у досягненні ефекту інтеграції, який проявляється у розвитку національного ринку цінних паперів, покращенню умов його роботи та сприяє економічному зростанню держави.

Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів) [1].

Одним з основних елементів повноцінного фінансового сектору є розвинений ринок цінних паперів (фондовий ринок) тобто ринок капіталу, який поділяється на біржовий (організований) та позабіржовий (неорганізований) [6].

Організований ринок представлений в Україні сімома фондовими біржами та двома торговельно-інформаційними системами. Серед фондових бірж України слід назвати Українську фондову біржу (УФБ), Українську міжбанківську валютну біржу (УМВБ), Київську міжнародну фондову біржу (КМФБ). Фондові біржі функціонують на території України у вигляді акціонерних товариств. Вони зосереджують попит і пропозицію цінних паперів, сприяють формуванню їх ринкового курсу і здійснюють свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, статутів і правил біржової торгівлі. Фондові біржі створюються торговцями цінними паперами, які мають дозвіл на здійснення комерційної і комісійної діяльності по цінних паперах [3].

Зараз, для фондового ринку України характерні такі проблеми:

- низька ліквідність;
- відсутність ефективного законодавчого регулювання;
- слабка інформованість громадян про ринок цінних паперів;
- низький рівень капіталізації;
- недостатня кількість кваліфікованих підготовлених кадрів;
- низький рівень капіталізації;
- відсутність прозорості.

Для того, щоб вирішити перелічені проблеми потрібно детально вивчити всі складові елементи ринку цінних паперів та сформувати майбутні варіації його змін.

При виборі подальших шляхів реформування фондового ринку акцент має бути зроблений на інституціональних аспектах модернізації та залучення інвестицій (законодавство, захист прав власності, рівно доступні фінансові ринки, рівні умови конкуренції, правозастосування). А підвищення конкурентоспроможності українського фондового ринку і цивілізована інтеграція до міжнародних ринків капіталу повинні стати пріоритетами державної політики на фондовому ринку України [7].

Існує необхідність у комплексному вдосконалені законодавчих норм в частині забезпечення належного й ефективного контролю та нагляду на фондовому ринку, а також вдосконалення захисту прав інвесторів та споживачів фінансових послуг на фондовому ринку. Незначною залишається інтеграція національного фондового ринку до міжнародних ринків капіталу. Безпосередньому виходу українських емітентів на міжнародні ринки капіталу, а також активній участі іноземних інвесторів у національному ринку заважає низка правових, ринкових та технологічних складнощів. Дуже важливим для подальшого розвитку вітчизняного фондового ринку є усунення перепон для його інтеграції до міжнародних ринків та спрощення процесу інвестування нерезидентами [6].

Фондовий ринок України певною мірою пов'язаний зі світовим, зокрема через механізми ринку єврооблігацій та депозитарних розписок, обіг вітчизняних акцій на іноземних ринках, а також співробітництво національних регулюючих органів з іноземними та міжнародними. Це свідчить про можливість впливу подій на основних фондових ринках на вітчизняний ринок [7].

Вважаємо, що для поліпшення стану ринку цінних паперів України та підтримання його фінансової безпеки необхідно підвищити роль держави на ньому. Зараз, серед основних елементів державного регулювання фондового ринку є контроль за діяльністю всіх його учасників, який спрямований на виявлення та вчасне запобігання порушенню законодавства.

Отож, до основних напрямів розвитку ринку цінних паперів з перспективою інтеграції у світовий економічний простір, варто віднести:

- розроблення ефективної системи державного законодавства;

- формування середовища інформаційної відкритості та прозорості;

- здійснення випуску та обігу цінних паперів як на державному рівні, так і за її межами;

- створення забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг;

- сприяння розвитку інвестиційних фондів та недержавних пенсійних фондів;

- підтримка постійного вдосконалення та покращення технологій торгівлі (розвиток Інтернет-технологій, впровадження нових торгових систем тощо).

Ринок цінних паперів, на сьогодні, не спроможний протистояти всім негативним внутрішнім та зовнішнім впливам, а ті проблеми, що існують, заважають його подальшому розвитку. Тому, підсумовуючи все, що зазначено вище, робимо висновок, що фондовий ринок має низку недоліків і для того, щоб Україна стала ближчою до світового ринку цінних паперів, їй необхідно подолати виявлені перешкоди його функціонування і адаптуватися до тих міжнародних стандартів і тенденцій у цій сфері, яких вимагає іноземний досвід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року N 3480-IV // Із змінами, внесеними згідно із Законами станом N 3480-15від18.02.2018 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15.

2. Богач Д. С., Сучасний стан фондового ринку України [текст]/ Д. С. Богач // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. – 2016. – Вип. 1(20). – С. 128-136.

3. Касьянова Н.В.Фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку [текст]/ Н. В. Касьянова, О. О. Курбанов // Економіка і суспільство. – 2017. –№ 10. –С. 262-265.

4. Коваленко Ю. М. Дослідження функціонування національних ринків цінних паперів у світових фінансових центрах[текст]/ Ю. М. Коваленко, Т. В. Біловус// ScientificJournal «ScienceRise». – 2017. – №7 (36). – С.9–15.

5. Рубаха М.В. Ринок цінних паперів: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку[текст]/ М. В. Рубаха, О. Б. Головнич// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 13. – С. 207-210.

6. Стасіневич С. А. Ринок цінних паперів України: стан та проблеми [текст]/ С. А. Стасіневич, І. П. Шиндирук //Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Економічні науки». – 2017. – № 3 (3). – С. 97-100.

7. Татарин Н. Б. Конкурентоспроможність фондового ринку України як головна передумова фінансової безпеки держави[текст]/ Н. Б. Татарин// Регіональнабізнес-економіка та управління. – 2014. – № 2 (42). – С. 77-83.

УДК 330.3

Дудченко В.М.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-21і
Науковий керівник:
Ковальчук Н.І.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ключові слова: інвестиційна безпека, іноземні інвестиції, конкурентоспроможність національної економіки, інвестиційна діяльність.

В умовах світової фінансово-економічної кризи пріоритетним напрямком діяльності держави та бізнесу є проведення скоординованої політики та вироблення стратегії зі зниження впливу кризових явищ у фінансовому секторі на стан інвестиційної безпеки економіки.

Сьогодні немає однозначного визначення сутності інвестиційної безпеки. Інвестиційна безпека – це такий рівень національних та

іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів.

Поняття «інвестиційна безпека» означає процес забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економіка здатна зберігати й підтримувати рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, стійкий розвиток і соціально-економічну стабільність в країні, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення [1, с.366].

Метою наукової роботи є визначення на основі аналізу стану інвестиційної безпеки економіки регіонів України загроз інвестиційної безпеки та пріоритетних напрямів інвестиційної політики.

Дослідження проблем забезпечення економічної безпеки, у тому числі інвестиційної, знайшли відображення в працях провідних вітчизняних та зарубіжних учених: Л. Абалкіна, О. Барановського, З. Варналія, А. Галь¬чинського, В. Гейця, С. Глазьева, Я. Жаліла, С. Кирєєва, В. Кириленко, С. Пирожкова, В. Сенчагова, А. Сухорукова та ін.

Сьогодні під впливом об'єктивних обставин у системі економічної безпеки пріоритетними є фактори інвестиційної безпеки України, що забезпечують передумови радикальної модернізації економіки.

Аналіз показників інвестиційної безпеки регіонів України вказує на низький рівень інвестиційної безпеки.

Так, у 2016 р показник співвідношення інвестиції в основний капітал до ВВП по Україні становить лише 15,2%, що значно нижче за середньосвітовий показник у 24,2%. Цей показник переважно сформований інвестиційною активністю в таких регіонах, як м. Київ (30,3%), Київська (9,6%), Дніпропетровська (8.9%), Львівська(4,8%), Харківська (4,2%), Одеська (3,2%), Запорізька (3,0%), Полтавська (3,0%), Чернігівська (1,4%) області.

Для забезпечення інвестиційної безпеки регіону важлива структура інвестицій за видами економічної діяльності, зокрема

вкладення іноземних інвесторів. Найбільшу частку капіталовкладень в регіонах України у 2016 р. було спрямовано на промисловість - 29,4%. Перші місця за обсягами залучених інвестицій посідають виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів та металургія. Їхні частки наприкінці ІІІ кварталу 2016 року становили відповідно18,7% та 39,7%. Проте, на превеликий жаль, незначними є інвестиції в локомотив прогресу — машинобудування, відтворення основних засобів якого формує цикли економічного піднесення. На будівництво припадає 13,5% капітальних інвестицій; на сільське, лісове та рибне господарство — 14,6%; інформацію і телекомунікації — 4,4%; оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів — 8,7%; транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність — 7%; державне управління та оборону, обов'язкове соціальне страхування — 3,7%[3, с 170].

На рівні окремих регіонів основними загрозами інвестиційній безпеці держави є:

1) відсутність інвестиційної стратегії;

2) низький рівень інвестиційного клімату за всіма його складовими;

3) недостатні обсяги та диспропорції у структурі інвестицій в основний капітал;

4) недосконала законодавчо-нормативна база;

5) недосконаліть державної грошово-кредитної політики, що заважає збалансуванню заощаджень та інвестицій [3, с 170].

Отже, проаналізувавши причини негативного інвестиційного клімату в Україні, можна зробити висновки, що для його покращення потрібно:

1) Забезпечити інвестиційну безпеку шляхом здійснення виробничих нагромаджень і капітальних вкладень.

2) Інвестиційна безпека України має передбачати також дотримання оптимального співвідношення національних та іноземних інвестицій.

3) Забезпечити належне фінансування науково-технічної сфери.

4) Удосконалити нормативно-правову базу з питань регулювання фінансового сектору економіки, у тому числі з питань вдосконалення захисту прав інвесторів.

Важливу роль у забезпеченні інвестиційної безпеки відводиться активізації інвестиційної діяльності через відновлення спеціальних режимів інвестування.

Отже, в умовах посилення залежності розвитку економіки України від кон'юнктури на зовнішніх ринках зростають загрози економічній безпеці розвитку її регіонів. Повністю усунути ці загрози неможливо, проте постає потреба в запобіганні їм шляхом проведення постійного моніторингу індикаторів інвестиційної безпеки регіонів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О.І. Фінансова безпека а Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський. — К. : Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2004. – 759 с. – с.366.

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України // [Електронний ресурс]. – URL:http://www.ukrstat.gov.ua.

3. Мошенський С. Інвестиційна безпека в системі забезпечення економічної безеки держави: поняття, категорії, сутність / С. Мошенський // Наука молода. – 2011. – № 10. – С 166-171.

УДК 330.322

Єсіпко Я.Я.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група О-21
Науковий керівник:
Калусенко В.В.,
викладач вищої категорії
Ірпінського державного коледжу
економіки та права

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Ключові слова: податкове стимулювання, інвестування, іноземні інвестиції.

Головною проблемою для економіки України є стабілізація кризисних явищ та збільшення темпів економічного зростання, які залежать в основному від інвестицій. А тому економічне середовище має бути для інвестора стабільним, легко прогнозованим на перспективу, прозорим (зрозумілим), ліберальним щодо оподаткування, ресурсозабезпеченим. За цією метою державне стимулювання забезпечує в економіці сприятливий податковий клімат.

У наукових джерелах багато уваги приділено питанням податкового стимулювання інвестиційної діяльності. Плідно працюють над цією тематикою В. Буряковський, О. Василик, П. Гега, О. Данілов, Л. Доля, В. Захожай, А. Крисоватий, Я. Литвиненко, В. Мельник, С. Онисько, А. Соколовська, Н. Фліссак та ін. Однак, останнім часом з'явилося чимало праць, де висвітлюється необхідність подальшого пошуку напрямів досліджень щодо стимулювання інвестиційної діяльності за допомогою податкових інструментів.

У широкому аспекті під інвестуванням розуміють процес витрачання коштів сьогодні з метою отримання ще більшої суми

завтра. Інвестування є формою фінансово-економічної діяльності, що має за мету нарощування, примноження капіталу[2].

Одним з найдієвіших інструментів стимулювання інвестиційної діяльності є податкове стимулювання. Встановлено, що під податковим стимулюванням інвестиційної активності слід розуміти здійснення державою з допомогою механізмів оподаткування певних заходів, спрямованих на поліпшення умов інвестування, зокрема на впорядкування обсягів, якості й напрямів інвестування суб'єктів господарювання всіх форм власності, досягнення рівноваги між попитом і пропозицією на інвестиційному рин¬ку[3].

Податкове стимулювання інвестиційної активності здійснюється з допомогою комплексу спеціальних інструментів. Під такими інструментами ми розуміємо зміну елементів податку чи реструктуризацію податкової системи країни з метою підвищення або пригнічення інвестиційної активності залежно від кон'юнктури інвестиційного ринку[4].

Традиційно важелями податкового стимулювання вважаються такі інструменти податкової системи:

- зниження ставки податку або повна відмова від оподаткування доходів, отриманих у результаті виплати дивідендів і зростання курсової вартості акцій. Однією з найбільш розповсюджених варіацій даного заходу є надання спеціального податкового кредиту на сплату податку з прибутку, отриманого в результаті управління портфелем акцій.

- цільові податкові пільги, спрямовані на стимулювання: інвестицій у цінні папери окремих галузей економіки;прямих довгострокових інвестицій, що передбачають придбання великих часток власності;спеціальних інвестиційних планів;виведення цінних паперів на організовані ринки.

- безмитний імпорт

- прискорена амортизація. Особливу роль у звільненні чистого прибутку від податків шляхом включення до витрат виробництва відіграє приско¬рене амортизаційне списання основного капіталу. Перераху¬вання його до амортизаційного фонду та використання на фінансування інвестицій на сьогодні є головним методом

стимулювання нагромаджень для інвестицій та важливим інструментом впливу на господарський цикл.

- податкові кредити
- формування ефективного податкового менедж¬менту.

Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України (акціонерний капітал нерезидентів) на 1 липня 2017 року становив 38,982 млрд дол., що на 1,657 млрд дол., або на 4,4%, більше від показника на початок року на рівні 37,325 млрд дол.

За цей період в акціонерний капітал нерезидентів надійшло 711 млн дол. нових інвестицій, при цьому відтік становив 207 млн дол., а позитивна переоцінка - 1,153 млрд дол. Згідно з наведеними даними, інвестиції надходили з 75 країн світу, при цьому основними інвесторами стали Кіпр з обсягом вкладень в 287 млн дол. і Велика Британія - 160 млн дол. Найбільші обсяги прямих інвестицій були спрямовані в промисловість - 265 млн дол., фінансову і страхову діяльність - 226 млн дол.

Іноземні інвестори у 2016 році вклали в економіку України 4,406 млрд дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), що на 642 млн дол., або на 17,1%, більше від показника за 2015 рік на рівні 3,764 млрд дол.[4]

Податкова система є основним інструментом регулювання економічних процесів усередині країни, що суттєво впливає на прийняття інвестиційних рішень. Тому проведення численних реформ вітчизняної економіки як в податковій, так і інвестиційній сфері, може вплинути на інвестиційний клімат у державі. Для того щоб ефективно залучати кошти іноземних інвесторів, перш за все, потрібно розглядати конкретні пропозиції за участі міжнародних компаній і більшою мірою стимулювати податковими пільгами діяльність інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цимбалюк І.О. Податкове стимулювання залучення іноземних інвестицій в економіку України в умовах фінансової нестабільності / О.А. Івашко, І.О. Цимбалюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк: Вежа-Друк, 2016.

2. Маркевич К.Л. Поточний стан та перспективи прямого іноземного інвестування в економіку України / К.Л. Маркевич. Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2015.

3. Захожай В.Б., Литвиненко Я.В., Захожай К.В., Литвиненко Р.Я. Система оподаткування та податкова політика: навч.посібник - К.: Центр навчальної літератури; 2015.

4. Обсяг іноземних інвестицій в економіку України – [Електронний ресурс] - https://economics.unian.ua/finance/2105459-derjstat-pidrahuvav-obsyag-inozemnih-investitsiy-v-ekonomiku-ukrajini.html

УДК 338.2

Іващенко А.Г.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

Ключові слова: бізнес-планування, бізнес-план, методика UNIDO, методика EBRD, методика за стандартами KPMG.

Бізнес-план відіграє важливу роль на макро- і на мікрорівні. Оскільки, правильне його складання визначає вплив як на економіку країни в цілому, так і окремого суб'єкта господарювання. У зв’язку з недостатньо високим рівнем розвитку бізнес-планування в Україні, на основі досвіду певних зарубіжних країн можна запозичити певні переваги і застосувати їх у бізнес-плануванні у нашій країні.

У сучасних умовах євроінтеграції значною є проблема підвищення конкуренто- спроможності українських підприємств шляхом стійкого стратегічного розвитку, що базується на забезпечені

гнучкості та швидкості прийняття управлінських рішень. Це можливо шляхом розробки ефективного бізнес-плану, на основі якого інвестори зможуть прийняти компетентне рішення щодо доцільності вкладення інвестиційних ресурсів у даний проект. Оскільки, інвестиції визначать процес економічного зростання в цілому, забезпечення якого не можливе без зарубіжного досвіду бізнес-планування. Тому на сучасному етапі розвитку підприємництва постає питання про доцільність та відповідність вітчизняної методології розроблення бізнес-плану зарубіжній практиці. Слід зазначити, що процес адаптації української методології складання бізнес-планів до міжнародних стандартів залишається недостатньо дослідженим, що зумовлює актуальність даної роботи.

Бізнес-план – ретельно підготовлений документ, що описує всі аспекти будь-якого запроектованого комерційного заходу. Він дозволяє передбачати не лише всі заходи для реалізації нової ідеї, а й визначити необхідний обсяг фінансових ресурсів та можливість отримання прибутку підприємством, а також є необхідним для створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства. Тобто, на основі бізнес-плану здійснюється оцінка доцільності та ефективності здійснення нової підприємницької ідеї [3, с. 322].

На сьогоднішній момент, бізнес-планування в Україні перебуває на етапі свого розвитку, тому запозичення досвіду зарубіжних країн дасть змогу уникнути недоліків у набутті вітчизняного досвіду.

До основних переваг зарубіжного досвіду бізнес-планування слід віднести: підтримка з боку держави, ефективна інвестиційна політика інвестора, орієнтація на суперництво за ринки збуту продукції підприємства й ефективність ведення обліку.

Найбільш відомими міжнародними методиками з бізнес-планування є методика UNIDO (Організація Об’єднаних Націй із промислового розвитку), методика EBRD (Європейський банк реконструкції та розвитку) й методика за стандартами KPMG. Структура бізнес-плану, стандартизована відповідно до міжнародних й вітчизняних стандартів, узагальнено представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Основні розділи бізнес-плану згідно з міжнародними стандартами

Методичні підходи	Основні розділи бізнес-плану
1) методика ЮНІДО – для країн, що розвиваються – відображає інтереси підприємця, що цілком відповідає головній меті організації. Структура самого бізнес-плану спрямована на розкриття та презентацію вигід запропонованої бізнес-ідеї. Так, зокрема, детально описуються продукт або послуга, цільова аудиторія, оцінка конкурентів, аналіз конкурентоспроможності, розробляється маркетингова стратегія, організаційний, виробничий та фінансовий плани, спрямовані на реалізацію запропонованої бізнес-ідеї.	1. Резюме. 2.Опис галузі та компанії. 3.Опис послуг (товарів). 4.Продажі і маркетинг. 5.План виробництва. 6.Організаційний план. 7.Фінансовий план. 8.Оцінка ефективності проекту. 9.Гарантії та ризики компанії. 10.Додатки.
2) *методика EBRD* – захищаються передусім інтереси кредиторів, детально описується функціонування самого бізнесу, визначаються основні постачальники, описується система збуту, зазначаються обсяги реалізації, а також кредитна історію й поточні фінансові результати. Акцент робиться саме на фінансовому розділі –обліку кредитних коштів, SWOT-аналізу.	1.Меморандум про конфіденційність. 2.Резюме. 3.Підприємство. 4.Проект. 5.Фінансування. 6.Додатки.
3) методика за стандартами KPMG – приділяється увага обчисленню проектної собівартості пропонованої продукції (послуг), що засвідчує прозорість використовуваного підходу до управління витратами й дозволяє на передпроектній стадії реалізації бізнесової ідеї аналізувати можливі резерви зниження собівартості.	1.Резюме. 2.Продукція та послуги. 3.Аналіз ринку і галузі. 4.Цільові ринки. 5.Стратегії реклами і просування. 6.Управління; 7.Фінансовий аналіз. 8.Додатки.

Джерело: [1, с. 271], [2, с. 204].

На підставі аналізу та проведеної порівняльної характеристики методик розробки бізнес-плану рекомендується, щоб останній складався з наступних розділів:

1. Титульний лист
2. Резюме
3. Характеристика галузі або ринку
4. Характеристика продукції (послуг), які виробляються
5. Аналіз ринку та конкурентів
6. План маркетингової діяльності
7. План виробничої діяльності
8. Організаційний план
9. Фінансовий план
10. Аналіз можливих ризиків та страхування

Таким чином, у структурі бізнес- плану можна виділити 10 розділів, кожний з яких має свої цільове призначення та специфіку. Слід зазначити, що склад, структура та обсяг бізнес-плану визначаються специфікою діяльності, розміром підприємства та метою його розроблення. Причому, вітчизняна методологія розроблення бізнес-плану має незначні відмінності від міжнародних методик, але значною проблемою є те, що в Україні застосування бізнес-планування для вдосконалення та підвищення ефективності підприємства знаходиться на вкрай низькому рівні, і на даному етапі більшість підприємств та підприємців досить скептично ставляться до такого методу управління. Саме тому, вирішити дану проблему можна за допомогою державної підтримки, зокрема шляхом створення законодавчого забезпечення, що буде обов’язковим до виконання при створенні підприємства й ефективної інвестиційної політики. Адже це забезпечить реалізацію лише доцільних й ефективних проектів, що у свою чергу буде сприяти економічному зростанню країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кваша О.С. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури /О. Кваша, В. Фоміна // Мукачівський державний

університет / Економіка та управління підприємствам. Випуск 12. – 2017. – С.268-275

2. Князь С. В. Бізнес-планування інноваційних проектів: сутність технологій, переваги і недоліки / С. В. Князь, Н. Г. Георгіаді, Я.С. Богів // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. – № 2. – С.199-207.

3. Павлюк Л.В. Необхідність моделювання бізнес-процесів підприємства / Л. Павлюк, Ю. Семенченко // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки / Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 4 / відпов. ред. І.Б. Садовська. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2014 . – 488 с. – С. 320-325.

УДК 330.322

Іващенко Н.Г.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

Ключові слова: інвестиційний ризик, управління ризиками у інвестиційній діяльності, диверсифікація, лімітування, страхування, хеджування.

Необхідною умовою для формування сприятливого середовища для функціонування підприємства є оцінка інвестиційного ризику. Причому даний вид ризику є одним із найскладніших видів економічного ризику. Враховуючи те, що у сучасних умовах ризик є невід'ємною частиною діяльності суб'єкта господарювання, тому управління інвестиційним ризиком є досить актуальною проблемою та потребує подальшого дослідження.

Проблеми управління інвестиційними ризиками досліджувались серед широкого кола науковців та економістів, серед яких слід відзначити: І.С. Грабовський, А.М. Іваненков, С.Д. Супрун, В.В. Хачатрян, О. Федорчак. Проте все ж таки залишаються деякі проблеми щодо управління інвестиційними ризиками не вирішеними та потребують подальшого аналізу.

Метою статті є дослідження особливостей управління інвестиційними ризиками у сучасних умовах.

Інвестор при здійсненні своєї діяльності неодмінно стикається з різноманітними ризиками. Вкладаючи свої кошти не може бути впевненим у результатах своєї роботи. Оскільки це залежить від різних факторів, таких як: темп інфляції; курс національної та іноземної валют; людський фактор; податкова політика; фактор часу та інші.

Враховуючи те, що інвестування є досить ризиковою справою, тому те, наскільки компанія або окремий інвестор уміють управляти ризиками, залежить їх дохідність. Оскільки останній може, не лише недоотримати дохід, але і понести втрати. Тому, чим краще підприємство управляє своїми ризиками, тим більше в нього можливість отримання прибутку [1].

Інвестиційний ризик розглядається як потенційна можливість недосягнення запланованих цілей інвестування щодо отримання прибутку або досягненні соціального ефекту,та як наслідок - непередбачена втрата коштів або отримання прибутку, але в меншому розмірі, ніж було заплановано [2].

Загаломіснують різні види інвестиційних ризиків. Серед них виділяють: систематичні, які виникають на макрорівні і не залежать від діяльності суб'єкта господарювання, та несистематичні ризики, на які підприємство може певним чином впливати. З точки зору ймовірності втрат інвестицій виокремлюють: допустимі, критичні та катастрофічні ризики. Залежно від стадій життєвого циклу розрізняють ризики, що виникають у передінвестиційній, інвестиційній та експлуатаційній фазах. Ризики також поділяють в залежності від галузі. Так, наприклад для сільського господарства – це ризику неврожаю, для видобувної промисловості – вичерпання корисних копалин, зношеність основних засобів [3].

На думку науковців, майже неможливо повністю знизити рівень інвестиційного ризику, але ним можна управляти. З метою управління інвестиційним ризиком необхідно завчасно оцінити, розрахувати та спланувати всі заходи, необхідні для реалізації інвестиційного проекту. Це дасть змогу звести до мінімуму можливі небажані події та відповідно зменшити витрати на їх усунення.

Для кращого розуміння важливим є систематизація факторів, що впливають на невизначеність інвестиційного процесу. Їх можна поділити у наступні групи: 1.Економічні фактори, до них можна віднести: коливання цін, зміна політичних умов у країні. 2. Природні фактори: кліматичні умови, стихійні лиха. 3. Фактори, пов'язані з неповнотою доступної інформації або з недосконалістю методів обробки інформації. 4. Фактори, які пов'язані з недостовірністю зібраної інформації для планування наслідків інвестування (фіктивні, недостовірні дані). 5. Людський чинник (вони пов'язані з психологією, мінливістю поведінки людей). 6. Управлінський фактор (помилки або невірні рішення керівників інвестиційного проекту).

Варто звернути увагу і навнутрішні ризики, які пов'язані перш за все зможливими помилками в плануванні та організації інвестиційного проекту (виборі стратегії розвитку проекту, в організації управлінняним, у використанні ресурсів, у якості продукту проекту), а потенційними джереламивнутрішнього ризику можна вважати недостатній досвід керівництва; фахову необізнаність персоналу; недостатню гнучкість проекту; відтік комерційно важливої інформації;технологічну недисциплінованість; низькийрівень мотивації персоналу; недоліки інвестиційного планування [2].

До головних механізмів нейтралізації інвестиційних ризиків належать: уникнення ризику; утримання ризику (в поєднанні з внутрішнім страхуванням); мінімізація ризиків (шляхом диверсифікації, лімітування, хеджування); передача ризику (тобто зовнішнє страхування).Розглянемо детальніше деякі з них.

Диверсифікація інвестиційного ризику полягає у зменшенні рівня його концентрації. Даний метод загалом використовують для специфічних видів ризику.

Лімітування означає встановлення обмежень (лімітів) по окремих напрямках діяльності з метою недопущення зростання можливих втрат, та утримання їх на допустимому рівні.

Хеджування означає зменшення ймовірності виникнення ризику. Це здійснюється за допомогою різноманітних цінних паперів, таких як ф'ючерси, опціони. Даний процес полягає у одночасному укладанні зворотної угоди щодо купівлі/продажу певного фінансового активу.

Страхування полягає у створенні спеціалізованих фондів за допомогою страхових внесків, та передбачає здійснення виплати при настанні страхового випадку [1].

Також для зменшення інвестиційного ризику та підвищення ефективності інвестиційного проекту, суб'єктам необхідно збільшувати власний капітал. До останнього належить: чистий прибуток, амортизаційні накопичення, страхові суми відшкодування збитків, викликаних втратою майна; раніше здійснених довготермінових фінансових вкладень, термінпогашення яких минає в поточному звітномуперіоді; суми реінвестованого прибутку [2].

Отже, можна зробити висновок про те, що необхідність управління ризиками в процесі інвестиційної діяльності є досить актуальним в сучасній ситуації. Оскільки в будь-якому разі при здійсненні інвестором своєї діяльності на нього впливають ризики, які він не може врахувати. Як вже було зазначено в даній статті, майже неможливо повністю знизити рівень інвестиційного ризику, а тому необхідно навчитись управляти ними.Зокрема, шляхом уникнення, утримання, мінімізації або передачі ризику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іваненков А.М. Механізми управління ризиками в інвестиційній діяльності /А.М. Іваненков, І.С. Грабовський. – Східна Європа: економіка, бізнес та управління, Випуск 6 (11) 2017. – 375 с.

2. Супрун С.Д. Особливості управління інвестиційними ризиками на підприємствах ЗЕД /С.Д. Супрун, В.В. Хачатрян. –Економіка і суспільство, 2017, вип. 12. – 372 с.

3. Федорчак О. Інвестиційні ризики та інвестиційний потенціал: державно-управлінський аспект/ О. Федорчак. – Державне управління та місцеве самоврядування, 2017, вип. 2 (33). – 84 с.

УДК 369.03

Істоміна А.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБПп-14-6
Науковий керівник:
Федина В.В.
старший викладач кафедри фінансових ринків

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Ключові слова: медичне страхування, страхова медицина, охорона здоров’я, обов’язкове медичне страхування, страхові компанії.

На сьогодні питання страхової медицини є одним із перспективних напрямків розв'язання проблем фінансування охорони здоров’я. Об'єктом медичного страхування є життя і здоров'я громадян. Метою медичного страхування є забезпечення громадян у разі настання страхового випадку медичною допомогою за рахунок накопичених коштів. Основними завданнями медичного страхування є охорона здоров’я населення, забезпечення відтворення населення, розвиток сфери медичного обслуговування, фінансування системи охорони здоров’я (поліпшення її матеріальної бази) та перерозподіл коштів, що йдуть на оплату медичних послуг, між різними групами населення.

Питанням дослідження медичного страхування присвячено ряд праць науковців та практиків таких, як Базилевич В.Д., Богомаз Н.В., Бондар А.В., Говорушко Т. А., Губар О.Є., Долгошея Н.О., Залетов О.М., Євтушенко Т.П., Окунський А.Р., Тулай О.І., Педченко Т.В., Плиса В.Й., Яворська Т.В. та інші. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених цій проблемі, сучасний стан охорони здоров’я та фінансування цієї галузі вимагає подальшого розгляду.

Нині обов'язкове медичне страхування поки що знаходиться на рівні проектів, а добровільне медичне страхування починає активно

розвиватися. Послуги, які надають страхові компанії з медичного страхування, можна поділити на чотири основні категорії:

1) програма «Поліклініка»;

2) програма «Стаціонар»;

3) «Невідкладна і швидка допомога»;

4) «Стоматологія».

Деякі компанії пропонують й інші види послуг: медичне обслуговування на дому, безоплатна видача полісів зі страхування медичних витрат при поїздках за кордон, пільгове страхування для членів сім'ї, спеціальні програми для дітей і вагітних жінок.

Багато страхових програм, які відрізняються як за кількістю наданих послуг, так і за цілями чи їх комбінацією, дають можливість вибрати поліс, виходячи із наявних потреб і фінансових можливостей. Крім цього, майже кожна компанія пропонує знижки (інколи в розмірі до 25 %) при колективному страхуванні, а також для своїх клієнтів, з якими вона працює за інших видів страхування або для постійних клієнтів медичного страхування.[1]

Доцільністю програм медичного страхування є також делегування страховій компанії реалізації цілого ряду питань, які стосуються соціального захисту своїх робітників, що пов'язані з їх захворюваннями та нещасними випадками. Подібна «спеціалізація» питань організації виробничих та соціальних процесів на підприємстві приводить до мінімального відволікання керівництва на їх вирішення, при повному контролі та безпосередньому впливі на реалізацію даних питань через механізм страхування. Соціальний аспект полягає в тому, що медичне страхування сприймається робітниками як додаткове соціальне благо та перевага роботи на конкретному підприємстві.

На сьогодні, страхування відіграє основну роль в економіці охорони здоров'я практично всіх розвинутих країн та є важливою складовою їх соціальної інфраструктури. Для більшості країн світу найбільш прийнятною нині є змішана форма фінансування (страхові внески сплачують держава, роботодавці та громадяни). Система охорони здоров'я, побудована на засадах змішаного медичного страхування, також відповідає принципам соціальної справедливості,

забезпечуючи рівність і доступність медичних послуг достатньо високої якості для всіх громадян.[2]

В Україні, за умов дефіциту державного бюджету та низьких доходів населення, заходи щодо реформування економічних засад галузі охорони здоров'я нині застосовувати незадовільно. Введення ринкової моделі на сучасному етапі призведе до того, що значна частина населення не зможе отримати необхідну медичну допомогу. Особливо це стосується соціально незахищених верств населення. Тому, в умовах безоплатної медицини медичне страхування залишається видом державного соціального страхування. Але потреби покращення рівня охорони здоров'я об'єктивно диктують пошук позабюджетних джерел фінансування лікування громадян, забезпечення їх ліками, сучасним діагностичним обладнанням, використання зарубіжного досвіду провідних країн світу у галузі медичного страхування.

Сьогодні близько 95% громадян в Україні не мають медичної страховки, що означає великі перспективи для розвитку цієї системи в державі. Для досягнення реальних зрушень в організації впровадження системи медичного страхування в нашій державі, необхідно зважено і конструктивно розробити і затвердити законодавчу базу про медичне страхування громадян; розробити положення про національний і територіальні фонди медичного страхування і здійснити їх формування, а також забезпечити захист прав пацієнта на отримання своєчасної і якісної медичної допомоги. Медичне страхування має бути також підтримано удосконаленням податкової політики та державного нагляду за фінансовою надійністю страховиків, підготовкою та перепідготовкою кадрів.

Лише за таких умов медичне страхування стане витребуваним з боку населення, що в свою чергу призведе до зростання сильної та здорової нації в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбач Н. Перспективи розвитку страхування фізичних осіб в Україні / Н. Горбач, Т. Ільченко // Вісник КНТЕУ. – 2015. – №13. – С.5-10.

2. Страхова медицина і медичне страхування: Навч. посіб. для студ. та лікарів-курсантів мед. вузів III-IV рівнів акредитації / В.В. Рудень; Львів. держ. мед. ун-т ім. Д.Галицького. – Л. : Вид-во Обл. книжк. друкарні, 2016. – 307 с.

УДК 368.013

Істоміна А.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБПп-14-6
Науковий керівник:
Ковернінська Ю.В.
к. е. н, доцент кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: страховий ринок, страхування, економіка, розвиток, проблеми.

Страховий ринок є важливою складовою фінансового ринку, яка має здатність задовольняти потреби економічних суб'єктів в отриманні страхових послуг та залучати інвестиційні ресурси в економіку країни, тим самим сприяючи її розвитку. Саме це зумовлює необхідність розробки ефективної стратегічної політики щодо подальшого розвитку страхового ринку.

Різним аспектам діяльності страхового ринку присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів, а зокрема: В.Д. Базилевич, Н.М. Внукова, О.О. Терещенко, Л.М. Горбач, О.Д. Заруба, С.С. Осадець, В.В. Ковальова, О.А. Клепікова, Д.Д. Хемптон, Є.Ф. Брігхем, А.І. Гінзбург, М.А. Зайцева, Л. Рейтман, Т.А. Федорова, А.К. Шахова та ін.

Багато праць науковців присвячено аналізу статистичних даних, розробці шляхів розвитку та покращення страхового ринку, але з огляду на динамічність зовнішнього економічного середовища,

виникає необхідність подальшого дослідження даної тематики.

Перш за все, страховий ринок – це особлива сфера грошових відносин, де об’єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, на яку формується пропозиція і попит [1]. Специфіка страхування визначає безпосередній зв'язок страхового ринку з фінансами підприємств і населення, банківською системою, державним бюджетом та іншими фінансовими інститутами, в рамках яких реалізуються страхові відносини [3].

Політичні та економічні події останніх років негативно вплинули на вітчизняний страховий ринок, який, до теперішнього часу переживає період стагнації і не показує істотного зростання. Саме тому в умовах нестабільної економіки, в Україні зростає роль страхування як механізму акумуляції грошової маси та джерела довгострокових інвестицій, які в майбутньому мають сприяти фінансовій стабілізації, підвищенню якості життя населення та забезпеченню ефективної діяльності підприємств та організацій.

Проте, наразі в Україні розвиваються лише класичні види страхування – КАСКО та майнове страхування, тоді як інші види, зокрема медичне страхування, знаходяться на етапі зародження. Також, в нашій країні погано освоєний ринок страхування життя. Такий стан страхового ринку можна пояснити багатьма причинами, а саме, низьким рівнем доходів населення, низькою капіталізацією українських страхових компаній, неспроможністю уряду здійснити необхідні реформи, як у сфері законодавства, так і на страховому ринку в цілому. Як наслідок цього, можна виділити проблеми, які стоять на заваді подальшого розвитку страхового ринку [2]:

- невеликі обсяги та недосконала структура капіталу страхових компаній;
- відсутність надійних інвестиційних інструментів для довгострокового розміщення страхових резервів;
- низька конкурентоспроможність страхових компаній у порівнянні з банками в боротьбі за залучення вільних коштів юридичних і фізичних осіб;
- відсутність довіри населення і господарюючих суб'єктів до страхових компаній;
- недорозвиненість інфраструктури страхового ринку та

довгострокового страхування і недержавного пенсійного забезпечення;

- непорядність (шахрайство) страхувальників.

Саме цими чинниками та прагненням страхових компаній максимізувати прибуток, можна пояснити орієнтованість вітчизняних страхових компаній на фінансово-промисловий бізнес та їх неготовність працювати з незначними сумами індивідуального страхувальника.

Аналіз сучасного стану, тенденцій і проблем розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні недоліки, притаманні функціонуванню як окремих страхових компаній, так і всієї системи страхування. З метою зменшення впливу фінансової кризи на страховий ринок України та окреслені вище проблеми можна визначити основні напрями та перспективи його розвитку. Основні з них такі:

- удосконалення законодавчої бази для подальшого розвитку страхової діяльності (чітке регламентування організаційно-економічних питань розвитку страхування, розробка законодавчої бази і методології проведення медичного страхування);
- створення конкурентного середовища і вдосконалення організаційної структури ринку;
- врахування тенденцій і особливостей розвитку страхових ринків розвинених країн;
- сприяння розвитку страхового посередництва;
- створення умов для розвитку інфраструктури страхового ринку;
- створення єдиного реєстру страхових агентів, що дасть можливість мінімізувати кримінальні схеми на ринку страхування;
- забезпечення страхового ринку висококваліфікованими кадрами;
- забезпечення високого рівня страхової культури населення.

Орієнтація розвитку страхового ринку України на подолання кризових явищ, дозволить залучити у вітчизняну економіку значні інвестиційні ресурси, зміцнити ефективність державного нагляду за страховою діяльністю, створити структурні основи для розвитку пенсійного, медичного страхування та страхування тих, хто виїжджає

за кордон, агро- та автострахування, а також інших видів.

За результатами розгляду основних проблем функціонування страхового ринку та перспектив його розвитку можна стверджувати, що страховий ринок є надзвичайно складною багаторівневою системою, яку утворює низка взаємопов'язаних і взаємообумовлених підсистем. Наразі він перебуває на стадії стагнації, хоча і має значний потенціал щодо розвитку, який повинен проявитися в побудові динамічно зростаючого ринку, підвищенні рівня його капіталізації, зростанні обсягу страхових операцій, зацікавленості іноземних інвесторів. Через механізм страхового захисту може бути забезпечена стабільність, соціальні гарантії в суспільстві, а в перспективі він може стати серйозним механізмом перерозподілу інвестиційних ресурсів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Осадець С.С. Страхування: Підручник / С.С. Осадець – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.

2. Пономарьова О.Б., Іванченко М.А. Визначення проблем страхового ринку та їх вирішення / О.Б. Пономарьова, М.А Іванченко //Глобальні та національні проблеми економіки.- №5. – 2015. – С. 814-817.

3. Тулуш Л.Д. Сучасний стан і перспективи розвитку страхового ринку в Україні / Л.Д. Тулуш, Ю.С. Воскобійник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://udau.edu.ua/library.php.

УДК 331.25(477)

Каширіна Л.Ю.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: недержавний пенсійний фонд, інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, інвестування.

Одними з найактивніших суб'єктів світового ринку капіталу є недержавні пенсійні фонди. Ефективне функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення сприяє як отриманню додаткових виплат, так і мобілізації додаткових джерел інвестиційних ресурсів у економіку України. Саме тому, на сучасному етапі розвитку національної економіки України постає проблема мобілізації додаткових джерел інвестиційних ресурсів такого потужного інституційного інвестора, як недержавні пенсійні фонди.

Дослідженням проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю недержавних пенсійних фондів та їх розвитком на сучасному етапі займалися такі автори: В.Д. Базилевич, Р.В. Пікус, К.П. Штепенко, А.В. Деркаченко, Ю.М. Коваленко.

Метою дослідження є аналіз інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів України.

Діяльність НПФ полягає у акумулюванні активів учасників даного пенсійного фонду та збереженні їх обсягів та вартості, через провадження інвестиційної діяльності. Саме дохід від інвестиційної діяльності дає можливість компенсувати інфляційні ризики, а також збільшувати загальний обсяг активів кожного окремого учасника НПФ [1,2].

Згідно з Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» в Україні визначено обмеження за напрямами інвестиційної діяльності НПФ, що має сприяти зниженню ризику інвестиційної діяльності[2].

Таблиця 1

Нормативи інвестиційного портфеля НПФ

Інвестиційний портфель	Нормативи, %
Банківські депозити та ощадні сертифікати банків	50
Цінні папери, доходи за якими гарантовано КМУ	50
Облігації, емітентами яких є резиденти	40
Акції, емітентами яких є резиденти	40
Цінні папери іноземних емітентів	20
Іпотечні цінні папери	40
Об’єкти нерухомості	10
Банківські метали	10
Інші активи	5

Джерело: [2]

Інвестиційна діяльність НПФ в Україні свідчить про більш консервативну інвестиційну політику.Для НПФ властиво формувати портфель, до якого входять об’єкти інвестування з мінімальним ступенем ризику. Тому особливого значення набуває вибір інвестиційних інструментів, використовуючи які НПФ зможуть забезпечити захист грошових коштів населення від інфляційних процесів і при цьому отримувати визначений приріст капіталу. Станом на 30.06.2017 переважними напрямами інвестування пенсійних активів стали цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, депозити в банках, облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України, акції українських емітентів.

Станом на 30.06.2017 відбувся приріст вкладень в цінні папери, дохід по яких гарантовано Кабінетом Міністрів України (на 25,1%) та значно зменшився обсяг активів, що вкладені в акції (на 51,7%) та облігації (на 7,9%) українських емітентів. Крім того, у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року, відбулося незначне інвестування пенсійних активів в акції іноземних емітентів, яке станом на 30.06.2017 становить 1,8 млн. грн. або 0,1% від загальної вартості активів.Недержавні пенсійні фонди України майже значно зменшили вкладання активів у банківські метали, частка яких становить усього

0,7%, однак це могло б позитивно впливати на зростання інвестиційного доходу, оскільки за своєю природою вони є доволі ліквідними. Також, як показало дослідження, недержавні пенсійні фонди України не практикують інвестування пенсійних активів в акції іноземних емітентів, проте диверсифікація пенсійних активів має важливе значення як одна із форм концентрації капіталу і проникнення його в нові сфери діяльності, особливо в умовах нестабільного розвитку економіки[3].

Таблиця 2

Динаміка структури інвестованих пенсійних активів

Активи	Од. виміру	Станом на		Питома вага, (%)	Приріст, (%)
		30.06.2016	30.06.2017		
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	млн. грн.	802,9	888,9	39,5	10,7
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	млн. грн.	778,8	974,0	43,3	25,1
Облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України	млн. грн.	219,1	201,8	9,0	-7,9
Акції українських емітентів	млн. грн.	25,9	12,5	0,6	-51,7
Об’єкти нерухомості	млн. грн.	74,3	75,8	3,4	2,0
Банківські метали	млн. грн.	9,2	9,1	0,4	-1,1
Кошти на поточному рахунку	млн. грн.	28,1	32,4	1,4	15,3
Активи не заборонені законодавством України	млн. грн.	22,0	22,4	1,0	1,8
Дебіторська заборгованість	млн. грн.	40,0	30,0	1,3	-25,0
Акції іноземних емітентів	млн. грн.	0,0	1,8	0,1	-
Загальна вартість активів	млн. грн.	2 000,3	2 248,7	100,0	12,4

Джерело: [3]

Саме тому, доцільним є пошукнових напрямів інвестування активів, а також збільшення частки державних цінних паперів у портфелях НПФ. Також варто задля мінімізації ризиків інвестувати в непопулярні, низькоприбуткові, але більш надійні активи, такі як: банківські метали, державні цінні папери чи єврооблігації України, номіновані в іноземній валюті, тощо. Для підвищення довіри,

вдосконалення репутації та забезпечення надійності НПФ мають відображати мінімальну ризиковість та демонструвати стабільність для привернення більшої частини населення до себе.Саме це є перспективним напрямом удосконалення інвестиційної діяльності НПФ в Україні, однак його реалізація невід'ємно пов'язана з подальшим розвитком фондового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Штепенко К.П. Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні / К.П. Штепенко, А.В. Деркаченко // Молодий вчений. – 2016. – № 121(40). – С. 1006–1010

2. Коваленко Ю. М. Інвестиційна політика недержавних пенсійних фондів / Ю. М. Коваленко // Фінанси України. – Київ, 2004. – №8. – С.91-96.

3. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 № 1057–IV [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://nfp.gov.ua.

УДК 338

Ковалюк А.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМА-17-1
Науковий керівник:
Побоча К.П.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Ключові слова: економіка, економічний розвиток країни,національна економіка, стабілізація економіки.

Стратегічним завданням розвитку соціально-економічної системи нашої країни є не тільки розбудова сильної конкурентоспроможної на міжнародному ринку держави з ринковою економікою, запровадження дієвих механізмів наповнення державного бюджету, підбір та використання найефективніших інструментів податкового регулювання, а й забезпечення стабілізації національної економіки з метою уникнення подальшого спаду у розвитку.

На сьогоднішній день, Україна знаходиться у важких соціально-економічних та політико-правових умовах свого становлення та розвитку. Національна економіка має всі ознаки економічного спаду та тенденцію наближення до кризової ситуації. Процес стабілізації національної економіки є пріоритетним на даному етапі розвитку нашої держави, оскільки саме приведення процесу функціонування економіки до стабільного рівня без перепадів та стрімких ривків до кризових явищ, є підґрунтям для подальшого майбутнього позитивного розвитку та економічного піднесення України, розбудови її як економічної сильної та конкурентоспроможної держави на міжнародному ринку.

Питання вивчення ефективних механізмів регулювання економіки України та їх впливом на процес стабілізації національної економіки, займалися ряд науковців, зокрема: О.І. Амоша,

П.П. Дубинецька, О.В. Воронкова, О.Д. Гордей, В.П. Гмиря, К.В. Савченко, О.І. Кондюх, А.І. Крисоватий, О.М. Грабчук, В.І. Мельникова, В. Гейць, А. Даниленко, В. Опарін, В. Федосов, А. Чухно, С. Юрій.

Економіка кожної країни включає ті чи інші галузі виробництва залежно від її природних ресурсів, рівня розвитку техніки і технології, потреб економіки і споживачів в тих чи інших видах продукції, можливостей розвитку економіки в даний момент часу. Вона базується на розвитку промисловості та збільшенні обсягів валового внутрішнього продукту. В умовах позитивного розвитку даних аспектів економічної активності держави, можна говорити про її потенційну можливість подолання кризових явищ та здатності стабілізувати основні макроекономічні показники на фіксованому рівні.

Отож, економіка – це відносини між державою, суб'єктами господарювання та населенням щодо виробництва, розподілу, обміну та споживання кінцевих товарів, робіт та послуг. Національна економіка є складною соціально-економічною системою, розвиток якої зумовлений безліччю як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів навколишнього середовища в результаті чого в ній відбуваються непередбачувані зміни та процеси.Як зазначають О.Д. Гордей та П.Б. Пацай у своїй роботі «Еволюційні трансформації соціально-економічних систем»,як і всі інші, соціально-економічна система, є цілеспрямованою, тобто не тільки адаптується до умов існування, але й «діє» відповідно до чітко визначеної мети чи перспективи, основні параметри якої визначаються державною стратегією розвитку[1, с. 223].

Основними проблемами сучасного економічного розвитку України є:

- значна зовнішня заборгованість держави, а також заборгованість окремих галузей і підприємств зарубіжним країнам;
- відставання сектору економіки, який виробляє товари, від сектору економіки, який їх споживає;
- військова агресія та незаконна анексія територій країни;
- надмірний контроль економіки з боку українського уряду, що має ефект придушення того її сектору, що виробляє товар;

- криміналізація стосунків між державним установами і бізнесом, розподілення між кланами найприбутковіших секторів економіки України;
- великий сектор тіньової економіки;
- складні трансформаційні процеси в усіх сферах суспільно-економічного життя;
- «відірваність» України від світової економіки [2].

Сучасний розвиток економіки відбувається під значним впливом глобалізаційних процесів. При цьому основними його формами прояву є зростання обсягу міжнародної торгівлі, пришвидшення руху міжнародного капіталу, висока конкуренція, різке зростання ролі транснаціональних компаній у міжнародному господарстві та торгівлі, формування загально світової системи менеджменту господарської діяльності та зростання ролі інформаційних систем та технологій у розвитку економіки.Незважаючи на потужний економічний потенціал, величезні можливості для стабілізації і пожвавлення господарської діяльності, в Україні непомітні суттєві позитивні зрушення. Нераціональне і неповне використання економічного потенціалу зумовлене рядом факторів, у тому числі – недостатньою увагою до регіональних проблем, до наявних диспропорцій у розміщенні продуктивних сил. Розробку і проведення регіональної політики в країні ускладнює значна диференціація її соціально-економічного простору.

Таким чином, основними напрями подолання сучасних проблем економічного розвитку України можна визначити наступні:
- переорієнтація на міжнародні стандарти якості виробництва;
- оновлення виробничих потужностей;
- застосування податкових механізмів стабілізації національної економіки;
- застосування програмно-цільового методу бюджетування.
- використання бюджетно-податкового планування.

Зокрема, як зазначає О.М. Воронкова, у процесі бюджетно-податкового планування мають застосовуватися більш сучасні методи, які виправдали себе в податковій практиці зарубіжних країн: кореляційно-регресивні та багатофакторні моделі, експертні оцінки, імітаційні методи та методи оптимізації планових рішень [3, с. 245].

Отже, враховуючи сучасні проблеми розвитку України не можна стверджувати, що у майбутньому періоді розвитку країни нас чекає лише спад економічної активності, оскільки країна має наявний ресурсний та трудовий потенціал, який при раціональному та виваженому управління державними процесами стане ключовою рушійною силою покращення економічної ситуації в країні в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гордей О.Д. Еволюційні трансформації соціально-економічних систем / О. Д. Гордей, Б. Д. Пацай // Економічний вісник університету. – 2017. – Вип. 33(1). – С. 218-225. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_33%281%29__28

2. Сучасний стан економічного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://union-qp.com.ua/suchasniy-stan-ekonomichnogo-rozvitku.html.

3. Воронкова О.М. Бюджетно-податкове планування на регіональному рівні: ресурсний аспект Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – №14. – 2015. – С. 242-245

УДК 336.76

Котик Б.Ю.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБС-15-5
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

РИНОК ПОХІДНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: похідні цінні папери, деривативи, фондова біржа, біржовий ринок, позабіржовий ринок.

З кожним роком фінансовий ринок змінюється, що призводить до появи та виокремлення нових сегментів ринку, серед яких досить

важливу роль у світі займає ринок похідних цінних паперів (деривативів). Саме фінансові похідні інструменти в економічно розвинутих країнах використовуються для хеджування та управління фінансовими ризиками.

Проте в Україні ринок деривативів знаходиться на стадії становлення та неефективно функціонує. Саме тому актуальною проблемою залишається дослідження українського ринку похідних цінних паперів.

Увагу розвитку ринку похідних цінних паперів України приділяло багато вчених, зокрема: К. Абасова, О. Береславська, І.М. Бурденко, Ю. М. Коваленко, С. Науменко, Л.О. Примостки, В. Шелудько, Л. Шкварчук.

Завдання дослідження: здійснити аналіз ринку похідних цінних паперів; виявити основні проблеми ринку та перспективи його функціонування.

Згідно Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» похідні цінні папери – це цінні папери, механізм випуску яких пов’язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів [4]. До похідних цінних паперів відносять: ф’ючерсні та форвардні контракти, опціони.

Ринок похідних цінних паперів в Україні - це молодий сегмент фінансового ринку, який є не досить ефективний, як у економічно розвинутих країнах. У таблиці 1 можна побачити структуру вітчизняного ринку деривативів.

Таблиця 1

Структура ринку похідних цінних паперів у 2012-2016 рр.

Обсяг торгів деривативами на біржовому та позабіржовому ринках, млрд. грн.					
Вид ринку	2012	2013	2014	2015	2016
Позабіржовий ринок	0,14	0,00	0,01	0,04	0,12
Біржовий ринок	24,77	18,01	9,59	5,83	2,28
Усього	24,91	18,01	9,6	5,87	2,4
Кількість випусків фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фондовому ринку, шт.					

Кількість випусків фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фондовому ринку	320	349	333	343	361

Джерело: складене автором за даними [3].

Аналізуючи дану таблицю, можна зробити висновки, що більша частка торгів відбувається на біржовому ринку, оскільки саме на ньому відбувається більша ліквідність, торги відбуваються відкрито, ціни прозорі та доступні, а контракти стандартизовані та доступні. Тому, за весь досліджуваний період обсяг торгів на біржовому ринку значно більший ніж на позабіржовому.

Ринок деривативів є досить нестабільним. Найбільша кількість випусків фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фондовому ринку становить у 2016 році (361 шт.), що на 11% (41 шт.) більше ніж у 2012 році (320 шт.).

На сьогодні в Україні лише 4 фондових бірж здійснюють операції з похідними цінними паперами, а саме Українська міжбанківська валютна біржа, Фондова біржа «Універсальна», Фондова біржа «Перспектива» та Східно-європейська фондова біржа. Найбільшу кількість деривативів на фондових біржах становить СЄФБ (198 деривативів), що становить 76% від всієї кількості.

На сьогоднішній день можна виділити основні причини, які стримують розвиток ринку похідних фінансових інструментів, серед них такі, як:

– політична та фінансово-економічна нестабільність в Україні і низький рівень диверсифікації національного фондового ринку;

– низький рівень систематизованості і узгодженості норм права, що регламентують використання деривативів в Україні;

– відсутність дієздатної системи державного регулювання відносин на ринку похідних цінних паперів;

– недостатній рівень розвитку відповідної інфраструктури організованих ринків;

– низька ліквідність та висока ризиковість виконання операцій з деривативами;

– низький рівень поінформованості суб'єктів господарювання про операції з похідних цінними паперами та відсутність належного рівня їх інформаційного забезпечення;

– незначна кількість вітчизняних компаній, які володіють достатнім обсягом власного капіталу, капіталізацією активів і запасом фінансової стійкості для реалізації фінансових операцій на міжнародних фінансових ринках;

– відсутність досвіду і традицій в учасників ринку щодо реалізації операцій із похідними цінними паперами;

– відсутність кваліфікованих фахівців, які мають достатній рівень знань для здійснення операцій з деривативами [1].

Для того, щоб ринок похідних цінних паперів України ефективно функціонував потрібно узагальнити основні напрями активізації його розвитку. До них належать:

– створення ефективної законодавчої бази для функціонування ринку деривативів;

– застосування маркетингових стратегій просування строкових контрактів (різних видів деривативів);

– удосконалення обліку операцій з деривативами;

– залучення на строковий ринок крупних компаній – потенційних хедерів, які прагнутимуть хеджувати свої операції за допомогою дериативі;

– надання додаткових преференцій (на даний час) для компанії, які користуватимуться деривативами з метою хеджування;

– підготовка працівників фінансових установ і керівництва компаній до використання деривативів у їх діяльності (проведення семінарі, тренінгів; підготовка відповідних фахівців навчальними закладами України) [2].

Отже, на даний момент, ринок похідних цінних паперів знаходиться на стадії становлення і має досить багато проблем, проте впроваджуючи вище наведені напрями активізації ринок деривативів може вийти на новий рівень і ефективно функціонувати, оскільки удосконалення ринку похідних цінних паперів позитивно вплине на розвиток українського ринку та фінансової системи загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Даниліна С. О. Ринок похідних фінансових інструментів / С.О. Даниліна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2017. – № 2. – Т. 2. – С. 52-55.

2. Лиса О. В. напрями розвитку деривативів в Україні / О.В. Лиса // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. - № 5 час. 4. – с. 80-83

3. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua.

4. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 №3480 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15.

УДК 336.27

Лазарук К.О.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-32
Науковий керівник:
Пухальська Н.О.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

БОРГОВА ПОЛІТИКА ТА БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Ключові слова: державний борг; боргова безпека держави; боргова політика держави; боргові ризики.

Відповідно до Бюджетного кодексу України, державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення. [1]

Державний борг може бути зовнішнім (запозичення держави на зовнішньому ринку) та внутрішнім (заборгованість держави всім

громадянам чи юридичним особам, які тримають внутрішні державні облігації) , прямим та гарантованим.

Право на здійснення державних запозичень в межах Закону «Про Державний бюджет України» належить державі в особі Міністра фінансів за дорученням Кабінету Міністрів України.

Забезпечення фінансової безпеки передбачається шляхом ефективного використання бюджетних коштів, міжнародної економічної допомоги та ресурсів міжнародних фінансових організацій, дієвого контролю за станом державного боргу [2].

У 2017 р. затверджено Програму управління державним боргом на 2017 р. [3] та Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 рр. [4]

Для підвищення ефективності боргової політики дослідники рекомендують вжити наступні заходи:

1. Забезпечення подальшого виконання заходів програми в рамках механізму розширеного фінансування України Міжнародним валютним фондом та зміцнення співпраці з іншими міжнародними фінансовими організаціями;

2. Вдосконалення боргової політики України та перехід до стратегічного управління державним боргом.

3. Законодавче закріплення та реалізацію середньострокової стратегії бюджетного планування та прогнозування;

4. Посилення регулювання державного боргу в частині оптимізації співвідношення обсягів, структури, вартості та джерел його погашення шляхом законодавчого забезпечення еквівалентності бюджетно-податкових змін та запровадження боргових фіскальних правил як чинників оптимізації державних запозичень;

5. Активізація розвитку вітчизняного внутрішнього фінансового ринку як елементу цілісної фінансової системи та зниження вартості державних запозичень;

Інструментарієм оцінки рівня боргової стійкості як специфічного стану, в якому держава-позичальник спроможна виконувати взяті на себе боргові зобов'язання, є система індикаторів боргової безпеки.

Боргова безпека виступає важливою складовою в забезпеченні фінансової стійкості, ваговий коефіцієнт якої поступається лише

бюджетній та грошово-кредитній компонентам в оцінці фінансової безпеки, говорячи про її значний вплив на рівень останньої. Оцінювання боргової безпеки протягом останніх років в умовах фінансово-економічної стагнації України показує надмірне зростання боргового навантаження, індикатори якого перевищили гранично допустимі параметри, першочергово за рахунок зовнішньої компоненти під впливом загострення бюджетно-валютних ризиків.

Отже, під борговою безпекою слід розуміти певний рівень державної заборгованості, що дозволяє зберегти стійкість фінансової системи країни та самостійно виконувати свої боргові зобов'язання. Основною метою боргової політики повинно бути ефективне, цільове використання, контроль за поверненням і обслуговуванням зовнішніх ресурсів з метою фінансування економічного розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/paran385#n385

2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 р. / [Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. та ін.]. – К., 2016. – 80 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ibser.org.ua.

3. Наказ МФУ «Програма управління державним боргом на 2017 рік» від 31.01.17 № 19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/news/view/nakaz-ministerstva-vid---pro zatver dzhennia-prohram-upravlinnia-derzhavnym-borhom-na--rik?category= borg

4. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки» від 08.02.17 № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80/print1456789 31896 3279

УДК 339.56

Лазарук У.О.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-32
Науковий керівник:
Пухальська Н.О.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Ключові слова: зовнішня торгівля, імпорт, експорт.

За розрахунками Мінекономрозвитку на базі даних Національного банку України (НБУ) за січень-серпень 2017 року коефіцієнт перевищення імпорту товарів та послуг над експортом товарів та послуг становив 1,12 (у січні-серпні 2016 року – 1,11) [2, 3].

Наразі в загальному обсязі імпорту товарів до України з березня 2016 року найбільша частка належить імпорту продукції інвестиційної направленості (за винятком січня-лютого 2017 року, коли сезонно збільшувався імпорт мінеральних продуктів, а саме, енергоносіїв в опалювальний період). У свою чергу, зростання імпорту інвестиційних товарів закладає основу для економічного розвитку в майбутньому.

Найбільшу питому вагу в імпорті товарів до України займає група товарів «Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади» (за даними НБУ за січень-серпень 2017 року обсяг імпорту продукції машинобудування збільшився на 33,4%, питома вага в загальному обсязі імпорту товарів зросла до 27,8% порівняно з 25,4% за січень-серпень 2016 року).

У 2016 році загальний експорт товарів та послуг склав 49,3% від ВВП або 46 млрд. доларів США з них 72,9% припадає на експорт товарів, решту становить експорт послуг (27,1%).[3]

Загалом структура експорту України переважно сировинна – майже 70% експорту товарів (25,3 млрд. дол. США) складають: продукція АПК, металургійної та хімічної галузей промисловості,

мінеральні продукти, деревина, сировина для легкої промисловості [1].

Негативно вплинуло на експорт України та ВВП також призупинення Російською Федерацією дії Договору про зону вільної торгівлі з Україною з 1 січня 2016 року, в результаті чого були запроваджені ставки ввізного мита на рівні режиму найбільшого сприяння замість попередньо чинних "нульових" ставок ввізних мит. Окрім того, РФ заборонила імпорт деяких сільськогосподарських товарів українського походження (м'ясо та продукція з нього, риба, молоко та молочна продукція, овочі, фрукти та горіхи, деякі продукти харчування) та обмежила транзитний рух вантажу з України через територію Росії до третіх країн, Казахстану та Киргизстану.

Такі обмежувальні заходи призвели до суттєвого скорочення експортного постачання товарів українського виробництва не тільки до деяких країн СНД (країни Центральної Азії та Закавказзя), а й до інших країн Азії.

Так, експорт українських товарів у 2016 році до Казахстану зменшився на 312,6 млн дол. (на 43,9%), Азербайджану – на 70,8 млн дол. (на 22,2%), Туркменістану – на 61,3 млн дол. (на 36,0%), Киргизстану – на 35,1 млн дол. (на 46,5%), Узбекистану – на 32,1 млн дол. (на 18,4%), Вірменії – на 12,6 млн дол. (на 12,4%), Грузії – на 11,9 млн дол. (на 3,0%), Таджикистану – на 4,6 млн дол. (на 15,2%) та Монголії – на 3,6 млн дол. (на 12,8%).

Спостерігається тенденція до виходу на нові ринки, головним серед яких є ринок ЄС. Сукупна частка ринку ЄС в обсязі українського експорту товарів зросла з 25,9% у 2008 р. до 37,1% у 2016 р., зокрема, внаслідок отриманих Україною автономних торгових преференцій та початку дії Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі між ЄС та Україною. Збільшується експорт до Єгипту та Індії: у 2016 р. на них припадало 6,3% та 5,2% загального обсягу експорту українських товарів.

За результатами аналізу Україна недостатньо використовує потенціал зовнішньої торгівлі з такими країнами як Канада, Китай, Франція, Німеччина, Ірландія, Японія, Швеція, Швейцарія, Велика Британія, Сполучені Штати Америки та ряд інших, в результаті чого

станом на 2015 рік Україна недоотримала майже 6 млрд. доларів США.

Експорт послуг представлений, головним чином, транспортними послугами (53,7% експорту послуг у 2016 р.), з яких близько 49,1% припадає на транспортування природного газу та нафти, за рахунок чого Україна залишається їх нето-експортером.

Імпорт у структурі торгівлі в Україні представлений переважно споживчими товарами, що складають більше однієї його третини. Структура імпорту визначається високою залежністю від енергоресурсів: у 2016 році 55,1% імпорту сировинних товарів України (15,4 млрд дол.) припадало на природні мінеральні продукти (сіль, руда, енергетичні матеріали, нафта, тощо). Серед інших статей імпорту основними є машини, обладнання та механізми (29,1%), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (21,6%), продукція АПК та харчової промисловості (9,9%).Серед товарів, які Україна імпортує з Європи, домінує паливо, продукція машинобудування, обладнання, а також хімічна та фармацевтична продукція [1]

Отже, в сучасних умовах однією з головних передумов ефективного функціонування національної економіки, запорукою її динамічного розвитку є розширення експортного потенціалу. Відповідно, стратегічним завданням є масштабне зростання присутності України на зовнішніх ринках. Часткова або повна втрата традиційних ринків, яка відбулася протягом останніх років, підсилюють необхідність пошуку ефективних рішень для розвитку експорту української продукції.

Сучасний стан розвитку міжнародної торгівлі вимагає від України зосередити зусилля одночасно в кількох напрямках: збільшення експорту на ринок ЄС, освоєння великих ринків з високими показниками зростання (Азія, Африка), а також відновлення своїх позицій на традиційних ринках (СНД).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний служба статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/
2. Міністерство економічного розвитку Міністерство економічного розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA
3. Національний банк України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/index

УДК 330.3

Ленкевич О.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБПп-14-6
Науковий керівник:
Ковернінська Ю.В.,
к. е. н, доцент кафедри фінансових ринків

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕНЧУРНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ключові слова: венчурні фонди, венчурне інвестування інноваційний розвиток, ризикове інвестування.

Темпи розвитку технологій в Україні та світі пришвидшуються, що є запорукою успіху підприємницької діяльності і розвитку економіки. Але для підтримки таких темпів розвитку технологій необхідною умовою є постійний пошук джерел їх фінансування, одним з яких є венчурні інвестиційні фонди. Діяльність таких інвестиційних фондів полягає у інвестуванні проектів з високим рівнем ризику, таких як інноваційні проекти, нові напрямки підприємницької діяльності. Тобто ті проекти, де складно спрогнозувати результат через їх новизну, але саме завдяки цій характеристиці вони є важливими для розвитку економіки. Саме тому проявляється актуальність дослідження проблеми діяльності венчурних інвестиційних фондів в Україні та шляхів їх вирішення.

Вагомий внесок у дослідження цього питання внесли такі вчені, як: Л.Антонюк, Г.Дем'янчук, Ю.Драчук, І.Єгорова, А.Загородній, Є.Задорожній, О.Красовський, О.Лапко, В.Новікова, І.Софіщенко, А.Степаненко та інші.

Відповідно до Закону України «Про інститути спільного інвестування» венчурний фонд – це недиверсифікований інститут спільного інвестування закритого типу, який здійснює виключне приватне розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування серед юридичних та фізичних осіб. [1]

Венчурні фонди займають ключові позиції на вітчизняному ринку спільного інвестування. При чому основні показники їх діяльності демонструють позитивну динаміку. Проте такий активний розвиток венчурних фондів супроводжує існування цілої низки проблем, а саме:

– недосконалість нормативно-правової бази: діяльність венчурних фондів здійснюється в межах Законів України «Про інститути спільного інвестування» та «Про інвестиційну діяльність». При чому діяльність венчурних фондів в даних законодавчих актах регламентується досить звужено, відсутні чітко визначені завдання та функції фондів тощо.

– нестача джерел формування капіталу венчурних фондів: існують значні обмеження щодо інвестування ресурсів інституційних інвесторів у венчурні фонди, що звужує джерела утворення їх капіталу, оскільки саме інституційні інвестори є власниками найбільшої частки інвестиційних активів на вітчизняному фінансовому ринку. Тобто основними інвесторами коштів в капітал венчурних фондів виступають вітчизняні та закордонні приватні та корпоративні інвестори. Але в цьому випадку також виникають проблеми, оскільки для вітчизняних інвесторів венчурне інвестування не набуло потрібного рівня популярності і та має ряд обмежень, а серед закордонних інвесторів українська система венчурного інвестування не користується високим рівнем довіри.

– венчурні фонди в Україні використовуються для оптимізації управління активами фінансово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження, тоді як венчурне інвестування (або інвестування ризикового капіталу) у світі залишається одним із

найважливіших джерел капіталу для компаній, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій.[4]

Відповідно до окреслених проблем діяльності венчурних фондів в Україні, можна виділити певні напрями їх вирішення:

– вдосконалення потребує нормативно-правова база. Діяльність венчурних фондів має свою специфіку і важливе значення для науково-технічного прогресу та економіки держави, що зумовлює необхідність виокремлення відповідного законодавства, яке б детально регламентувало основні аспекти діяльності венчурних фондів.

– вдосконалення механізму венчурного інвестування у відповідності до його особливостей та цілей, побудова взаємодії між венчурними фондами та науково-технічними центрами та інститутами.

– здійснення державного контролю за діяльністю венчурних фондів, розробка вимог та нормативів щодо їх діяльності.

Отже, венчурні фонди показують високі темпи розвитку та відіграють ключову роль на ринку спільного інвестування. Але в українській практиці відмічається, що напрямок їх діяльності не відповідає їх економічній природі - інвестування у інноваційні проекти високими ризиками. Пов'язано це з відсутністю необхідної нормативно-правої бази, що визначала б сутність, завдання та особливості діяльності венчурних фондів, нерозвиненістю інфраструктури та невідпрацьованими механізмами здійснення венчурного інвестування. Саме тому необхідним є втручання держави в процес розробки та покращення механізму їх діяльності, безпосередній нагляд і контроль з боку державних органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс]: Закон України від 05.07.2012р. №5080 VI (зі змінами та доповненнями від 18.12.2017). – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/print1444113382567499

2. Квартальні та річні огляди ринку управління активами [Електронний ресурс] // Українська асоціація інвестиційного бізнесу

– Режим доступу до ресурсу: http://www.uaib.com.ua/analituaib/ publ_ici_quart.html.

3. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] Закон України від 18.09.1991р. №1560 - XII (зі змінами та доповненнями від 18.12.2017) – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/ laws/show/ 1560-12.

4. Бачевська І. П. Венчурні компанії та фонди України / І. П. Бачевська. // Наукові розвідки з державного та муніципального управління. – 2014. – №2. – С. 185–202.

УДК 368

Ленкевич О.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБПп-14-6
Науковий керівник:
Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ключові слова: підприємницькі ризики, страхування підприємницьких ризиків, ризики фінансової діяльності.

Підприємництво є основою розвитку будь-якої економіки, але за своїм характером підприємницька діяльність безпосередньо пов'язана з ризиками, які можуть виникнути в ході виробництва продукції, її реалізації, вкладання коштів та інших видів діяльності підприємства. Настання кожного з цих ризиків може призвести до втрати вже наявних у підприємця матеріальних цінностей або неотримання прибутку у майбутньому, що змушує підприємців відмовлятися від ведення бізнесу або його подальшого розвитку. Саме тому є актуальним дослідження сутності страхування підприємницьких ризиків та його впливу на підприємницьку діяльність.

Страхування підприємницьких ризиків охоплює всю підприємницьку діяльність страхувальника, яка пов’язана із вкладенням грошових та інших ресурсів у виробництво, виконання робіт або надання послуг і, на цій основі, отримання відповідного доходу (прибутку). Відповідальність страховика полягає у відшкодуванні страхувальнику витрат, що виникли внаслідок непередбачених подій у здійсненні підприємницької діяльності [1].

Страхування підприємницьких ризиків є досить широкою сферою, яка охоплює, майже, всі види ризиків, а саме:

- виробничі ризики: пов'язані з виробництвом продукції, товарів, виконання робіт;
- комерційні ризики: виникають при реалізації готової продукції, товарів, послуг;
- ризик інвестицій: виникають в процесі здійснення інвестиційної діяльності, поділяються на ризик реальних інвестицій та ризик фінансових інвестицій;
- кредитний ризик: несплата позичальником основного боргу й відсотків;
- ризик банкрутства: повна втрата застрахованим власного капіталу в результаті неправильного вкладання коштів;
- діловий ризик: небезпека втратити досягнутий рівень доходу підприємцем;
- ціновий ризик: фінансові втрати у результаті коливання цін [2].

Тобто, даний вид страхування об'єднує у собі компоненти традиційних видів страхування: майнове страхування, страхування життя і здоров'я та страхування відповідальності, що дозволяє підприємцю позбутися непередбачуваних витрат, які б він міг понести в результатів настання ризиків у нього зникає необхідність створювати додаткові страхові фонди всередині підприємства. Тобто, підприємець перекладає на страхову компанію відповідальність за матеріальну компенсацію непередбачених подій та може спокійно здійснювати свою діяльність.

Крім випадків визначених вище підприємницьких ризиків в окрему групу можна виділити ризики фінансової діяльності підприємства, до яких належать: невиконання умов договору, ризик

цінних паперів, втрата прибутку, інвестиційний ризик, неповернення кредиту. Страхування саме ризиків фінансової діяльності підприємства є досить новим різновидом страхування для вітчизняного ринку, сутність якого до сих пір не було визначено однозначно. Для взяття такого об'єкту (фінансові ризики) на страхування необхідно великі затрати часу та коштів для проведення аналізу ризиків, що є досить складним процесом. Саме тому страховики досить рідко беруть на страхування такі ризики. Крім того, для покриття витрат на таке страхування, страховики встановлюють досить високі страхові тарифи, що є невигідним для страхувальників.

Розвиток страхування підприємницьких ризиків відбувається поступово і з кожним роком збільшується кількість договорів страхування, але зростання є досить незначним Пов'язано це з високим рівнем недовіри та неосвіченості самих підприємців, а також небажанням страховиків розвивати цей напрямок. Якщо при звичайному страхуванні, зазвичай, розроблена стандартна схема прийняття рішення щодо страхування ризику, то у випадку страхування підприємницьких ризиків необхідно застосування нестандартних методик прийняття рішення.

Отже, страхування підприємницьких ризиків є дієвим інструментом захисту результатів підприємницької діяльності від всякого виду ризиків, що активізує розвиток підприємницької діяльності і, як результат, економіки держави в цілому. Однак, при його здійсненні виникає і ряд проблем, що пов'язані з комплексним характером цього різновиду страхування, а також відмінною від традиційної схеми прийняття рішення щодо страхування, що несе за собою значні витрати грошових коштів та часу. У зв'язку з цим страхові компанії досить рідко беруть такі ризики на страхування, що має негативний вплив на розвиток галузі в цілому, хоча розвиток цієї сфери страхування є досить важливим, як для підприємницької діяльності, так і для економіки держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кропельницька С. О. Страхові послуги: навч. посібник / С.О. Кропельницька, І. І. Плець. – Івано-Франківськ, 2014. – 390 с.

2. Страхування: підручник / [В. Д. Базилевич та ін.] ; За ред. В.Д. Базилевича. - К.:Знання, 2008. – 1019 с.

УДК 336.76

Мацковська К.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: податок, інвестування,Податковий кодекс України, інвестор, дохід, інститути спільного інвестування.

Інститути спільного інвестування є активними учасниками ринку цінних паперів в Україні, а також відіграють важливу роль на фінансовому ринку.Функціонування фінансового ринку залежить багато в чому від податкової політики держави.

Інвестиційна політика держави в умовах удосконалення Податкового кодексу зазнала істотних змін, проте оподаткування фондового ринку та його суб'єктів залишається недосконалим та потребує певних конструктивних змін і доповнень. Тому і виникає потреба в дослідженні особливостей оподаткування інститутів спільного інвестування.

Дослідженням оподаткування інститутів спільного інвестування в Україні приділяють увагу, зокрема, органи податкової та законодавчої влади. Так серед вітчизняних фахівців вагомий внесок у дослідження цього питання зробили З. Варналія, З. Ватаманюка,

О. Клименка, С. Міщенка, В. Унинець-Ходаківську, А. Федоренко та інших.

Визначення впливу оподаткування на інститут спільного інвестування і його місця щодо вдосконалення Податкового кодексу України, а також особливості оподаткування.

Оподаткування є важливим при виборі інституту спільного інвестування в Україні, як способу вкладання коштів, тому що воно впливає на остаточну суму, яку одержує інвестор.

В чинному законодавстві діяльність інститутів спільного інвестування (ІСІ) регулюється Законом України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)». Інститут спільного інвестування (ІСІ) визначається, як корпоративний чи пайовий інвестиційний фонд, який забезпечує діяльність, пов'язану з об'єднанням (залученням) грошових коштів інвесторів з метою отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість [1].

З прийняттям Податкового Кодексу України дещо змінилися умови оподаткування інвесторів інститутів спільного інвестування, що містять податкові стимули до активізації інвестиційної діяльності на фондовому ринку, а саме:

- розширення пільгових режимів оподаткування на окремі види доходів та інноваційно-інвестиційні напрями використання фінансових ресурсів;
- створення сприятливих умов для здійснення емісійної та інвестиційної діяльності під час випуску та розміщення цінних паперів через організований фондовий ринок;
- внесення змін до оподаткування депозитних операцій, які суттєво вирівнюють умови оподаткування між інститутами спільного інвестування та операціями по депозитах;
- поступове зниження ставок оподаткування за податком на прибуток тощо [2].

Особливу увагу необхідно звернути на те, що відповідно до п.2 ст.167 Податкового кодексу відсутнє чітке визначення об'єкта оподаткування для застосування ставки 5% щодо доходів, які сплачує компанія з управління активами, нарахованими на розміщені активи. Тому доцільно конкретизувати, до яких саме доходів застосовується

ставка 5%, адже зміст п..2 «дохід, який виплачується компанією, що управляє активами ICI», необхідно замінити на поняття «дохід за цінними паперами» та «дохід, отриманий платником податку внаслідок викупу (погашення) компанією, що управляє активами ICI або інститутом спільного інвестування цінних паперів (інвестиційних сертифікатів пайових та венчурних інвестиційних фондів, акцій корпоративних фондів)» [3].

Таким чином, з метою запобігання негативним наслідкам від змін в оподаткуванні інвестицій пропонуємо внести зауваження до Закону України «Про внесення змін до ПКУ» та деяких інших законодавчих актів України. Адже, якщо податком буде обкладатися кожна операція, включаючи зарахування коштів від інвестора, то це призведе до знищення механізму спільного інвестування.

Створення в Україні ефективної формули спільного інвестування має грунтуватися на подальшому вдосконаленні податкового законодавства та подальших наукових дослідженнях проблемних питань щодо податкового стимулювання інвестиційних процесів у вітчизняній економіці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Особливості оподаткування у сфері спільного інвестування [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.am.art-capital.com.ua/academy/start/tax.

2. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т. / Кол. авторів [заг. редакція, М.Я. Азарова]. — К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. — Т1 — 668 с.[Електронний ресурс]. — Режим доступу:
https://scholar.google.com.ua/citations?user=n9YfqH4AAAAJ&hl=uk

3. «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)». — Закон України від 15.03.2001р.-№2299 — 111 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14.

УДК 336.221

Мельниченко Т.С.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Калусенко В.В.,
викладач вищої категорії
Ірпінського державного коледжу
економіки та права

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Ключові слова: фіскальна політика, критерії ефективності фіскальної політики держави, ефективна фіскальна політика, дискреційна фіскальна політика, автоматична фіскальна політика.

Фіскальна політика – це сукупність заходів держави у сфері оподаткування та державних витрат шляхом впливу на стан господарської кон'юнктури, перерозподілу національного доходу, нагромадження необхідних ресурсів для фінансування соціальних програм. [2]

Фіскальна політика є складною системою економічних відносин між державою, підприємствами, організаціями, установами, закладами та громадянами з приводу розподілу та перерозподілу суспільного продукту, створення централізованого фонду фінансових ресурсів і його використання на задоволення загальнодержавних потреб. [4]

У науковій економічній літературі визначення поняття «фіскальна політика» зводиться до того, що це заходи уряду спрямовані на збереження повної зайнятості та виробництва «неінфляційного ВВП» шляхом зміни податків, державних видатків та відповідних підходів до формування державного бюджету в цілому. [3]

На сьогодні фіскальна політика в Україні переходить у якісно новий вимір розвитку, що певним чином викликає труднощі у її реалізації. Насамперед такі труднощі пов'язані з необхідністю

гармонізації вітчизняного податкового законодавства із законодавством ЄС, виконання вимог МВФ, відновлення підприємницької та інвестиційної активності, недопущення погіршення рівня життя населення тощо. [4]

В контексті реалізації фіскальної політики варто окрему увагу приділити ефективності цього процесу, оскільки це тісно межує з фінансовою, а отже й національною безпекою держави. Тому необхідно виокремити кількісні критерії ефективності фіскальної політики, що мають узгоджуватись з показниками національної безпеки.

Критерії ефективності фіскальної політики держави:

1) фактичний дефіцит державного бюджету: утворюється за рахунок перевищення державних витрат над доходами;

2) зовнішній дефіцит: обчислюється як різниця між зовнішніми витратами держави та доходами із зовнішніх джерел;

3) внутрішній дефіцит: розраховується як різниця загального та зовнішнього дефіциту;

4) податковий тиск: питома вага податкових платежів у складі ВВП;

5) борговий тиск: питома вага державного боргу у ВВП[1]

Для ефективної реалізації фіскальної політики в Україні необхідно реалізувати наступні завдання:

1) стабілізувати податкове законодавство як мінімум на середньострокову перспективу, а всі зміни мають бути стратегічними та узгодженими;

2) відмовитись від «ручного» управління економікою, що не дозволяє фіскальній політиці здійснювати стабілізуючу та регулюючу функцію;

3) зменшити існуючий рівень навантаження на суб’єктів підприємництва (в тому числі на фонд оплати праці), що дозволить частину бізнесу вивести з тіньового сектора, легалізувати заробітні плати, поповнити доходу бюджету та Пенсійного фонду України;

4) сформувати раціональний підхід до надання фіскальних пільг, відсутність пільг інвестиційного характеру;

5) встановити рівень неоподаткованого доходу громадян та прибутку підприємств (окрім окремих видів доходів: дивіденди, проценти, роялті);

6) контролювати рівень інфляції та персональна відповідальність посадових осіб відповідних органів у цій сфері в кризовий період та цін. [2]

Отже,ефективна фіскальна політика вимагає вибір певного набору фіскальних інструментів, що дозволяють наповнити дохідну базу бюджету у необхідному розмірі, при цьому не має відбуватись безконтрольне зростання рівня державного боргу та дефіциту. Дискреційна фіскальна політикаможе використовуватись лише в короткостроковому періоді для реакції на передбачувані обставини, крім того вона призводить до фіскальних дисбалансів. На сьогодні автоматична фіскальна політика не може регулювати стан економіки внаслідок високого рівня інфляції, що лише номінально збільшує ВВП. Більш того, внаслідок такої ситуації продовжується зменшення реальних доходів більшості населення, посилюється податковий тиск на платників податків, що перешкоджає економічному зростанню, тому реалізувавши запропоновані заходи вдасться значно поліпшити якість та ефективність фіскальної політики в економіці України.[2]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бантон В. Д. Л. Фіскальна політика та механізм її реалізації / В. Д. Л. Бантон, В. І. Тарангул // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 21. – С. 30-35.

2. Городецька Т.Е., Сендецький О.С. Автоматичні механізми сучасної фіскальної політики України/ Науковий журнал «Молодий вчений» № 3 (43) березень, 2017 р.

3. Дулік Т. О., Александрюк Т. Ю. Вектори розвитку сучасної фіскальної політики України / Т. О. Дулік, Т. Ю. Александрюк // International scientific journal. – 2016. – № 2. – С. 107-115.

4. Цап І. Проблеми та перспективи фіскальної політики в Україні / І. Цап // Ефективність державного управління : [зб. наук. пр.]. – 2013. – Вип. 35. – С. 339–345.

5. Фіскальна політика як засіб стабілізації економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Economics/77763.doc.htm

УДК 331.25 (477)

Миндріна А.Ю.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

СУЧАСНИЙ СТАН І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: недержавне пенсійне забезпечення, недержавний пенсійний фонд, активи, інвестиційний дохід.

До теперішнього часу не вироблено оптимальний механізм вдосконалення розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні через відступу від базових принципів пенсійного страхування, прагнення підлаштуватися під конкретні соціально-економічні умови. Особливе місце в побудові ефективного механізму соціального захисту займає реформування системи пенсійного страхування. Досвід розвинених країн свідчить, що впровадження системи недержавного пенсійного забезпечення є ефективним способом подолання фінансової розбалансованості солідарної пенсійної системи, підвищення індивідуальної відповідальності громадянина за власний пенсійний захист, забезпечення економіки довгостроковими фінансовими ресурсами і інвестиційним приростом пенсійних активів. Саме тому у данній статті проведено аналіз сучасного стану недержавного пенсійного забезпечення в Україні, виявлено основні проблеми та запропоновано рекомендації щодо його вдосконалення.

Питання реформування пенсійної системи і розвитку недержавного пенсійного забезпечення в своїх дослідженнях розглядали такі вчені і фахівці як: Березина С.Б., Василик О.Д., Заболоцкій Б. Ф., Зайчук Б. О, Зарудний О Б., Т.Кір'ян., Лібанова Е.М., Малеваний М. І., Новіков В. М., В. Ніколаєнко, Стожок Л.Г., Сторожок Л. Л., Якимів А. І. та ін.

Мета дослідження: аналіз і розробка пропозицій удасконалення системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні на підставі аналізу її сучасного стану.

Пенсійне забезпечення можна визначити як історично сформований в людському суспільстві інститут, за допомогою якого відбувається задоволення матеріальних потреб людей, потребуючих підтримки з боку суспільства при настанні життєвих обставин, які тягнуть за собою втрату або зниження доходу [3].

Система недержавного пенсійного забезпечення базується на принципах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах і в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення [1].

Основними завданнями системи недержавного пенсійного забезпечення є надання максимальних гарантій заощадження пенсійних накопичень і захист інтересів майбутніх пенсіонерів.

Відповідно до Закону України № 1057-IV [2] в якості основних суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення виступають: недержавні пенсійні фонди, банки, компанії страхування життя.

Ринок послуг недержавних пенсійних фондів (НПФ) почав діяти фактично в 2005 році після прийняття закону про недержавне пенсійне забезпечення.

Особливістю створення НПФ є їх нерівномірне розміщення. Близько 77 НПФ було створено в м. Києві (71%), 10 – у Дніпропетровській області, 5 – в Донецькій області, по 4 НПФ – у Львівській та Івано-Франківській областях, по 2 – в Сумській і Харківській областях, по 1 НПФ - в АР Крим, в Одеській, Запорізькій, Херсонській та Черкаській областях. У таких областях як Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Кіровоградська, Тернопільська не створено жодного фонду [4].

Слід зазначити, що останнім часом інтерес до НПФ зріс, про що свідчить зростання кількості їх учасників. За 6 років кількість учасників збільшилася в 6,4. Причина цього полягає в тому, що відкритий фонд за своїми характеристиками найбільше відповідає інтересам професійних учасників фінансового ринку, перш за все як об'єкт бізнесу. Тоді як інші види фондів ближче стоять до

корпоративних інтересів засновників - роботодавців. Однак все більше підприємств включають НПФ співробітників в соціальний пакет, а великі фінансово-промислові групи створюють свої власні НПФ.

Одним з якісних показників, що характеризують розвиток системи НПФ, є зростання загальної суми пенсійних внесків, які є основними активами НПФ. Природно, що зі збільшенням числа учасників збільшується і сума пенсійних внесків.Сума внесків в НПФ зростає швидкими темпами - в середньому в 1,5-2 рази щорічно.

Законодавство про недержавне пенсійне забезпечення встановило чіткі вимоги до структури активів НПФ, їх складу і направленням інвестування. Метою цих обмежень є захист пенсійних активів від різних фінансових ризиків (насамперед, від інфляції), тому така диверсифікація інвестиційних активів мала забезпечити прибутковість не нижче рівня інфляції.

Активи НПФ – це довгостроковий інвестиційний ресурс. У большості країн світу левову частку в активах НПФ складають облігації державних позик. Однак в Україні відсутні державні облігації, які б були цікаві для НПФ, оскільки рівень дохідності не забезпечує навіть захисту від знецінення пенсійних накопичень в результате інфляції, не кажучи вже про додатковий дохід для майбутніх пенсіонерів. Рішенням може бути випуск державою цільових облігацій виключно для НПФ з прибутковістю, прив'язаною до рівня інфляції, щоб НПФ в результаті отримував дохід хоча б на 2-3% вище за рівень інфляції.

Гострою проблемою активів НПФ є відсутність в них особливого статусу. Необхідно створити додаткові механізми надійності накопичення пенсійного забезпечення. В першу чергу, це стосується надійності інвестицій. На сьогоднішній день на законодавчому рівні забезпечено надійність лише активів НПФ, розміщених в банку-зберігачі. При банкрутстві банку-зберігача активи НПФ не включаються до ліквідаційної маси. Таку ступінь захисту необхідно забезпечити та іншими активами НПФ, які не розміщеним в банку-зберігачі.

На даному етапі валові надходження за договорами страхування довічної пенсії учасників НПФ незначні і складають менше 1% всіх

валових страхових надходжень лайфових компаній. Це можна пояснити тим, що НПФ ще не виробляли масові пенсійні виплати, а оскільки страхування довічної пенсії здійснюється на етапі виплат, то, відповідно, на сьогоднішній день кількість укладених договором незначна.

Система недержавного пенсійного забезпечення базується не тільки на принципах страхування, а й передбачає індивідуальні збереження громадян за допомогою банківських пенсійних рахунків. Однак сьогодні діяльність банківських установ щодо пенсійного забезпечення законодавчо не врегульована. Перспективним напрямком є питання вивчення можливості розвитку системи пенсійних банківських вкладів, які для фізичних осіб є засобом накопичення для виплати при настанні пенсійного віку, а для банків - джерелами коштів для довгострокового кредитування та інвестування суб'єктів економічного діяльності.

Функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення показує її позитивний вплив на соціальну і фінансово-економічну ситуацію в країні.

Так, населення відчуває додаткові гарантії соціального економічного захисту; за рахунок створення тісних зв'язків між внесками та пенсійними виплатами вирівнюється ринок праці; більш прискореними темпами розвивається фінансовий ринок; акумулюються внутрішні інвестиційні ресурси; відбувається концентрація національного капіталу. Держава в режимі моніторингу відслідковує ситуацію в процесі становлення системи недержавного пенсійного забезпечення, розробляючи відповідний комплекс заходів для подальшого розвитку даного сегмента фінансового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про пенсійне забезпечення» № 1788-XII від 5 листо¬пада 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

2. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» № 1057-IV від 9 липня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

3. Загальнообов’язкове державне пенсійне страхування в системі соціальної політики: Автореф. дис… на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.07/ Л. Г. Стожок/ Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана. – Київ, 2007. – 20 с.

4. Кір’ян Т. Фінансово-економічне обґрунтування подальшого реформування пенсійної системи [текст]: [монографія] / Т. Кір’ян, В. Ніколаєнко.. – Х.: ВД «Вісник Пенсійного фонду України». – 2008. – № 4–5.

5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері фінансових послуг України [Електронний ресурс].// – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/

6. Офіційний сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс].// – Режим доступу: http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index

УДК 336.7

Михайленко В.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Нестерова-Капусняк Н.С.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: ринок цінних паперів, біржовий ринок, деривативи.

В умовах існування ринкової системи ринок цінних паперів є об’єктивним явищем і виступає як потужний фінансовий механізм, що трансформує звичайні грошові ресурси на ресурси капітальні. Низький рівень розвитку ринку цінних паперів України, як важливої частини фінансового ринку, дуже стримує загальний поступ економіки і спричинює часті кризові явища у фінансовій сфері. За відносно невеликий період існування України як незалежної держави

відбулась еволюція розуміння того, що ігнорування важливості фондового ринку і стримування його розвитку призводять до значних негативних наслідків в економіці і перешкоджають належному фінансуванню її основних галузей економіки.

Слабка розвиненість ринку цінних паперів України значно знижує конкурентоспроможність держави в отриманні інвестицій з міжнародних ринків капіталу та акумуляції коштів внутрішніх інвесторів. Реформування економіки України, функціонування суб'єктів господарювання на засадах ринкових принципів обумовлює необхідність дослідження стану, загальних тенденцій та проблем розвитку ринку цінних паперів України, що на сьогодні є дуже актуальним.

Дослідженню проблем і перспектив розвитку вітчизняного ринку цінних паперів присвячено багато наукових праць учених-економістів, зокрема З. Ватаманюка, В. Корнєєва, О. Мозгового, В. Оскольського, Г. Терещенко та ін. Проте й досі вирішення проблем на шляху формування ефективно діючого фондового ринку є актуальним.

Український ринку цінних паперівє організованим ринком торгівлі фінансовими інструментами. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» фондовий ринок (ринок цінних паперів) – сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів) [1].

Ринок цінних паперів – це сукупність економічних відносин з приводу випуску та обігу цінних паперів між його учасниками. Ринок цінних паперів (фондовий ринок) – це інститут, який забезпечує купівлю-продаж цінних паперів. Через фондовий ринок відбувається залучення тимчасово вільних фінансових ресурсів одних економічних суб'єктів і надання їх в платне строкове користування іншим суб'єктам.

Ринок цінних паперів України є важливою складовою української економіки та показником розвитку не тільки ринку капіталу, а й всієї фінансової системи країни. Сучасний стан фондового ринку та його структура сформувались внаслідок трансформації економічної системи, яка відбулася в Україні під

впливом внутрішніх факторів її розвитку, а також зовнішніх, тобто криз на світових фінансових ринках упродовж останніх років [2].

За підсумками 2016 року обсяг торгів на ринку цінних паперів знизився на 2,07%, порівняно з показником 2015 року, та становив 2127,55 млрд.грн. Відзначимо, що найбільший обсяг торгів на ринку цінних паперів зафіксовано у ІІІ кварталі 2016 року – 694,89 млрд.грн. (32,66% від сукупного обсягу на ринку цінних паперів) [3]. Також ми спостерігаємо, що на позабіржовому ринку обсяг торгів значно більший ніж на біржовому. Це пояснюється тим, що чим більше в країні операцій з цінними паперами припадає на позабіржовий ринок, тим більше даний ринок використовується не за призначенням (як засіб для ухилення від сплати податків, легалізації коштів одержаних незаконним шляхом, для вирішення корпоративних конфліктів тощо). Тому, в своїй політиці уряди намагаються максимально розширити саме біржовий ринок.

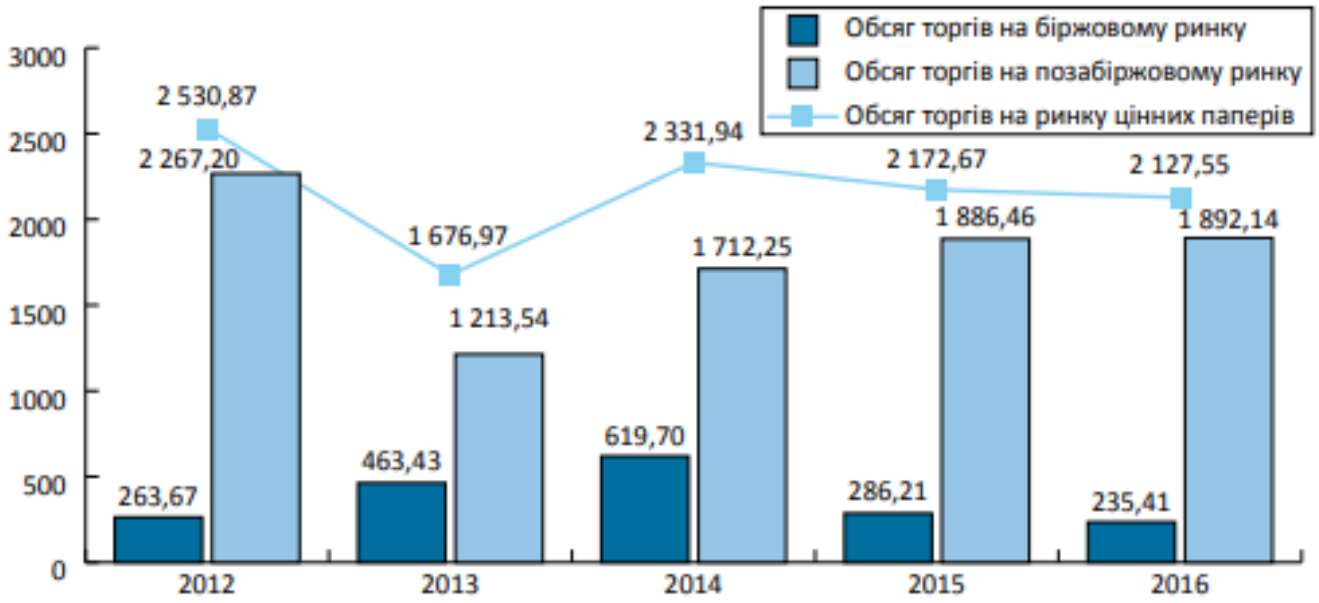

Джерело: Річний звіт НКЦПФР за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual.

Рис. 1. Обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2012-2016 роках, млрд.грн.

В 2012 році НКЦПФР зафіксовано найбільший обсяг торгів на фондовому ринку України – 2530,87 млрд грн, проте починаючи з 2013 року торги значно зменшились. У 2016 році частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів зменшилася та становила 11,18%. Динаміка обсягів ВВП протягом 2012-2015

років була меншою. Але з 2016 року простежується зростання ВВП порівняно з обсягом торгів на ринку цінних паперів.

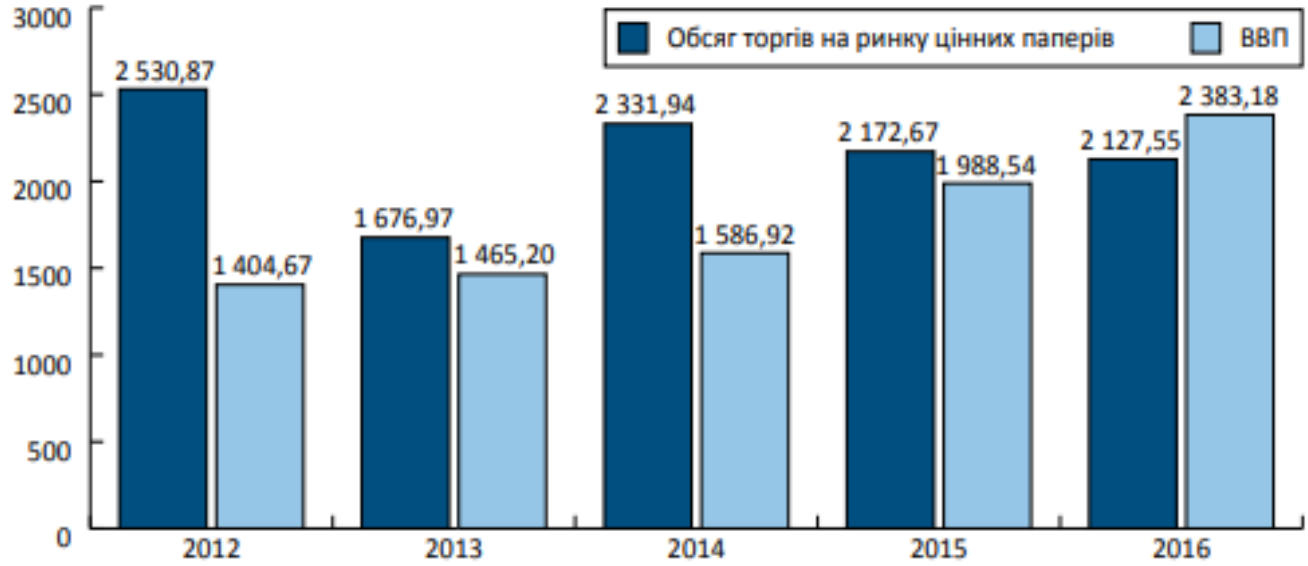

Джерело: Річний звіт НКЦПФР за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual.

Рис. 2. Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП, млрд.грн.

На сьогодні ринок капіталу в Україні не відрізняється значною різноманітністю цінних паперів. Як видно з табл. 1, цінними паперами, що випускаються в Україні, є: акції, облігації підприємств і місцевих позик, державні облігації України, депозитарні сертифікати НБУ, інвестиційні сертифікати, опціонні сертифікати, деривативи, державні деревативи. Протягом досліджуваного періоду найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2016 року зафіксовано з державними облігаціями України – 210,08 млрд грн (89,24% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у 2016 році), а найменшу –державні сертифікати(44,21 млрд.грн).

Протягом 2016 року на організаційно оформленому ринку спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами. Лише дві фондові біржі – «ПФТС» та «Перспектива», відзначалися помітними обсягами торгівлі, контролюючи понад 97,61% вартості біржових контрактів.

Таблиця 1

Обсяг торгів на організаторах торгівлі протягом 2012-2016 років

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Облігації місцевих позик	Депозитні сертифікати НБУ	Інвестиційні сертифікати	Опціонні сертифікати	Деривативи	Державні деривативи	Усього
Перспектива	3,94	2 340,48	121 618,91	0,00	11 256,00	61,03	733,39	0,14	43,73	**136 057,62**
ПФТС	251,06	5 293,55	88 173,78	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	**93 719,20**
УБ	1 847,03	17,08	293,05	0,00	0,00	28,55	0,00	1 345,02	0,48	**3 531,20**
КМФБ	31,45	1 412,90	0,00	0,00	0,00	298,97	0,00	0,00	0,00	**1 743,32**
ПрАТ «ФБ «УНІВЕРСАЛЬНА»	11,55	39,89	0,00	0,00	0,00	3,69	196,97	0,00	0,00	**252,09**
СЄФБ	0,26	57,60	0,00	0,00	0,00	1,23	0,00	0,00	0,00	**59,09**
УМВБ	21,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**21,71**
УФБ	7,88	10,05	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	**18,93**
ІННЕКС	1,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	**1,98**
Усього	**2 176,80**	**9 171,56**	**210 085,75**	**0,00**	**11 256,00**	**395,30**	**930,36**	**1 345,16**	**44,21**	**235 405,14**

Джерело: Річний звіт НКЦПФР за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual.

Отже, ринок цінних паперів України є важливою складовою української економіки та показником розвитку всієї фінансової системи країни. Він характеризується несформованими традиціями і правилами роботи, що зумовлює потребу в запровадженні системи ефективного регулювання й управління, насамперед з боку держави.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що аналіз розвиту ринку цінних паперів в Україні виявив цілу низку проблем: недосконаліть законодавства у сфері регулювання діяльності на ринку цінних паперів, відсутність державного регулювання належної якості, проблема розвитку ринку боргових зобов'язань, місцевих позик, акцій та деривативів, низька ліквідність і недостатня капіталізація, високий ступінь ризиків, нестача кваліфікованого персоналу. У зв'язку з цим є потреба в реалізації напрямів розвитку ринку цінних паперів України, які дадуть можливість досягнути суттєвого розширення пропозиції цінних паперів з достатньою інвестиційною привабливістю. Основними напрямами є:

• удосконалення механізмів функціонування боргового й іпотечного ринку;

• удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань фондового ринку;

• створення надійної системи клірингу і розрахунків;

• поінформованість населення щодо інвестиційних можливостей фондового ринку.

На мій погляд, для покращання стану ринку цінних паперівУкраїни та підтримання його фінансової безпеки потрібно підвищити роль держави на фондовому ринку. Одним з основних елементів державного регулювання ринку цінних паперів є контроль діяльності емітентів, професійних учасників ринку, фондових бірж та самоврядних організацій, спрямованих на виявлення і своєчасне запобігання порушенню законодавства на ринку цінних паперів.

Основними напрямами розвитку в найближчій перспективі є:

• розроблення ефективної системи державного регулювання ринків капіталу з метою контролю за дотриманням вимог законодавства, запобігання шахрайству [16];

• формування середовища інформаційної відкритості та прозорості ринку цінних паперів, удосконалення системи розкриття інформації про діяльність корпоративних підприємств;

• здійснення випуску та обігу державних всеукраїнських та муніципальних цінних паперів, а також вирішення на державному рівні комплексу питань щодо вільного обігу в Україні цінних паперів іноземних компаній і цінних паперів резидентів за її межами;

• забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг, використовуючи розкриття інформації учасниками фінансового ринку на основі загальноприйнятих принципів, міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і аудиту, недопущення зловживань з боку фінансових посередників та професійних учасників ринку;

• стимулювання розвитку інвестиційних фондів та недержавних пенсійних фондів (НПФ) шляхом: перегляду чинного законодавства, що регулює діяльність зазначених суб’єктів, здійснення реформ, необхідних для удосконалення інфраструктури ринку, розробки регуляторної бази для здійснення нагляду за корпоративним управлінням в ІСІ та НПФ [4, с. 49–50];

• активне вдосконалення технологій торгівлі, розвиток Інтернет-технологій, впровадження нових торгових систем та платформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV «Про цінні папери та фондовий ринок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=11328.

2. Вівчар О.Й. Сучасні тенденції розвитку ринку цінних паперів в Україні / О.Й. Вівчар // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 219. – С. 178–182.

3. Річний звіт НКЦПФР за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual.

УДК 336.213

Моренець В.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: аграрний сектор, інвестиційні кредити, банківське кредитування, кредитні ризики, аграрні проекти, сільськогосподарські підприємства.

Сільське господарство є однією з найбільш перспективних галузей економіки України, ефективний розвиток якої дає можливість гарантувати продовольчу безпеку країни, створити важливий ресурс зовнішньоекономічної діяльності, отримати надійне джерело

надходжень до бюджету та потужний виробничо-економічний потенціал для розвитку села.

Враховуючи зацікавленість багатьох країн світу та Європейського Союзу, зокрема, в активній участі вітчизняних постачальників продукції сільського господарства в світовому продовольчому ринку, аграрний сектор повинен стати потужним локомотивом розвитку національної економіки. Сучасний стан економіки зумовлює численні виклики, відповідати на які потрібно сільськогосподарським підприємствам, що хочуть успішно працювати у нових ринкових умовах. Тому сільське господарство потребує розробки та впровадження механізмів фінансування, які б давали можливість максимально задовольняти потреби аграріїв у фінансових ресурсах, враховувати та страхувати ризики, залучати інноваційні продукти та з їх використанням виробляти якісну й конкурентоспроможну продукцію та отримувати адекватні затратам доходи. Однією з найбільш перспективних форм фінансування аграрних програм і проектів є інвестиційне кредитування комерційними банками. Однак у вітчизняних умовах цей вид банківської діяльності ще не набув достатнього поширення. Тому існує об’єктивна необхідність встановлення наукових і економічних передумов, які дозволять стимулювати банківське інвестиційне кредитування сільськогосподарських підприємств, що обумовлює теоретичну та практичну актуальність дослідження зазначених питань[1].

Основні аспекти інвестиційного кредитування та сільського господарства зокрема, розглядають у своїх працях А.А. Пересада, А.С. Криклій, І.П. Борейко, О.Д. Вовчак, С.М. Колотуха, Т.В. Майорова, та інші. Втім досить широке коло питань має дискусійний характер та вимагає продовження наукового пошуку та подальших розробок у напрямку вдосконалення механізму організації банківського інвестиційного кредитування сільськогосподарських підприємств в країні.

Роль сільського господарства в економіці будь-якої країни є досить високою. Навіть самі промислово розвинені країни вкладають дуже великі кошти в розвиток аграрного сектора економіки. Україна історично є аграрною країною, тому сільське господарство – одна з

найважливіших галузей народного господарства. Воно дає життєвонеобхідну людині продукцію – основні продукти харчування і сировину для вироблення предметів споживання, проте більше, ніж інші галузі потерпає від нестачі фінансових ресурсів [2].

Інвестиційне кредитування сільськогосподарських підприємств передбачає ряд особливостей (як і інші види кредитування сфери), зумовлених специфікою галузі, що викликає необхідність окремого підходу до кредитування, який полягає у мінімізації кредитного ризику та стимулюванні розвитку інвестиційного кредитування з боку держави[3].

Слід зазначити, що аграрно-промислові підприємства, поряд із аграрними підприємствами інших організаційно-правових форм, є більш інвестиційно-привабливими через специфіку їхньої господарської діяльності. Одними з найвідоміших аграрно-промислових підприємств є аграрні холдинги. Аграрні холдинги в Україні є лідерами з використання земельних ресурсів, орендованих на довгостроковій основі, а також шляхом поглинання інших аграрних підприємств [4].

Хоча інвестиційне кредитування аграрних підприємств набуває поширення, але механізм надання кредитів таким підприємствам ще потребує досить значного доопрацювання. Розвиток банківського інвестиційного кредитування сільськогосподарських підприємств стримують чимало чинників. Тому важливим є розробити відповідні механізми кредитування даної галузі із врахуванням галузевої специфіки. Це дасть можливість ефективно вкласти сформовані ресурси як на макрорівні, так і на рівні банку. Важливе місце в сфері забезпечення інвестиційного кредитування належить державі. Зважаючи на значну потребу українських сільськогосподарських підприємств в кредитних ресурсах постає необхідність вдосконалення їх механізмів. Важливим напрямком подальшого розвитку процесу інвестиційного кредитування сільського господарства в Україні є формування прозо- рої системи взаємодії Кабінету Міністрів України (КМУ), Міністерства аграрної політики та продовольства України (Мінагрополітики), комерційних банків та Національного банку України (НБУ) [5].

Саме за рахунок раціональної та ефективної організації процесу інвестиційного кредитування сільськогосподарських підприємств, як на рівні держави так і на рівні банків та самих суб'єктів господарювання вдасться створити умови для розвитку сільськогосподарського сектора та загального підвищення стану економіки в державі.

Розвиток сільського господарства України в умовах ринкових перетворень можливий за умови ефективного функціонування підприємницьких структур на селі, підвищення прибутковості яких залежить від належного фінансового забезпечення. Зазначені рекомендації є важливими у сфері удосконалення банківського інвестиційного кредитування сільськогосподарських підприємств за рахунок спільних зусиль держави банків і самих підприємств, розвиток якого має безумовно виступати важливою умовою економічного розвитку як аграрного сектору, так і економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вдовенко Л. О. Доступність кредитних ресурсів для аграрного сектора економіки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/-files/nppdaa/5.2/-77.pdf

2. ІсаянА. М. Теоретичні аспекти банківського кредитування підприємств АПК [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http: http:// irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/-cgiirbis/ Fkd_2013_1(14)__ 38.pdf.

3. Карпінський Б. А. Інвестиційне кредитування підприємств України: формування та роз- виток / Б. А. Карпінський, Г. Я. Чабан // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive. nbuv.gov.ua-/portal/ 18_6/102-_karpinski-_18_6. pdf.

4. Корнійчук Г. В. Банківський кредит як альтернативне джерело фінансування інвестиційно-інноваційних проектів агроформувань / Г. В. Корнійчук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. — 2011. — № 3 (12). — С. 146–149.

5. Павлова Г. Є. Особливості агарного сектора в національній економіці [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.economy.-nayka. com.ua/?op=1&z=2729.

УДК 336.213

Моренець В.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: фінансовий ринок, агрострахування, сільськогосподарські ризики, сільськогосподарська продукція, державна підтримка.

Однією з провідних галузей в Україні є сільське господарство. Це експортоутворююча галузь, яка забезпечує значні надходження до бюджету країни та забезпечує значну кількість громадян нашої країни робочими місцями. Однак дана сфера виробництва вирізняється високим ступенем ризиків. Це пов’язане з тим, що сільське господарство є сферою діяльності, на успішність якої значною мірою впливають різноманітні зовнішні фактори, зокрема погодні та кліматичні, дію яких у багатьох випадках контролювати неможливо. Надійним і ефективним інструментом управління сільськогосподарськими ризиками визнане агрострахування. Проте система агрострахування в Україні характеризується нерозвиненою інфраструктурою та недосконалою нормативно- правовою базою і, як наслідок, – незначним обсягом надання страхових послуг [1].

Отже, саме регулювання системи страхування сільськогосподарських культур, яке має на метіпокращення взаємодії

страхових компаній і виробників товарів є важливою передумовою значного розвитку аграрного сектору економіки.

Проблеми теорії та практики страхування, зокрема сільськогосподарського страхування, розглянуто у працях провідних українських вчених: В.Д. Базилевича, Н.М. Внукової, С.С. Осадця, Я.П. Шумелди та ін.На думку О.М. Лобанової, сільськогосподарське страхування – це система економічних відносин між конкретними суб'єктами господарювання, де з одного боку виступають страховики – фінансово-кредитні установи, а з іншого – страхувальники – сільськогосподарські підприємства, орендарі, селянські (фермерські) господарства, які за певну плату передають свої ризики майнових, фінансових втрат у сільськогосподарській діяльності з метою отримання відшкодування внаслідок настання страхового випадку [2].

Сьогодні в Україні вирізняють дві моделі аграрного страхування: із державною підтримкою (обов’язкове) та без участі держави (добровільне), та також існують різні види програм: програми страхування врожайності та доходів, які гарантують компенсацію втрат виробника сільськогосподарської продукції не тільки від недобору врожаю, а й від зниження цін на продукцію, та інші.

Впровадження в Україні державної програми підтримки страхування сільськогосподарської продукції відкрило нові можливості для кожного з її учасників, адже, спрямовуючи бюджетні кошти на розвиток виробництва сільськогосподарської продукції, результати якого залежать від погодних умов, держава зацікавлена у збільшенні обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, підвищенні продуктивності, а також гарантуванні убезпечення таких витрат та забезпеченні ефективності національної продовольчої безпеки [3].

Саме 2016-й рік став першим роком, коли після тривалого періоду скорочення ринок сільськогосподарського страхування продемонстрував деяке пожвавлення, а 2017-й рік продовжив цю тенденцію, поширивши її на більшу кількість показників. У 2017-му році вперше, починаючи з 2011 року, зросла кількість укладених договорів страхування, а конкретніше кількість договорів зросла на

21%. Обсяг зібраних страхових премій у гривні зростає вже третій рік поспіль, зокрема, у 2017-му році він зріс на 30% та склав 204.4 млн. грн. Другий рік поспіль зростає також обсяг страхових премій у доларовому еквіваленті, який у 2017-му році склав 7.7 млн. дол., що на 28% перевищує показник 2016-го року. Загальна страхова сума (або об'єм загальних страхових зобов'язань) у 2017 році, порівняно з 2016-м, дещо скоротилася (з 6.240 млрд. грн. до 5.913 млрд. грн. (або на 5%). Дані пожвавлення саме в розвитку ринку агрострахування можна пояснити двома причинами: 1) зростанням середньої ставки страхової премії (у 2017 році вона склала 3.5% проти 2.5% у попередньому році); 2) тим, що 2017-й рік представлений даними за 9 місяців. Дані за повний рік, ймовірно, можуть бути скореговані в бік підвищення, як це відбулося з даними за 2016-й рік (загальна страхова сума за 2016-й рік після уточнення даних в процесі проведення цьогорічного дослідження змінилася з 5.809 млрд. грн. до 6.240 млрд. грн., тобто зросла на 7.4%) [4].

Загалом у 2017 році страхові компанії уклали 957 договорів страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, зокрема, 427 – на зимовий та 530 – на весняно-літній період. Загальна страхова сума за договорами страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень склала 5.913 млрд. грн., що на 5% менше, ніж минулого року. Сума зібраних страхових премій склала 204.4 млн. грн., що на 30% перевищує рівень минулого року. Сільськогосподарські культури були застраховані на загальній площі 657.1 тис. га. Середня ставка страхової премії за весь рік склала 3.5%, зокрема, 3.7% – за зимовий період та 3.4% – за період весна-літо [4].

Отже, можна сказати, що протягом останніх років сільськогосподарське страхування розвивається досить швидкими темпами, зокрема збільшується кількість укладених договорів, збільшується розмір страхових премій. А саме у 2017-му році: - зростання обсягу зібраних страхових премій склало (на 30% - у гривні та на 28% - у доларовому еквіваленті); - загальний обсяг страхових зобов'язань (страхова сума) дещо скоротився, що можна пояснити двома чинниками: зростанням середньої ставки премії та збільшенням бази порівняння 2016-го року через уточнення повних

річних даних за 2016-й рік; - середня ставка премії у 2017-му році зросла, порівняно з минулим роком, на 10 процентних пунктів та склала 3.5%. Дане зростання є лише позитивною тенденцією, і його можна описати змінами, які відбулися у 2017-му році щодо використання страхових продуктів, а саме, більшим використанням продуктів мультиризикового страхування, загальний рівень виплат 2017-го року, станом на 1 жовтня 2017 складає 3.7% і є нижчим за минулорічний. Рівень виплат за період перезимівлі 2016-2017 роки складає 23.9% та перевищує показник 2015-2016 роки на 8.5 процентних пункти, що свідчить також про позитивну тенденцію у розвитку даного виду страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасименко Н. А. Регулювання системи страхування сільськогосподарських культур в Україні: автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.03 / Наталія Анатоліївна Герасименко [наук. керівник Ю.Я. Лузан] ; НУБІП України. – Київ, 2010. – 20 с.

2. Лобова О.М. Теоретичні основи сільськогосподарського страхування / О.М. Лобова // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – Сер.: Економіка. – 126/2011. – С.58-61.

3. Особливості страхування в аграрному секторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8247

4. Ринок агрострахування в Україні у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://agroinsurance.com/wp-content/uploads/2017/11/Ryinok-agrostrahovaniya-Ukrainyi-za-2017-god.pdf

УДК 330.32

Моренець В.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: інвестиційна привабливість, регіон, валовий регіональний продукт, інвестиції, експорт, імпорт,капітальні інвестиції, прямі інвестиції.

В умовах становлення і розвитку української економіки важливе значення має залучення інвестицій до України, перехід до більш якісного управління інвестиційною діяльністю, побудова ефективної регіональної політики, спрямованої на забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості територій. Саме для України роль інвестицій постійно збільшується, оскільки вони є основою стабільного економічного розвитку, що дозволяє скоротити розрив в основних макроекономічних показниках між нашою державою та розвиненими країнами світу, створити передумови для гідної співпраці з іноземними країнами. У зв’язку з необхідністю залучення фінансових ресурсів та їх обмеженістю актуальною на сьогодні постає проблема оцінки і підвищення інвестиційної привабливості регіонів нашої країни як характеристики, що дає змогу інвестору сформувати уявлення про стан об’єкта вкладання коштів, забезпечує надійність майбутніх інвестицій та впевненість в отриманні очікуваних результатів від їх використання.

Дослідження проблеми та вивчення питань інвестиційної привабливості регіонів України сьогодні набуває особливої актуальності. Теоретичним і практичним аспектам інвестиційної привабливості регіонів присвятили значну кількість праць провідні вітчизняні і зарубіжні дослідники, серед них: Власюк О.С.,

Гаврилюк О.В., Губанський Б.О., Драган І.В., Калач Г.М., Бланк І.О. Однак багато проблем теоретичного та практичного характеру у цій сфері залишаються невирішеними, що зумовлює потребу в проведенні додаткових наукових пошуків щодо удосконалення інвестиційної привабливості регіонів.

Поняття інвестиційної привабливості важливе в процесах міжрегіонального та міждержавного переміщення капіталу, як одного з основних факторів економічного розвитку. Через значну територіальну нерівномірность розподілу економічних факторів взагалі та капіталузокрема, країни та регіони є конкурентами в боротьбі за вільні ресурси [1].

Інвестиційна привабливість розглядається в поєднанні з ефективністю інвестицій та інвестиційною діяльністю: «ефективність інвестицій визначає інвестиційну привабливість, а інвестиційна привабливість активність інвестиційної діяльності» [2].

Інвестиційна привабливість регіону – це сукупність політичних, економічних, правових, соціальних та екологічних чинників, які зумовлюють поведінку діючих та потенційних суб'єктів інвестиційної діяльності щодо вкладення інвестицій у розвиток економікики регіону. Реалізацію стратегії отримання максимального прибутку від вкладеного капіталу можна виділити як головну суть інвестиційної привабливості. Тому на сьогодні, під час розробки і прийняття інвестиційних рішень, інвестори спираються на дослідження конкурентоспроможності економіки певного регіону і звертають увагу на ті території, які є більш привабливими [3].

Передумовами формування інвестиційної привабливості регіонів, в більшій мірі є показники макроекномічного стану. Під час аналізу економічного стану і розвитку регіонів широко використовується такий показник як валовий регіональний продукт (ВРП) – це узагальнювальний показник економічної діяльності регіону, що характеризує процес виробництва товарів і послуг [4].

Отже, за весь досліджуваний період найбільший обсяг валового регіонального продукту спостерігався за Дніпропетровською та Донецькою областями, також, порівняно значний ВРП є у Харківської, Київської та Львівської областей. Проте через нестабільну ситуацію на сході України, сьогодні Донецьку область не

можна розглядати як інвестиційно привабливу. Наступним слід проаналізувати показник валового регіонально продукту на душу населення, що показує кількість вироблених товарів і послуг у регіоні на одну особу.

Отже, лідерами за обсягом валового регіонального продукту на душу населення впродовж 2012– 2014 рр. є Дніпропетровська, Київська, Полтавська, Харківська та Запорізька області, найменший обсяг ВРП на душу населення спостерігається у Чернівецької та Тернопільської областей. Також слід відзначити стрімке падіння показника у Донецької (-28,8%) та Луганської (-49,8%) областей, головна причина цього – проведення військових дій на території цих областей, як наслідок, у областей, які більш економічно пов'язані із вищезгаданими, також відбулось падіння показника, ріст у 2014 р. спостерігався лише у Хмельницької, Тернопільської, Рівненської, Одеської та Вінницької областей.

Наступним проведемо аналіз експорту та імпорту в регіонах України. Загалом, за досліджуваний період серед усіх регіонів найбільшу частку в експорті займали Дніпропетровська та Донецька області, значку частку також мали Запорізька, Полтавська та Луганська області, а найменшу Чернівецька, Херсонська та Тернопільська області.

Щодо імпорту регіонів, то найбільша частка у 2014 р. припадала на Дніпропетровську (14,72%), Київську (13,47%), Львівську (8,86%) та Донецьку (7,6%) області, а найменша на Тернопільську (1,09%), Рівненську (1,01%), Кіровоградську (0,72%) та Чернівецьку (0,4%) області[5].

Інвестиції є одним з основних джерел формування фінансових ресурсів, яке сприяє підвищенню ефективності виробництва, поліпшенню продуктивності національних ресурсів, розвитку економіки та інноваційної діяльності підприємств, створенню конкурентних переваг й економічному зростанню країни та регіонів.

Отже, інвестиційну привабливість регіону визначають як сукупність певних ознак та чинників, які можуть впливати на думку інвесторів щодо можливості вкладення своїх коштів у економіку певного регіону. Визначено основні показники, які впливають на інвестиційний клімат регіону, серед яких валовий регіональний

продукт, валовий регіональний продукт на душу населення, експорт та імпорт регіонів України. Також можна сказати, що найпривабливішою з інвестиційної точки зору виявилася Дніпропетровська область, також до привабливих регіонів належать Львівська, Одеська, Київська та Харківська області. Щодо лідерів із залучення різних інвестицій, то тут спостерігаємо аналогічну ситуацію, де лідерами також є Дніпропетровська, Київська, Львівська, Одеська та Харківська області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петровська С.А. Оцінки інвестиційної привабливості регіону : порівняльний пофакторний аналіз / С.А. Петровська // Механізм регулювання економіки. – №2.

2. Рейтинг инвестиционной привлекательности регионов Украины [Текст] // Украинский деловой журнал «Експерт» – № 49 (52) – 26 декабря 2005 – 1января 2006 – С. 71–76.

3. Інвестиційний менеджмент : конспект лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://buklib.net/ books/35259.

4. Валовий регіональний продукт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pid.atwebpages.com/valovoy-regionalnyiy-produkt.html

5. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

УДК 330.322

Ніколайчук І.В.
Ірпінський державний коледж економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Ковальчук Н.І.,
викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права

АНАЛІЗ ЗМІНИ ОБСЯГІВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, країни-інвестори, прямі іноземні інвестиції.

Становлення і розвиток ринкових відносин в Україні сприяв виділенню інвестиційної сфери економіки в самостійну галузь наукових досліджень і практичної діяльності. Актуальним та необхідним завданням у реалізації наміченого на довгострокову перспективу економічного піднесення та розвитку національної економіки є створення на інноваційній основі потужної виробничої бази за участю інвестиційного капіталу, в основі якої повинні бути передові технології, новітня техніка, організаційні та управлінські нововведення. [1]

Військовий конфлікт і супутні ризики сильно вплинули на обсяг інвестицій в Україну у 2014 році і досі продовжують впливати на бажання іноземного капіталу вкладатися в економіку країни.

Так, зараз рівень інвестицій в економіку України все ще повертається до довоєнних показників, хоча і спостерігається невелика позитивна динаміка.

Уже після втрати контролю над частиною територій і зниження курсу національної валюти до кінця 2014 року Україна підійшла з обсягом іноземних інвестицій на рівні 52,2 мільярди доларів, причому річні надходження склали лише 2,5 мільярди доларів.

При цьому за даними Держкомстату за перший квартал 2014 року, загальний обсяг інвестицій становив 45,9 мільярдів доларів.[4]

Економіка України перебуває в складній економічній ситуації, яка зберегла тенденції до погіршення у 2015 році внаслідок продовження агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України.

Обсяг залучених з початку 2015 року прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 1 липня 2015 р. становив 42851,3 млн. дол. США (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) та в розрахунку на одну особу населення – 1000,5 дол.

У 2015 році інвестиції надходили зі 133 країн світу. Із країн ЄС із початку року внесено 33154,9 млн. дол. інвестицій (77,4% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 9696,4 млн. дол. (22,6%).

До десятки основних країн-інвесторів у 2015 році, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12274,1 млн. дол., Німеччина – 5489,0 млн. дол., Нідерланди – 5108,0 млн. дол., Російська Федерація – 2685,6 млн. дол., Австрія – 2354,3 млн. дол., Велика Британія – 1953,9 млн. дол., Британські Віргінські Острови – 1872,6 млн. дол., Франція – 1539,2 млн. дол., Швейцарія – 1371,2 млн. дол. та Італія – 966,6 млн. дол. [3]

За даними Держкомстату у 2016 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 4405,8 млн.дол. США прямих інвестицій. Станом на 31.12.2016 найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність –10 324,4 млн.дол.США та підприємств промисловості – 9 550,2 млн.дол.США.

До основних країн-інвесторів належать Кіпр –9691,6 млн.дол.США, Нідерланди_ 5753,9 млн.дол.США, Російська Федерація – 4349,8 млн.дол.США, Велика Британія _ 2046,3 млн.дол. США, Віргінські Острови (Британія) – 1766,5 млн.дол.США, Німеччина – 1606,6 млн.дол.США і Швейцарія – 1467,3 млн.дол.США.

За даними Держкомстату України у січні-вересні 2017 року в економіку України іноземними інвесторами з 76 країн світу вкладено 1218,2 млн.дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу).

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.10.2017 року становив 39719,8 млн.дол. США.

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у січні-вересні 2017 року складають 259,5 млрд. грн., що на 20,7% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 року. [2]

Позитивними моментами у залученні іноземних інвестицій в Україну виступають: вигідне географічне розташування, потенційно великий ринок, висока кваліфікація робочої сили та її відносна дешевизна; низький курс національної валюти; можливість вивезення прибутку.

Річні обсяги інвестицій поки що залишаються на низькому рівні через несприятливий інвестиційний клімат, що пояснюється недосконалою законодавчою базою, нерозвиненими фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, високим податковим тиском, неефективним використанням амортизаційних відрахувань, а також низьким рівнем трансформації заощаджень населення до інвестування, що призводить до відпливу вітчизняних капіталів за кордон та не сприяє залученню іноземних інвестицій в економіку України.

Оптимальна інвестиційна політика українського уряду повинна проводитися за такими основними напрямками: податкове стимулювання інвестицій, застосування прискореної амортизації, створення сприятливих умов для іноземних інвесторів, підтримання та заохочення інноваційної діяльності;стабільні умови роботи при здійсненні довгострокових капіталовкладень, створення надійної системи страхування від некомерційних ризиків. [1]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербицька Г.Л. Проблеми та перспективи залучення інвестицій в економіку України // Інноваційна економіка – 2016 – №61 – С. 48-52.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://mfa.gov.ua

4. Аналітичний портал «Слово і діло»// Як змінилися обсяги іноземних інвестицій в Україну за три роки? [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.slovoidilo.ua

УДК 369.067.2

Парфенюк Д.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Шевчук Ю.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ДОСВІД МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Ключові слова: медичне страхування, медицина, страховий поліс, медичне страхування, охорона здоров'я, страхові внески.

Сьогодні на страховому ринку України з'являється все більше нових послуг, які пропонуються населенню. Ефективним функціонуванням системи охорони здоров'я є медичне страхування. На разі страхова медицина розвивається повільно, причиною цього є недовіра населення до вітчизняних страхових компаній. На даному етапі простежується низький рівень фінансування охорони здоров'я, дефіцит лікарських препаратів, та неналежне обслуговування клієнтів.

Тому, на сьогоднішній день, вивчення іноземного досвіду та визначення переваг медичного страхування і можливостей впровадження його в Україні є досить актуальним питанням.

Теперішній стан медичного страхування, зумовив необхідність розглянути зарубіжний досвід провідних країн світу в галузі медичного страхування.У відокремленому вигляді, ці види не

використовуються ні в одній країні світу, хоча в деяких із них займають домінуюче становище[2].

Наприклад, в Англії, Ірландії, Шотландії, Італії та Данії домінує державна система фінансування. В таких країнах як Франція, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція та Японія переважає система обов'язкового медичного страхування, в той час, як у США має перевагу змішана форма фінансування медичної допомоги.Однією з перших країн де було запроваджене медичне страхування, є Німеччина[5].

Так ,у Німеччині існують два види страхування: обов’язкове (державне) й добровільне (приватне) медичне страхування. Витрати на охорону здоров’я в Німеччині постійно зростають і становлять близько10,6% ВВП. В цих касах страхується близько 90% населення країни. Менше ніж 10% населення Німеччини мають приватні медичні страховки й відповідні внески в державні лікарняні каси не здійснюють. За приватною медичною страховкою можна отримати більш якісний і повний перелік медичних послуг, і вона не у всіх випадках дорожча за державну. Близько 0,3% населення країни не має медичної страховки. Перевагами німецької моделі медичного страхування є високий рівень медичного обслуговування громадян, максимальне залучення населення до обов’язкового медичного страхування; належне фінансування в країні охорони здоров’я; проведення профілактичних заходів щодо лікування, з боку суспільних лікарняних кас; потужне фінансування наукових досліджень у сфері медицини[2].

На сьогодні страхування США є добровільним і майже повністю здійснюється за рахунок роботодавців. Також в США присутні певні федеральні програми для деяких верств населення. Близько 20% уряд США сплачує на охорону здоров’я в рамках програми Medicare та Medicaid. Страхування за рахунок роботодавця становить близько 58%, добровільне страхування складає 6%, приблизно 16% населення є незастрахованими. Medicare- національна програма медичного страхування для осіб від 65 років і більше. Програма допомагає оплачувати медичне обслуговування, але вона не покриває всі медичні витрати. Medicaid – програма, що розрахована на надання медичної допомоги незаможним громадянам, що мають дохід нижче

рівня бідності. Велика частина витрат на медичні послуги в США покривається за рахунок добровільного медичного страхування. На разі здійснюється реформування охорони здоров'я США, яке передбачає що страхове покриття повинно поширюватись на всіх американців[4].

Також хочемо звернути увагу на зарубіжний досвід медичного страхування у Японії – яка є країною капіталістичною , тому медичне обслуговування в ній недешеве. Близько 90% витрат громадянина компенсує державна система медичного страхування. Система охорони здоров'я ґрунтується на повному охопленні всього населення медичним страхуванням. Механізм медичного страхування в Японії поділяється на 2 групи: система національного страхування та система професійного страхування. Сьогодні витрати на охорону здоров'я в Японії становлять 8,1% ВВП. Країна домоглася такого успіху шляхом заборони на прибуток страхових компаній, а також введеннямобмежень на оплату лікарів, що допускають серйозні помилки в обслуговуванні пацієнтів. Це якраз те, чого так бракує українській охороні здоров'я, де медичне страхування – відверта годівниця для спритних ділків[1].

Вищенаведені види фінансування охорони здоров'я в різних країнах світу, можна зробити висновок, що найбільш прийнятною для більшості країн є змішана форма фінансування. У державі існує контроль за адміністративними витратами, а лікарям, які допускають «брак» і лікуванні пацієнта, неодмінно урізають заробітну плату.

Хотілося б зазначити, що для впровадження закордонного досвіду змішаної системи медичного страхування та забезпечення високої якості страхових послуг в Україні необхідно провести такі заходи:

- вдосконалити економічний механізм державного регулювання щодо надання якісних медичних послуг населенню;

- забезпечити державний контроль за діяльністю страхових компаній, які здійснюють медичне страхування;

- удосконалити законодавчу базу, що передбачало би бюджетне фінансування охорони здоров'я, а також, запровадити податкові пільги для страхових компаній, які здійснюють медичне страхування;;

- створити конкурентоспроможну змішану систему медичного страхування, яка забезпечила б надходження іноземних інвестицій в медичну галузь та систему страхування[5]. Отже, нам треба прагнути до таких країн як: Франція, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція та Японія щоб кожний громадянин країни був застрахований і не переживав за своє життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анталовці О.В. Правовий аспект японської системи медичного страхування [Електронний ресурс] / О.В. Анталовці // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2017, Серія ПРАВО. Випуск 28. Том 1. - Режим доступу:http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/6768/1/ПРАВОВИЙ%20АСПЕКТ%20ЯПОНСЬКОЇ%20СИСТЕМИ%20МЕДИЧНОГО%20СТРАХУВАННЯ.pdf
2. Череп А.В. Практичний іноземний досвід медичного страхування[Електронний ресурс]/ А.А. Череп // Економіка та управління національним господарством. Сталий розвиток економіки 2’2013[19] Міжнародний науково-виробничий журнал. - Режим доступу: file:///c:/users/user/downloads/sre_2013_2_5%20(1).pdf
3. Горохов С.В.Порівняльний аналіз систем медичного страхування зарубіжних країн[Електронний ресурс] / С. В. Горохов // Актуальні проблеми філософії та соціології, 2017 р. – Режим доступу:http://www.apfs.in.ua/v9_2015/8.pdf
4. Тлуста Г.Ю. Медичне страхування в США: теорія та практика функціонування [Електронний ресурс] / Г.Ю. Тлуста // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка 126/2015. – Режим доступу:http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/tlusta-h-y-medical-insurance-in-the-usa-theory-and-practice-of-functioning_14162.pdf.
5. Полоз К. Ю. Стан та перспективи медичного страхування в Україні[Електронний ресурс] / К. Ю. Полоз // Кіровоградський національний технічний університет, 2010.

УДК 338.24

Парфенюк Д.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Данькевич А.П.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: ринок нерухомості, підприємство, будівельна компанія, фінансова стійкість , будівельний комплекс.

Економічне зростання ринку нерухомості в Україні спричинило різке збільшення кількості компаній, що постачають будівельні матеріали. У зв'язку з цим постає проблема у отриманні додаткових конкурентних переваг. Раціональне управління фінансовим потенціалом, дозволить компанії зміцнити свій фінансовий стан та збільшить її конкурентоспроможність. Для ефективного використання фінансового потенціалу будівельних підприємств доцільно проводити аналіз фінансового стану підприємств, який виявить слабкі місця підприємств. Основою ефективного управляння фінансовим потенціалом є оптимізація фінансових потоків з метою отримання максимальної вигоди, що можливо лише при раціональному використанні фінансових ресурсів.

На сьогоднішній день остаточно науковцями не дано точного та повного визначення фінансового потенціалу підприємства, що ускладнює процесс його розуміння, формування та управління ним.

Так наприклад Бикова В.Г., визначає фінансовий потенціал як сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності та можливістю їх залучення для фінансування майбутньої діяльності і певних стратегічних напрямів розвитку підприємства.

В своїх працях Давиденко Н.М. пояснює значення фінансового потенціалу, як обсяг власних, позичених та залучених фінансових

ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат. [1]

Кожне з цих визначень не дає повної картини щодо розуміння фінансового потенціалу, тому з усього массиву тлумачень можна вивести середнє, яке дасть змогу конкретизувати дане питання не розсіюючи уваги від його суті, та подати у наступному вигляді.

Фінансовий потенціал підприємства – можливість використання усіх власних та запозичених фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства для максимізації прибутку та забезпечення своєї фінансової стійкості.

Потенціал підприємства треба розглядати з позицій внутрішніх та зовнішніх можливостей. Внутрішні – це виробнича потужність, інноваційні можливості, фінансова стійкість тощо, а зовнішні – це конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках, інвестиційна привабливість, репутація, здатність до адаптації в певному середовищі та ін. На сьогоднішній день потенціал будівельного підприємства залежить в першу чергу від потенціалу географії діяльності та напрямку основної діяльності.

Ефективність формування, використання та управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств характеризують такі поняття як фінансовий стан та фінансова стійкість. Фінансова стійкість – це стан майна підприємства, що гарантує йому платоспроможність. Вона передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитись за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів.[2]

Фінансовий стан підприємства – це сукупність економічних параметрів, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Він характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, своєчасне проведення розрахункових операцій, платоспроможність. [3]

Будівельні підприємства на сьогоднішній день є фінансово нестійкими, про що говорять статистичні данні Держкомстату України, оскільки за останні 3 роки все ще несуть збитки. Економіка

будівництва, як і весь економічний механізм країни, знаходяться у постійному стані серйозних змін. Зокрема, у 2002 році будівельний комплекс становив 10% усієї економіки країни, а у 2011 році лишень 4%, протилежна ситуація склалася в 2016 році, оскільки будівельний комплекс зріс до 9% загальної економіки України [4].

Безпосередньо пов’язаним поняттям з будівельним підприємством є поняття будівельний комплекс, що являється невід’ємною складовою фінансового потенціалу всього підприємства. Будівельний комплекс являє собою сукупність галузей, виробництв і організацій, що характеризуються тісними установленими економічними, організаційними, технічними та технологічними зв'язками в одержанні кінцевого результату – забезпеченні виробництва основних фондів народного господарства. Саме кінцевий результат організаційно поєднує будівельні організації та виробництва, а також організації інших галузей в єдине ціле.

Розвиток будівельного комплексу України значною мірою впливає як на окремі галузі промисловості окремо, так і на ефективність розвитку економіки держави в цілому. Сучасне життя суспільства без ефективного функціонування будівельного комплексу просто неможливе. За результатами діяльності 2012-2016рр. на будівельну галузь припадає від 4,6 до 2,6 % всього обсягу реалізованої продукції в Україні, тоді як число зайнятих у будівництві коливається від 5,3 до 9,4 % від кількості всіх найманих працівником в Україні.

Період 2011-2014 року характеризувався повільним виходом будівельного комплексу з кризи, тоді як погіршення деяких показників в 2015 році може свідчити про початок нового етапу фінансової кризи та наступних негативних тенденцій на ринках будівельних матеріалів. [5]

Серед причин, що обумовлюють нестійкий фінансовий стан будівельних підприємств, на мою думку слід виділити:

- невисокий рівень джерел власного капіталу,
- значна частка простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості,
- нестабільність забезпечення фінансовими ресурсами підприємства,

- падіння ступеня ліквідності,

- нераціональна структура і співвідношення активів і пасивів та інше.

Дана ситуація може виникати у зв'язку з неефективним управлінням фінансовим потенціалом. Для вирішення цієї проблеми доцільно провести аналіз фінансового потенціалу, прибутковості, платоспроможності та рентабельності активів та розробити блок систему управління, в якій формується конкретна місія, розробляється стратегія, визначаються цілі та ставляться конкретні завдання.

Так як основною метою управління фінансовим потенціалом є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Для цього кожне підприємство будівельної галузі повинне розробляти і ефективно застосовувати відповідні стратегії фінансування, інакше кажучи розробляти комплекс заходів управління фінансовими ресурсами заради отримання економічної вигоди[6].

Отже, при управлінні фінансовим потенціалом будівельних підприємств значну увагу слід привернути управлінню прибутковістю, платоспроможністю та рентабельності активів.

Також в управлінні фінансовим потенціалом будівельних підприємств значну увагу слід привернути оптимізації дебіторської та кредиторської заборгованості та проведенню заходів щодо її мінімізації, а також варто запропонувати заходи щодо зростання прибутковості та збільшення частки власного капіталу у загальній структурі підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давиденко Н. М. Оцінка інвестиційної привабливості регіону в умовах сучасних викликів / Н.М. Давиденко // Економічний форум. - 2017. - № 2. - С. 86-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_2_162.

2. Корнійчук Г. В. Сучаснийтеоретичний базис управління фінансовим потенціалом підприємств / Г. В. Корнійчук // Економіка та держава. - 2017. - № 5. - С. 52-55

3. МазурВ. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів /

В.А. Мазур, О. Ф. Томчук, Ю. Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 3. – С. 7-20. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_3_3

4. Державне агентсво України з інвестицій та розвитку: Концепція державної цільової програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://in.ukrproject.gov.ua/index.php?get=564&id=2548#1.

5. Андрєєва Т. Є. Підвищення інвестиційної привабливості будівельних підприємств на засадах інноваційного управління / Т.Є. Андрєєва, О. П. Бутенко, Н. В. Опікунова // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 5. – С. 69-77.9

6. Якименко О. В. Напрями інноваційної політики розвитку підприємств будівельного комплексу України / О. В. Якименко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. - 2014. – № 5. – С. 77–87. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eupmg_2014_5_10

УДК 336(477)

Пасинюк Д.А.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Богріновцева Л.М.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Ключові слова: страхування, ринок страхових послуг, страхові компанії.

В умовах глобалізаційних процесів, ринок страхових послуг виступає у ролі соціально значимої сфери у фінансовій системі країни. Страхування несе в собі стратегічну мету – задовольняти потреби споживачів у страховому захисті за допомогою страхових

організацій, які акумулюють та ефективно використовують фінансові ресурси. В той же час, зібрані кошти виступають у ролі важливого механізму залучення інвестицій в різні сфери економіки країни. У країнах з розвинутою ринковою економікою, до данного питання відносяться досить серйозно. Тому висвітлення актуальних проблем функціонування та з'ясовування загальних тенденцій на ринку страхових послуг України є необхідним для його подальшого ефективного розвитку.

Дослідженням даного питання займалися такі науковці як, В. Базилевич, О. Гамакова, С. Осадець,Р. Пікус, Н. Приказюк, З. Шелудько та інші. Проте і на сьогодні існують дискусійні питання, щодо розвитку ринку страхових послуг.

Ринок страхових послуг – це сфера специфічних соціальних, економічних та грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу є специфічний товар – страхова послуга, формується попит і пропозиція на неї, діє механізм розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів страховиків і страхувальників [4, с. 167].

Без функціонування потужного ринку страхових послуг неможливе створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів у окремих груп громадян, збереження соціальної стабільності у суспільстві й економічної безпеки держави. Більше того, страхування є важливим джерелом акумулювання коштів для подальшого їх інвестування в економіку держави [2, с. 622].

Розглянемо дані Інституту страхової інформації, який проводить щорічне дослідження та надає максимально стандартизовану інформацію, що охоплює близько 90 країн, використовуючи при цьому безліч різних джерел. Виходячи з цих даних, за розміром зібраних валових страхових премій Україна набагато відстає від провідних країн світу і знаходиться приблизно на одному рівні з Перу, Угорщиною, Мальтою тощо. Навіть такі країни як Південна Африка, Аргентина, Індія мають більший обсяг страхових премій, а відповідно і частку світових зібраних страхових премій .

Водночас, рівень розвитку ринку страхових послуг безпосередньо обумовлений соціально-економічним становищем в країні та світі, готовністю населення та суб'єктів господарювання до споживання такого роду фінансових послуг, а також державною

підтримкою страхового бізнесу. Як результат, у країнах з високорозвиненими економічними системами темпи зростання ринків страхових послуг є значно меншими, порівняно з країнами, що розвиваються, через перенасиченість таких ринків страховими послугами та пошуком страховими компаніями нових ринків збуту власного продукту через можливість отримання більшого доходу. Зокрема, у 2016 р. в розвинутих країнах за ризиковими видами страхування темпи зростання страхових премій склали 1,7 %, тоді як у країнах, що розвиваються, вони втричі більші – 5,3 %. Загалом у світовому масштабі зібрані страховиками премії збільшуються, особливо у країнах, що розвиваються [3, с. 51].

Таким чином, для світового ринку страхових послуг характерними є наступні тенденції:

1) пришвидшення зростання обсягу страхових премій, які отримують страховики з ризикових видів страхування, страхування життя та перестрахування;

2) активізація попиту на страхові послуги у країнах, що розвиваються, особливо в Китаї, Південній Кореї тощо;

3) зниження вартості страхових продуктів у сфері комерційного страхування та посилення страхового інтересу до кібер-страхування і страхування роботів;

4) консолідація провідних страховиків у декількох високорозвинутих країнах. Так, із 200 компаній, які потрапили до списку найбільших компаній світу за оцінками Forbes, за результатами 2016 р., 46 – страхові компанії: 34 з яких – страховики зі страхування життя, 25 – страховики зі страхування нерухомості та 3 – страхові брокери. При цьому найбільші страхові компанії світу зосереджені у 6 країнах – Італії, Китаї, Німеччині, США, Франції та Швейцарії [3, с. 53].

Рівень розвитку ринку страхових послуг в Україні є далеким від світових тенденцій. Ми погоджуємось з думкою Городніченко Ю.В. [1, с. 572], що основними причинами таких показників є:

– відсутність економічної стабільності, сталого зростання виробництва, неплатоспроможність населення, дефіцит фінансових ресурсів;

– значна взаємна заборгованість, накопичення не платежів, збитковість більшості підприємств;

– неповна і фрагментарна законодавча база, відсутність державних преференцій на страховому ринку, неефективний контроль з боку держави, прояви монополізму.

Підсумовуючи вище перераховане, вважаємо, що для забезпечення ефективного розвитку ринку страхових послуг, перш за все необхідними є наступні заходи:

- сприяння розвитку страхування інноваційних ризиків, оскільки даний вид страхування є недостатньо представленим на вітчизняному ринку;
- диверсифікація використання страхових послуг різними верствами населення, зокрема малозабезпеченими громадянами;
- удосконалення нормативно-правової бази.

Перелічені заходи щодо забезпечення ефективного розвитку ринку страхових послуг у подальшому дадуть змогу використовувати його можливості, як потужний інструмент соціального захисту населення, а в довгостроковій перспективі стати потужним джерелом інвестиційних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Городніченко Ю.В. Тенденції та перспективи розвитку страхового ринку України / Ю.В. Городніченко // Економіка і суспільство. – 2017. – №10. – С. 569-573.

2. Гринчишин Я.М. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України / Я.М. Гринчишин, А.В. Прокопюк // Молодий вчений. – 2017. – №3(43). – С. 622-626.

3. Куліна Г. Світовий ринок страхових послуг в умовах зміни парадигми глобального економічного розвитку / Г. Куліна, Я. Фаріон // Світ фінансів. – 2017. – №3(52). – С. 48-59.

4. Слободянюк Н.О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н.О. Слободянюк, Г.Ю. Прокопчук // Молодий вчений. – 2016. – № 5. – С. 166-170.

УДК 336.76

Пасинюк Д.А.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО РИНКУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: фінансовий ринок, ринок цінних паперів, інфраструктура, фінансові інструменти.

Фондовий ринок України перебуває сьогодні у стані, який забезпечує його перехід зі сфери обслуговування обігу капіталів у самостійний сектор економіки, адже одним з основних індикаторів стану економіки будь-якої країни є фондовий ринок, що дуже гостро реагує на будь-які зміни в державі. Ефективність функціонування фондового ринку залежить перш за все від міцної інфраструктури, що створює належні умови для випуску та подальшого обігу цінних паперів. Фінансова глобалізація, що впливає на вільний рух капіталів між національними фондовими ринками, вимагає дослідження питань стосовно покращення національної торгової інфраструктури з метою залучення нових інвесторів на вітчизняний фондовий ринок.

Процесу розвитку та функціонування ринку цінних паперів присвячено велику кількість робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, де розглянуто основні проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку та його сегментів зокрема. Можна виділити таких науковців, як Т.В. Біловус, Калюга О.О., Ю.М. Коваленко,

Основним завданням в даній роботі це є дослідження ринку цінних паперів саме,як не від’ємної частини фінансового ринку. Та розгляд його важливої частини національної економіки, висвітлення

проблем та знаходження перспективи розвитку ринку цінних паперів на вітчизняному ринку.

Фондовий ринок є багатоаспектною соціально-економічною системою, на основі якої функціонує ринкова економіка в цілому. Він сприяє акумулюванню капіталу для інвестицій у виробничу й соціальну сфери, структурній перебудові економіки, позитивній динаміці соціальної структури суспільства, підвищенню достатку кожної людини шляхом володіння й вільного розпорядження цінними паперами, психологічній готовності населення до ринкових відносин [2, С.2].

Ринок цінних паперів, або, як його часто називають, фондовий ринок – це частина фінансового ринку (поряд з валютним ринком, ринком позичкового капіталу і ринком золота), на якому відбувається торгівля таким специфічним товаром, як цінні папери. Ринок цінних паперів є найбільш активною частиною сучасного фінансового ринку і його значення останнім часом зростає. Першорядними завданнями фондового ринку є мобілізація тимчасово вільних фінансових ресурсів для інвестування; формування сучасної ринкової інфраструктури; активізація маркетингових досліджень; зниження інвестиційного ризику; формування портфельних стратегій; аналіз перспективних напрямів розвитку економіки.

Одним з основних джерел інформації щодо стану розвитку ринків цінних паперів, що розвиваються, для міжнародних інвесторів є дані, які збираються та поширюються міжнародною рейтинговою агенцією “Standard&Poor’s”. За класифікацією “Standard&Poor’s” Україну віднесено до групи “Frontier markets” (граничний ринок), в яку, окрім України, входять ще 36 країн (зокрема, Румунія, Словенія, Кіпр, Панама). “Frontier markets” – це ринки, які є невеликими порівняно з “Emerging markets” (від англ. «ринки, що розвиваються») [3, С. 263].

На сьогоднішній день на фондовому ринку України можна виокремити основні проблеми ринку цінних паперів, зокрема залежність дарств про інвестиційні інструменти ринку цінних паперів, а також низька ліквідність. Також існує проблема щодо технічної оснащеності, саме вона обмежує можливості доступу до вітчизняного ринку цінних паперів. Тільки нещодавно українські

компанії почали пропонувати клієнтам послугу Інтернет-трейдингу, що дозволяє фізичній особі власноруч, через комп'ютерну програму, торгувати на фондових ринках, сплачуючи комісійні брокеру за здійснені операції. Це економить час і кошти клієнта, дає можливість бачити йому свої операції в реальному часі. В Україні кількість користувачів цієї послуги поки що вимірюється сотнями, а в світі ж таких користувачів вже мільйони. Через низьку ліквідність українського ринку цінних паперів головну роль у ньому відіграють нерезиденти, які шляхом швидкого ввезення-вивезення капіталу можуть впливати на ринкові тренди. У вітчизняних гравців немає достатніх коштів для ефективних ринкових маніпуляцій і протистояння іноземному капіталу. Вони можуть тільки рухатися в руслі заданих іноземними гравцями трендів або формувати слабкі рухи, коли ті вийдуть. Проблему ліквідності можна розв’язати через:

а) підвищення активності держави у розвитку ринку шляхом створення ефективного механізму контролю та управління, а також створення умов для інвестування коштів недержавних пенсійних фондів та інших інституційних інвесторів;

б) активне залучення домогосподарств до операцій з цінними паперами. За статистикою, близько 20 % громадян в Європі та США так чи інакше інвестують у такі інструменти ринку цінних паперів, а разом з вкладеннями пенсійних фондів і страхових компаній ця цифра перевищує 60 %. В Україні ж менше 1 % громадян бере участь у фінансових операціях такого роду, і тільки 7 % обізнані у них [1, С.13].

Фондовий ринок є важливою складовою фінансового ринку. Темпи розвитку фондового ринку, його якісні аспекти, а також розкриття його інвестиційного потенціалу залежать від конкретних заходів державної політики у сфері фінансового сектору. Таким чином, майбутній розвиток фондового ринку неможливий без реформування більшості складових ринку та усунення перешкод, що заважають цьому розвитку. Має бути переосмислена та суттєво підвищена роль фондового ринку у залученні інвестиційних ресурсів та спрямуванні їх на оновлення виробничого потенціалу, створення умов для становлення потужних інституційних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваленко Ю. М. Дослідження функціонування національних ринків цінних паперів у світових фінансових центрах / Ю.М. Коваленко, Т.В. Біловус // Scientific journal «Sciencerise». – 2017. – №7(36). – С. 9–15.
2. Калюга О. О. Фондовий ринок як елемент фінансового ринку / О.О. Калюга // Державне регулювання процесів економічного і соціального розвитку; The ori and practice of public administration. – 2017. – № 1(56). – С. 1–5.
3. Касьянова Н. В.Фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку / Н.В. Касьянова, О.О. Курбанов // Економіка й суспільство. – 2017. – №10. –С. 262–265.

УДК 336.7

Пінчук А.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБП-15-6
Науковий керівник:
Нестерова-Капусняк Н.С.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ПОХІДНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: похідні цінні папери, базові активи, ф'ючерси, форварди, опціони, свопи, варанти, депозитарні розписки.

Розвиток фінансового ринку, як і інші сфери економіки, потребують втілення інновацій, якими сьогодні є впровадження і розвиток похідних фінансових інструментів. Інвестувати кошти можна в статутний капітал, в цінні папери, в нерухомість, у золото, в іноземну валюту тощо. На сучасних розвинутих фінансових ринках одним із найпопулярніших способів інвестування є використання похідних цінних паперів або деривативів.

Саме тому актуальною залишається проблема використання похідних цінних паперів суб'єктами господарювання з метою мінімізації ризиків їх діяльності, що сприятиме збалансованості руху капіталів та виведенню фінансових відносин на новий рівень розвитку.

Фундаментальні теоретичні, методологічні, методичні та прикладні аспекти дослідження ринку похідних цінних паперів представлені у працях багатьох видатних вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як О. Береславська, І. Бланк, В. Гоффе, О. Кузьмін, В. Міщенко, О. Мозговий, С. Науменкова, Л. Примостка, О. Сохацька. Однак у наявних ґрунтовних наукових дослідженнях недостатньо уваги приділено питанням розвитку ринку похідних цінних паперів в Україні [1,с.37]

Мета даної роботи полягає в аналізі сучасного стану ринку похідних цінних паперів України, визначення перспектив його розвитку, а також розкриття основних проблем, що існують на ринку похідних цінних паперів та обґрунтування напрямів їх вирішення.

Ринок похідних цінних паперів – це система фінансово-економічних відносин між його учасниками, що виникають з метою розподілу (перерозподілу) ризиків, пов'язаних з фінансовими і товарними активами, та у результаті яких відбувається встановлення динамічної рівноваги між інвестиційними горизонтами цих учасників.

Національний фінансовий ринок включає ринок банківських кредитів, страховий ринок, ринок золота та інших банківських металів, валютний ринок і ринок цінних паперів. Серед компонентів ринку цінних паперів виділяють ринок інструментів власності (ринок корпоративних цінних паперів), ринок боргових цінних паперів та ринок похідних цінних паперів. Найменш дослідженою компонентою ринку цінних паперів є ринок похідних цінних паперів. На розвинутих світових фінансових ринках одним із най популярніших способів інвестування з метою отримання прибутку і страхування активів є використання деривативів [6].

Світовий досвід компаній у галузі управління ризиками діяльності свідчить, що одними з найбільш дієвих інструментів мінімізації ризиків є похідні цінні папери. З метою здійснення

найбільш ефективного управління ризиками, багато компаній та фінансових інститутів використовують операції хеджування форвардними, ф'ючерсними, опціонними та своп-контрактами. Дані контракти є ефективними інструментами зниження процентного, валютного, кредитного, цінового ризиків, ризику зміни курсів акцій, ризику економічного циклу, ризику зміни економічної кон'юнктури та інших фінансових ризиків [4].

Основними проблемами, що стримують розвиток ринку похідних цінних паперів є:

– відсутність механізмів оптимізації одночасної участі на ринку стандартних контрактів та ринку базисних активів;

– фактична не сформованість відповідного інфраструктурного забезпечення функціонування ринку та його непристосованість до управління ризиками;

– брак інноваційних інструментів;

– висока залежність від активності індивідуальних гравців і недостатня участь у ринку інституційних інвесторів;

– слаборозвинений опціонний сегмент, висока концентрація активності в невеликій кількості найліквідніших контрактів;

– фрагментарне, вузькоспеціалізоване правове регулювання, відсутність чіткого, єдиного термінологічного підґрунтя.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у січні-вересні 2017 року, становив 354,9 млрд. грн, що більше на 285,5 млрд. грн порівняно з відповідним періодом 2016 року (68,59 млрд. грн).

Протягом січня-вересня 2017 року Комісією зареєстровано 79 випусків акцій на суму 334,89 млрд. грн (таблиця 1). Порівняно з аналогічним періодом 2016 року обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 284,61 млрд. грн. [2].

Значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду, зареєстровано наступним підприємствами з метою збільшення статутного капіталу, зокрема: ПАТ "Укрзалізниця" та ПАТ «Таскомбанк».

Таблиця 1

Обсяг та кількість випусків акцій, зареєстрованих Комісією протягом січня-вересня 2017 року

Період	Обсяг випуску акцій, млн грн	Кількість випусків, шт.
Січень	2 873,03	14
Лютий	6 731,59	10
Березень	11 053,78	5
Квітень	7 449,47	8
Травень	13 451,13*	9
Червень	18 878,72	19
Липень	42 045,04	14
Серпень	1 881,06	8
Вересень	230 520,59	8
Усього	**334 884,97**	**95**

Комісією протягом січня-вересня 2017 року зареєстровано 76 випусків облігацій підприємств на суму 4,93 млрд. грн (таблиця 2). Порівняно з аналогічним періодом 2016 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 87,13 млн. грн. [5].

Таблиця 2

Обсяг та кількість випусків облігацій підприємств, зареєстрованих Комісією протягом січня-червня 2017 року

Період	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн				Кількість випусків, шт.
	Підприємства (крім банків та страхових компаній)	Банки	Страхові компанії	Загальний обсяг зареєстрованих випусків	
Січень	19,52	200,00	0,00	219,52	3
Лютий	70,00	0,00	0,00	70,00	1
Березень	50,00	0	0	50,00	2
Квітень	420,29	0	0	420,29	6
Травень	207,55	0	0	207,55	7
Червень	720,00	0	0	720,00	3
Липень	678,29	0	0	678,29	25
Серпень	471,77	900,00	0	1 371,77	17
Вересень	91,00	1 100,00	0,00	1 191,00	12
Усього	**2 728,41**	**2 200,00**	**0,00**	**4 928,41**	**76**

Отже, можна виділити такі основні фактори, що сприятимуть розвитку ринку похідних цінних паперів:

– стабільне економічне зростання;

– зростання інтересів господарюючих суб'єктів до механізмів страхування ризиків;

– законодавче удосконалення регулювання ринку деривативів;

– забезпечення конкурентного середовища серед організаторів торгівлі;

– формування багаторівневої розрахунково-клірингової системи із розвиненою системою гарантій [3, с. 128].

Таким чином, покращення розвитку економіки в цілому, конкретних її галузей, а також соціально-економічного становища в країні як для підприємств, так і фізичних осіб є важливими передумовами для розвитку фінансового ринку загалом, а відтак і ринку похідних фінансових інструментів. А конкретні заходи, спрямовані на збільшення частки організованого ринку, підвищення його ємності і прозорості, подальшого розвитку інфраструктури фондового ринку, формування сприятливого податкового клімату та вдосконалення правового регулювання дозволить вирішити проблеми, які перешкоджають повноцінному розвитку ринку деривативів в Україні, що повинен у повній мірі забезпечувати інвестиційні та страхові можливості для його учасників.

Усунення зазначених перешкод необхідне для перетворення вітчизняного ринку похідних цінних паперів на повноцінну компоненту фінансового ринку, яка забезпечуватиме не лише інвестиційні і страхові (хеджингові) можливості для суб'єктів інвестування, але й виступатиме в якості індикатора стану національної економіки. Вирішення проблем, які перешкоджають розвитку ринку похідних цінних паперів в Україні, сприятиме формуванню засад функціонування цього ринку і дозволить найбільш ефективно реалізовувати його функції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колодізєв О.М. Аналіз перспектив розвитку ринку деривативів в Україні з урахуванням вирішення проблеми його

нормативно-правового регулювання / О. Колодізєв, О. Коцюба // Фінанси та банківська справа. – 2016. – С. 37–56.

2. Комплексна Програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15

3. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2016. – С. 128

4. Квактун О.О. Особливості участі України на світовому ринку деривативів / О.О. Квактун // Економічний простір. – 2014. – № 83.

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nssmc. gov.ua/.

6. Бурденко І.М. Передумови створення та використання інноваційних фінансових інструментів на ринку похідних фінансових інструментів України // Маркетинг і менеджмент інновацій.– 2012.– №3. – С. 181–190.

УДК 330.4

Потернак О.В.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-21і
Науковий керівник:
Ковальчук Н.І.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційна активність.

Вирішальним фактором інноваційного розвитку економіки держави є інноваційний розвиток. Лише завдяки інноваційному типу розвитку може бути досягнуто економічне зростання України в

найближчій та стратегічній перспективі. В умовах сьогодення, коли на ринку посилюється конкуренція, підприємства повинні мати досить міцні і стійкі конкурентні переваги. Інноваційна діяльність завжди є ризиковою, складною та потребує значних грошових вкладень [1]. Вкладаючи кошти в інновації, суспільство закладає основи довгострокової стратегії формування внутрішнього ринку товарів споживчого та виробничого призначення.

Незважаючи на те, що Україна має значний потенціал у промисловій, культурній, природній, технологічній, науково-освітній сферах, вона до цього часу суттєво відстає від розвинутих країн світу.

Згідно з оцінкою стану інноваційного розвитку України Європейського інноваційного індексу (European Innovation Scoreboard), у 2016 р. Україна знаходилася в останній за рівнем інновацій – четвертій групі – «Скромних новаторів» з індексом 0,1889 (максимум 1). Менший індекс мають лише Македонія та Туреччина. Слід відзначити що у 2016 році значення Європейського інноваційного індексу України дещо зросло у порівнянні з попереднім роком (0,1783). Взагалі найбільше значення даного індексу спостерігалося у 2013 році - 0,1893. Низьку інноваційну активність підтверджує і рейтинг міжнародного агентства Bloomberg Rankings у 2016 р. Так, Україна серед 50 країн посіла 41 місце за рівнем інноваційності (загальний бал 56,77 зі 100). Наша країна випередила тільки Мальту, Болгарію, Сербію, Індію, Туніс, Марокко, Аргентину та Казахстан. [2].

Таким чином є актуальним питання підвищення інноваційної активності в Україні. Моє наукове дослідження присвячене визначенню найоптимальніших шляхів інноваційного розвитку на основі вивчення інноваційної діяльності інших держав.

Підтвердженням того, що упровадження інновацій дійсно є важливою складовою господарської діяльності, може слугувати успішний досвід підприємств зарубіжних країн. Швейцарія, Німеччина, Англія і Франція разом із США і Японією складають технологічне ядро світового розвитку і на них припадає найбільша частка виробництва високотехнологічної продукції [3].

Одним з лідерів інноваційної діяльності є Сполучені Штати Америки. Формування її інноваційної політики є результатом сукупної дії понад 40 міністерств і відомств федерального Уряду. Основою для стимулювання малого наукомісткого бізнесу є знижки у податках, які встановлені спеціальними постановами Уряду США. Так, з податку на прибуток компанії знімається 20 % приросту від витрат на наукові дослідження й експериментальні розробки. Також важливим напрямком державної підтримки на всіх рівнях є сприяння розвитку венчурного підприємництва [4].

На сьогодні США продовжують займати провідне місце у світі за вит¬ратами на сферу науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок (НДДКР). Доля бюджетного фінансування у загальних витратах на наукові дослідження в Сполучених Штатах складає близько 28%.

З початку тисячоліття федеральні витрати США на НДДКР в абсолютних величинах зросли майже удвічі з 800 млрд. дол. США до 1,4 трл. дол США. Переважна частина НДДКР США, виконаних за рахунок федерального бюджету, відноситься до Міністерства оборони. Доля цього відомства займає половину федерального фінансуванні НДДКР.

В США утвердилася практика, що промислові компанії в основному фінансують прикладні дослідження, а в тому, що стосується фундаментальних розробок, тенденція прямо протилежна: приватні компанії фінансують лише 16% таких досліджень, тоді як федеральний уряд – більше 60%. Відповідно, промисловість (як виконавець) бере на себе виконання більше 70% всіх НДДКР; федеральний уряд, через підлеглі йому організації, – 7%, університети та коледжі – 23%.[5]

Найважливішим джерелом науково-технічних знань і основним меха¬нізмом реалізації політики Уряду США у питаннях створення інновацій є федеральні лабораторії та інші науково-дослідні установи, кількість яких сягає понад 700 одиниць.

Створення технопарків і технополісів сприяє залученню капіталів у той чи інший регіон країни, що розширює можливості їх комплексного розвитку, але головним їх завданням є стратегія

прориву в нові сфери діяльності на основі розвитку регіональних науково-технічних центрів високого технологічного рівня.

Активна державна підтримка інноваційної діяльності у розвинутих країнах, орієнтація національної економіки на науково-інноваційний розвиток, державна фінансова підтримка інноваційних процесів, стимулювання інновацій через встановлення пільгового оподаткування, надання кредитів, розвиток науково-дослідної та інноваційної інфраструктури, створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату виводять їх на лідерські позиції у сфері інновацій.

На основі вивченого мною досвіду США та інших країн хочу запропонувати шляхи розвитку вітчизняної інноваційної діяльності.

1. Незважаючи, що в Україні є малі наукові парки, необхідно створити пілотний технопарк у відповідності з міжнародними стандартами, який буде охоплювати значну кількість великих та малих підприємстві сприяти співпраці між ними. Він заохочуватиме прямі іноземні інвестиції.
2. Необхідно забезпечити ефективну державну підтримку діяльності технопарків, а також наукомістких компаній. Насамперед це можна зробити, надаючи підприємствам податкові пільги та пільгові державні кредити.
3. Збільшити бюджетне фінансування наукових проектів.
4. Забезпечити захист прав інтелектуальної власності.
5. З метою посилення комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, створених за рахунок коштів державного бюджету, передбачити надання уряду безкоштовної ліцензії на використання вказаних об'єктів на потреби держави.

Підсумовуючи вищесказане, можу сказати, що Україна володіє значним інтелектуальним та науково-технологічним потенціалом. Тому завданням державної інноваційної політики в Україні є застосування досвіду інших держав з метою ефективного використання наявного потенціалу для найшвидшого розвитку суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фоміних В.І. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємтсв / Фоміних В.І., Махова Н.І., Самохліб О.І. // Молодий вчений. – 2017. – № 10. – С.1089.

2. Михайлишин Л.І. Зарубіжний досвід активізації інноваційної діяльності // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – № 6. – С. 102–103.

3. Левківський О.В. Міжнародні індикатори оцінки інноваційного потенціалу України та його реалізації // Інтелект XXI. – 2017. – №4. – С.79-80.

4. Інноваційна політика зарубіжних країн: концепції, стратегії, пріоритети [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=48725. – С.458-475.

5. U.S. GovernmentPrinting Office [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gpo.gov/fdsys/browse/collectionGPO.action? collection Code =BUDGE.

УДК 336.7

Приходько Є.С.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-15-4
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ключові слова: банки, банківський сектор,банківська система.

Необхідною умовою ефективного функціонування економіки будь-якої країни є ефективний розвиток банківського сектору. Банки, будучи інститутами фінансового ринку, здійснюють акумуляцію і перерозподіл вільних фінансових ресурсів, забезпечуючи рух коштів

між усіма економічним суб'єктами та підтримку процесів економічного відтворення. На банківський сектор в Україні припадає понад 90% фінансових послуг. Проте, світова фінансова криза, несприятливі політичні та військові події, скорочення виробництва, інфляційний тиск на економіку, зниження інвестиційної активності, суттєво послабили банківський сектор.

Дослідженню теоретичних аспектів банківської діяльності на фінансовому ринку присвячено наукові праціВ. Базилевича, Ю.Бугель, О. Вовчак, А. Гриценка, Ю. Коваленко, Н. Корецької, І. Лютого, В. Міщенка та інших. Проте низка питань, пов'язаних із оцінкою основних проблем, тенденцій розвитку та напрямів удосконалення банківської діяльності в Україні є ще недостатньо опрацьованими.

Мета і завдання дослідження полягають в проведенніаналізу стану розвитку банківської системи України в сучасних економічних та політичних умовах, виявленні ключових проблем функціонування банківської системи України у 2017 році та формуванню пропозицій щодо напрямів стабілізації банків у кризових умовах.

Банківська система України протягом останніх декількох років знаходиться у стані кризи, яка зумовлена постійним дефіцитом довгострокових банківських ресурсів, диспропорціями банківських балансів, вразливості банків та їхніх клієнтів до валютних шоків, військово-політичною нестабільністю, низьким рівнем капіталізації банків, недовірою населення до банківського секторутощо. У звіті «Глобальний індекс конкурентоспроможності 2016-2017» Україна посідає останню позицію серед 138 держав за показником «Надійність банків», 116 місце – за показником «Доступність фінансових послуг» та 112 місце – за показником «Легкість доступу до кредитів» [1].

Програма оздоровлення банківської системипризвела до суттєвого зменшення їхньої кількості та до радикальних змін у функціонуванні системних банків. Так, за результатами звітів Національного банку України станом на 1 січня 2017 року в Україні функціонувало 96 банків. Ліквідація низки проблемних банків, з одного боку, позитивно впливає на прозорість банківської системи, а з іншого – призводить до погіршення конкурентного середовища та

умов надання банківських послуг у зв'язку із суттєвим зменшенням кількості учасників банківського сектору [2].

Перехід Приватбанку у власність держави суттєво змінив структуру банківської системи України і станом на 1 січня 2017 року банки з приватним українським капіталом складали близько 13%, іноземні банки– 35%, державні – 51,3% (28,1% на початок 2016 року) [3]. Присутність іноземних банків для України має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних моментів належать: впровадження передових методів ведення банківської діяльності (система менеджменту іноземних банків, наявність новітніх інформаційних технологій); зростання обсягу банківських ресурсів і посилення стабільності їхніх джерел; розширення різновидів банківських продуктів; запровадження міжнародного досвіду фінансового оздоровлення, реорганізації та реструктуризації банків; підвищення кваліфікаційного рівня банківських працівників.

До основних негативних наслідків функціонування іноземних банків в Україні можна віднести те, що їхня присутність може послабити позиції ще недостатньо розвиненої банківської системи нашої країни. Перевищення частки іноземного капіталу в статутному капіталі вказує на велику ймовірність втрати контролю над банківською системою України з боку держави.

Сьогодні банківські установи відчувають гостру потребу в довгострокових фінансових ресурсах, що спонукає їх виробляти послуги на інвестиційному ринку, сприяти їх розвитку через виконання функцій компаній з управління активами НПФ, засновників страховиків і банківсько-страхових альянсів тощо. Виникає необхідність подальшого підвищення рівня капіталізації банків, якості та конкурентоспроможності банківських послуг, рівня корпоративного управління в банках і управління банківськими ризиками, захисту прав кредиторів і вкладників [4].

Погіршення окремих показників банківської діяльності призвело до зниження ефективності функціонування банківської системи в цілому. За підсумками 2017 року в Україні зафіксовано історично великий збиток банківського сектору – майже 159 млрд. грн., з яких майже 136 млрд. грн. (майже 80%) припадає на Приватбанк. Основними причинами збиткової діяльності банків став відплив

залучених коштів, протермінування платежів суб'єктами господарювання, відрахування у страхові резерви тощо. Серед найбільш прибуткових банків у 2017 році були– Райффайзен Банк Аваль, УкрСиббанк, Креди Агриколь Банк [5].

Дослідивши сучасний стан функціонування банківської системи України, можна зробити висновок, що для вирішення актуальних проблем розвитку банківської системи та стабілізації її функціонування необхідно застосувати систему заходів, спрямованих на: диверсифікацію банківських активів; впровадження нових депозитних програм; підвищення рівня капіталізації банківського сектора шляхом залучення додаткового акціонерного капіталу; удосконалення процедур санації, реорганізації та ліквідації банків; визначення умов для залучення інвестицій у вітчизняну банківську систему в таких межах, які б не створювали значних фінансових ризиків. Реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних факторів на банківську діяльність у короткостроковій перспективі та створить умови для прискореного розвитку банківської системи України у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The Global Competitiveness Report 2016– 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www3.weforum.org/docs/GCR2016-017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessRepo rt2016-2017_FINAL.pdf

2. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс].– Постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2015 року № 391 (у редакції рішення Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 28). – Режим доступу: http://www.bank. gov.ua/doccatalog/document?id=18563297.

3. Бугель Ю.В. Проблеми розвитку банківської системи в Україні [Електронний ресурс] / Ю.В. Бугель // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 9. – Режим доступу: http://globalnational.in.ua/archive/9-2016/127.pdf.

4. Коваленко Ю. М. Етапи інституційних трансформацій у банківській системі на теренах України [Електронний ресурс] / Ю. М.

Коваленко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : збірник наукових праць / ред. кол. : І. Д. Пасічник, О. І. Дем'янчук. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 28. – Режим доступу: http://ecj.oa.edu.ua/articles/2015/n28/24.pdf.

УДК 368.1

Рибалкіна А.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник
Шевчук Ю.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ЩОДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: страхування, страховий ринок, страховий захист, страхові компанії, валові страхові премії, валові страхові виплати, чисті страхові виплати, чисті страхові премії.

На сучасному етапі становлення в Україні існує ряд фінансово-економічних, політичних та соціальних проблем, які безпосередньо впливають на розвиток фінансових ринків. Основними напрямками стабілізації економіки та забезпечення суспільного добробуту є збалансування державних фінансів та ефективне функціонування фінансових ринків. Страховий ринок посідає важливе місце в системі фінансових механізмів захисту суспільства від несприятливих подій, будучи однією з найважливіших частин економічної інфраструктури країни.Страхування є вагомим фактором стимулювання економіки, оскільки створює для всіх учасників рівні права, можливості одержати вигоду, бажання ризикувати, надає впевненості у розвитку підприємницької діяльності, створює нові стимули зростання продуктивності праці та забезпечення економічного розвитку. Страхування необхідне для новостворених підприємств, які ще не

набули достатнього виробничого потенціалу і не нагромадили власних ресурсів.

Для більш детального аналізу страхового ринку необхідно дослідити показники розвитку страхових компаній України за останні 7 років.

Таблиця 1

Показники діяльності страхових компаній України у 2011-2017рр., млн. грн.

Показник	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Валові страхові премії	22 693,5	21508,2	28661,9	26767,3	29736,0	24844,2	31391,1
Валові страхові виплати	4 864,0	5151,0	4651,8	5065,4	8100,5	6271,3	24844,2
Чисті страхові премії	17 970,0	20277,5	21551,4	18592,8	22354,9	19588,4	20790,9
Чисті страхові виплати	4 699,2	4970,0	4566,6	4893,0	7602,8	6046,3	7157,4

Джерело: складено автором на основі [1]

Обсяги валових та чистих страхових премій протягом 2011-вересня 2017 років поступово збільшувалися. Це пояснювалося підвищенням ефективності діяльності страховиків та конкуренції на страховому ринку.

Валові та чисті страхові виплати протягом 2011- 2017 років також зростали за рахунок збільшення відшкодування з автострахування та окремих видів майнового страхування.

До 2010 року в Україні на державному рівні були прийняті концепції розвитку страхового ринку у 1998, 2001 та 2005 роках. Остання концепція розвитку страхового ринку була прийнята до 2010 року, після якої не було ухвалено єдиної держаної концепції, що дестабілізувало розвиток ринку страхових послуг. У наступній таблиці представлені концепції розвитку страхового ринку, які у більшості випадків розроблені українськими організаціями.

Створення єдиної державної стратегії розвитку страхового ринку України, яка відповідатиме реальному стану національної економіки, позитивно вплине на розвиток вказаного фінансового сектору держави. Основною рушійною силою в розробці та впровадженні стратегії повинні стати Нацкомфінпослуг, Ліга

страхових організацій України та страхові компанії. Від рівня взаємодії цих суб`єктів буде залежати ефективність функціонування страхового ринку.

Таблиця 2

Концепції розвитку страхового ринку України

Назва	Орган, який розробив	Характеристика
Концепція розвитку страхового ринку до 2010 року	Кабінет Міністрів України (23 серпня 2005 року)	Визначення основних напрямків розвитку ринку страхування, вирішення ряду важливих питань щодо інтеграційних процесів, захисту інтересів населення, зміцнення довіри страхувальників, залучення довгострокових фінансових ресурсів , розвиток ринків фінансових послуг.
Стратегія розвитку страхового ринку України в 2012-2021 роках	Українська федерація убезпечення	Метою є відродження первинної ролі страхування як суспільно-корисної функції захисту майнових інтересів громадян, суб'єктів економічної діяльності та держави на основі встановлення методологічної єдності страхової звітності, підвищення вимог до аудиторів страховиків, розбудови ефективного державного нагляду за страховим ринком, впровадження реального захисту прав споживачів, удосконалення системи управління страховими ризиками.
Стратегія розвитку страхового ринку на 2016 рік	Рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг»	Для розвитку української страхової галузі необхідно підвищити рівень професіалізму топ-менеджменту, визначити оптимальні стратегії та плани, страховим компаніям необхідно перерозподілити свої інвестиційні потоки на користь активів із низьким рівнем ризику, що підвищить фінансову стійкість.
Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року	Правління НБУ	Метою є зменшення кількості страхових компаній при одночасному збільшенні рівня проникнення страхування до 7%. Також основними завданнями є запровадження накопичувального страхування, збільшення обсягу довгострокових інвестицій в економіку України за рахунок довгострокових резервів страховиків зі страхування життя, створення передумов для розвитку агрострахування та добровільного медичного страхування.

Джерело: складено автором на основі [2], [3], [4], [5]

Отже, страховий ринок України характеризується низьким рівнем розвитку та має ряд невирішених проблем. Протягом 2011 -

вересня 2017 років можна було спостерігати тенденції до збільшення таких показників: валових та чистих страхових премій, валових та чистих страхових виплат, страхових резервів. Незважаючи на збільшення вказаних індикаторів, загальні активи страховиків, обсяги сплачених статутних капіталів зменшувалися, що насамперед було пов`язано зі зниженням кількості страхових компаній «Life» та «non-life». На основі аналізу макроекономічних показників розвитку страхової галузі можна зробити висновок, що для України характерними є низький рівень проникнення страхування та недостатні обсяги страхових премій на душу населення у порівнянні із провідними країнами світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Підсумки діяльності страхових компаній за 2017 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. ─ Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_I%D0%86%D0%86_kv_2017.pdf

2. Аналитический обзор за 2015. Страховой рынок [Електронний ресурс]. ─ Режим доступу: http://www.credit-rating.ua.

3. Постанова Правління НБУ від 18.06.2015 року №391, що затвердила Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. ─ Режим доступу: http:// www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297.

4. Проект від 23.08.2012 року, який розроблений Українською федерацією убезпечення «Стратегія розвитку страхового ринку України в 2012-2021» [Електронний ресурс]. ─ Режим доступу: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257.

УДК 336.74

Романенко В.А.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: глобалізаційні процеси, фінансовий ринок України, розвиток фінансового ринку.

В Україні глобалізаційні процеси набувають все більшого поширення та здійснюють все більший вплив на стан економіки. В сучасних умовах розвитку економіки є можливість виходу на зовнішні ринки українських агентів та відкриття сфери внутрішнього ринку. Залучення України в світову фінансову систему стає важливим фактором прискорення та значного покращення економічного розвитку в країні.

На проблематику розвитку фінансового ринку та окремих його сегментів звертається значна увага у працях вітчизняних вчених. Питання впливу фінансового ринку та окремих його сегментів на економічне зростання в Україні досліджено у працях О. Мозгового, Н. Стукало, В. Міщенка та І. Школьник. Становлення та розвиток фінансового ринку України є необхідною передумовою вдосконалення інших секторів економіки держави. Функціонуючі ринки та фінансові установи, сприяють стабільному та прогнозованому розвитку усіх економічних процесів у суспільстві. Акумулюючи значні обсяги грошових коштів, фінансові установи є потужним джерелом інвестицій в економіку країни, що розвивається досить динамічно.

Ринок фінансових послуг залишається дуже фрагментарним із низькою капіталізацією через нестабільні умови ведення бізнесу, незахищеність права власності та низький рівень корпоративного

управління. Таким чином, однією з найважливіших цілей нинішнього етапу розвитку економіки країни є втілення обґрунтованих і системних реформ у фінансовому секторі для забезпечення додаткових джерел фінансування економічного зростання. Це в свою чергу вимагає розробки і послідовного впровадження довгострокової комплексної стратегії розвитку фінансового сектора України, враховуючи існуючі економічні реалії та стратегічні пріоритети України в умовах глобалізації світових фінансових ринків [1].

Характер впливу фінансової глобалізації на національну економіку зумовлює вироблення виваженого підходу до регулювання фінансової сфери й удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки України. Проблеми, які постійно виникають через відсутність системного підходу в фінансових реформах, несумісність економічних методів управління і закономірностей розвитку ринкових інститутів, значні недоліки в правовому забезпеченні розвитку фінансового ринку мають негативний вплив на економічний стан країни, позначаються на формуванні економічної політики.

Вітчизняний ринок фінансових послуг є складовою частиною світової фінансової системи, у який інтегровані національні ринки фінансових послуг країн з відкритою економікою. Фінансовий ринок і ринок фінансових послуг, зокрема, за своєю природою завжди були інтернаціональними – інвестори завжди шукали найкращі варіанти застосування капіталу в усіх країнах світу. Тому, найважливішою тенденцією розвитку сучасного ринку фінансових послуг є його глобалізація. На нинішньому етапі свого розвитку, фінансовий ринок України має об'єктивні передумови для трансформації у високоефективний механізм забезпечення інвестицій для потреб економіки [2].

Розвиток фінансового ринку в умовах глобалізації набуває сьогодні особливо важливого значення. В умовах дефіциту коштів на інвестиції державних та корпоративних структур, високої вартості фінансово-кредитних ресурсів, нерозвиненості та недосконалості механізмів внутрішніх фінансових ринків об'єктивно необхідним стає питання виходу українських агентів на зовнішні ринки та відкриття внутрішнього ринку для іноземного капіталу. Включення України в

світову фінансову систему стає важливим фактором прискорення економічного розвитку в країні. Із приходом в Україну потужного міжнародного фінансового капіталу на вітчизняному фінансовому ринку активізувалися та інтенсифікувалися процеси інтеграції. Таким чином, світові ринки фінансових послуг майже повністю вичерпали свій потенціал, тому вітчизняний ринок фінансових послуг є досить привабливим для іноземного капіталу.

Низький рівень глобальної конкурентоспроможності в Україні значною мірою є наслідком недорозвиненості фінансового ринку. Ключові індикатори розвитку ринку є набагато нижчими, ніж у інших країн аналізованого сегменту. Україна поступово інтегрується до міжнародних фінансових ринків і наслідки глобалізаційних процесів стають дедалі відчутнішими для української фінансової системи. Позитивний чи негативний вектор змін від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економічної та фінансової систем країни [3].

Таким чином, незважаючи на позитивну динаміку розвитку глобалізаційних процесів в Україні, слабкий рівень інтегрованості країни гальмує можливості позитивного впливу фінансової глобалізації на Україну. При цьому повільна інтеграція України у світовий простір зумовлена внутрішньодержавною нерозвиненістю національного фінансового ринку. Тому існує об’єктивна потреба в новому фінансовому порядку та розробці нових правил на глобальному фінансовому просторі. Аби вплив глобалізації на економіку України полягав не тільки у збільшенні рівня фінансової нестабільності, але і в отриманні державою всіх переваг, притаманних глобалізаційним процесам, держава має створити сприятливі умови для повномасштабної інтеграції всіх сегментів вітчизняної економіки до світового економічного простору, які в першу чергу мають полягати у розвиткові вітчизняного законодавства та розбудові відповідної сучасним умовам ринкової інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шишпанова Н.О., Іванов А. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / [Н.О. Шишпанова, А.О. Іванов] // Електронне наукове видання з

економічних наук «Modern Economics», №1, 2017. [Електроний ресурс]. - Режим доступу: https://modecon.mnau.edu.ua/issue/1-2017/UKR/shyshpanova.pdf.

2. Болдова А.А. Ринок фінансових послуг України: глобалізаційний аспект / [А.А.Болдова., В.Ю.Мойко] //Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, № 1, 2012, 72-78с. [Електроний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2012_1_9.

3. Стецько М.В. Фінансовий ринок України у контексті глобальної конкурентоспроможності / [М. В. Стецько] // Економічний аналіз: зб. наук. праць «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 1. – С. 158-168. [Електроний ресурс]. - Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/8371.

УДК 369.09

Романюк О.М.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМР-17-1
Науковий керівник:
Богріновцева Л.М.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Ключові слова: страхування, медичне страхування, ДМС, обов’язкове медичне страхування.

Вибір форми медичного страхування в кожній країні залежить від конкретних економічних і культурно-історичних умов, від особливостей демографічних і соціальних показників, рівня захворюваності та інших факторів, які характеризують загальний стан здоров’я та рівень медичного обслуговування. Принцип обов’язкового медичного страхування досить давно та успішно

функціонує в багатьох країнах світу, таких як Німеччина, Швеція, Франція, Канада, США, Нідерланди, Австралія, Великобританія, Польща, в той час, як в Україні така практика лише на стадії впровадження.

На сьогоднішній день в Україні сформувалась певна структура ринку добровільного медичного страхування. Даний ринок можна подати, як багаторівневу систему із складним механізмом взаємозалежних зв'язків між усіма структурними одиницями. У структуру вітчизняного ринку добровільного медичного страхування (далі ДМС) входять державні органи нагляду за страховою діяльністю Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), недержавні страхові об'єднання Асоціація «Українське медичне страхове бюро», Ліга страхових організацій України, страхові компанії, страхові посередники (страхові або перестрахові брокери, страхові агенти), медичні заклади, служби асистанс та споживачі.

Враховуючи те, що підвищення державного фінансування галузі охорони здоров'я є проблемним внаслідок незадовільної економічної ситуації в державі, необхідно вишукувати інші шляхи залучення коштів до зазначеної галузі. За відсутності обов'язкової форми, добровільне медичне страхування могло б вирішити значну низку проблем. Втім, користувачами послуги ДМС в Україні є не більш ніж 3% населення, в той час, як на ринку страхування здоров'я працюють понад 50 страховиків з досвідом роботи понад 10 років [4].

Серед причин неповноцінного функціонування обов'язкового та в незначних обсягах добровільного медичного страхування в Україні можна виокремити наступне:

- вади податкового законодавства;
- недовіра до страхування в цілому;
- недостатнє фінансування галузі охорони здоров'я;
- відсталість технологічної та матеріальної бази медичних установ;
- недосконалий механізм обслуговування застрахованих осіб;
- кадрові проблеми галузі охорони здоров'я [3].

Сьогодні медичне страхування в розвинених країнах ґрунтується на таких основних моделях, як: система Бісмарка, система Беверіджа

та система Семашко. Система Бісмарка (модель соціального страхування) ґрунтується на фінансуванні галузі переважно за рахунок обов'язкового соціального страхування на випадок хвороби. Працедавці оплачують тільки частину вартості медичної допомоги, що була надана працівникам. Другу частину вартості медичної допомоги сплачують самі працівники.

Для кращого розуміння стану системи медичного страхування України, розглянемо основи функціонування та напрямки розвитку даної галузі в зарубіжних країнах.

У Швеції загальне обов'язкове медичне страхування введено в 1955 році. Медичне страхування є невід'ємною частиною Національної системи соціального страхування та обов'язкове для населення. Управління системою здійснюється 26-ма регіональними бюро соціального страхування.Фінансування всього соціального страхування здійснюється з трьох джерел: 25% – уряд, 26% муніципальні та окружні ради, 48% – роботодавці. При цьому фінансування охорони здоров'я та медичної допомоги на 18% забезпечує уряд, 51% – місцева влада, 31% – роботодавці [2].

У Великобританії закон про страхування, який був прийнятий в 1912 році, ввів принцип обов'язковості і охопив третину населення майже всіх осіб, які працюють за договором найму. Взагалі система охорони здоров'я Сполученого Королівства Великобританії при населенні 62,262 млн. чоловік і ВВП в 2,260 трлн. британських фунтів стерлінгів є однією з кращих в сфері державної охорони здоров’я [1].

Великобританія гарантує послуги охорони здоров'я всім постійним жителям країни це близько 58 млн. чоловік. Безкоштовна державна охорона здоров'я забезпечується за рахунок оподаткування. Близько 18% прибуткового податку громадян обчислюється в фонд державного охорони здоров'я та становить близько 4,5% від середнього доходу громадян.У Великобританії також присутній сектор приватної охорони здоров'я, проте він набагато менше, ніж державний.

У США існує система медичного страхування, яка заснована на поєднанні центрального страхового фонду із сіткою місцевих незалежних страхових організацій. Кошти акумулюються в центральному фонді, який не несе ніяких адміністративних функцій, а

вже потім розподіляються між страховими організаціями відповідно до законодавчо затвердженої форми розрахунків.Проте, близько 15% населення взагалі не мають доступу до медичного страхування: малозабезпечені, безробітні, особи без певного місця проживання, члени сімей працівників підприємств, які не мають системи медичного страхування. Наявність роботи не гарантує отримання медичної страховки. Найбільш широко медичним страхуванням охоплені держслужбовці, члени профспілок, працівники промисловості, працівники, зайняті повний робочий день. Втрата ними роботи автоматично призводить до втрати медичної страховки [2].

В Україні досі не сформований середній клас, тому введення такої системи як у США неможливе, тільки тому що більшість громадян нашої країни не зможуть дозволити собі таку розкіш, як страхування. А от німецька система має більш соціальне направлення, і на нашу думку є гарним прикладом для наслідування. Але проблеми даної системи це порівняно високі розміри відрахувань, в Україні проблема податкового тягаря і так загострена, тому треба обґрунтовано встановлювати розміри відрахувань до спеціальних фондів.

Із наведених вище систем медичного страхування видно, що в дуже незначній кількості країн держава може дозволити собі взяти відповідальність щодо майже повного забезпечення медичної допомоги виключно на бюджетній основі. У більшості країн намагаються поєднувати різні системи фінансування системи охорони здоров'я. Це пояснюється насамперед тим, що в сучасних умовах зростає обсяг загроз здоров’ю громадян:

- глобалізаційні процеси пожвавили міграцію населення, що поширює невластиві цілим регіонам інфекційні захворювання;
- надзвичайно стрімкий темп життя, розвиток інформаційних технологій, окрім позитивних зрушень в економіці, породжують цілу низку стресових ситуацій, які негативно впливають на стан здоров'я населення;
- терористичні акти, надзвичайні техногенні аварії та ін. посилюють потребу в медичній допомозі;

- продовження тривалості життя супроводжується старінням населення, що породжує додаткові витрати на надання допомоги у зв'язку з хворобами старіння.

Проте, сукупність усіх проблем галузі не означає, що вітчизняне медичне страхування, а зокрема, обов’язкове немає перспектив розвитку. На основі узагальненого зарубіжного досвіду розвинених країн світу за наявності достатнього фінансового, технологічного, кадрового забезпечення необхідно виробити послідовний комплекс дій щодо реорганізації ринку медичного страхування із застосуванням закордонної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кіяшко А. О. Європейський досвід впровадження ОМС приклад державно-приватного партнерства // «Insurance-TOP». – 2016. – № 1(53). – С.30-31.

2. Ольвінська Ю. О. Порівняльний аналіз медичного страхування в країнах світу / Ю. О. Ольвінська, А. В. Філіпенко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: матеріали студентських наукових конференцій. – Одеса, 2015. – С.91-97.

3. Стеценко В. Ю. Добровільне медичне страхування: правові засади регулювання / В. Ю. Стеценко // Публічне право. – 2015. – №1. – С. 197-202.

4. Чкан І. О. Тенденції розвитку добровільного медичного страхування в Україні / І. О. Чкан // Фінансовий простір. – 2015. – №1. – С. 292-297

УДК 336.7

Саламаха Ю.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБМі-14-5
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні проекти, вкладення, інвестиційні ресурси, фінансові ресурси.

Інвестиції є важливою складовою функціонування вітчизняних підприємств, а їх залучення є одним з головних напрямків фінансової діяльності не тільки підприємницьких одиниць а всієї економіки в цілому. Саме тому, одним із видів інвестиційних ресурсів і здійснення фінансування є реалізація інвестиційних проектів. На жаль, сьогодні в Україні склалася ситуація, коли більшість інвестиційних проектів реалізуються частково або не реалізуються взагалі. Адже, інвестиційне планування в кризових та посткризових умовах функціонування економіки, часто, є недостовірним, що змушує інвесторам діяти та пристосовуватись до реальних умов.

Проблеми реалізації інвестиційних проектів розглянуто у працях І. Волкова, А. Гойко, Т. Майорової, В. Москвіна, А. Пересади та ін.

В сучасних умовах розвитку нашої країни значною проблемою залишається інвестиційна діяльність в будь-яких сферах діяльності та галузях економіки. Проте залучення інвестицій не гарантує їх ефективного використання. Ефективне використання мобілізованих коштів можна забезпечити тільки в рамках ефективно розроблених інвестиційних проектів.

До інвестиційних проектів зазвичай належать проекти, головною метою яких є вкладення коштів у різні види діяльності з метою отримання певного прибутку. Загалом цілі форми

фінансування та реалізації інвестиційних проектів можуть бути різними.

Так, реалізація інноваційно - інвестиційних проектів за рахунок державної підтримки в реальному секторі економіки через механізм здешевлення кредитів здійснювалась лише у 2013-2014 роках. Державна підтримка реалізації національних інвестиційних проектів на умовах співфінансування також здійснювалась лише у 2014 р., та планувалася у 2015-2016 рр. Проте через початок воєнних дій на території країни, а також через нестабільність фінансової системи країни обсяг фінансових ресурсів для таких заходів за останні роки передбачається в 4,5 разів менше, ніж у 2013 р. Ще однією важливою умовою реалізації інвестиційних проектів, є розробка техніко - економічних обґрунтувань для національних проектів, яка здійснювалась останній раз лише у 2013—2014 рр[1].

В реалізації інвестиційних проектів беруть участь не тільки вітчизняні інвестори та держава. Багато проектів реалізується за рахунок іноземних інвесторів. За даними Державної служби статистики України за 9 місяців 2017 року, в Україну вкладали кошти інвестори з 18 країн світу. Найбільші обсяги інвестицій, які складають майже 92% від загального обсягу іноземних інвестицій для реалізації проектів, надійшли з:

• Німеччини – 217,8 млн. дол. (або 62,3% загального обсягу іноземних інвестицій);

• Японії – 61,8 млн. дол. (17,7%);

• Кіпру – 25,5 млн. дол. (7,3%);

• Польщі – 9,3 млн. дол. (2,7%);

• Данії – 6,3 млн. дол. США (1,8%)[2].

Не зважаючи на це, іноземні інвестиції не є засобом розв`язання економічних проблем для нашої країни. Залучення іноземного капіталу є неоднозначним процесом, що характеризується як позитивними, так і негативними тенденціями.

Саме тому, в функціонуванні вітчизняної економіки існують проблеми які стримують реалізацію інвестиційних проектів. Так, однією з головних проблем є джерела фінансування. Якщо фінансування відбувається з власних ресурсів, тоді можна розраховувати на реалізацію невеликих інвестиційних проектів в

межах підприємства. Позиковими ресурсами можуть скористатися лише підприємства з міцною діловою репутацією, адже випуск корпоративних облігацій та їх емісія може зацікавити великих інвесторів. Що стосується залучених коштів, то проблема в тому, що вітчизняні інвестиційні проекти мають великий ступінь ризику, а також слабку ресурсну базу вітчизняних банків.

Проблемним залишається створення спеціалізованих інвестиційних банків, які б безпосередньо спрямовували кошти на реалізацію інвестиційних проектів.

Ще одним негативним чинником, залишається відсутність фіскальних стимулів з боку держави. Так наприклад, податкові канікули або інвестиційні кредити збільшували б створення інноваційних проектів, що сприяло б розвитку багатьох сфер економіки України.

Фінансування інвестиційних проектів за допомогою залучених коштів ускладнюється нерозвиненістю вітчизняного ринку цінних паперів, що ускладнює обіг капіталів та знижує привабливість вітчизняних інвестиційних проектів, на погляд іноземних інвесторів.

Чільне місце займають державні інвестиційні проекти в інвестиційній діяльності країни. Проте, тут також існує безліч проблем, які перешкоджають реалізації проектів. Основними з них є:

- фінансування капітальних видатків з державного та місцевих бюджетів здійснюється за залишковим принципом, що призводить до хронічного недофінансування намічених до реалізації інвестпроектів;

- відсутність чітко визначених пріоритетів при розробці та реалізації державних цільових програм в Україні (в рамках яких здійснюються державні інвестпроекти) призводить до їх дублювання та неналежного фінансування;

- недосконаліть програмно-цільового методу та неналежне прогнозування результатів здійснення державних цільових програм внаслідок чого по-більшості державних інвестиційних проектів існує істотна розбіжність між плановими показниками та фактичними їх результатами;

- недосконала система моніторингу ефективності здійснюваних інвестпроектів. На сьогодні не існує єдиної бази інвестпроектів, які реалізуються за участі державних коштів[3].

Таким чином, реалізація інвестиційних проектів має займати чільне місце в формуванні стратегічного плану розвитку економіки України. Необхідно якомога швидше долати існуючі проблеми та створювати необхідні механізми для покращення інвестиційної діяльності. Відповідність законодавчої бази, залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій, створення необхідних умов для всіх учасників життєвого циклу проекту здатні посилювати не тільки розвиток вітчизняних підприємств, а й конкурентні позиції інвестпроектів на міжнародному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Моніторинг стану виконання та реалізації державних інвестиційних проектів [Електронний ресурс] // Мінекономрозвитку України: [сайт]. – Електрон. дані. – узаг. інформація – від 09.11.2017 – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=40253ac5-2a8c-447d-857d-1a34739d765a&tag.htm

2. Капітальні інвестиції в Україні за 2017 рік [Електронний ресурс] // Держкомстат України: [сайт]. – Електрон. дані. - експрес-бюл. – № 3. – 08.12.2017 – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

3. Єршова Г.В. Що заважає ефективній реалізації державних інвестиційних проектів- [Електронний ресурс] / Г.В.Єршова – Режим доступу: https://www.obozrevatel.com/ my/economy/ 43650-scho-zavazhae-efektivnij-realizatsii-derzhavnih-investitsijnih-proektiv.htm

УДК 330.322

Сєчина К.П.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

МАРКЕТИНГ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: маркетинг, інвестиції, інвестиційний маркетинг, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість.

В умовах посилення конкуренції та нестабільності на світовому та місцевих ринках достатньо позитивно зарекомендували себе маркетингові технології в забезпеченні успішної діяльності підприємств. Особливе місце в цьому займає впровадження принципів інвестиційного маркетингу на підприємстві (цілеспрямованої діяльності у напрямі підвищення інвестиційної привабливості підприємства активізацією зусиль щодо залучення інвестиційних ресурсів та пошуку перспективних шляхів інвестування), де, на відміну від традиційного маркетингу, у центрі уваги знаходиться підприємство і його цінні папери, які потрібно вигідно продати (емітувати) і підвищити ефективність обігу на фондовому ринку, залучивши тим самим максимальні кошти.Тому питання дослідження інвестиційного маркетингу як підґрунтя успішного функціонування підприємства та підвищення його інвестиційної привабливостізумовлює актуальність даної теми.

Інвестиційний маркетинг став актуальною темою для дослідження багатьох науковців, вчених, практиків, які звертали увагу на цей аспект як фактор конкурентоспроможності. Маркетинг інвестиційних проектів вивчали І.І. Мазур, В.Д.Шапіро. Такі автори як А.А. Браверман, В.В. Томілов, О.В. Пісоцька розглядають інвестиційний маркетинг як інструмент формування ринкового

середовища; як комплексну програмну діяльність, спрямовану на формування виробничо-економічних рішень у сфері інвестицій. В.А. Зімін, В.Ф. Баумгернер використовують у своїх роботах поняття «інвестиційний маркетинг», який полягає у виборі інвестиційного проекту та узгодженні інтересів з інвесторами. В.А. Зімін підкреслює, що даний термін не є науково-обґрунтованим в достатній мірі. Ф. Котлер, К. Асплунд, І .Рейн, Д. Хайдер – автори книги «Маркетинг місць», дослідили шляхи залучення інвестицій.[1]

Незважаючи на наявність великої кількості наукових робіт присвяченихдослідженню природи інвестицій та концепцій маркетингу, питанню підвищення інвестиційної привабливості підприємства з позицій інвестиційного маркетингу приділено недостатньо уваги і тому воно потребує подальшого дослідження.

Основною метою даного дослідження є обґрунтування сутності інвестиційного маркетингу та його значення для підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Предметом інвестиційного маркетингу є аналіз інвестиційної діяльності, розкриття потенціалу кожного інвестиційного спрямування, чітке обґрунтування прийняття рішень при розробці та реалізації інвестиційних проектів і програм. Інвестиційний маркетинг здатний більш глибоко вивчати процес формування портфельних інвестицій та їх використання в інвестиційному процесі, наприклад при фінансуванні нерухомості, іпотеці.[4]

Загалом головними цілями інвестиційного маркетингу підприємства можна є:

– задоволення власних потреб в інвестуванні та потреб інвесторів;

– налагодження тісної співпраці з інвесторами;

– досягнення максимуму споживання інвестиційного продукту підприємства, в такий спосіб збільшивши свою частку на інвестиційному ринку;

– максимізація прибутку.

Однак, перш, аніж застосовувати маркетингові заходи для підвищення інвестиційної привабливості підприємства, необхідно визначити її поточний рівень. У ході цього здійснюється оцінювання таких ключових аспектів діяльності підприємства: фінансова

стійкість, його майновий стан, ліквідність активів, ділова активність, ринкова активність, ефективність діяльності загалом. Окрім того, доцільним є також встановлення інвестиційної потреби підприємства, тобто, який обсяг інвестицій, насамперед зовнішніх, необхідний для забезпечення інтенсивного розвитку підприємства. Ця інформація допоможе сформувати стратегічні цілі. Підприємство має чітко виділити сильні сторони власної інвестиційної привабливості, на яких воно може вибудовувати подальші маркетингові ходи, і вжити заходи для усунення/мінімізації слабких сторін.[5]

Для проведення маркетингових досліджень підприємства можуть залучати і власних фахівців, і зовнішні організації (рекламні агентства, консалтингові компанії) – все залежить від можливостей підприємства і виду необхідної інформації. На основі проведеного моніторингу інвестиційного ринку підприємства мають виявити потреби інвесторів та підготувати їм відповідні пропозиції, які є конкурентоздатними та інноваційними. Необхідно зазначити, що для досягнення позитивного результату підприємства мають розробляти не один, а цілий асортимент інвестиційних продуктів.[2]

Важливою складовою маркетингового процесу підвищення інвестиційної привабливості підприємства є контроль за виконанням інвестиційного проекту, рівнем задоволення, побажань. Ця інформація слугуватиме підґрунтям для формування подальших інвестиційних продуктів. Необхідно зазначити, що підприємствам для просування власних інвестиційних продуктів вкрай важливо формувати свій інвестиційний імідж і активно займатися його просуванням. Зокрема брати участь у різних заходах, ярмарках, виставках, рекламуватись в інтернет-середовищі, постійно нагадувати про себе. Окрім того, активно використовувати можливості державно-приватного партнерства.[3]

Окрім маркетингового інструментарію, можливе використання економіко-математичних методів здійснення аналізу причин гетерогенності інвестиційного простору України згідно з таким алгоритмом:

– формування статистичної бази чинників впливу на обсяг залучених інвестиційних ресурсів по регіонах України;

– виявлення чинників впливу на обсяги залучених інвестицій по

регіонах України;

– побудова розширеної кореляційної матриці і виявлення чинників лінійного впливу;

– побудова нелінійних регресійних залежностей і виявлення чинників нелінійного впливу (ті, які не впливають безпосередньо на обсяг залучених інвестицій);

– побудова багатофакторної моделі розподілу залучених інвестицій по регіонах України;

– дослідження моделей (визначення коефіцієнта множинної кореляції, значущості коефіцієнтів за різних факторів впливу);

– інтерпретація отриманих результатів і використання отриманих економіко-математичних моделей для аналізу і прогнозування інвестиційної активності в регіоні та галузі; – формулювання узагальненої задачі лінійного програмування перерозподілу часток залучених інвестицій між регіонами України.[5]

Підсумовуючи вищевикладене, стає очевидним, що визначення рівня регіональної та галузевої інвестиційної привабливості є паралельним процесом до виконання маркетингових досліджень та оцінки інвестиційного середовища на мікрорівні, що стане серйозним підґрунтям для підвищення інвестиційної привабливості підприємства в ринкових умовах.

Деякі регіони вже активно працюють у цьому напрямку, залучаючи до співпраці фахівців (консалтингові і маркетингові агентства, інвестиційні компанії та банки) і розробляючи стратегічні плани залучення інвестицій. У таких деклараційних документах висвітлюють корисну для потенційного інвестора інформацію: інвестиційні переваги держави та регіону, рівень інноваційної активності в регіоні, показники фінансово-господарської діяльності основних підприємств по найбільш проблемних (що потребують інвестицій в найбільшому обсязі) галузях в регіоні; роблять акцент на неможливості повного використання потенціалу технологій та інновацій в регіоні, що зумовлено недостатнім рівнем фінансуванням інвестицій для розробки і комерціалізації інноваційних товарів (проектів, послуг).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базь М.О. Інвестиційний маркетинг як детермінант конкурентоспроможності підприємств на ринку інвестицій [Електронний ресурс] / М.О.Базь. – Режим доступу: https://core.ac.uk/download/pdf/47234148.pdf. – Назва з екрана.

2. Балик У.О. Маркетинг як складова підвищення інвестиційної привабливості підприємств в умовах зони вільної торгівлі з ЄС [Електронний ресурс] / У.О.Балик. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VNULPL_2015_833_21.pdf. – Назва з екрана.

3. Коваленко Н.В. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства з позицій соціально орієнтованого маркетингу [Електронний ресурс] / Н.В.Коваленко. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VNULPL_2015_833_21.pdf. – Назва з екрана.

4. Поняття, цілі і завдання інвестиційного маркетингу [Електронний ресурс] /. – Режим доступу: https://studme.com.ua/1678091415083/marketing/investitsionnyy_marketing.htm. – Назва з екрана.

5. Сорока М.В Маркетингові дослідження в інвестиційній діяльності промислового підприємства [Електронний ресурс] / М.В.Сорока. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/32_7.pdf. – Назва з екрана.

УДК 314.172

Ситник А.С.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-23
Науковий керівник:
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В КРАЇНАХ СВІТУ

Ключові слова: медичне страхування, порівняльний аналіз, багаторічний досвід, державний бюджет.

Проблема погіршення стану здоров'я населення, збільшення відсотку осіб, старших працездатного віку, є однією з найболючіших в Україні. Здавалося б, забезпечення ефективної профілактики й якісного медичного обслуговування мало стати першочерговим завданням уряду, але, насправді, спостерігається зовсім інша ситуація. Державний бюджет, з якого даний час фінансується медична галузь, неспроможний покрити навіть половину її потреб. Тому пацієнти вимушені сплачувати чималі гроші за ліки, харчування, постільну білизну, послуги молодшого медичного персоналу, але, частіше за все, і не отримують бажаний рівень обслуговування.

В Україні дослідженню окремих питань функціонування охорони здоров'я й медичного страхування присвячено праці В. Андрущенка, Й. Бескида, В. Базилевича, О. Василика, О. Кириленко, В. Крамаренко, В. Паламарчука, В. Руденя, В. Рудого, Х. Терешко, В. Філатова, С. Юрія.

Існує три основні види фінансування охорони здоров'я: державне, через обов'язкове і добровільне медичне страхування та змішана форма. Треба зауважити, що ці види окремо практично не використовуються в жодній державі, але в деяких країнах одна з них може займати домінуючі позиції. Так, наприклад, в Англії, Ірландії,

Шотландії, Італії та Данії домінує державна система фінансування. У таких країнах як Німеччина, Франція, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція та Японія домінує система обов’язкового медичного страхування, у той час як у США переважає змішана форма фінансування та 90% населення користується послугами приватних страхових компаній [1].

Однією з перших країн, де було запроваджено медичне страхування, є Німеччина(1881). Витрати на охорону здоров'я у Німеччині постійно зростають і становлять близько 10,6 % ВВП, або 2840 євро на одну особу. Основним принципом німецької системи медичного страхування є те, що уряд не бере на себе відповідальність за фінансування охорони здоров’я (за винятком деяких його сегментів), а лише надає умови для того, щоб необхідні фонди були створені працівниками та роботодавцями, а також здійснює нагляд за функціонуванням усієї системи медичного страхування. У Німеччині діє децентралізована система медичного страхування: ним займається близько 1200 страхових кас (страхових фондів) побудованих за професійним принципом (шахтарі, фермери, моряки та ін.), за територіальним принципом та ерзац-каси. Менше 10% населення Німеччини мають приватні медичні страховки і відповідні внески в державні лікарняні каси не здійснюють. Страхуватися приватно мають право особи, річний дохід яких становить більше 47 250 євро. Головна функція уряду стосовно медичного страхування – забезпечення відповідності діяльності страхових кас нормам закону, зокрема, щодо виконання страхових програм.

В свою чергу британська модель медичного страхування характеризується такими особливостями: високий рівень централізації (обов'язковим медичним страхуванням охоплено 1/3 населення країни), превалювання бюджетної системи фінансування, сплата пацієнтами 10% вартості лікування. Фінансовою основою є надходження від податків, які складають 90% бюджету охорони здоров’я. Тільки 7,5% бюджету формується за рахунок внесків роботодавців. Всі працюючі підлягають обов’язковому страхуванню здоров’я за винятком непрацюючих жінок у шлюбі, які можуть приєднатися до страхування по добровільним програмам. За рахунок цих коштів часто надаються фінансові допомоги по тимчасовій

непрацездатності в зв'язку із хворобою. Уряд Великобританії пропонує стимулювати намагання Національної системи охорони здоров'я до підвищення ефективності надання медичної допомоги за рахунок збільшення конкуренції між її різновидами. Введено розділення відповідальності за придбання медичної допомоги та за її надання. Приватне медичне страхування у Великобританії охоплює переважно ті сфери медичних послуг, що не забезпечуються Національною службою охорони здоров'я. Приватним добровільним медичним страхуванням охоплено більше 13% населення [2].

У Франції медичне страхування було введено в 1910 році у вигляді фондів взаємодопомоги, а починаючи з 1928 року ці фонди були перетворені у страхові компанії. На сьогодні у Франції існує єдина ієрархія страхових кас, діє вертикальна система медичного страхування: могутня страхова організація – Національна страхова організація (національна каса страхування найманих робітників), що знаходиться під контролем Міністерства соціального забезпечення та праці й обіймає 78% населення, має 129 місцевих відділень, кожне з яких відповідає за страхування в окремому регіоні і не конкурує з іншими. Місцеві відділення мають певну автономію, але, у цілому, підлягають адміністративному контролю з центру Франції зберегли свої страхові компанії, але і вони, у цілому, підпорядковані загальним правилам, встановленим урядом. Ці фермерські та інші професійні страхові каси обіймають 12% населення. Окрім цього, Франція має розвинуту мережу приватних страхових компаній. У випадку отримання страхового поліса у приватній страховій компанії, вона, як і будь-яка страхова каса, оплачує госпітальні затрати та рахунки пацієнта за прийом лікарів. Перелік додаткових послуг варіюється та є предметом конкуренції між приватними страховими компаніями [1].

Один із найвищих у світі життєвих рівнів має Швеція. Тут страхові закони про медичне страхування були видані в 1898 році. Всезагальне обов'язкове медичне страхування було запроваджено в 1955 році. Воно обіймало всіх громадян у віці від 16 років. Національна система соціального страхування – загальна й обов'язкова для всього населення країни. А медичне та стоматологічне страхування є його невід'ємними частинами. Управління всією системою виконується 26 регіональними бюро

соціального страхування, нагляд за діяльністю яких виконує Національна Рада соціального страхування. Затрати на соціальне благо компенсуються за рахунок 25% бюджету центрального уряду, 26% затрат несуть муніципальні та окружні ради та 48% – роботодавці. На охорону здоров'я та медичну допомогу 18% коштів виділяє уряд, 51% – місцеві органи влади, 31% – роботодавці. Однією з особливостей шведської системи страхування є передача застрахованими до страховиків своїх юридичних прав з питань медичного страхування.

Із наведених вище моделей видно, що в дуже незначній кількості країн держава може дозволити собі взяти відповідальність щодо майже повного забезпечення медичної допомоги виключно на бюджетній основі. В Україні медичне страхування, як загальнообов'язкове на даному етапі фінансується за рахунок державного бюджету. Реформування системи охорони здоров'я повинне починатися, перш за все, з укріплення фінансової основи галузі, із змінами загальної схеми фінансування, що передбачає обов'язковий перехід від бюджетної системи фінансування до змішаної бюджетно-страхової системи, що фінансується при активній участі підприємств, установ, організацій різних форм власності з елементами добровільного медичного страхування населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нонко В. Іноземний досвід медичного страхування // Фориншурер [Електронний ресурс] – Режим доступу: //forinsurer.com/public/02/12/12/155

2. Філіпенко А. В. Порівняльний аналіз медичного страхування в країнах світу. [Текст] / А. В. Філіпенко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально- економічних досліджень : матер. конф. – Одеса, ОНЕУ. – С. 91-97.

УДК 368:330.32

Скляр В.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: страхові компанії, страховий ринок, економічні відносини, страховий захист, страхові послуги, тенденція.

Як свідчить страхова практика та досвід розвинених країн, страхові компанії виступають активними суб’єктами фінансового ринку, надаючи не лише послуги страхування, а також широкий спектр кредитно-фінансових послуг, які можуть поєднуватися з кредитуванням, інвестуванням тощо. Проте в Україні проблемою є недооцінка ролі існування та функціонування страховика як на загальнодержавному рівні, так і на рівні менеджменту самої страхової компанії, що в результаті призводить до значного скорочення кількості функціонуючих страхових компаній.

Вивченням діяльності страхових компаній, а також основних проблем страхового ринку України та шляхів їх вирішення займалися такі вітчизняні та закордонні вчені, як С.Л. Лондар, О.В. Тимошенко, О.В. Вірбулевська, А.Ю. Васильчук та ін.

Метою дослідження є вивчення динаміки розвитку страхових компаній, проблеми інвестування страхових компаній на сучасному етапі в Україні.

Страховий ринок - це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формуються попит і пропозиція на нього [1]. Тобто це сфера економічних відносин, у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється процес їх купівлі-продажу.

Страхування є важливим джерелом акумулювання коштів для подальшого їх інвестування в економіку держави, зменшуючи витрати бюджету на відшкодування збитків, спричинених внаслідок надзвичайних ситуацій, а також захищаючи бізнес від непередбачуваних ризиків та забезпечуючи соціальну підтримку громадян [2]. Без функціонування потужного ринку страхових послуг неможливе створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів у окремих груп громадян, збереження соціальної стабільності у суспільстві й економічної безпеки держави.

Ринок страхових послуг в Україні є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Проте, кількість страхових компаній з 30.09.2014 по 30.09.2017 має тенденцію до зменшення, про що свідчать дані, наведені на рис.1.

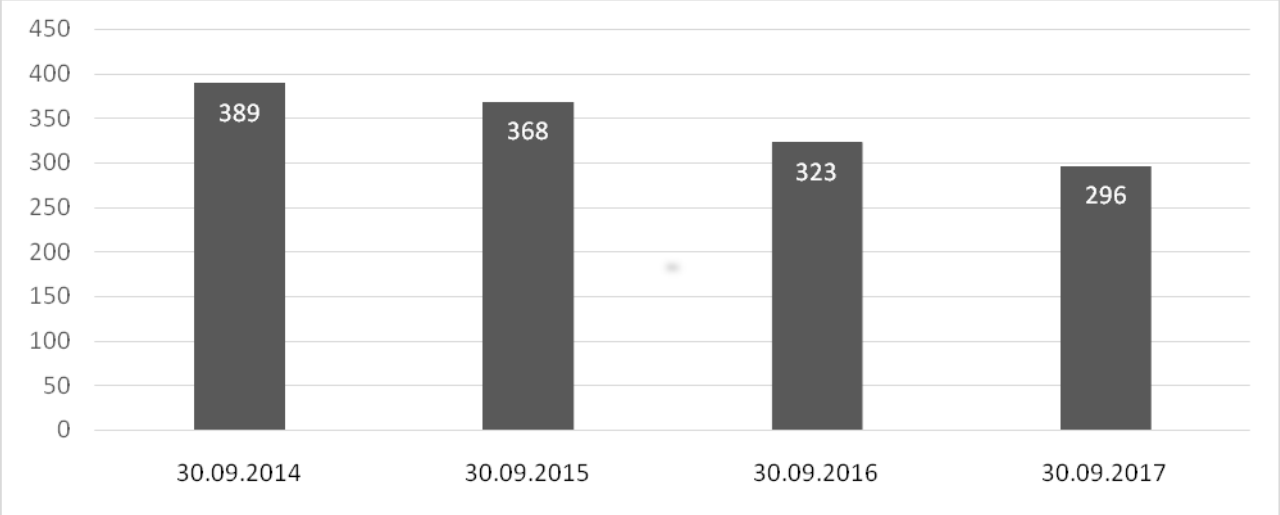

Джерело: створено за даними [4]

Рис. 1. Кількість страхових компаній в Україні

Так, з 2014 року чисельність функціонуючих на ринку страховиків зменшилася на 93 компанії. Найбільше зменшення спостерігається з 2015 по 2016 рік, на 45 компаній. Також, наприклад, за 9 місяців 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року, кількість компаній зменшилася на 27 СК.

Також спостерігаємо низький рівень розвитку страхування життя. Необхідно відзначити, що характерною рисою розвитку страхового ринку України є те, що він на 85,1 % складається зі страхових компаній «non-Life» (страхових компаній, які займаються ризиковим страхуванням) [3]. Причинами такої ситуації в Україні є недостатня обізнаність громадян у сфері страхування, низький рівень

довіри до страхових компаній та низька платоспроможність населення. Тому страхові послуги в Україні є малопоширеними та мають тенденцію до зменшення.

Відсутність єдиної державної стратегії щодо розвитку ринку страхових послуг в державі, низький рівень довіри до страховиків серед населення, що викликаний нестабільністю економічної ситуації в державі негативно впливають на розвиток страхування в Україні. Ми вважаємо, що вирішити ці проблеми можна за допомогоюзменшення інфляційного процесу в країні та гарантії вкладів населення державою у випадку банкрутства страхових компаній; приведення страхового законодавства відповідно до норм, правил та вимог країн Європейського союзу; формування єдиної ціленаправленої державної стратегії розвитку страхового ринку в Україні; проведення масового інформування щодо переваг усіх видів страхування та популяризацією страхового ринку серед населення.

Таким чином, вирішивши ці питання, можна забезпечити стабільний розвиток конкурентоспроможного ринку страхових послуг в Україні, що дасть змогу зробити його потужним інструментом соціального захисту населення, а також стати джерелом надходження інвестиційних ресурсів у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лондар С. Л., Тимошенко О.В. Фінанси / С.Л. Лондар, О.В. Тимошенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072012871/finansi/finansi

2. Вірбулевська О.В. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку регіонів України / О.В. Вірбулевська. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/143.pdf

3. ВасильчукА. Ю. Аналіз сучасного стану страхового ринку України / А.Ю. Васильчук // [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=5493

4. Онлайн-журнал Фориншурер. Статистика інвестиційного ринку України [Електронний ресурс] – Режим доступу:https://forinsurer.com/stat

УДК 339.138

Соловйова Ю.Р.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційна привабливість підприємства, прибутковість підприємства.

У сучасних умовах господарювання одним із найпоширеніших та найефективніших джерел розвитку та розширення підприємств є залучення інвестицій. В умовах гострої ринкової конкуренції оцінка інвестиційної привабливості окремого суб’єкта господарювання є важливим питанням під час прийняття рішення потенційним інвестором.

Вагомий внесок у дослідження проблем інвестиційної привабливості підприємства зробили як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких: І.А. Бланк, О.В. Носова, О.М. Остапенко, А.М. Бутов, Т.В. Майорова, Л.І. Катан, І.В. Нападовська, С.Б. Довбня та багато інших.

Успішний розвиток підприємства, вдосконалення виробництва та підвищення показників його діяльності безпосередньо пов’язані з інвестиційною діяльністю. Залучення інвестицій в українські підприємства пов'язане з інвестиційною привабливістю об'єкта інвестування.

Оцінка інвестиційної привабливості потенційного об'єкта інвестування – це перший крок під час прийняття інвестиційного рішення. Формування інвестиційної політики підприємства здійснюється у сфері взаємних інтересів як самого підприємства, так і

його потенційних інвесторів [1, с. 101–102].

Інвестиційна привабливість підприємства – це інтегральна характеристика підприємства як об’єкта майбутнього інвестування з урахуванням сукупності факторів зовнішнього та внутрішнього впливу, перспективності, вигідності, ефективності й прийнятного рівня ризику вкладення інвестицій у його розвиток за рахунок власних коштів та коштів інших інвесторів [2, с. 78].

На думку І.П. Мойсеєнка, інвестиційна привабливість підприємства – це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегрального оцінювання [3, с. 485].

С.Б. Довбня під інвестиційною привабливістю підприємства розуміє набір характеристик фінансової стійкості і економічної ефективності підприємства [4].

У І.В. Нападовської інвестиційна привабливість – це системна сукупність перспективних можливостей вкладення коштів з метою отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об’єкта інвестування, суб’єктивно оцінюваної інвестором [5].

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що поняття «інвестиційна привабливість підприємства» характеризується системою чинників, що включає платоспроможність підприємства, стійкість фінансового стану, структуру виробництва, якість та асортимент продукції, ефективність використання сучасних інформаційних технологій для налагодження контактів з інвесторами.

Інвестиційна привабливість підприємства зумовлюється сукупністю різних факторів, які можна поділяти на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх факторів, що визначають інвести- ційну привабливість підприємства, належать такі: наявність фінансових ресурсів підприєм- ства та структура джерел їх формування; рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування; наявність ліквідних активів та рівень платоспроможності підприємства; стан матеріально-технічного забезпечення; продуктивність праці; матеріаломісткість продукції; рентабельність

підприємства, капіталу, продукції; організаційна структура підприємства; наявність розроблених фінансових та інвестиційних стратегій; наявність маркетингових стратегій; наявність кредиторської та дебіторської заборгованості; наявність трудових ресурсів. Зовнішні фактори формування інвестиційної привабливості підприємства включають: податкову політику держави; зовнішньоекономічні зв'язки підприємства; основних постачальників товарно-матеріальних цінностей та покупців продукції; географічну та галузеву підпорядкованість підприємства; місце підприємства на національному та іноземних товарних ринках; наявність конкурентів та пріоритети їх розвитку; вплив підприємства на розвиток економіки країни, регіону чи галузі; науковий потенціал населення регіону, в якому розташоване підприємство; зовнішньоекономічний потенціал галузі, в якій працює підприємство [6, с. 22–24].

Проте, щоб підприємство було інвестиційно привабливим, воно, перш за все, повинно мати корпоративну форму власності, стабільне зростання показників діяльності та високий рівень корпоративного управління, що виражається через вартість акцій, динаміку її зростання. На жаль, вітчизняні підприємства частіше за все не відповідають даним вимогам, відчуваючи постійний брак власних фінансових ресурсів та працюючи із застарілими потужностями, що значно погіршує інвестиційний потенціал підприємства для інвесторів.

На сьогодні існує велике різноманіття методик визначення інвестиційної привабливості підприємства. Взагалі, всі розроблені у вітчизняній та світовій практиці методики оцінки ін- вестиційної привабливості відносно джерела вихідної інформації можна умовно поділити на три великі групи:

1) методики, що ґрунтуються на різноманітних оцінках експертів;

2) методики, що ґрунтуються на статистичній інформації;

3) комбіновані методики, що ґрунтуються на експертно-статистичних розрахунках [7, с. 325].

Отже, залучення інвестицій є необхідним процесом для відродження та досягнення конкурентоспроможності підприємствами України. Інвестиційно привабливе підприємство спонукає інвесторів

прийняти рішення стосовно довгострокових вкладень у капітал для подальшого розвитку підприємства та отримання відповідного очікуваного прибутку. Інвестори, які вкладають свої гроші та інше майно в українські підприємства, повинні бути впевнені у правильному виборі ділового партнера та збереженні й ефективному використанні вкладених інвестиційних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероб. і доп. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2004. – 232 с.
2. Бутов А.М. Методичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства/ А.М. Бутов // Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. - №6 (16). – С. 77-81.
3. Мойсеєнко І.П. Інвестування / І.П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 490 с.
4. Довбня С.Б. Методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства / С.Б. Довбня // Ек. вісник нац. гірн. Ун-ту. – К., 2007. - №4. – с.43-50.
5. Нападовська І.В. Теоретичні та методологічні аспекти дослідження інвестиційної привабливості підприємств України / І.В. Нападовська // Вісник Донецького Державного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Серія : Економічні науки. — 2005. — № 4(28). — С. 55—60.
6. Катан Л.І. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства / Л.І. Катан, К.С. Хорішко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – №5. – С. 22–24.
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: [навч. посіб.] / Т.В. Майорова. – Київ.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.

УДК 331.25

Солодка С.Є.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Данькевич А.П.,
к. е. н., доцент кафедри фінансових ринків

ДЕРЖАВНА ПЕНСІЙНА РЕФОРМА ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Ключові слова: пенсійна реформа, пенсія, держава, бюджет, соціальна справедливість, громадяни, рівність, Конституція України,політика, бідність, старість, криза, брак, гарант.

Процес здійснення пенсійної реформи в Україні має складний і неоднозначний характер. Більшість експертів сходяться на тому, що нове пенсійне законодавство реформою взагалі назвати не можна. Низькі пенсії, завищений пенсійний вік, брак коштів бюджету для виплати пенсій, високий стаж роботи для працюючих – ось далеко не повний перелік проблем, які постали перед державою та її громадянами. Захистити себе та свою родину на випадок непередбачуваних неприємних життєвих ситуацій та можливість гідно зустріти старість повинна держава, як гарант створення гідного життя своїм громадянам.

На сьогоднішній день пенсіонери знаходяться на межі бідності. Стан пенсійної системи є незадовільним і саме це спонукало до необхідності проведення пенсійної реформи. Основною метою цієї реформи є забезпечення гідного рівня життя громадянам, які протягом свого трудового життя сплачували пенсійні внески, не приховуючи своїх трудових доходів.

Згідно з Конституцією Україна є соціальною державою, політика якої спрямована на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток особистості. Втілення в життя цього завдання – один з основних конституційних обов’язків держави, але

це той ідеал, який поки ніде у світі не реалізований на практиці в повному обсязі.

Як визначено в Енциклопедії державного управління, «соціальна справедливість (англ. - SocialJustitia- зв'язок із законом) – одна із фундаментальних цінностей суспільного життя, що ґрунтується на засадах єдності інтересів суспільства і особи, врівноваженості в соціальних відносинах прав і обов'язків людей»[1]. «Соціальна справедливість в економічному аспекті виражає реальні процеси обміну і розподілу, способи громадського, колективного та особистого привласнення життєвих умов, вироблених або знайдених у природі. Як система вона містить насамперед різноманітні відносини взаємного, обмінного, розподільчого характеру, а також існуючі в суспільстві або соціальній групі цінності, на базі яких складаються і легітимізуються в зазначені відносини». [2]

Основні проблеми пенсійної системи полягають у відношенні України до держав із старіючим населенням, саме це обумовлює систематичне погіршення співвідношення між громадянами працездатного і непрацездатного віку;– низький рівень пенсій більшості осіб, що досягли пенсійного віку: понад дві третини пенсіонерів отримують пенсії до 1 тис гривень. [3]

Пенсійна реформа, запроваджена на користь суспільства, вже найближчим часом призведе до збільшення безробіття та соціальної напруги в суспільстві. Оскільки згідно реформи пенсійний вік підвищуватися не буде, але натомість змінюються вимоги до трудового стажу, тобто того періоду, за який людина, або її роботодавець сплачували страхові внески до Пенсійного фонду України. Мінімальний розмір пенсії за віком буде нараховуватися за наявності страхового стажу в чоловіків – 35 років, у жінок – 30 років. До кінця 2017 року мінімальний страховий стаж для виходу на пенсію залишається незмінним – 15 років. Але уже з 1 січня 2018 року право на призначення пенсії матимуть ті, у кого буде 25 років страхового стажу. Надалі він з кожним роком буде збільшуватися на 1 рік. І у 2028 році має сягнути 35 років.

У першу чергу, згідно з цією постановою постраждають молоді люди,які сьогодні закінчують вищі навчальні заклади. Неможливо буде знайти перше робоче місце. Ті робочі місця, на які могли б

прийти молоді та енергійні працівники, будуть зайняті людьмистаршого віку.

Також страждатимуть люди старшого віку, які шукають роботу. Їм і сьогодні важко знайти місце праці і допрацювати до пенсії. Чомусь держава взагалі не дивиться на тей фактор, що вона позбавляє можливості гідного існування тих людей, які все життя добросовісно працювали і створювали національне багатство[4].

Сьогодні Україна має всі можливості для того, щоб перетворити пенсійну реформу із непопулярної у популярну. З одного боку, в суспільстві існує надзвичайна незадоволеність роботою існуючої системи, адже більшість пенсіонерів отримують мізерні пенсії. З іншого – в системі наявна патологія, що не дозволяє їй функціонувати ефективно: пенсіонери мають можливість продовжувати працювати та отримувати зарплату одночасно із отриманням пенсій у повному обсязі, які держава сплачує за рахунок внесків населення що працює. Усунення цього викривлення разом із запровадженням матеріальних стимулів довше не виходити на пенсію, може нівелювати негативні суспільні наслідки підвищення пенсійного віку [5].

Отже, пенсійна реформа в Україні не є примхою чи вимогою, а викликана зміною багатьох факторів, порівняно з минулим. Безумовно, реформу потрібно впроваджувати поступово та рівномірно, а не різко, як роблять це сьогодні. Для впевненості в завтрашньому дні необхідно наслідувати принципи зарубіжних країн, об'єднуючи в собі всі самі позитивні моменти пенсійної реформи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верещак В. Державна пенсійна реформа як механізм забезпечення соціальної справедливості / В. Верещак // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2016. - Вип. 1. - С. 67-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_1_11

2. ЧеревкоГ.Соціальна справедливість як чинник успішної державної антикризової політики / Г. Черевко, П. Войтович // Аграрна економіка. - 2016. - Т. 9, № 3-4. - С. 17-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2016_9_3-4_5

3. Закон України про Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій. – Режим

доступу:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2148-19

4. Александрова Г. М.Фінансово-економічні й соціальні фактори та наслідки впровадження пенсійної реформи в Україні / Г.М. Александрова // Молодий вчений. - 2016. - № 3. - С. 4-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_3_4

5. Минюк О.Ю. Пенсійна реформа в Україні: реалії та вимоги сьогодення / О.Ю. Минюк, Д.І. Минюк // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2017. - № 1. - С. 103-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2017_1_17

УДК 368(075.8)

Солодка С.Є.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБ-15-2
Науковий керівник:
Шевчук Ю.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: галузь, страхування, страхувальник, страховик, інвестування, інвестиції, страхування життя, страхові премії, фінансовий ринок, державне регулювання, вітчизняне страхування, економіка, соціальні ризики.

У сучасних умовах страхування життя є необхідним атрибутом ринкової економіки. Страхування життя – це підгалузь особистого страхування в якій об’єктом страхових відносин можуть бути майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов’язані з дожиттям застрахованого до певного віку або строку, а також настання інших подій у житті застрахованого, такі страхові відносини здійснюються на підставі добровільно укладеного договору між страховиком і страхувальником.

У сучасному світі страхування життя є специфічною галуззю,

що, з одного боку, забезпечує задоволення широкого спектру потреб клієнтів, зокрема накопичення коштів, отримання інвестиційного прибутку, пенсійне забезпечення, медичне обслуговування, оплата освіти дітей та ін. Різновиди визначених страхових послуг пов'язані з можливістю виникнення ризикових подій, що можуть впливати на життя, здоров'я та працездатність осіб. З іншого – це потужний ринковий механізм інвестування національної економіки. Саме тому актуальними є дослідження сучасних тенденцій та визначення перспектив розвитку ринку страхування життя в Україні [1].

Компанії зі страхування життя в розвинених країнах світу є класичними інституційними інвесторами, які виконують два важливих завдання щодо забезпечення соціального захисту громадян та постачання в економіку країни значних обсягів додаткових інвестиційних ресурсів. Зазначені види страхових організацій здійснюють вагомий внесок у розвиток соціальної і інвестиційної сфер національної економіки. Виходячи із зазначених аспектів, активний розвиток компаній зі страхування життя в Україні розглядається як важливий чинник, що здатен прискорити економічне зростання країни та суттєво посилити соціальну захищеність населення в сучасних умовах.

Щодо діяльності компаній зі страхування життя дослідники відзначають значну монополізацію цього сегмента страхового ринку в Україні, недостатню поширеність таких страхових послуг, незначну капіталізацію лайфових страхових компаній, спрямування більшості страховиків на корпоративний сегмент, а не на роботу з індивідуальними клієнтами. Гальмівними чинниками розвитку страхування життя в Україні більшістю дослідників визначені низька платоспроможність населення та недостатньо ефективна політика держави щодо стимулювання страхової галузі. Розвиток страхування є дуже динамічним і залежним від змін в економічному та політичному житті країни, а це вимагає подальшого дослідження зазначених питань для визначення більш ефективних форм та заходів посилення страхового захисту населення в сучасних умовах[2].

Як показує світовий досвід, страхування життя завжди розглядалося як вигідне капіталовкладення. Страхувальник (застрахований) за договором страхування життя може розраховувати

на страхову суму або пенсію в разі дожиття до закінчення договору, що є засобом накопичення коштів. Страхування життя може бути й захистом спадщини страхувальника, оскільки дає йому змогу передбачити наслідки своєї смерті для близьких і визначити частку спадщини, що призначається кожному з них.

Так, страхування життя дає змогу полегшувати передання майна, створювати грошові фонди для різних цілей (наприклад, витрат на успадкування або поховання). Безумовно, у всіх країнах із розвинутою ринковою економікою убезпечення життя є найважливішим елементом соціальної системи держави, що дає змогу успішно управляти соціальними ризиками за рахунок організації централізованого страхового фонду з децентралізованих джерел.

Варто зауважити, що особливістю роботи зарубіжних страховиків у даній сфері є високий ступінь індивідуалізації страхового захисту. Першим клієнтом Lloyds, що започаткував моду на нестандартні страховки, став американський актор-комік німого кіно Бен Терпкін, який у 1920 р. застрахував свої очі на 25 тис. дол., уважаючи свою фірмову косоокість ключем до слави [3].

Серед основних проблем діяльності компаній зі страхування життя в Україні необхідно відзначити недостатнє поширення цього виду послуг серед населення, низьку зацікавленість роботодавців в соціальному захисті своїх працівників, недостат¬ньо ефективну державну політику щодо стиму¬лювання процесів убезпечення життя громадян. Негативними чинниками, що обмежують розви¬ток досліджуваних інститутів в сучасних умовах, є падіння доходів та життєвого рівня громадян, зне¬цінення національної грошової одиниці, зниження схильності населення до заощаджень тощо.

Незважаючи на те що вітчизняний страховий ринок залишається найбільш розвиненим та капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків, ключові характеристики, такі як співвідношення страхової премії зі страхування життя до ВВП (не перевищує 0,5%) та частка ринку страхування життя в загальній структурі ринку страхування (менше 10%), указують на нагальну потребу вдосконалення організаційно-економічних механізмів ведення страхового бізнесу в даному сегменті та значний потенціал його розвитку[4].

Погіршення умов діяльності вітчизняних ком¬паній зі страхування життя, починаючи з 2014 р., викликало процеси «спрощення» їх інвестиційних стратегій. В сучасних умовах досліджувані інститути розміщують накопичені кошти лише в банківських інструментах і в державних цінних паперах, відповідно рівень диверсифікації інвестиційних портфелів є дуже низьким[5].

Негативною тенденцією в реалізації інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя слід вважати втрату інтересу до вкладень в цінні папери. Сьогодні менше ніж третина нагромаджених резервів страхування життя розміщено в цінних паперах, тоді як у попередні роки частка таких активів займала близько половини в інвестицій¬ному портфелі.

У сучасних умовах ці завдання можуть бути швидко вирішені шляхом залучення до процесу розміщення резервів професійних управляючих, якими на українському ринку виступають компанії з управління активами. Досвід співпраці страхо¬виків з такими компаніями на вітчизняному ринку існує і заслуговує на поширення.

Враховуючи вищенаведені чинники та завдання розвитку вітчизняного страхового ринку зазначимо наступні напрями удосконалення функціонування ринку страхування життя в України:

1) з метою уникнення викривлень у розвитку ризикового страхування та стимулювання корпоративного страхування життя необхідним є удосконалення механізму оподаткування відповідних видів страхування;

2) враховуючи низький платоспроможний попит населення України доцільним є більш активне запровадження послуг з мікрострахування життя, що дасть змогу страховикам розширити сегмент страхового ринку шляхом залучення споживачів із низькими доходами;

3) для удосконалення структури страхового ринку за спеціалізацією страхових компаній та для підвищення довіри споживачів страхових послуг до страховиків з довгострокового страхування життя необхідно створити систему гарантування виплат за страховими угодами у вказаній сфері.

Реалізація даних пропозицій сприятиме виходу ринку страхування життя України на якісно новий рівень функціонування.

Отже, для активізації діяльності компаній зі страхування життя необхідним є вдосконалення державного регулювання страхової галузі в контексті стимулювання розвитку цього напряму страхового захисту та посилення реального захисту майнових прав застрахованих осіб в періоди економічних та політичних потрясінь, а також одним із пріоритетних завдань розвитку національних систем страхування в Україні є вдосконалювання інвестиційної політики, що передбачає вироблення й реалізацію заходів щодо створення сприятливого інвестиційного клімату, що забезпечує розширення напрямків інвестування коштів страховиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приступа Л.А. Страхування життя: сучасні тенденції та перспективи розвитку в Україні / Л.А. Приступа, Т.І. Смалюк, І.Е. Совяк // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 7. - С. 230-234. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_7_46

2. Черкасова С.В. Сучасні тенденції розвитку діяльності компаній зі страхування життя в Україні / С.В. Черкасова // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 6. - С. 62-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_6_14

3. Волкова Н. І. Сучасний стан та подальші перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні / Н.І. Волкова, В.В. Волкова // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2015. - № 2. - С. 34-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2015_2_5

4. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. Річні звіти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nfp.gov.ua.

5. Дані офіційного порталу Ліги страхових організацій України // Портал ЛСОУ. – 2018. – Режим доступу: http://uainsur.com/

УДК 330.322

Сотник О.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Ключові слова: капітальні інвестиції, програма розвитку інвестиційної діяльності, інвестиційний клімат, джерела здійснення інвестицій, розподіл капітальних інвестицій.

Однією з проблем світової економіки є недостатність інвестиційних ресурсів та боротьба за їх ефективне використаннядля забезпечення стабільного розвитку економіки держави. Тому динаміка залучення капітальних інвестицій потребує постійного аналізу. Стратегічно важливим питанням для економіки України на сьогодні є активізація діяльності суб'єктів фінансового ринку.

Основну увагу здійсненню капітальних інвестицій, як важливого фактора структурної перебудови економіки, покращення інвестиційного клімату, активізації інвестиційної діяльності в Україні присвячені працітаких науковців: В.А. Дерій, О.Ю. Дудчик, Т.Г. Камінська, І.С. Пашикян, Т.В. Понедільчук, А.Г. Соловйова.

На протязі довгого періоду економічного становлення нашої держави спостерігається позитивна динаміка зростання частки фінансування капітальних інвестицій за рахунок власних коштів підприємств та організацій. Розглянемо структуру капітальних інвестицій за 2017 рік.

Дані рис. 1 засвідчують, що сучасні інвестиції, в основному, на 72,7 % здійснюються за рахунок коштів підприємств та організацій, а на другому місці – інвестиції за рахунок коштів населення на будівництво(8,5%) і коштів місцевих бюджетів(6,7%). Практично не здійснюється інвестування за рахунок коштів вітчизняних

інвестиційних компаній та коштів державного бюджету. Це є відображенням несприятливого інвестиційного клімату в Україні і потребує вирішення на державному рівні.[2]

Джерело: Складено за даними [1]

Рис.1. Джерелаздійсненняінвестицій в Україні за 2017 рік

Державною цільовою програмою розвитку інвестиційної діяльності визначено, що основними чинниками, які негативно впливають на інвестиційний клімат і зумовлюють високий ризик інвестування підприємств в Україні, є надто затяжний і непослідовний характер ринкового реформування економіки, правова, економічна й політична нестабільність, недосконала фінансово-кредитна і податкова система, низький рівень розвитку ринкової інфраструктури, відсутність ринку землі, а також низький рівень сприяння органів місцевої влади у здійсненні інвестиційної діяльності на місцях.[3]

У сучасних умовах із трьох груп чинників формування конкурентних переваг (ресурсних, операційних, стратегічних) найважливішими є стратегічні, тому визначення послідовної реалізації пріоритетів довгострокового розвитку національної економіки – один із найважливіших чинників підвищення її глобальної конкурентоспроможності. При розробці стратегічного розвитку країни насамперед слід ураховувати інформаційно-технологічні, фінансово-економічні і соціальні чинники. Формування сприятливого інвестиційного клімату, збільшення обсягів інвестицій є передумовою поступового відновлення економічного зростання країни, тому інвестиційна державна політика має базуватись на комплексному підході, що поєднує механізми розвитку інвестиційного потенціалу країни, її регіонів та галузей.[4]

Розподіл капітальних інвестицій за видами економічної діяльності за січень-вересень 2017 року зображено на рис. 2

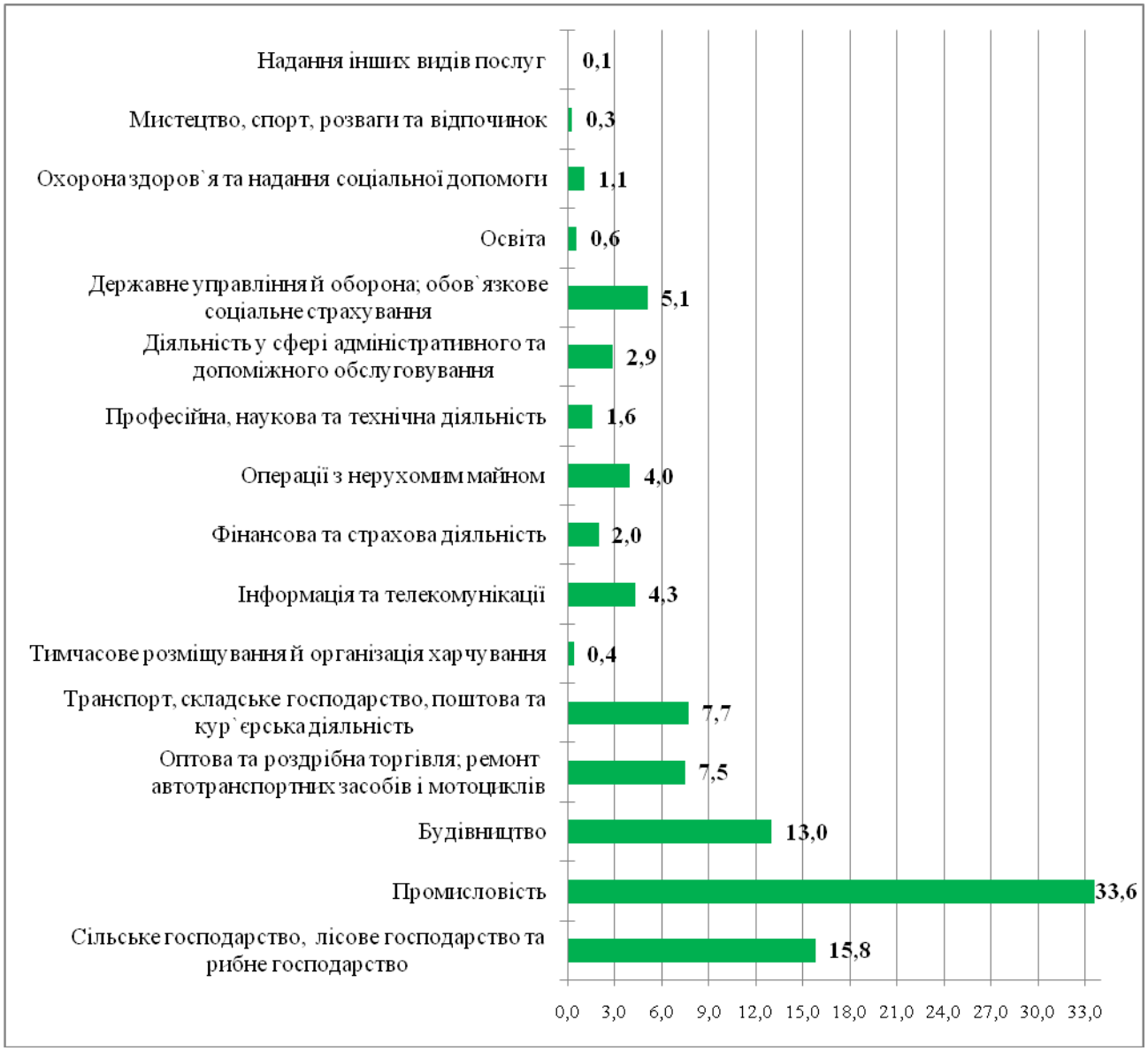

Джерело: Складено за даними [1]

Рис. 2. Розподіл капітальних інвестицій за видами економічної діяльностіза січень-вересень 2017року(у % до загального обсягу)

Дані рис.2 засвідчують, що в основному капітальні інвестиції здійснюються у промисловість33,6%, на другому місці сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство, які займають 15,8% і на третьому місці будівництво, що становить 13% капітальних інвестицій.

Капітальні інвестиції в Україні за 2017 рік зросли на 22,1% в порівнянні з попереднім роком – до 412,8 млрд грн, свідчать дані Державної служби статистики. Найбільше зростання капітальних

інвестицій зафіксовано в Херсонській області - на 50,7%, Запорізькій - на 47,4% та Донецькій - на 44,5%. Збільшення капітальних вкладень є необхідною умовою зростання виробничих потужностей на новій технологічній основі і, відповідно – підвищення продуктивності праці.

Отже, капітальні інвестиції в Українихарактеризуються не стійкими тенденціями та засвідчують про спад інвестиційної активності. Основними причинами цього є деградація економіки, відсутність реформ, тотальна корупція,недосконала законодавча база, обтяжлива система оподаткування,залучення кредитних ресурсів через їх високу вартість та низький рівень трансформації заощаджень населення та прибутків бізнесу в інвестиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Капітальні інвестиції в Україні» Архів [Електронний ресурс] // ДержстатУкраїни, – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ6_u.htm.

2. Дерій В.А. Облік і аналіз капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва [Електронний ресурс] / Дерій В.А, Камінська Т.Г. // Економічна статистика. Бухгалтерський облік та аудит. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://oaji.net/articles/2015/728-1448277986.pdf.

3. Понедільчук Т.В. Аналіз динаміки капітальних інвестицій в економіці України [Електронний ресурс] / Т.В. Понедільчук // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/ images/ pubs/42/42_56.pdf.

4. Дудчик О.Ю. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / О.Ю. Дудчик, І.С. Пашикян, А.Г. Соловйова // Мукачівський державний університет. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/96.pdf.

УДК 338.2

ТабаченкоЯ.Ю.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАЛЬШОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Ключові слова: економічне зростання, трансформація, інфляція, дифіцит.

В нинішніх умовах господарювання, коли в державі відбувається активна трансформація усього суспільного життя, науковці здійснюють дослідження соціально-економічних процесів з метою визначення тенденції змін у національному господарському комплексі та ймовірних наслідків трансформаційних процесів для України в найближчі роки. Відомо, що соціально-економічні процеси розвитку територіальних суспільних систем є доволі різноманітними за характером: одні в динаміці являють собою поступові довготривалі зміни, а інші спричиняють раптові безповоротні зміни – трансформації всієї територіальної структури. Системний характер передумов макроекономічної дестабілізації в Україні диктує потребу системності заходів антикризового спрямування, які мають включати в себе не лише оперативні заходи антикризової тактики, але й реалізацію стратегічних завдань, спрямованих на послаблення негативної дії системних чинників, що становитимуть основні напрямки перебудови економіки України.

Вагомий внесок у розвиток теоретичних, методологічних аспектів трансформації економічної системи належить Г. Балабанову, М. Бутко, С. Дем’яненко, О. Кобзєву, Л. Мармуль, М. Онопрієнко, Г. Семенченко, Й. Шумпетеру та ін. Разом з тим,аспекти

трансформації економічних систем у процесі ринкових перетворень продовжують залишатися недостатньо дослідженими.

Мета трансформаційної перебудови економіки – створення на основі досягнень науково-технічного прогресу високоефективної соціально орієнтованої економіки, що забезпечує високу якість життя населення, активну мотивацію його трудової та підприємницької діяльності, економічну безпеку і незалежність України як самостійної держави. Реалізація цієї мети передбачає розв'язання комплексу найважливіших взаємопов’язаних цілей. По-перше, стимулювання ділової активності підприємців й усього населення у відродженні національної економіки за рахунок її оптимізації та удосконалення механізмів господарювання. По-друге, запровадження нових технологій, активізація інноваційної діяльності на шляху до науково-технологічного оновлення виробництва в усіх галузях й на усіх рівнях з метою зниження ресурсомісткості виробництва і підвищення його техніко-економічних показників, а отже, підвищення конкурентоспроможності економіки. По-третє, розширення ринків за рахунок входження до пріоритетних й ефективних для національної економіки секторів світового ринку та активізації внутрішнього ринку шляхом підвищення рівня збалансованості виробництва. По-четверте, посилення соціальної орієнтації економіки та оздоровлення довкілля, що створює умови для істотного поліпшення умов життєдіяльності населення України.

Основними напрямками перебудови економіки України можна вважати такі як, антиінфляційні заходи структурного характеру, які концентруються на розбудові внутрішнього ринку, зокрема: пріоритетному розвитку мережі засобів прямих поставок сільськогосподарської та продовольчої продукції споживачеві; концентрації цільової державної допомоги сільгосппідприємствам на розвитку мережі закупівлі та зберігання сільгосппродукції; підвищенні ефективності використання ресурсів, насамперед – енергетичних, як у виробничій сфері, так і в комунальному господарстві, а також побуті [2]. Необхідно удосконалити інструментарій регулювання ліквідності комерційних банків та структуризації збільшення грошової пропозиції. Враховуючи особливості фінансової ситуації, слід переглянути проект Державного

бюджету на 2018 рік, передбачивши концентрацію видатків на завданнях, безпосередньо пов'язаних з напрямками, які можуть послабити вплив інфляційних чинників, підтримати внутрішній попит на товари вітчизняної переробної промисловості, втримати рівнень зайнятості [1]. Має відбутися суттєва активізація заходів щодо регулювання та обмеження небажаного імпорту.Необхідно прискорити запровадження інструментів підтримки експорту. Має відбутися активізація та розширення програм модернізації промисловості як приватного, так і державного сектору. Високий рівень зношеності виробничих фондів формує потребу в оновленні матеріальної бази промисловості, що має стати ресурсом внутрішнього попиту на продукцію. Слід забезпечити пріоритетність запровадження засобів регулювання діяльності природних монополій, з метою недопущення необґрунтованого підвищенняцін та тарифів на послуги і товари, які надаються ними, перш за все – тарифів на електроенергію, залізничні перевезення, портові послуги тощо[3].

Виходячи з наявності значних ризиків погіршення платіжного балансу, що негативно відбиватиметься на стабільності курсу гривні, слід суттєво посилити активність зовнішньоекономічної політики, яка має сприяти зменшенню негативного сальдо зовнішньої торгівлі та максимальному використанню стимулюючого впливу останньої для економічного зростання. Отже, така обґрунтована комплексна політика держави дозволить подолати кризові явища в економіці країни, а також направити її розвиток до подальшого економічного зростання.

Отже, для перебудови економіки України та забезпечення подальшого її економічного зростання необхідно уникнути зменшення видаткової частини Державного бюджету, в тому числі – шляхом збільшення, в помірних межах, його дефіциту. Зменшення трансакційних витрат учасників ринку може дещо компенсувати утруднення кредитного забезпечення діяльності останніх. Завдання дієвого регулювання імпорту до України зберігає актуальність, тому необхідна суттєва активізація заходів щодо регулювання та обмеження небажаного імпорту. Важливим чинником стимулювання економічного зростання та збільшення внутрішнього попиту на товари виробничого призначення має стати заохочення припливу в

Україну прямих іноземних інвестицій. Досягнення макрофінансової стабільності та створення сприятливих умов для економічного пожвавлення вимагають не лише зміцнення контрольних та регулюючих функцій держави в валютно-фінансовій та фіскальній сферах, але й посилення державної політики, спрямованої на забезпечення ефективності ринкових механізмів, гарантування дотримання правових норм, запобігання недобросовісним діям економічних суб'єкті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грошово-кредитна політика в Україні; тенденції та перспективи[текст]. // Фінанси України / [Єпіфанов А.О., Міщенко В.І., Гребник Н.І.], – 2016. – 9-26 с.

2.Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи / [Жаліло Я.А., Бабанін О.С., Белінська Я.В. та ін.], 2016. – 16-24 с.

3.Юрій С.І. Ринок фінансових послуг як інституційна основа ринкової економіки [Текст]: [монографія] / С.І. Юрій, О.О. Луцишин // Фінанси України. – 2015. – 192с.

УДК 336

Таюк О.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, інвестиційний потенціал, страхова компанія, страхові резерви, активи, фінансовий ринок, фінансові посередники.

Страховий ринок України є одним з ключових каналів залучення

ресурсів для фінансування економіки та подальшого економічного зростання чи виходу з кризи. Зарубіжний досвід свідчить, що розвиток інвестиційної діяльності є ефективним механізмом розвитку як страхового ринку так і розвитку економіки країни загалом. Інвестування вважається основним видом діяльності у практиці страхових компаній економічно-розвинених зарубіжних країн та виражає високий рівень надходження прибутків. Для розвитку вітчизняної економіки надзвичайно важливим є залучення інвестицій. Страхові компанії можуть стати надійним джерелом надходження інвестиційних ресурсів в економіку країни та сприятимуть її ефективному розвитку.

Актуальність дослідження теми інвестиційного потенціалу страхових компаній підкреслюється зацікавленістю як зарубіжних, так і вітчизняних науковців та практиків таких як Г.М. Воробей, Т.С. Гавриляк, К.П. Побоча, І.І. Рекуненко. Проте, залишаються деякі проблеми що до інвестиційної діяльності страхових компаній, які залишаються і досі не вирішеними та потребують подальшого наукового вивчення. Необхідно дослідити інвестиційний потенціал, що є у вітчизняного страхового ринку, та факторів, які стримують здійснення інвестиційної діяльності для знаходження ефективних шляхів їх подолання.

Мета дослідження полягає у висвітленні сучасних тенденцій, основних проблем і напрямів пожвавлення інвестиційної діяльності українськими страховими компаніями.

Ринок страхових послуг України є найбільш капіталізованим, серед всіх небанківських фінансових установ. В той же час страховий ринок України має певні проблемні аспекти своєї діяльності, які необхідно поступово вирішувати. Особливу роль у формуванні конкурентоспроможності національної економіки відіграє здатність страхового ринку мобілізовувати великі обсяги тимчасово вільного капіталу та наявність ефективного механізму управління ним. Крім того, розвиток ринку страхових послуг сприятиме виведенню економіки країни з глибокої кризи. Світовий досвід переконливо свідчить що значний інвестиційний потенціал страхових компаній є потужним джерелом надходження фінансових ресурсів.

Інвестиційний потенціал страхової компанії є наявністю

фінансових ресурсів в розпорядженні страхової компанії, які відносно тимчасово вільні від зобов'язань і можуть бути спрямовані на інвестування з метою одержання доходу [2].

Інвестиційний потенціал страхових компаній повністю залежить від розвитку страхового ринку. Інвестиційні можливості страхових компаній мають залежність від зовнішніх умов середовища в якому вони функціонують, а саме від:

– адекватної ринкової інфраструктури, зокрема діючого фондового ринку;

– розвитку інституційних інструментів та стабільної діяльності фінансової системи;

– ефективної системи правового забезпечення [3].

Перш за все джерелом інвестиційних ресурсів страхової компанії вважається її власний капітал. Саме тому для того, щоб підвищити потенціал інвестування страховими компаніями, необхідні належне формування та підтримування на високому рівні обсягу власного капіталу. Іншим показником, який характеризує рівень інвестиційного потенціалу страхових компаній, є кількість укладених договорів страхування. Не менш важливим показником інвестиційного потенціалу страхової компанії є обсяг валових страхових виплат. Зниження обсягів страхових виплат свідчать про зниження платоспроможності чи збиткову діяльність страхової компанії.

До загальноприйнятих об'єктів інвестування для страхової компанії належать банківські депозити, нерухомість, акції та облігації, іпотечні сертифікати , банківські метали та прямі інвестиції [1]. На сьогоднішній день банківський депозит – найпростіший і найбільш відпрацьований і гнучкий інструмент інвестування для страховиків, тому найчастіше використовується.

Відтік значної частини капіталу за кордон, несприятливий інвестиційний клімат в країні, складна політична та економічна ситуація, знецінення національної валюти, низький рівень доходів населення та інші чинники здійснюють суттєвий вплив на розвиток інвестиційного потенціалу страхових компаній [3].

Основними факторами що перешкоджають реалізації інвестиційної політики страхового ринку України та впливають

рівень розвитку фінансового потенціалу інвестиційної діяльності вітчизняних страховиків є:

– низький попит на страхові послуги внаслідок зниження добробуту населення та підвищення цін, а також недосконале страхове та інвестиційне законодавство, що створює перешкоди страховикам у здійсненні прибуткових інвестиційних операцій;

– низький рівень капіталізації вітчизняних страховиків порівняно з європейськими;

– другорядна роль інвестиційної діяльності порівняно зі страховою;

– низький рівень захисту прав страхувальників, що в деякій мірі визначає попит на страхові послуги та страхове шахрайство [4].

Інвестиційний потенціал страхових компаній є досить потужним та нажаль використовується не повністю, зокрема через несприятливе зовнішнє середовище, в якому вони розвиваються. Для стимулювання інвестиційної діяльності необхідно удосконалити нормативно-правову базу у сфері діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України, а також адаптувати законодавство відповідно до європейських стандартів. Сприятимуть пожвавленню інвестиційної діяльності страхових компаній і інтенсивний розвиток вітчизняного фондового ринку та надійність фінансових інструментів для проведення ефективної інвестиційної політики. Необхідною умовою є забезпечення захисту прав страхувальників та збільшення надійності страхових компаній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1996, N 18, ст. 78 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80

2. Гавриляк Т.С. Перспектива реалізації інвестиційного потенціалу страхових компаній в Україні / Т.С. Гавриляк // Економіка в контексті інноваційного розвитку: стан та перспективи : Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції– Ужгород: Видавничий дім „Гельветика”, 2016. – С. 104-107.

3. Побоча К.П. Потенціал інвестиційної діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України // К.П. Побоча, Г.М. Воробей // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. –2017. – № 25. –С.116 –119.

4. Рекуненко І.І. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній / І.І. Рекуненко, С.В. Чорна // Економіка і суспільство. – 2017. – № 8. – С. 666–672.

УДК 336.741.242

Титаренко А.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБз-17-3к
Науковий керівник:
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Ключові слова: інфляційні процеси, монетарне таргетування, таргетування інфляції.

Інфляційні процеси являють собою найбільш гостру економічну проблему багатьох сьогодення. Інфляція як і дефляція негативно впливаючи на всі сторони життя суспільства різних країн світу. Першочерговою задачею уряду та центрального банку в умовах підвищення загального рівня цін є мінімізація наслідків та ліквідація інфляційних процесів.

На сучасному етапі монетарна політика в Україні здійснюється в складних умовах політичної, економічної та фінансової кризи. Значне зниження зовнішнього попиту на вітчизняну продукцію, згортання іноземних інвестицій, істотне ускладнення доступу до зовнішніх фінансових ресурсів, викликали падіння виробництва, експорту, зменшення всіх видів доходів, особливо валютних, що зумовило труднощі з наповненням бюджету, перевищенням попиту на іноземну

валюту над її пропозицією. Це спровокувало девальваційні процеси, ажіотажні настрої у населення щодо купівлі валюти і вилучення коштів з банківської системи, що призвело до її ослаблення, зменшення кредитування економіки, скорочення золотовалютних резервів Національного банку України [1].

Інфляційні процеси в Україні мають великий потенціал до розвитку. Тому актуальним і до кінця не вивченим залишається питання дослідження розвитку та методів подолання інфляційних процесів в сучасній економіці України. Невеликі темпи інфляції позитивно впливають на економіку, ведуть до підвищення обсягу інвестицій, а, отже, до нарощування обсягів виробництва, збільшенню доходів фірм і працівників. Однак, прискорюючись, інфляція перетворюється в серйозне гальмо економічного розвитку, різко загострюючи соціальну ситуацію в суспільстві [2].

Серед методів боротьби з інфляцією виділяють наступні: контроль за грошовою масою; регулювання валютного курсу; стабілізація інфляційних очікувань населення; збільшення обсягів виробництва товарів та послуг; зменшення податкового навантаження та інші.

Таргетування інфляції (inflation targeting) – монетарний режим, який передбачає відповідальність центрального банку за дотримання проголошеного значення офіційного показника інфляції (таргету) протягом визначеного періоду часу [3].

Центральні банки у всьому світі використають три базових монетарних режими:

1. Таргетування обмінного курсу, якого де-факто зараз намагається дотримуватися й Україна. У цьому режимі якорем макроекономічної стабільності є курс долара.

2. Монетарне таргетування.

3. Пряме інфляційне таргетування.

Політика таргетування валютного курсу вже не спрацьовує й гальмує залучення іноземних інвестицій. Для економіки пропонована НБУ політика, що орієнтована на інфляційне таргетування, більш краща, тому що вона буде більш гнучкою для рішення макроекономічних проблем, ніж просте втримання валютного курсу на стабільній величині. НБУ потрібно доповнити свої інфляційні цілі

чіткими цілями щодо стану банківського сектору. Останні роки одним із ключових завдань центрального банку є очищення банківської системи від фінансових установ які не відповідають вимогам законодавства.

Режим інфляційного таргетування при забезпеченні необхідного рівня довіри з боку населення до політики регулятора має ряд переваг. Для того, щоб інфляційне таргетування працювало ефективно, інфляційна ціль повинна бути першочерговим пріоритетом для центрального банку, а уряд повинен сприяти цьому. Якщо громадськість не віритиме у професіоналізм і цілеспрямованість НБУ, то ефективність режиму інфляційного таргетування бути меншою.

На сучасному етапі перед урядом України стоїть ряд першочергових завдань, а саме: створення обов'язкового медичного страхування, реформа соціального страхування в цілому, урегулювання військового конфлікту на Донбасі та інші не менш нагальні проблеми. Тому стримування інфляції не є одним із нагальних питань, а це не сприяє довірі суспільства та ефективності антиінфляційних заходів НБУ.

За монетарного режиму інфляційного таргетування, центральний банк публічно оголошує бажаний рівень інфляції та використовує всі доступні інструменти, щоб його досягнути. В Україні ціллю у 2015 році було 20%, у 2016 - 12%, а на 2017 - 8% (+-2%). НБУ не вдалось досягти цілі на 2015 рік, 2016 рік був успішним, але в 2017 індекс інфляції перевищив заплановану норму і становив13,5 %. В 2018 році індекс інфляції не буде таким зростаючим і складе 9%.

Національний банк прогнозує, що індекси інфляції в Україні за 2018 рік уже не матимуть двозначну величину ні в одному з кварталів. Якщо він не помиляється, то це хороша новина. Поступово курс гривні зможе повернутися на рівень, який відзначався до початку кризи. Відповідно і доходи стануть збільшуватися, і до 2020 зростання їх буде відчутно. Відновиться споживчий попит [4].

Проведений аналіз свідчить, що приборкання надмірного інфляційного тиску та досягнення інфляційних цілей вимагає політичної волі і розробки загальнонаціональної концепції

антиінфляційної політики, що включає послідовні, узгоджені дії всіх гілок влади, розподілу відповідальності між ними за дії, які впливають на інфляційні очікування і розвиток інфляційних процесів в цілому. Україна знаходиться в стані політичної нестабільності через нездатність політичних сил вести конструктивний діалог. Нормативно-правові акти містять суттєві прогалини і часто змінюються, що не сприяє створенню стабільного правового середовища і поліпшенню інвестиційного клімату.

В Україні стримування інфляції не є лише одним із нагальних питань в економіці та суспільстві, тому віра громадськості в те, що інфляційне таргетування є пріоритетом для НБУ, може падати, що зменшуватиме його ефективність.

Як можливий вихід, центральний банк може зберегти інфляційні цілі, але також встановити чіткі та прозорі цілі щодо стану банківського сектору. Якщо інфляційне таргетування є переконливим, у нього є декілька пов'язаних переваг:

- підвищення політичної незалежність центрального банку;
- чітка інфляційна ціль захищає центральний банк від обслуговування – короткострокових фіскальних потреб влади, які могли б негативно впливати на економіку;
- інфляційне таргетування є ефективним способом контролю над суспільними очікуваннями щодо інфляції.

Отже, Національний банк повинен надалі дотримуватись графіку досягнення антиінфляційних цілей. Інакше громадськість продовжуватиме підозрювати центральний банк у підляганню політичному впливу і довіра до регулятора надалі падатиме.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мілованов Т. Інфляційні цілі під загрозою. Що треба змінити НБУ // Економічна правда [Електронний ресурс] Режим доступу: http://pda.epravda.com.ua/columns/id_617866/

2. Шмигирьова О.О., Озаріна О.В. Таргетування як метод керування інфляцією [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=2580

3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?

art_id = 123682

4. Новини 2018 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://2018.pp.ua/novini-2018/2843-ndeks-nflyacyi-na-2018-rk-v-ukrayin-prognoz.html

УДК 336.221.4

Федоровська Д.С.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група О-21
Науковий керівник:
Калусенко В.В.,
викладач вищої категорії
Ірпінського державного коледжу
економіки та права

СУЧАСНИЙ ЕТАП ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ключові слова: податки, податкова система, податкові відносини, податкові закони, фіскальний тиск.

Податки є однією з найважливіших фінансових категорій. Історично - це найдавніша форма фінансових відносин між державою та членами суспільства. Головними чинниками виникнення податків були:

- перехід від натурального господарства до грошового;
- зародження та формування держави.

У наш час податки, з одного боку, забезпечують фінансову базу держави, а з іншого – виступають інструментом реалізації її економічної доктрини. Податки віддзеркалюють фінансові відносини між державою і платниками з метою створення централізованого фонду грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні держави. В Україні податкове регулювання доходів юридичних осіб і громадян перебуває на стадії становлення.

Важливий вклад в аналіз складових податкової системи внесли такі вчені як А. Сміт, Дж. Ст. Мілль, А. Зіденберг, Я. Корнаї, Дж. Сакс, Д. Стігліц, Л. Хоффманн та ін. Їх розробки, наукові висновки і рекомендації не втратили значимості в сучасних умовах розвитку системи оподаткування України. Вони знайшли своє продовження і творчий розвиток у роботах провідних вітчизняних дослідників: В. Андрущенка, О. Василика, М. Кучерявенка, В. Сутормінної, А. Соколовської, В. Федосова та інших. Вчені приділяють значну увагу визначенню причин сучасного стану податкової системи, напрямів здійснення її реформування, дослідженню впливу податкової системи на розвиток як фінансової сфери країни в цілому, так і окремих її складових [2]. Водночас, далеко не всі питання, значимі для соціально-економічного прогресу країни є дослідженими. Зокрема, потребує комплексного науково-теоретичного обґрунтування реформування податкової системи та вибір стратегічних пріоритетів податкової політики, оскільки їх вплив на стабільність зростання економіки України важко переоцінити. Відсутність наукового обґрунтування чинної податкової політики України приводить до безсистемних змін податків та їх ставок, введення недоцільних та вузько спрямованих пільг. Однак, найбільшу небезпеку для поступального зростання вітчизняної економіки становить невиважений підхід з боку органів влади різних рівнів до стабільності механізмів нарахування та справляння податків і зборів [1].

Основними недоліками діючої податкової системи є:

- нерівномірність і несправедливість розподілу податкового навантаження;
- перетворення податкової системи у чинник пригнічення економічного зростання та інвестиційної активності, стимулювання ухилення від сплати податків та відтік капіталів за кордон;
- надмірна кількість пільг;
- неузгодженості та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність, безсистемне надання пільг та перекручування суті окремих видів податків;
- неврегульованість правових гарантій для учасників податкових відносин, відсутність прозорих і ефективних механізмів захисту прав

платників податків;

- проблема подвійного оподаткування;
- надмірний фіскальний тиск з боку обов'язкових платежів;
- нестабільність законодавчої бази, часті її зміни;

На сьогоднішній день головним завданням функціонування податкової політики повинна стати переорієнтація із суто фіскальних цілей на стимулювання економічного зростання. Адже з точки зору державного регулювання економіки, найважливіше значення має регулююча функція податків і системи оподаткування в цілому. Саме за допомогою цієї функції системи оподаткування держава гармонізує свої інтереси з інтересами платників. Разом з тим лише регулююча функція податків не в змозі гарантувати відповідність дій платників вимогам загальнодержавних інтересів [3]. Тому регулююча і фіскальна функції податків і системи оподаткування в цілому повинні бути збалансованими.

Податкова система є різновидом відкритої динамічної системи, яка являє собою сукупність законодавчо встановлених у країні податків. З позиції фіскальної функції податкова система має забезпечити гарантоване і стабільне надходження доходів до бюджету, з позиції регулювальної – забезпечувати державі можливість впливу на всі сторони соціально-економічного розвитку суспільства. Ефективність податкової системи визначається тим, наскільки цілеспрямовано вона вирішує комплекс завдань, пов'язаних із керованістю економіки як системи, розвитком виробництва, підвищенням життєвого рівня населення. Проблема побудови ефективної податкової системи – одна із найбільш актуальних в Україні. Її вирішення повинно здійснюватися шляхом вивчення і аналізу як існуючої в Україні практики оподаткування, так і накопиченого у досвіду розвинутих країн світу.

Досвід існування незалежної України засвідчує, що чинну податкову систему України потрібно не реформувати а трансформувати. Треба зважитися на радикальні і нестандартні заходи, які використовувалися наприклад в деяких нафтодобувних та нових індустріальних країнах Південно-Східної Азії і дозволити прискорити позитивні зрушення в економіці [4]. Однак вдосконалення податкової системи має носити поступовий характер і

сприяти усуненню основних вад чинної податкової системи. До основних заходів слід віднести:

1. побудову податкових відносин держави та платника податків, що базуються на прозорих, визначених та уніфікованих нормах;

2. перехід від механізму нарахування та обліку податків на основі окремого податкового обліку до визначення податкових зобов'язань на підставі чинної системи бухгалтерського обліку, з врахуванням особливостей, передбачених податковим законодавством;

3. заборону самочинного прийняття податковими органами підзаконних відомчих актів, усунення дискримінації платників податків за формою власності, організаційно-правовою формою, рівнем прибутковості, тощо;

4. спрощення процедури податкового адміністрування, встановлення конструктивних відносин між державою та платниками податків, позбавлення впливу на сумлінних платників податків, публічність звітності держави про збір та використання податкових платежів [1].

Як висновок можна сказати, що молода Українська держава протягом останніх десяти років будує свою власну податкову систему, враховуючи досвід інших країн, що не є простим його копіюванням. Адже не можна переносити податкову систему будь-якої країни на реалії нашої економіки. Об'єктивно необхідно будь-які новації в податковому законодавстві приймати тільки після глибокого вивчення певної проблеми і досвіду окремих елементів податкової системи країн з ринковою економікою, проведення групового аналізу доцільності зазначеної норми й можливості її застосування в українському законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Микола Романюк. Удосконалення механізмів нарахування та обліку податків у контексті збереження стабільності податкової системи України //Податки і податкова політика. Збірник наукових праць. – Світ фінансів.

2. Зазвонова Л.О. Напрями удосконалення податкової системи України / Л.О. Зазвонова, Ф.Ф. Фомін // Сталий розвиток економіки.

– 2016. – № 3. – с.295-300.

3. Рейнська В.Б. Роль податкової системи у трансформаційних процесах в Україні //Фінансова система України. Збірник наукових праць.-Острог: Видавництво НаУ “Острозька академія”. – Вип.8. – 4.1.

4. О.І Соскін. Трансформація податкової системи в контексті формування сучасної економічної моделі України//Економічна теорія. Збірник наукових праць. – Економічний часопис XXI.

УДК 368.9.06

Федорченко С.В.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-31і
Науковий керівник:
Деміденко Л. С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: добровільне медичне страхування (ДМС), страхові компанії, загальнообов’язкове медичне страхування.

Всім добре відомо, що послуги лікарів зараз коштують недешево, незважаючи на те, що ця галузь вважається безкоштовною. Однак сьогодні в країні все частіше вводиться добровільне медичне страхування, яке дає можливість отримати досить швидку і дуже якісну допомогу і хороше обслуговування.

Програми медичного страхування передбачають погашення фінансових витрат на лікування. При цьому, крім покриття всіх медичних витрат, гарантується висока якість обслуговування у приватних і муніципальних клініках та лікарнях. Як правило, програми ДМС не є стандартними (якщо це не корпоративне страхування співробітників) – вони розробляються індивідуально і

можуть формуватися в залежності від потреб та запитів.

Страхування здоров'я в Україні залишається непривабливим ні для страхових компаній, ні для потенційних страхувальників. За даними Асоціації страховиків України, медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 9%, страхування медичних витрат – 2, 7%. За 9 місяців 2017 року страхові компанії зібрали близько 20 млрд. 791 млн. гривень чистих страхових премій. У цій сумі добровільне медичне страхування склало 2 млрд. 660 млн., у тому числі: 2 млрд. 25,5 млн. – медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), 634,4 млн. грн. – страхування медичних витрат.

Що стосується виплат громадянам страхових компенсацій, то за статтею добровільного медичного страхування за 9 місяців 2017 року вони склали 1 млрд. 391,8 млн. грн. При цьому спостерігається тенденція збільшення суми виплат страховок. Зокрема, за 9 місяців 2016 року було виплачено на 25 % менше, ніж у за цей період 2017 року [2].

Станом на 01.10.2017 року кількість страхових компаній , що здійснюють ДМС становила 25 фінансових установ, серед яких: «Провідна», «Нафтагазстрах», «АХА Страхування», «УСГ», «Альфа страхування», раїна», "PZU Україна», «Універсальна», «ІНГО Україна» та ін. [4].

Вартість полісу медичного страхування становить від 3500 грн. до 8000 грн., тому не всі бажаючі мають фінансові можливості платити. У пересічних українців складається враження, що страхові компанії, які займаються ДМС, отримують досить високий прибуток від платежів клієнтів. Але медичне страхування найзбитковіший і складний вид страхування. Наведемо приклад: якщо з майнових видів страхування рівень збитковості становить у середньому приблизно 30%, то за добровільним медичним страхуванням – майже 75%, а в деяких страхових компаніях – понад 100%. Тобто із платежу 100 гривень страхувальнику повертають 75 гривень. На разі 25% коштів, які залишаються у розпорядженні страховика, йдуть на оплату податків. Вони цього року збільшилися за рахунок введення принципу подвійного оподаткування (з обороту і з прибутку), також формуються відрахування в резервні фонди, витрати на ведення

договору, непередбачені витрати, які виникають у зв'язку з різким стрибком курсу валюти [3].

Добровільне медичне страхування володіє такими перевагами: шанобливе і більш уважне ставлення лікарів і персоналу до пацієнта; у фахівців є в наявності все необхідне обладнання; у вас є можливість звернутися в ту клініку, в яку ви хочете; прийом буде призначений на зручний для вас час; наявність незалежного експертного контролю за строками, якістю та обсягами за наданням медичних послуг представниками страховика.

Недоліками ДМС є: ненадійність страхових компаній; страховики не надто бажають мати справу з медициною; часте порушення страхових норм страхувальниками і страховими компаніями; наявність недостатньої кількості фахівців сфери охорони здоров'я, які мають сучасні знання й досвід з медичного страхування; відсутність у навчальних програмах всіх вищих медичних навчальних закладів акредитації тематики добровільного медичного страхування; відсутність дієвого контролю за якістю надання послуг медичними установами; відсутністю підтримки на рівні держави; відсутність законодавства, яке б регулювало медичне страхування [1].

Страховики не очікують в 2018 році кардинальних змін на ринку ДМС: немає ні передумов для зниження вартості медичних послуг, ні зростання інтересу споживачів до такого страхування.

Отже, в даний час Україна через відсутність фінансових можливостей не може в повністю забезпечити реалізацію прав громадян на охорону здоров'я та медичне забезпечення. Система обов'язкового медичного страхування є незабезпеченою діючою нормативною базою та неврегульованою, тому зростає соціальна значимість добровільного медичного страхування, кошти якого можуть бути додатковими джерелами фінансування.

Добровільне медичне страхування має розвиватися паралельно із загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням (і принципи їх функціонування мають бути єдиними, визначеними законодавчою базою).

Водночас держава повинна законодавчо закріпити «гарантований мінімум», чітко окреслити коло застрахованих, якими вона опікуватиметься, і поле діяльності добровільного медичного

страхування (наприклад – забезпечення певних високотехнологічних та високовартісних обстежень чи лікування, які держава сьогодні не в змозі оплатити, тощо). Але сподіватися, що добровільне медичне страхування кардинально й докорінно змінить систему охорони здоров'я, не можна. Хоча з економічним зростанням нашого суспільства кількість застрахованих осіб у цьому секторі збільшуватиметься, тож і сам він розвиватиметься.

Перш ніж запровадити загальнообов'язкове медичне страхування у країні, необхідно підготувати медичну громадськість до роботи в системі страхової медицини: навчити лікарів дотримуватись вимог щодо стандартизації медичної допомоги, визначити вартість медпослуг. Коли буде прорахована вартість кожної медичної послуги, ми зможемо в межах країни, кожного району бачити, скільки коштів необхідно, – і розумітимемо, де їх взяти. Все це потребує складної системної роботи, але відкладати її не можна. Україна й без того запізнилась із впровадженням загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, певно, років на 20.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Манжосова О. В. Окремі аспекти добровільного медичного страхування в Україні // Європейські перспективи . – 2012. – № 2(1). – с.483.

2. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2017 року // Фориншурер [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://forinsurer.com/files/file00587.pdf

3. Поліс медичного страхування в Україні мають обрані // Урядовий кур'єр [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukurier.gov.ua/uk/articles

4. Рейтинг страховых компаний Украины // Фориншурер [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://forinsurer.com/ratings/nonlife

УДК 336.647/.648

Цимбалюк С.С.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиції, інвестори, економіка, інвестиційна привабливість, напрями покращення, прямі іноземні інвестиції, залучення іноземного капіталу.

На сьогодні для України актуальним завданням є створення сприятливих умов для забезпечення зростання інвестицій та покращення інвестиційного клімату, що надають можливість стимулювати розвиток економіки країни за рахунок притоку іноземного капіталу, створювати нові виробничі можливості, підвищувати рівень продуктивності праці, збільшувати доходи та заощадження, підвищувати показники рівня та якості людського потенціалу.

Так, дослідженням даної теми займалися багато вітчизняних та російських вчених, зокрема таких, як: О.І. Барановський, І. Бланк, В.М. Головатюк, Л.С. Гринів, М.В. Диха, В. Дорохов, С.О. Коваленко, І.М. Крупка, Є.О. Ланченко, Д. Покришка та багато інших. Аналіз праць науковців дає змогу дійти висновку про те, що дослідження інвестиційного клімату є дуже важливим для інвестиційної діяльності та економіки кожної країни. Водночас це питання ще недосконало вивчене тому нагальною є потреба в подальшій розробці механізму покращення інвестиційного клімату в Україні, що дасть змогу залучати більше іноземного капіталу та привернути увагу іноземних інвесторів.

Україна має значний інвестиційний потенціал, а зокрема: є

одним із найбільших потенційно містких ринків в Європі; володіє багатими природними ресурсами; має високий рівень науково-дослідних розробок у багатьох галузях науки і техніки та значний науково-технічний потенціал; володіє значним сільськогосподарським потенціалом (вигідне географічне розташування, сприятливий клімат, родючі ґрунти); має добре розвинену інфраструктуру. Окрім того українська економіка приваблива для іноземних інвесторів через-наявність відносно дешевої кваліфікованої робочої сили. Проте, серед потенційних переваг, існують також фактори, які формують несприятливий та ризиковий інвестиційний клімат країни, а також гальмують надходження інвестиційних ресурсів у національну економіку. До них слід віднести: недосконалу нормативну базу з питань захисту законодавчих прав та інтересів інвесторів, нестабільну політичну ситуації, нерозвинену виробничу та соціальну інфраструктури, наявність корупційних схем, девальвація національної валюти, на¬явність військових дій та інше [1].

На інвестиційний клімат впливає багато чинників, серед них: організаційно-правове поле держави, нормативно-правова база, статус іноземного інвестора, рівень розвитку продуктивних сил і стан інвестиційного ринку, інвестиційна активність населення країни та ін.

У зв’язку з останніми економічними подіями на території України стан інвестиційного клімату є несприятливим. Наша країна поступається не лише країнам Європейського Союзу, але й більшості країн СНД. Україні необхідно залучати більшу кількість іноземних інвесторів для того аби покращити економічний стан країни та досягти збільшення частки ВВП. Іноземні інвестиції є невід’ємним часткою розвитку національної економіки України, вони підвищують її інвестиційну привабливість і створюють підґрунтя для подальшого просування на світові ринки. Проводячи аналіз даного питання, можна відзначити, що несприятливий інвестиційний клімат та недосконала система законодавства є суттєвими проблемами залучення інвестицій в Україну. Також актуальними проблемами є обмеження і недостовірність інформації про інвестиційний об’єкт, суперечливість інтересів інвесторів і національної економіки [2].

Одним із найбільш відомих світових рейтингів і найбільш

популярним серед вітчизняних аналітиків, що відображає ступінь легкості ведення бізнесу, є Doing business, який щороку складають Світовий банк та Міжнародна фінансова корпорація (IFC). Висока позиція в індексі легкості ведення бізнесу означає, що регуляторний клімат сприяє веденню бізнесу. Останніми роками Україна рухається в напрямку підвищення свого рейтингу. Так, на початку 2013 р. її місце перемістилося із 152 на 137 позицію, а на початку 2014 р. Україна посіла 112 місце. На початку 2015 р. Україна займає 96 позицію, а на початку 2016 р. вона покращила свій рейтинг вже до 83 позиції, при цьому значно поступаючись колишнім країнам партнерам по СРСР та іншим постсоціалістичним країнам [3].

Структура прямих іноземних інвестицій свідчить про достатньо низький рівень інтересу і довіри до України з боку її партнерів. За даними офіційної статистики щорічний приріст надходжень іноземного капіталу в Україну складає близько 15% але це без обліку грошей вивезених іноземцями назад [4].

Таким чином, на сьогодні інвестиційний клімат України є недосконалим через низку факторів які перешкоджають залученню іноземних інвестицій: складна політико-економічна ситуація, тіньова економіка, інфляція, недостатній розвиток законодавчої бази щодо захисту прав інвесторів, відсутність досконалого регулювання податкової системи й ефективної інфраструктури для іноземних підприємців. Проте існує значний потенціал у розвитку інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості, що дасть змогу покращити інвестиційний клімат країни та залучати все більше і більше іноземного капіталу. Це дозволить Україні покращити стан економіки в цілому та вийти на міжнародну арену як повноцінний конкурентоспроможний учасник щодо її стратегічних партнерів та розвинутих країн світу.

Отже, для стимулювання інвестиційної діяльності та покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно сформувати стабільну довгострокову державну політику у сфері іноземного інвестування. Таким чином, реформування державного апарату та зменшення бюрократії стоять на передньому плані. Необхідним є також зняття обмежень для бізнесу та створення рівних умов для всіх вітчизняних і зарубіжних економічних суб’єктів. Спрощення

процедур для організації бізнесу є дуже важливим елементом поліпшення інвестиційного клімату. Також важливою умовою є те, що політика, яку необхідно провести, повинна бути направлена на постійне і поступове вирішення накопичених проблем та покращення ситуації, а не на швидке подолання найпростіших негативних явищ. Тому потрібна довгострокова стратегія направлена на стимулювання залучення інвестицій в економіку України, закріплена в державній економічній політиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мордань Є. Ю. Інвестиційний клімат України та напрями його поліпшення / Є.Ю. Мордань, А.В. Гуща // Економічна наука. – 2017. – №5. – С. 1–6.

2. Швець Ю. О. Оцінка інвестиційного клімату в Україні: стан, проблеми та шляхи вирішення / Ю.О. Швець, О.В. Бурдило // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – №12. – С. 165–168.

3. Геращенко С. О. Вплив сучасної економічної політики на інвестиційний клімат України / С.О. Геращенко // Економічна теорія. – 2017. – №1. – С. 72–80.

4. Грибіненко О.М. Економічний розвиток України в умовах покращення інвестиційного клімату / О.М. Грибіненко // Економічний простір. – 2017. – №117. – С. 50–56.

5. Петренко К. В. Інвестиційний клімат України в умовах інтеграції: проблеми та напрямки покращення / К. В. Петренко // Бізнесінформ. – 2017. – №7. – С. 71–75.

УДК 336.647/.648

Цимбалюк С.С.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБД-14-4
Науковий керівник:
Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АГРАРНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ключові слова: аграрне страхування, аграрний сектор України, страховий ризик, державна підтримка, середня ставка премії, вдосконалення, ринок аграрного страхування.

На сучасному етапі Україна займає провідні позиції у світі з виробництва та експорту сільськогосподарської продукції. Маючи значний потенціал до збільшення і підвищення якості виробництва в аграрному секторі найважливішим завданням є його подальша розбудова. Аграрне виробництво – одне з найбільш ризикованих, важливих та специфічних сфер діяльності людини. Тому дослідження тенденцій розвитку аграрного страхування та запозичення зарубіжного досвіду в умовах складної політики-економічної ситуації в Україні є актуальним питанням на сьогодні.

Наукова думка вітчизняних учених-економістів щодо розвитку аграрного страхування активізувалася лише останніми роками. Попри це проблемою розвитку аграрного страхування займалася велика кількість науковців. Серед нихможна виокремити праці таких, як В.Д. Базилевич, О.О. Гаманкова, Р.В. Пікус, Я.П. Шумелда, Р.Т. Юлдашев, С.А. Навроцький. Дослідженням зарубіжного досвіду в сфері аграрного страхування займалися: Лобова О., Віленчук О., Матвієнко Г., Тофан І. та інші. Аналіз праць науковців дає змогу дійти висновку про те, що для дослідження системи агрострахування існує теоретико-методологічна база. Водночас нагальною є потреба в подальшій розробці механізму здійснення аграрного страхування в

Україні та його адаптації до вимог ринкової економіки.

Аграрна галузь України відіграє важливу роль у структурі національної економіки. Оскільки страховий ринок України ще перебуває у стадії формування, а світова практика свідчить про його необхідність та доцільність, важливо розробити механізми запровадження аграрного страхування в країні та шляхи подальшого функціонування страхового бізнесу. Дієвим ринковим інструментом його підтримки та забезпечення фінансової стійкості господарств, а відтак стабілізації аграрного виробництва загалом є страхування.

За оцінками експертів, Україна належить до числа країні з найвищим рейтингом щодо потенційних можливостей АПК. У сьогоднішніх умовах сільське господарство внаслідок специфічних умов виробництва від несприятливих обставин втрачає щорічно продукції на 1-1,5 млрд грн, що становить близько 1,3-1,9 % ВВП. Загалом сільськогосподарське страхування в Україні знаходиться в кризі, основними причинами якої є: відсутність економічної стабільності, сталого зростання виробництва, неплатоспроможність більшості сільськогосподарських підприємств і дефіцит фінансових ресурсів; неповна і фрагментарна законодавча база, відсутність рекомендаційних матеріалів на страховому ринку, прояви монополізму; інфляційні процеси, внаслідок яких здійснення довгострокових видів страхування в національній валюті неможливе; відсутність гарантій своєчасної та повної виплати страхових відшкодувань у зв’язку з відсутністю необхідних засобів у страхових компаній; недостатнє страхування реального ступеня ризику настання страхових випадків; слабкий розвиток фондового ринку, що не дає змоги використовувати цінні папери як категорію активів для захищеного розміщення страхових резервів; відсутність вторинного ринку страхових послуг, механізмів ефективної взаємодії банківського й страхового сектору економіки, низький рівень розвитку допоміжної інфраструктури страхового ринку; неналежний рівень інформації про стан і можливості страхового ринку в сільському господарстві [1].

Незважаючи на те, що ризики аграрного виробництва несуть катастрофічний характер, аграрії продовжують страхувати в основному на вимогу кредиторів та інших державних установ, які

надають їм доступ до фінансових ресурсів. Проте у 2016 андерайтинговому році спостерігається пожвавлення страхового ринку – такі дані були презентовані в аналітичному дослідженні, яке підготувалаМіжнародна фінансова корпорація (IFC) на тему «Ринок агрострахування України у 2016 андерайтинговому році».У 2017-му андерайтинговому році продовжилася тенденція зростання ринку агрострахування, відновлена у 2016-му році. Про це свідчить поведінка більшості показників ринку, зокрема:відбулося зростання обсягу зібраних страхових премій (на 30% – у гривні та на 28% – у доларовому еквіваленті);Середня ставка премії у 2017-му році зросла, порівняно з минулим роком, на 10 процентних пунктів та склала 3.5%; рівень виплат за період перезимівлі 2016-2017 рр. складає 23.9% та перевищує показник 2015-2016 рр. [2].

Також досвід багатьох аграрних країн світу засвідчує, що державна підтримка системи аграрного страхування надає виробникам сільськогосподарської продукції додаткові фінансові можливості. Державна підтримка є більш дієвим та ефективним засобом стабілізації доходів сільськогосподарських виробників ніж фінансова допомога, що надається їм в окремі несприятливі роки у вигляді субсидій, додаткових кредитів, відстрочок по платежах та списань боргу [3].

З метою побудови ефективної моделі державної підтримки сільськогосподарського страхування необхідно: розширити концепцію державної підтримки; змінити порядок надання фінансової допомоги; створити нормативно-правову базу, яка б забезпечувала для всіх страхувальників та страховиків рівний доступ та однакові можливості на ринку сільськогосподарського страхування [4].

Отже, ринок агрострахування в Україні є недосконалим. Водночас він має потенціал для подальшого розвитку, тому необхідні певні зміни, які б створили передумови для його ефективного функціонування. Основними напрями вдосконалення аграрного страхування в Україні можуть бути: впровадження новітніх програм страхового захисту з перестраховою гарантією, прискорена розробка заходів зі страхового захисту інвестицій і кредитування. Також необхідно поширювати рекомендаційні матеріли на страховому

ринку, створити вторинний ринок страхових послуг та механізми ефективної взаємодії банківського й страхового сектору економіки. Важливим напрямом, що позитивне вплине на розвиток ринку аграрного страхування України є зусилля із боку держави у його підтримці та введення змін до чинного законодавства і механізмів щодо їх виконання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грицина О. Аграрне страхування: проблеми та перспективи розвитку / О. Грицина, О. Шолудько, І. Тофан. // Економіка. – 2015. – №16. – С. 84–91.
2. Ринок аргострахування України в 2017 андерайтинговому році. Аналітичне дослідження. // Група Світового Банку. – 2017. – №2. – С. 5–30.
3. Слободянюк О. В. Зарубіжний досвід аграрного страхування: рекомендації для України / О. В. Слободянюк. // Агросвіт. – 2016. – №24. – С. 27–33.
4. Гераймович В. Л. Регулювання і стандарти на ринку на ринку аграрного страхування / В.Л. Гераймович, Н.А. Герасименко. // Міжнародно-науковий семінар. – 2017. – №5. – С. 36–38.
5. Віленчук О. М. Оцінка потенціалу розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні / О.М. Віленчук. // Економіка. – 2017. – №8. – С. 56–64.

УДК 336.7

Швець Г.Л.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБС-15-5
Науковий керівник:
Коваленко Ю.М.,
д. е. н., професор кафедри фінансових ринків

ДОЦІНІСТЬ СТВОРЕРЕННЯ В УКРАЇНІ МЕГАРЕГУЛЯТОРА НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Ключові слова: фінансовий ринок, мегарегулятор.

Забезпечення інтенсивного економічного розвитку держави неможливе без ефективного та стабільного функціонування фінансового ринку. На сучасному етапі розвитку економіки України фінансовий ринок знаходиться лише на стадії свого формування, у зв'язку з цим виникає потреба в єдності механізму регулювання, що є необхідною передумовою ефективного функціонування даного ринку. В зв'язку з цим об'єктивною необхідністю є перегляд і оптимізація методів державного впливу на фінансовий ринок з метою підвищення його стійкості.

Метою роботи є визначення доцільності створення в Україні єдиного мегарегулятора фінансового ринку.

Проблемам створення та функціонування єдиного мегарегулятора ринку фінансових послуг присвячені праці наступних вчених-економістів: К. Бріольта; Л. Ларіної; Я. Міркіна; А. Муричьова; Д. Ховарда та ін.

Враховуючи досить нестійкий стан фінансового ринку, важливого значення набуває дослідження механізму державного регулювання ринку. Згідно Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» визначено перелік суб'єктів, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку і відповідні об'єкти регулювання (табл. 1).

Таблиця 1

Суб'єкти, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку

Суб'єкти регулювання	Об'єкти регулювання	Напрями діяльності
Національний банк України	Ринок банківських послуг та діяльність з переказу коштів	- банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі; - регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні.
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	Ринок цінних паперів та похідних цінних паперів	- розробка проектів і прийняття регуляторних актів на ринку цінних паперів.
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг	Інші ринки фінансовихпослуг	- формування і реалізація політики державного регулювання у сфері інших ринків фінансових послуг; - розроблення і координації єдиної державної політики щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування.

Джерело: складено автором за даними [1].

Проаналізувавши суб'єктів, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку, ми бачимо, що повноваження щодо здійснення державного регулювання на фінансовому ринку розділяються між трьома органами. Їхні повноваження між собою дублюються, що призводить до неналагодженої системи співпраці між собою. Тому виникає потреба в удосконалені механізму державного регулювання фінансового ринку. Або, як вважає більшість вчених, створення єдиного мегарегулятора, який би не тільки ефективно контролював ринок, але й виступав стимулом його розвитку.

Необхідно також зазначити, що в Україні запровадження єдиного мегарегулятора надасть можливість усунути суперечливості та колізії між нормативно-правовими актами у сфері державного регулювання небанківських фінансових послуг, уніфікувати нормативні вимоги та особливості державного нагляду за всіма

учасниками ринків фінансових послуг [4].

В Україні питання про створення мегарегулятора є предметом дискусій щодо можливості створення мегарегулятора, якому би підпорядковувалися усі учасники фінансового ринку. Основні аргументи «за» і «проти» створення мегарегуляторів фінансових ринків згідно підходу МВФ представлено в (табл.2).

Таблиця 2

Аргументи «за» і «проти» створення мегарегуляторів фінансових ринків

За	Проти
- можливість контролю за діяльність складом і структурою фінансових конгломератів; - регуляторна гнучкість – здатність швидко спрямовувати фінансові потоки в галузі і сфери, що найбільше цього потребують; - конкурентна нейтральність – нагляд за фінансовим ринком у цілому дає можливість боротися з регуляторним арбітражем; - ріст відповідальності функціонування на ринку мегарегулятора дозволяє впорядкувати систему відповідальності за становище фінансового ринку.	- мінімізація ефекту економії масштабу – у випадку бюрократичного характеру органу регулювання може виникнути ситуація, коли мегарегулятор буде витрачати кошти, на власне функціонування; - зростання моральної небезпеки – виникає ризик надмірного зростання «мережі безпеки», зокрема, при страхуванні депозитів; - обмеженість синергії – різні фінансові установи вимагають різних підходів щодо нагляду й регулювання, а це може перешкодити синергетичному ефекту.

Джерело: складено автором на основі [3].

Важливо зазначити, що в Україні між трьома органами регулювання фінансового ринку укладено меморандум про співробітництво, але фактично даний документ не виконується, а використовується лише фрагментарно шляхом створення тимчасових робочих груп щодо розробки конкретних нормативних документів [2].

Що стосується проблеми формування єдиного мегарегулятора фінансового ринку, то, на наш погляд, об'єктивних причин його створення на сучасному етапі немає. Необхідно враховувати, що в більшості розвинених країн єдині регулятори створювалися протягом десятиліть, тому, у першу чергу, необхідна розробка довгострокової

програми створення регулятора з аналізом дублювання функцій існуючих органів регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 20.08.2010 р. № 2664-14 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http:/ /zakon1.rada.gov.ua.

2. Канцір І. Державне регулювання фінансової системи України / І. Канцір // Технологічний аудит і виробничі резерви. – 2014. – № 2/2 (16). – С. 58–64.

3. Кривенко Л.В/ Доцільність запровадження моделі мегарегулятора фінансового ринку в Україні [Електронний ресурс] / Л.В. Кривенко. — Режим доступу: http://soskin.info/userfiles/file/2015/3-4_2_2015/Kryvenko,%20Isaeva.pdf.

4. Пінчук А. Сучасний світовий досвід діяльності мегарегуляторів ринків фінансових послуг та можливість його застосування в Україні [Електронний ресурс] / А. Пінчук. — Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe.

УДК 336.76

Шевцова Д.Д.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБДі-16-4
Науковий керівник:
Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: ринок цінних паперів, фондовий ринок, цінні папери, фондова біржа, ринковий механізм.

Важливою складовою українського фондового ринку є ринок цінних паперів. Сьогодні ринок цінних паперів в Україні знаходиться

на етапі свого становлення та значно відстає у розвитку на відміну від інших промислово розвинених країн. З його допомогою здійснюється перерозподіл інвестиційних ресурсів та коштів з однієї галузі в іншу, тобто відбувається автоматичне регулювання інвестиційних процесів у економіці країни. Чим ефективніше буде працювати фондовий ринок, тим інтенсивніше буде розвиватися економіка країни.

Дослідженням проблем формування, розвитку та вдосконалення ринку цінних паперів займалося багато зарубіжних і вітчизняних науковців. Серед вітчизняних науковців, слід виділити таких авторів: О. Вівчар, С. Давимука, В. Загорський, А. Задоя, В. Колесник, І. Краснова, Ю. Лисенков, О. Мозговий, В. Савченко, М. Самбірський, Г. Яцюк. Проте невирішеними залишаються певні питання, так як ринок цінних паперів України постійно змінюється, що породжує певні проблеми, відкриває перед ним нові перспективи. Саме тому дослідження цього ринку в нашій країні є постійно актуальним, а особливо – на сучасному, інтеграційно спрямованому в світовий простір етапі розвитку економіки України.

Ринок цінних паперів України є важливою складовою української економіки та показником розвитку не тільки ринку капіталу, а й всієї фінансової системи країни. Сучасний стан фондового ринку та його структура сформувались внаслідок трансформації економічної системи, яка відбулася в Україні під впливом внутрішніх факторів її розвитку, а також зовнішніх, тобто криз на світових фінансових ринках упродовж останніх років [2, с. 178]. Тому, сучасний стан розвитку фондового ринку України є досить важливим питанням, оскільки ефективно функціонуючий фондовий ринок міг би стати фундаментом для забезпечення економічної стабільності та проведення структурних реформ в Україні.

З 2016 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) продовжила роботу з очищення фондового ринку та підвищення прозорості біржового сегмента. Ця робота дозволить в майбутньому зробити біржові ціни репрезентативними, а сам фондовий ринок і процес формування ціни на цінні папери більш прозорим, адже прозоре ціноутворення – одна з головних передумов для нормального розвитку фінансового ринку. У рамках цієї роботи

Комісія систематично проводила ґрунтовний аналіз правочинів, укладених учасниками біржових торгів на організованому ринку, та фінансової звітності емітентів, цінні папери яких торгувались на фондових біржах [1].

За підсумками 2016 року обсяг торгів на ринку цінних паперів знизився на 2,07%, порівняно з показником 2015 року, та становив 2 127,55 млрд грн [1]. Це свідчить про зменшення операцій із цінними паперами на позабіржовому ринку та різке зменшення неринкових угод на організованому ринку.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у січні-вересні 2016 року, становив 73,23 млрд грн, що більше на 6,18 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2015 року (67,04 млрд грн). Протягом січня-вересня 2016 року Комісією зареєстровано 98 випусків акцій на суму 53,67 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2015 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 4,08 млрд грн. Дані показники свідчать про нестабільну роботу ринку цінних паперів. Порівнюючи 2015 рік та 2016, можна сказати що тенденція випуску облігацій підприємства зменшується і це говорить про те, що попит на них став меншим у зв'язку з низкою проблем, тому інвестори хочуть зберегти свої кошти.

На основі проведеного аналізу сучасного стану фондового ринку України серед нагальних проблем його розвитку вважаю виділити наступні:

1. Фондовий ринок не приносить прибутку торговцям, що нівелює їх зацікавленість та знижує ліквідність ринку;
2. Низький рівень гарантії повернення інвестицій для іноземних інвесторів через недосконаліть валютного регулювання;
3. Недостовірність інформації щодо загального обсягу торгів на біржовому ринку;
4. Дефіцит кваліфікованих трудових ресурсів;
5. Нерозвинена законодавча база щодо фондового ринку;
6. Слабка зацікавленість стратегічних іноземних інвесторів у вітчизняному фондовому ринку.

За результатами проведеного дослідження досить актуально

запропонувати напрямки щодо покращення функціонування українського фондового ринку:

1. Налагодження тісного співробітництва в рамках міжнародних організацій з метою створення позитивного іміджу українського фондового ринку серед зарубіжних та вітчизняних інвесторів [3];

2. Створення умов для раціональної дивідендної політики;

3. Кардинальне оновлення принципів роботи фондової біржі, завдяки яким вітчизняні підприємці змогли б привертати новий капітал [3];

4. Розширення кількості фінансових інструментів, доступних для інвесторів;

5. Погодження нормативної бази та регулювання ринку фінансових послуг відповідно до світових стандартів;

6. Збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку.

Отже, ринок цінних паперів України є важливою складовою української економіки та показником розвитку всієї фінансової системи країни. Він характеризується несформованими традиціями і правилами роботи, що зумовлює потребу в запровадженні системи ефективного регулювання й управління. Напрями вдосконалення ринку цінних паперів в Україні повинні бути засновані на вирішенні виявлених проблем розвитку і можуть бути об’єднані в чотири основні групи: удосконалення законодавчої бази; розвиток біржової інфраструктури; розширення участі в торгах і гармонізація його структури; вдосконалення інструментарію й нарощення капіталізації ринку в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Річний звіт Національної комісії цінних паперів та фондового ринку за 2016 р. [Електронний ресурс] // Національна комісія цінних паперів та фондового ринку [сайт]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual. – Назва з екрана.

2. Вівчар О.Й. Сучасні тенденції розвитку ринку цінних паперів в Україні [текст] / О.Й. Вівчар // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 219. – С. 178–182.

3. Забучинська Т. В. Проблеми та шляхи підвищення

ефективності державного регулювання фондового ринку України [Електронний ресурс] / Забучинська Т. В.– Режим доступу: http://ndi-fp.asta.edu.ua. – Назва з екрана.

4. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу» від 18 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 38. [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws. – Назва з екрана.

УДК 657.47; 336.14

Шевченко О.О.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФББ-17-8к
Науковий керівник:
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Ключові слова: державне фінансування, медичні послуги, медична реформа, Міністерство охорони здоров’я (МОЗ).

Конституція України гарантує громадянам України безкоштовну медичну допомогу в державних та комунальних закладах охорони здоров'я та передбачає, що охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних програм. Як і багато інших країн Східної Європи та СНД, Україна витрачає на охорону здоров’я понад 7 % ВВП. Так само, як і в країнах СНД, в Україні майже половина цих витрат надходить із кишень пацієнтів. У наших західних сусідів частка таких витрат значно нижча. За показником абсолютних витрат на охорону здоров’я на душу населення Україна – з її низьким ВВП – пасе задніх у своєму регіоні [1].

Отже, з одного боку держава дає гарантії на безкоштовну

медицину, а з іншого таких коштів в державі просто не існує. Правова база для існування й повноцінного функціонування приватних медичних закладів не розробляється. Приватні медичні заклади працюють на основі Закону «Про підприємницьку діяльність» та ліцензій, що надаються Міністерством охорони здоров'я на 1-3 роки. Через неплатоспроможність більшості населення попит на послуги приватних медичних закладів не настільки вже й значний і його зростання відбувається дуже низькими темпами. Водночас сформувався великий тіньовий ринок медичний послуг, де завдяки уникненню від сплати податків, оренди (якщо державний лікар практикує приватне лікування на місці роботи в державній лікарні) ціни на медичні послуги нижчі від цін в приватних закладах [2]. Більшість українців «дякують» за лікування в кишеню лікареві чи у вигляді так званого «благодійного внеску» (насправді – обов'язкового). Крім того, кошти, що є в системі, використовують неефективно.

Попри те, що українці роблять внесок на медицину щороку у розмірі близько 3 млрд. грн. через податки, 640 тисяч українських сімей зазнають фінансової катастрофи внаслідок хвороби через необхідність самостійно оплачувати вартісне лікування [2].

У розвинених країнах проблема невідповідності гарантій держави та можливістю їх виконання долається наявністю двох майже незалежних систем: державної медицини для бідного населення (мінімум найнеобхідніших послуг), та страхової для вищого та середнього класів. Безкоштовна медицина гарантована Конституцією України просто неможлива, навіть багата держава не «потягне» утримання сучасної медицини, адже сьогодні це дуже дорогі технології.

Для забезпечення необхідного рівня медичних послуг необхідні значні інвестиції в галузь. А як відомо медична галузь не належить до тих, де капітал обертається швидко. В даній галузі величина постійних витрат дуже велика й віддача від вкладеного капіталу з'являється не відразу, й навіть не через рік-два. Враховуючи великий рівень ризику в країні, нестабільну ситуацію в економіці, неповністю сформоване законодавство, брати на себе таку відповідальність інвестори не хочуть. У найкращому стані на сьогодні опинились

галузі, де необхідний стартовий капітал є невеликим, швидко обертається й прибутки є стабільними, це такі галузі, як: стоматологія та рефлексотерапія.

Через відсутність закону про приватну медичну діяльність необхідно оформляти на кожний вид послуг окрему ліцензію. Лікар-приватник не має права виписати навіть листок непрацездатності. Не може лікар-приватник і виписати рецепт психотропного препарату, того ж таки димедролу. Хоча законом це й не заборонено, але порядок видачі дозволів не розроблено, тож їх і не видають. Про оперування приватними лікарями не може бути і мови. Важко приватним клінікам конкурувати з державними в таких сферах як невідкладна допомога.

Ще однією проблемою законодавства є відсутність в Україні належної законодавчої бази щодо патентування, яка б дала змогу захистити інтереси українських вчених-медиків на світовому ринку. В державних медичних закладах техніка застаріла на 60-70%. Обладнання використовується 20-25 років, що в 2-3 рази перевищує можливий термін використання. Покращити ситуацію з забезпечення галузі охорони здоров'я високоякісними українськими ліками, обладнанням, матеріалами та послугами може страхова медицина, бо саме страхові компанії та фонди можуть грати роль провідного інвестора.

Отже, медична реформа має забезпечити всім громадянам України рівний доступ до якісних медичних послуг та перебудувати систему охорони здоров'я так, щоб у її центрі був пацієнт. Міністерство охорони здоров'я (МОЗ) обіцяє, що бюджет почнуть розподіляти за медичними послугами, необхідними пацієнтам, на рівних для всіх громадян умовах. Пакет медичної допомоги, гарантований державою, визначатимуть виходячи з пріоритетів охорони здоров'я в Україні у обсязі можливостей державного фінансування. Державний гарантований пакет медичної допомоги (програма медичних гарантій) буде повністю «покрита» через систему державного солідарного медичного страхування.

Автономізація закладів первинної медичної допомоги є основним завданням реформи на перше півріччя 2018 року. Перетворення медзакладів з бюджетних установ на комунальні

некомерційні підприємства (КНП) є обов'язковою умовою їхнього приєднання до реформи, адже лише в статусі КНП заклади охорони здоров'я зможуть укласти договори з Національною службою здоров'я України та отримувати пряме фінансування за надані послуги з Державного бюджету.

Також, існуватиме перелік медичних послуг, що їх повністю оплачуватиме держава, який щороку складатиме Уряд і затверджуватиме Верховна Рада, виходячи з потреб населення в медичному обслуговуванні, пріоритетів державної політики у сфері охорони здоров'я та обсягу доступних коштів у Державному бюджеті.

Буде створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ) – центральний орган виконавчої влади, який в інтересах пацієнта оплачуватиме надані медичні послуги (коштом Державного бюджету в межах програми медичних гарантій). Тобто послугу отримуватиме пацієнт, а платитиме медичному закладу за неї держава. Вартість послуг визначатиметься на основі єдиних національних базових тарифів та вимог до якості.

Держава переходить від утримування мережі медичних закладів, які надають безоплатні послуги (як відомо, цей варіант у нас працював, і не надто добре), до стратегічної закупівлі послуг у цієї мережі. Окрім того, на перехідний період, протягом 2018–2019 років, паралельно існуватиме також можливість фінансування первинної медичної ланки через механізм медичної субвенції. До 2020 року всі заклади усіх рівнів надання медичної допомоги мають перейти на нову систему фінансування шляхом укладання договорів із НСЗУ.

Таким чином, на зміну командно-адміністративній моделі відносин має прийти контрактна. Це означає, що відносини регулюватимуться договорами про медичне обслуговування населення з чітко визначеними параметрами фінансування результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Неефективні аспекти охорони здоров'я в Україні: чи справді якість відповідає ціні? [Електронний ресурс] : Режим доступу: https://voxukraine.org/uk/neefektivni-aspekti-ohoroni-zdorov-ya-v-

ukrayini-chi-spravdi-yakist-vidpovidaye-tsini/

2. Ринок медичних послуг в Україні: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://ua.textreferat.com/referat-15821-2.html

3. Реформа системи охорони здоров'я / Урядовий портал [Електронний ресурс] : Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya

УДК 331.25

Шмегельська В.О.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група П-43
Науковий керівник:
Калусенко В.В.,
викладач вищої категорії
Ірпінського державного коледжу
економіки та права

МЕХАНІЗМ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ

Ключові слова: пенсійне забезпечення, недержавне пенсійне забезпечення, недержавні пенсійні фонди.

У сучасних умовах розвитку економіки проблема модернізації та трансформації наявних пенсійних систем є однією з головних на порядку денному більшості країн світу, у тому числі й України. Сьогодні – створені і функціонують більше сотні недержавних пенсійних фондів, наявна вся необхідна інфраструктура для їх успішної діяльності, але немає найголовнішого – широкого охоплення юридичних та фізичних осіб системою недержавного пенсійного забезпечення. Серед причин такого стану справ є: незначні фінансові можливості підприємств і фізичних осіб, певна недовіра населення до нової форми пенсійного забезпечення і традиційна впевненість серед широкого загалу, що пенсії, як і раніше,

має платити держава, але основне, на нашу думку, - низький рівень поінформованості населення, працівників іроботодавців про систему недержавного пенсійного забезпечення, її суть, а також відсутність послідовної державної інформаційної політики щодо діяльності недержавних пенсійних фондів.

Значний внесок у розвиток теорії та методів функціонування недержавного пенсійного забезпечення здійснено багатьма вітчизняними вченими, серед яких: С.Брагін, С.Онишко, Т.Паєнтко, Ю.Коваленко, Є.Григоренко, Є.Ткаченко, Л.Буряк, О.Василик, Т.Геніберг та ін.

Разом з тим варто зазначити, що перетворення України в соціальну державу, якою вона визначена на конституційному рівні, у реальному житті, а нелише на папері вимагає радикальної реформи соціального захисту населення країни. У свою чергу, конституційними засадами цієї реформи має стати те, що людина, її життя та здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, що громадяни мають право на соціальний захист, який включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової непрацездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. При цьому згідно зі ст.3 Конституції пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом [1]

Проблема реформування наявної пенсійної системи є актуальною вже не перший рік. Про соціальну необхідність реформи свідчить рівень нинішніх пенсій, які становлять суму, нижчу за прожитковий мінімум. На державному рівні задекларовані основні напрями пенсійної реформи, зокрема, створення трирівневої системи пенсійного забезпечення, важливим елементом якої мають стати недержавні пенсійні фонди (НПФ). [2, с.24]

Станом на 30.06.2017 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 64 недержавних пенсійних фонди та 22 адміністратори НПФ (довідково: станом на 30.06.2016 у Державному реєстрі налічувалось 66 НПФ та 22 адміністратори). Крім того, міститься інформація про 1 одноосібного засновника, який прийняв

рішення про самостійне здійснення адміністрування створеного ним корпоративного недержавного пенсійного фонду (отримав ліцензію на провадження діяльності з адміністрування такого недержавного пенсійного фонду та відповідно до законодавства не потребує внесення до Державного реєстру фінансових установ). Згідно з даними Державного реєстру фінансових установ недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 8 регіонах України. Найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 46, або 71,9% від загальної кількості зареєстрованих НПФ. Адміністраторами недержавних пенсійних фондів укладено 66,5 тис. шт. пенсійних контрактів, що більше на 9,6% (5,8 тис. шт.) порівняно зі станом на 30.06.2016р. [3, с.1-2].

Як ми бачимо, на сьогоднішній день в Україні налічується понад 100 НПФ, проте вже котрий рік вони приречені на роботу за умов правового вакууму. Адже, існують значні перешкоди, що стоять на шляху ефективного розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення на сучасному етапі розвитку України. До таких перешкод відносять:недостатній рівень державної підтримки в сфері пропаганди недержавного пенсійного забезпечення (далі – НПЗ),недосконаліть нормативно-правової бази з питань НПЗ,невирішені питання стосовно оподаткування та надання податкових пільг у системі недержавного пенсійного забезпечення тощо[4, с.150].

Отже, система добровільного недержавного пенсійного забезпечення – це так званий третій рівень такого забезпечення, основу якого становлять недержавні пенсійні фонди, що поділяються на відкриті, корпоративні та професійні. Відкриті пенсійні фонди створюються юридичними особами, а їх учасниками є громадянинезалежно від місця і характеру роботи. Особливістю даних фондів є те, що вони можуть створюватися на муніципальному рівні, що дає регіонам більш розширену можливість у вирішенні соціальних питань.

Недержавне пенсійне забезпечення набуває особливого соціального значення для роботодавців, оскільки може використовуватися як ефективний інструмент кадрової політики, внутрішнього джерела довготривалого фінансування проектів розвитку, податкового планування, корпоративного управління,

підвищення рейтингу підприємства. Також важлива функція недержавної пенсійної системи полягає в тому, що являє собою джерело довготермінових інвестицій, необхідних для економічного розвитку країни. Саме тому керівники підприємств, працівники повинні усвідомлювати необхідність та важливість розвитку ринку недержавних пенсійних фондів, а саме шляхом впровадження корпоративних пенсійних програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про недержавне пенсійне забезпечення// Закон України від 09.07.2003р. (редакція станом на 06.01.2018р.)
2. Брагін С. Недержавні пенсійні фонди на неефективному фондовому ринку - 2011. -№ 1. - С. 24
3. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 30.06.2017 – С.1-2. Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/17_Dep_Repetska/NPF_II_kv%202017.pdf
4. Ткаченко Є.В. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2013. — № 16 (205). — С. 150

УДК 351:61.001.12

Яковіцька К.Є.
Ірпінський державний коледж
економіки та права,
група Ф-23
Науковий керівник:
Деміденко Л.С.,
викладач Ірпінського державного
коледжу економіки та права

НАПРЯМКИ ОПТИМІТИЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Ключові слова: медичне страхування, обов'язкове медичне страхування, добровільне медичне страхування, фінансування, державний бюджет.

Спроби держави впровадити систему обов'язкового медичного страхування в Україні мають багаторічну історію. Однак, в силу різних причин, наблизитися впритул до практичної реалізації даного проекту поки не вдається. Загальні проблеми в охороні здоров'я настільки глибокі і системні, що за оцінками деяких експертів для їх вирішення необхідні кошти, що прирівнюються до річного бюджету України. Передумовами впровадження ОМС в Україні було і є хронічне недофінансування галузі охорони здоров'я і, як наслідок, пошук джерел додаткового фінансування галузі [1, с.195-201].

Фінансована тільки з державного бюджету, медична галузь протягом останніх десяти років хронічно недоотримує майже 50% необхідного мінімуму. За показником витрат на охорону здоров'я з розрахунку на 1 жителя Україна посідає 111 місце серед 190 країн світу. Витрати лікувальних закладів на медикаменти, діагностичні процедури та вироби медичного призначення, необхідні для надання медичної допомоги, залишилися «позабюджетною турботою», і пацієнт у випадку хвороби опиняється сам на сам зі своїми проблемами [3].

Згідно з медичною реформою яка стартує в Україні у 2018 році буде створено Національну службу здоров'я (спеціальний орган

виконавчої влади), яка перераховуватиме бюджетні кошти медичним закладам та лікарям за надання меддопомоги населенню. НСЗУ укладе угоди з усіма медичними закладами і гарантує фінансування відповідно до кількості пацієнтів, яким в цих закладах надають меддопомогу. Фінансування буде проводитись на умовах попередньої оплати [3]. Проте служба потребуватиме створення громіздкої структури з величезним апаратом чиновників – це ціла армія бюджетників. Буде складно забезпечити НСЗУ необхідними спеціалістами.

Зазначені вище фактори значно ускладнюють процес забезпечення фінансування медичної допомоги, дають можливість зловживання цільовими фінансовими ресурсами фондів з боку їх керівників. Внаслідок своєї громіздкої структури та відсутності мобільності в управлінні, по-перше, не зможуть задовольнити потреби усіх підпорядкованих їм медичних закладів в оплаті виставлених цими закладами рахунків (в силу природного бажання головних лікарів залучити на лікарню максимально більше коштів, що також не виключає можливості виникнення на цьому терені хабарництва), що може викликати неможливість платоспроможності фондів, і, як результат їх банкрутства; по-друге, абсолютно включається можливість участі приватних медичних закладів у цих проектах, що, безумовно, буде гальмувати розвиток сектору приватної медицини; по-третє – мабуть саме головне, при запропонованих проектах не зникне хибна система взаємовідносин між пацієнтом [4].

Позитивним компонентом реструктуризації є зміна організаційної форми. Заклади охорони здоров’я повинні бути суб’єктами самостійного господарювання. Досі у нас в одній особі існує і замовник, і надавач медичної допомоги (орган місцевого самоврядування, у власності якого перебувають медзаклади). Це унеможливлює договірні відносини між платником і надавачем, які б суттєво змінили систему контролю за наданням медичної допомоги, управління якістю, інші важливі аспекти. А фонд страхування – це саме той замовник, який «відділений» від надавача страхових послуг (лікувального закладу). Таким чином формуються договірні відносини, конкурентна відповідальність за своєчасність, рівень

надання медичних послуг тощо. І вже в якості арбітрів між ними виступають незалежні експерти, низка інших структур. Доки ми не змінимо старі підходи, скільки грошей на медицину не даси, вони не дійдуть до пацієнта, їх знову і знову не вистачатиме. Для хворого не важливо, яка форма господарювання в лікарні. Важливо, щоб йому надали якісну медичну послугу. А хто її профінансує, держава чи страхова компанія, це не клопіт платника податків [2].

Безперечно, і до запровадження страхування галузь має перейти від утримання закладів охорони здоров'я до фінансування послуг. Нині у керівників немає мотивації до ефективного використання ресурсів – все буде так, як накажуть із казначейства. За останнє 10-ліття фінансування галузі збільшилося в 10 разів, а кошти до пацієнта як не доходили, так і не доходять. Відтак постає питання ціноутворення. На жаль, у МОЗ досі не затверджена єдина методика вартості медичних послуг, а це – питання термінове.

В Україні законодавчо затверджено, що галузевими стандартами є табель оснащення, стандарт медичної допомоги, клінічний протокол, лікарський формуляр. Тому ці документи мають бути не тільки розроблені, а й упроваджені в медичну практику. Медичні стандарти – поняття дещо ширше, ніж стандарти лікування, воно включає ще й стандарт організації, вимоги до проведення тих чи інших медичних технологій, до приміщень, інструментарію, персоналу, а також алгоритм лікування. Запровадження клінічних протоколів на основі клінічних настанов, які базуються на так званій доказовій медицині, гарантує найкращу медичну практику.

Сьогодні ми маємо величезний потенціал діагностичних можливостей, тобто можемо обстежити пацієнта на сотні тисяч гривень, але так і не встановити діагноз. А можна, сформувавши доказовий алгоритм діагностики, витратити значно менше коштів і провести її ефективно. Це стосується і фармакотерапії. Без системи клінічних протоколів та формулярної системи про ефективну, якісну і раціональну медичну послугу не може бути й мови [2].

Підбиваючи підсумки, можна констатувати, що завданнями медичної реформи мають бути: розмежування джерел фінансування охорони здоров'я та визначення напрямів їх використання;запровадження в Україні обов'язкового медичного

страхування;створення умов для розвитку самоврядування закладів охорони здоров'я державної та комунальної власності; сприяння подальшому розвитку ринкових відносин у сфері охорони здоров'я; визначення шляхів збільшення фінансування охорони здоров'я; виведення із тіньового обігу коштів, які сплачують громадяни України за медичні послуги; створення умов для розвитку добровільного медичного страхування як додаткового джерела фінансування охорони здоров'я; покращення якості надання медичних послуг; урегулювання суспільних відносин у системі охорони здоров'я та встановлення правил фінансування медичних послуг.

Система обов'язкового медичного страхування, на відміну від державного фінансування, забезпечить оплату медичної допомоги за надану медичну послугу, створить умови для розвитку ринкових відносин у системі охорони здоров'я, надасть можливість розвитку самоврядування закладів охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик О.І. Медичне страхування у фінансовому забезпеченні системи охорони здоров'я в Україні // Національний університет «Львівська політехніка». – 2012. – №739. –С.195-201.

2. Медичне страхування в Україні: що заважає стартувати? // Ваше здоров'я [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.vz.kiev.ua/medichne-straxuvannya-vkrayini

3. Медична реформа стартує у 2018 році: як діяти пацієнтам? [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uozkmr.kr.ua/main/516-medichna-reforma-startuye-u-2018-roc-yak-dyati-pacyentam.html

4. Череп А.В. Практичний іноземний досвід медичного страхування // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №2. – С. 17-23.

УДК 311.17:336.221

Якубович В.В., Чубейко Н.І.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМБ-17-1
Науковий керівник:
Побоча К.П.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕНСИВНОСТІ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖТУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ПРОГНОЗУВАННЯ

Ключові слова: податкові надходження, держаний бюджет, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, статистичний аналіз.

В ринкових умовах господарювання України податкові надходження до державного бюджету є необхідною умовою виконання країною своїх функцій та основною структуроутворюючою ланкою дохідної частини бюджетів, частка якої займає значну частину всіх державних надходжень.

Податки найбільш адекватно та об’єктивно відображають економіку держави, її економічне зростання або спад. Крім того, податки є основним джерелом фінансування освіти, охорони здоров’я, соціального захисту і соціального забезпечення, а також економічної діяльності України. Однак, зростання дефіциту державного бюджету свідчить про недостатність надходжень. А тому, слід звернути увагу на джерела зростання доходів, й насамперед, на зростання податкових надходжень до Державного бюджету України, так як вони займають найбільшу частку у його структурі.

Проблеми формування системи показників для аналізу податкових надходжень до бюджету розглядали С. Герасименко, А. Головач, Н. Головач, А. Єріна, Ю. Мороз, А. Шустіков та інші.

Податкові надходження є однією з важливих форм перерозподілу валового внутрішнього продукту. Саме вони забезпечують значну частину доходів Державного бюджету України.

Основне завдання податкових надходжень полягає у забезпеченні державного бюджету фінансовими ресурсами з метою фінансування державних видатків. Формування податкових надходжень здійснюється за рахунок мобілізації до бюджету податків, зборів та обов'язкових платежів, які утворюють систему оподаткування. Розміри податкових надходжень бюджету залежать від стану розвитку економіки країни, а також потреб держави щодо перерозподілу ВВП і фінансового забезпечення реалізації державних програм. [1].

Для проведення статистичного аналізу податкових надходжень до Держбюджету на основі офіційних статистичних даних Бюджетного моніторингу, проведеного Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень[2], сформовано річні динамічні ряди основних статистичних показників податкових надходжень за період 2011- 31.10.2017 рр.(табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка податкових надходжень до Державного бюджету України у розрізі структури за 2011-31.10.2017 роки

Показники	**Роки**							
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**Прогноз на 2018**
	млрд. грн.	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**	**млрд. грн.**
Податкові надходження	261,6	274,7	262,7	280,2	409,4	503,9	631,3	701,9
Податок на прибуток підприємств	54,7	55,4	54,3	39,9	34,8	54,3	67,1	72,1
Збори та плата за користування надрами	1,2	1,5	13,0	18,2	36,9	39,6	44,0	49,6
Податок на додану вартість	172,8	184,7	181,7	189,2	246,8,9	329,9	302,3	305,1
Акцизний податок	33,0	37,1	35,3	44,9	63,1	90,1	113,3	186,9
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	10,4	12,9	13,2	12,3	20,0	20,0	23,6	72,1
Інші податки	25,9	21,8	11,3	13,0	11,1	4,3	2,9	49,6

Джерело: складено автором за даними [2;3;4].

Загальна сума податкових надходжень до Державного бюджету України у станом на 31.10. 2017 р. становила 631,13 млрд. грн., що значно перевищує суму надходжень за попередні роки.

Згідно здійсненого прогнозу на основі знаходження тренда ряду динаміки методом аналітичного вирівнювання і прогнозування його на рік вперед за допомогою інструменту Майстер діаграм у середовищі MS EXCEL, у 2018 р. податкові надходження до бюджету в порівнянні з попереднім 2017 р. можуть зрости на 11,2 % і досягти 701,9 млрд. грн.

Для оцінювання інтенсивності змін рівня податкових надходжень в часі, побудовано інтегральні темпові індекси (табл. 2).

Таблиця 2

Ланцюгові та базисний темпи приросту податкових надходжень до ДержбюджетуУкраїни за 2011-2018 рр.

	Ланцюгові (до попереднього року), %							Базисний у 2018 р. до 2010 р.
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Прогноз на 2018	
Податок на прибуток підприємств	5,0	-4,4	6,7	46,1	23,1	25,3	11,2	168,3
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	1,3	-2,0	-26,5	-12,8	56,0	23,6	7,5	31,8
Податок на додану вартість	25,0	766,7	40,0	102,7	7,3	11,1	12,7	4033,3
Акцизний податок	6,9	-1,6	4,1	30,4	33,7	-8,4	0,9	76,6
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	24,0	2,3	-6,8	62,6	0,0	18,0	22,5	177,9
Інші податки	-15,8	-48,2	15,0	-14,6	-61,3	-32,6	17,2	-86,9

Джерело: розраховано автором на основі табл.1

Вагому частку в структурі податкових надходжень займає податок на додану вартість та акцизний податок, які у 2017 році відповідно становили 302,3 та 113,3 млрд. грн. Значно зрісдохід від податків на міжнародну торгівлю. В цілому, до Державного бюджету України надійшло 23,6 млрд. грн., тобто на 18,0 % більше ніж у 2016 році.Інші податкові надходження змінюються нерівномірно.У 2017 році спостерігається їх зменшення порівняно з 2016 роком на 32,6%, але у 2018 році, за здійсненим нами прогнозом, їх величина має зрости до 3,4 млрд. грн.

Отже, проведений нами аналізподаткових надходжень до Державного бюджету України засвідчує, що розмір податкових надходжень у 2017 році зріс порівняно з 2016 роком, що є

прийнятним, оскільки це призвело до зниження дефіциту бюджету. І так, як податки відображають державне економічне зростання або спад та є основним джерелом фінансування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту і соціального забезпечення, а також економічної діяльності України. Це дасть можливість державним органам управління приймати вагомі рішення, щодо подальшого розподілу податкових надходжень, а також розмірів податкових ставок на подальші роки.

Проте для того, щоб оптимізувати надходження податків до держбюджету в подальшому, уряду нашої країни потрібно прийняти нову податкову реформу, вивести з тіні бізнес, подолати корупцію, а також внести зміни до Податкового кодексу України аби уникнути заплутаної та подекуди двозначної мови його текстів, що тягне за собою різне та довільне тлумачення законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податкові джерела зростання доходів Державного бюджету України.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vsve.ho.ua

2. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2017 рік.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202014/ukr/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf

3. Аналіз структури виконання Державного бюджету України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studeasy.in.ua/load/arkhiv/bjudzhetnye_sistemy/struktura_derzh_bjudzhetu_ukrajini_za_ostanni_5_rokiv/61-1-0-1900

4. Доходи бюджету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://cost.ua/budget/revenue/

УДК 336.6

Ярина А.Р.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФМР-17-1
Науковий керівник:
Олешко А.А.,
д.е.н., професор кафедри фінансових ринків

ОРГАНІЗАЦІЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

Ключові слова: ризик, ризик-менеджмент, страхова компанія, страхова сфера, страхування.

На сучасному етапі діяльність будь-якого суб'єкта господарювання пов'язана з різноманітними ризиками. Це стосується, в першу чергу, і фінансових інститутів, зокрема, страхових компаній. Тому, саме ефективне управління страховими ризиками та ризиками, які виникають під час здійснення страхової діяльності, є однією з найважливіших умов забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

Управління ризиками у майбутньому повинно стати однією з центральних складових менеджменту будь-якого підприємства. При цьому, управління ризиками повинно розглядатися як процес у розрізі комплексного підходу персоналу підприємства до вирішення проблем його ризикозахищеності, тобто процес управління ризиками має стратегічний характер Отже, ризик менеджмент э одним з інструментів що дає можливість підприємствам вчасно виявити та оцінювати можливі ризики.

У зв'язку з цим важливим є використання та подальша розробка ризик-менеджменту як одного з найважливіших сучасних стратегічних інструментів, який надає можливість підприємствам вчасно виявляти та оцінювати ризики, а також певною мірою їх контролювати.

На початку своєї діяльності кожній страхової компанії

необхідно визначити, які саме ризики їй необхідно аналізувати та постійно контролювати – такий підхід суттєво підвищує фінансову надійність та стійкість даного страховика, а також подовжує існування компанії на ринку в цілому Поширення сучасних методів управління ризиками в страховій діяльності зможе сприяти наближенню вітчизняного страхування до світових стандартів. Ризик-менеджмент – важливіша сфера сучасного управління, пов'язана зі специфічною діяльністю менеджменту в умовах невизначеності чи нестабільності і вибору найоптимальнішого управлінського рішення з великого переліку варіантів [2, С. 71]. Таким чином, він спирається на знання стандартних прийомів управління ризиком, а також набуте з досвідом уміння швидко і правильно оцінити конкретну економічну ситуацію. Ризик-менеджмент є найефективнішою системою управління ризиками, що охоплює три послідовні етапи:

– аналіз ризику – детальна діагностика ризиків за допомогою комплексу наявних методів, а саме за рахунок особистого спостереження, емпіричного і статистичного узагальнення, документального обліку та інших;

– постійний контроль за ризиком – спрямований на часткове або повне усунення ризиків для максимально ефективного розвитку компанії (усунення ризику, його зменшення чи принаймні локалізації);

– фінансове забезпечення ризику - воно проводиться за рахунок створення страхових фондів для здійснення виплат при настанні страхових випадків [1, С. 115].

Ризик-менеджмент в рамках всієї організації, або інтегрований ризик-менеджмент, передбачає не тільки зв'язок всіх чинників, причин і видів ризику, але і обов'язкове врахування взаємозв'язку всіх елементів системи управління ризиками.

Ризик-менеджмент в страховій сфері спрямований на досягнення наступних задач [3, С. 20]:

1. Дати прогноз потенційних втрат, оцінити їх критичність для компанії, а за можливості - пом'якшити їх наслідки, а також запропонувати способи попередження подібних втрат у майбутньому.

2. Направити наявний капітал на найбільш рентабельні види діяльності (для цього заздалегідь проводиться довгострокова оцінка

їх рентабельності, скоригована на можливі ризики).

3. Сприяти належному функціонуванню установи в періоди нестабільності – за рахунок забезпечення наявності такої кількості капіталу, яка дозволить покрити несподівані втрати та втримати достатній рівень ліквідності для виконання існуючих зобов'язань.

Зарубіжна практика свідчить про активне використання ризик-менеджменту страховими компаніями - в той же час в Україні ризик-менеджмент у страховій галузі поки не отримав належного застосування, що обумовлено як відсутністю достатньої методичної і методологічної бази, так і організаційно-економічними передумовами [5, С. 14]. Ризик-менеджмент у нашій країні тільки починає активно розвиватися, але, безумовно, він має велике майбутнє, адже під час поліпшення управління ризиками у виграші залишаються всі учасники: держава, тому що вона отримує більш високі стандарти кращого захисту споживача; страхувальники, тому що їх ризики в надійних руках; страховики, тому що вони краще знають ризики, які беруть на себе і тим самим стають більш ефективними в усіх справах; акціонери, тому що страховик – це привабливе інвестування.

Таким чином, на сьогоднішньому етапі розвитку економіки існує велика потреба у впровадженні системи ризик-менеджменту в діяльність страхових компаній для забезпечення стабільності їхнього розвитку, пришвидшення прийняття рішень в умовах ризику, а також поліпшення фінансового становища за рахунок функціонування в контрольованих умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Братюк В. П. Особливості процесу управління ризиками, прийнятими на страхування [текст] / В. П. Братюк, К. Ю. Байса // Економічний аналіз: зб. наук. праць, 2014. – Том 17. – № 1. – С. 112-119

2. Братюк В.П. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту [текст] / В.П. Братюк // Галицький економічний вісник — Тернопіль: ТНТУ, 2014. — Том 47. — № 4. — С. 69-76

3. Ваніна Д. А. Ризик-менеджмент як основа ефективного функціонування страхової організації [текст] / Д. А. Ваніна // Наука й економіка. – 2014. – Вип. 4 (36). – С. 16-23

4. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика / Н.М. Внукова, Л.В. Временко, В.І. Успаленко; за загальною редакцією д.е.н., проф. Н.М.Внукової. – 2-ге видання, переробл. та доповнене. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 656 с.

5. Житар М. Методичні аспекти управління ризиками страхових компаній [текст] / М. Житар // Схід. - 2016. - № 1. - С. 13-17

УДК 336.74

Яценко О.В.
Університет державної фіскальної служби України,
група ФБі-16-2
Науковий керівник:
Калита Т.А.,
старший викладач кафедри фінансових ринків

КРИПТОІНВЕСТУВАННЯ: ШЛЯХИ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ

Ключові слова: Bitcoin, криптобіржа, криптоінвестування, майнінг пул, криптофонд, капіталізація.

Із зростанням капіталізації ринку криптовалют та курсу біткоіна все частіше з`являється бажання суб`єктів господарювання, до інвестування певної кількості капіталу у дану сферу та збільшення своїх активів. Зростає актуальність до виділення легальних можливостей до входження в дану сферу. Цим питанням займаються законодавчі органі різних країн, вчені такі, як доктор Гаррік Хайлмен, економічний історик університету Кембриджу та Лондонської школи економіки, Олександр Шаров - доктор економічних наук професор, глава корпорації Citi по стратегії цифрових технологій Г. Бакстер. На даному етапі в нашій країні, криптовалюта не підпадає під нормативну базу і зрушень майже не відбувається. В інших країнах статус Bitcoin відрізняється. В Японія криптовалюта визнана як законний засіб платежу. Тут знаходиться одна з найбільших

криптобірж у світі Bitflyer, яка отримала дозвіл на роботу у 34 штатах США та Європі. В США згідно із законом про податкову реформу, підписаним президентом США Трампом, всі операції з криптовалютою з 1 січня 2018 року почали обкладатися податком, а головним органом контролю за цифровими валютами виступає SEC (The United States Securities and Exchange Commission), при цьому в США знаходиться найбільша кількість користувачів криптовалютою та діє одна з найбільших платформ у світі по обміну та зберіганню цифрових валют Coinbase, яка працює у 32 країнах світу та проводить транзакції та зберігання валют у 190 країнах. Капіталізація крипторинку у січні 2017 року перевалила за 800 млрд. дол., що дає змогу переконатися, що питання криптовалюти вже перейшло у сферу економіки, законодавства, а головне бізнесу, адже інвестування та залучення коштів як окремих компаній, корпорацій та і фізичних осіб в дану сферу, здатне дати значне збільшення капіталу та власних коштів, тому є сенс виділити основні можливості входження у ринок цифрових валют за рахунок криптоінвестицій. [2]

Криптоінвестиції – це вкладення коштів чи інших активів у криптовалюту, або обладнання для її добування. Основні цілі для інвестора – це одержання у перспективі прибутку від інвестицій; перетворення вільних заощаджень у високоліквідні інструменти, що на даному етапі важливо під впливом нестабільної політичної, воєнної ситуації та інфляції.

Приклади інвестування в розвинених країнах (в тому числі Україна):

- Інвестування в існуючі криптовалюти – це є найпопулярніший метод та головною валютою для вкладень тут є Bitcoin, Ethereum, Monero, Dash тобто всі найбільш розвинені та ліквідні монети. Воно може відбуватися як за рахунок посередників так і на пряму.

- Інвестування у ICO – (первинна пропозиція монет) – форма залучення інвестицій в нові технологічні проекти та стартапи у вигляді емісії та продажу інвесторам нових криптовалют. Цей процес є аналогічним IPO – первинне розміщення акцій підприємств. Аналітична група Smith+Crown стверджує, що у 2017 році кількість ICO майже подвоїлась порівняно з 2016 роком (від 1,5 розміщень на тиждень до 2,75).

- Інвестування в обладнання для майнінгу – цей процес являє собою придбання спеціалізованої техніки та її встановлення у певній будівлі, яка забезпечить правильні умови для функціонування цієї техніки та добування криптовалюти, яку у майбутньому власник реалізує, цей спосіб є досить складним та вимагає великих капіталовкладень. [3]

Інвестувати в дану сферу можуть, як фізичні особи так і юридичні особи:

Способи інвестування для фізичних осіб є:

- З рук у руки – це означає, що ви маєте знайти людину, яка хоче продати крипто валюту або її придбти, зустрітися з нею та провести процес обміну грошей на криптовалюту. Знайти людину можна в спеціалізованих групах в соц. мережах, через знайомих. Цей спосіб є доволі ефективним та дешевим, адже обмін відбувається один до одного.

- Купівля на криптобіржі. У функціональному плані біржі криптовалют – це віртуальні ресурси які дають змогу зустрітися продавцю та покупцю криптовалюти та від здійснення операції між ними біржа бере відсоток за посередництво. В наших умовах найкращим варіантом є українська біржа "Куна" одна з найбільших у СНД. В залежності від законодавчої бази в якій функціонує криптобіржа вона може мати певні перепони для реєстрації на ній – це може бути додаткова верифікація із залученням паспортних даних, мінімальний внесок на рахунок біржі (10 тис. дол. на Bitfinex), або можливість торгівлі тільки у національній валюти держави в які зареєстрована криптобіржа.

- Криптообмінники – функціонують як і звичайні, але у вигляді сайтів де ви маєте заповнити дані своєї банківської картки та написати номер вашого криптогаманця.

- Фонди або майнінг пули. Криптофонди – це інвестиційні фонди, активом яких є криптовалюта. Криптофонд передбачає інвестиційне партнерство між главою фонду і інвестором. Метою партнерства є отримання прибутку за рахунок успішного вкладення коштів у криптоактиви. На чолі, фонду стоять фінансисти, аналітики, трейдери і т. д. З грудня 2017 року в Україні почав діяти новий криптовалютний фонд під назвою Vanhealthing Cryptofund of biotech

innovations. Його напрямком роботи стали проекти в сфері блокчейна і біотехнологій – як в розробці, так і вже існуючі. Майнінг пул залучатє кошти інвесторів для збільшення потужностей для майнінгу криптовалюти, в свою чергу отримується більший прибуток з якого береться відсоток. [1]

Способи інвестування для інституціональних суб'єктів є:

- Купівля на фондовій біржі за рахунок ф'ючерсних контрактів та венчурної торгівлі. У кінці 2017 року на чиказькій біржі опціонів (CBOE) стартували торги біткоін - ф'ючерсами, що зробило біткоін деривативним інструментом та дало змогу легально зайти на цей ринок великим транснаціональним компаніям і грати на пониження. У 2018 році біткоін – ф'ючерси планує запустити нью-йоркська фондова біржа – NYSE та NASDAQ – американська біржа, що спеціалізується на акціях високотехнологічних компаній.

- Передача певної кількості капіталу в управління хеджфондам. Технічно, хедж-фонди істотно більше захищеними в порівнянні із середнім роздрібним інвестором ринку криптовалют, оскільки вони хеджують ризики. Інвестори вкладають кошти, а при цьому фонд бере 2% як комісію з управління активами та до 20% з прибутку. У 2018 році основним суб'єктом у цій сфері може стати JP Morgan Chase – американський фінансовий холдинг. [4]

Отже, дані варіанти криптоінвестування дають можливість як звичайним громадянам так і компаніям примножити свій капітал та забезпечити легальні можливості входження на ринок в залежності від законодавства певної держави. В Україні варто визначитися із статусом криптовалюти та забезпечити існування законодавчих рамок роботи з криптоактивами, адже це є одним із нових способів інвестування, що може забезпечити перерозподіл фінансових ресурсів в усьому світі та стимулювати притік ресурсів в нашу країну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Количество активных биткоин-кошельков превысило 11 миллионов – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://forklog.com/kolichestvo-aktivnyh-bitkoin-koshelkov/

2. Исследование Кембриджа: криптовалюты используются все

активне – [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://bits.media/news/issledovanie-kembridzha/

3. What 12 major analysts from banks like Goldman, JPMorgan, and Morgan Stanley think of bitcoin - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uk.businessinsider.com/bitcoin-round-up-wall-street-cryptocurrencies-bull-bear-market-2018-1/

4. How To Invest in Cryptocurrencies: The Ultimate Beginners Guide – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://blockgeeks.com/guides/how-to-invest-in-cryptocurrencies/

Наукове видання

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
21 березня 2018 року

Відповідальні за випуск — Онишко С.В., Коваленко Ю.М., Богріновцева Л.М.

Форматування та комп'ютерна верстка — Богріновцева Л.М., Венгуренко Т.Г.

Тези подано в авторській редакції

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08201, м. Ірпінь, Київська обл., вул. Університетська, 31
Віддруковано у друкарні Університету ДФС України

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 4336 від 12.06.2012 р.